

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Opowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chetmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 462

Poznań, niedziela dnia 9 października 1932

Rok XXVII

Poznań, 8 października.

Wojna gazowa w Warszawie

Sensację w stolicy wywołało energiczne wystąpienie władz rządowych wobec strajku pracowników gazowni miejskiej. Strajk wybuchł w środę, 5 b. m., na tle zatargu o płace. Dnia 1 października br. wygasła umowa zbiorowa, regulująca wynagrodzenia pracowników gazowni. Można bez przesady powiedzieć, że były to wynagrodzenia najwyższe w Polsce. Dość wymienić, że ślusarz brał przeszło 800 zł miesięcznie, a pensja ogrodnika dochodziła do 1.200 zł., czyli dorównywała pensji ministra. Prócz tego była trzynasta pensja i rozmaite dodatkowe świadczenia.

Magistrat warszawski pod naciskiem deficytu budżetowego postanowił obniżyć te niesłychane, jak na obecne warunki, uposażenia. W tym celu — zgodnie z postanowieniami umowy — wypowiedział ją na trzy miesiące naprzód, tj. 1 lipca. Już we wrześniu rozpoczęły się rokowania między magistratem a przedstawicielami pracowników gazowni, co do nowej umowy. Pertraktacje te jednak utknęły na martwym punkcie, ponieważ pracownicy gazowni nie chcieli zgodzić się na warunki magistratu, który zaproponował obniżkę wynagrodzeń o 30 proc. i zniesienie dodatków.

Wobec niepowodzenia bezpośrednich rokowań przeniesiono je na teren ministerstwa pracy i opieki społecznej, gdzie rolę mediatora przyjął generalny inspektor pracy p. Klott. Jednak i tam do porozumienia nie doszło, choć magistrat zredukował znacznie swoje żądania, gdyż zeszedł z 30 proc na 15—20 procent. Gdy przedstawiciele pracowników zwlekali z odpowiedzią, magistrat cofnął te nowe warunki, a wówczas wybuchł strajk.

Władze bezpieczeństwa stolicy zachowały się tym razem inaczej, aniżeli zwykle w podobnych wypadkach, kiedy to ograniczały swoje zadanie do ochrony urzędów miejskich przed aktami sabotażu i do paraliżowania wywołanej akcji komunistów. Tym razem zaraz po wybuchu strajku gazowni obeszła policja, a niedługo potem wojsko, które podjęło pracę w miejsce strajkujących i pomimo dużych trudności utrzymuje gazownię w ruchu. Równocześnie na podstawie nowego kodeksu karnego, zabraniającego organizowania strajku w zakładach użyteczności publicznej, władze policyjne podjęły akcję przeciwko przywódcom strajkujących.

To wystąpienie władz rządowych ma charakterystyczny dla naszych stosunków podkład polityczny, ponieważ zwraca się ono całkiem ostrze przeciw bliskiej do niedawna rządowi Frakcji Rewolucyjnej P. P. S., zwanej popularnie B. B. S., a pozostającej pod komendą byłego prezesa warszawskiej rady miejskiej p. Jaworowskiego. Gazownia była dotąd najsilniejszą domeną Jaworowszczyków. Ogromna większość pracowników gazowni należała i jeszcze należy do klasowego związku Frakcji Rewolucyjnej. Wpływem p. Jaworow-

Perfidna gra dyplomacji Rzeszy

Niemcy godzą się na udział w konferencji londyńskiej gdy stało się powszechnie wiadomym, że... konferencję odroczyli — Ataki prasy angielskiej na Herriota

Paryż, 8. 10. (Tel. wł.) Prasa francuska z widoczną ulgą mówi o niedość, jednak z uwagi na doniosłość zagadnienia i konieczność doprowadzenia do porozumienia — nie należało, ich zdaniem, bojkotować konferencji, która byłaby najlepszym środkiem do trudnego celu.

Omawiając francuskie żądania do puszczenia do narad ewentualnie również przedstawiciele innych państw, naogół — za wyjątkiem „Morning Post“ i „Manchester Guardian“ — pisma wyrażają przekonanie, że wskazany byłby udział w konferencji Belgji. Co do innych państw natomiast, a przede wszystkim Polski i Czechosłowacji lepiej byłoby, aby pozostały one jak dotąd poza obrębem konferencji.

Omawiając w dalszym ciągu spóźnione już oficjalne zawiadomienie rządu Rzeszy, że ten przyjmuje zaproszenie na niedoszą do skutku konferencję, pisma zwracają z naciskiem uwagę na fałszywą grę rządu niemieckiego, piętnując ostro perfidną taktykę, która jednak nie udała się.

Podkreślając wspomniany fakt „Excelsior“ pisze, że w Berlinie spieszą się ogromnie z przyjęciem zaproszenia na konferencję, jednak dopiero wówczas, kiedy już było powszechnie wiadome, że konferencja nie dojdzie do skutku.

Londyn, 8. 10. (Tel. wł.) Prasa londyńska z ubolewaniem podkreśla brak zrozumienia u polityków francuskich i upór Herriota.

Zdaniem wielu pism, Herriot może miał w pewnych momentach słuszność, jednak z uwagi na doniosłość zagadnienia i konieczność doprowadzenia do porozumienia — nie należało, ich zdaniem, bojkotować konferencji, która byłaby najlepszym środkiem do trudnego celu.

Omawiając francuskie żądania do puszczenia do narad ewentualnie również przedstawiciele innych państw, naogół — za wyjątkiem „Morning Post“ i „Manchester Guardian“ — pisma wyrażają przekonanie, że wskazany byłby udział w konferencji Belgji. Co do innych państw natomiast, a przede wszystkim Polski i Czechosłowacji lepiej byłoby, aby pozostały one jak dotąd poza obrębem konferencji.

Śladami osławionej komisji kolonizacyjnej

Na t. zw. pomoc wschodnią wydano w ciągu roku oficjalnie 106 milj. marek, tworząc 3575 osad dla walki z polskością

Berlin, 8. 10. (PAT.) Na zjeździe dolnośląskich spółdzielni rolniczych w Wrocławiu, min. wyżywienia Braun wygłosił dłuższe przemówienie, poświęcone zagadnieniom pomocy wschodniej.

Mówiąc o akcji kolonizacyjnej min. oświadczył m. i., że Niemcy potrzebują dzielnych, przywiązanych do ziemi chłopów przede wszystkim, jako walny ochronny przed naporem ze wschodu.

Dalej min. zaznaczył, iż rząd Rzeszy poza 50 milj., przewidzianymi w

budżecie na sfinansowanie rozpoczętej akcji osiedleńczej, przekazał dalsze 56 milj. marek na rozbudowę osadnictwa w przyspieszonym tempie. W czasie od 1 stycznia do 31 maja zakupiono ziemię, na której utworzono 3.575 osadników. Od dnia 1 czerwca do 31 sierpnia zakupiono 29.400 ha ziemi, na których utworzono 2.665 kolonii.

Przechodząc do kwestji pomocy wschodniej min. przyznał otwarcie, że przebieg nie jest całkowicie zadowalający, to też mają być wydane zarządzenia, zmierzające do usprawnienia akcji. M. i. przewidziane jest podniesienie gotówkowych zasiłków na rzecz oddłużenia gospodarstw.

Przemówienie min. Brauna „Kreuz-Ztg.“ zaopatruje w tytuł „Osiedlenie, jako ochrona granic“ uwypuklając w ten sposób polityczne znaczenie akcji kolonizacyjnej.

Echa wyborów do Rady Ligi

Warszawa, 8. 10. (Tel. wł.) Poseł czeskosłowacki dr. Wiesław Girsza w rozmowie z jednym z przedstawicieli komitetu porozumienia prasy polsko-czeskosłowackiego oświadczył co następuje:

„Dnia 4 października niektóre pisma stołeczne (a również i „Dziennik Poznański“ — Red.) opublikowały wiadomość z Genewy komunikując, jakoby przy wyborach do rady Ligi Narodów Czechosłowacja głosowała przeciwko Polsce. Wiadomość tę uważam za bardzo szkodliwą dla wzajemnych stosunków polsko-czeskosłowackich tem więcej, że wskutek tajności głosowania do Rady Ligi Narodów nie mogę dać oficjalnego zaprzeczenia tej pogłoski. Uważam jednak za niezbędne oświadczyć publicznie dla informacji polskiej opinii, że wiadomość ta według mego przekonania i moich danych jest fałszywa“.

Sytuacja w Rumunii

Bukareszt, 8. 10. (Tel. wł.) Sytuacja polityczna w kraju jest bardzo naprężona. Według niepotwierdzonych wiadomości gabinet rumuński złożył na ręce króla prośbę o dymisję, która jednak — zdaniem pisma „Curentul“ — król nie przyjął.

Wiadomość o zamiarach ustanowienia rzeczoznawcy w charakterze kontrolera przez Ligę Narodów wywołała w części kraju i w niektórych sferach handlowych oraz finansowych ogólne poruszenie.

Pisma zwracają uwagę, że swego czasu zlekceważono żądanie Rumunji wyznaczenia rzeczoznawcy i kontrolera finansowego, który posiadałby nawet większe uprawnienia, niż ówczesny pełnomocnik finansowy Ligi Narodów w Austrii. Podówczas bez żadnych wyjaśnień załatwiono odmownie petycję Rumunji.

Pamięci napowietrznych bohaterów

Otwarcie wystawy pamiątek po ś. p. Żwirce i Wigurze nastąpi 16. b. m. w Warszawie

Warszawa, 8. 10. (Tel. wł.) Do aeroklubu nadeszły z Berlina wszystkie nagrody, zdobyte przez ś. p. Żwirkę oraz innych zawodników polskich w tegorocznym challenge'u.

Wśród nagród znajduje się puchar przechodni, ufundowany przez aeroklub francuski dla zwycięzcy, a zdobyty przez ś. p. Żwirkę

16 b. m. odbędzie się — jak już do-

nosiliśmy — otwarcie wystawy pamiątek lotniczych po ś. p. Żwirce i Wigurze. Wystawa grupuje samoloty, na których zmarli uczestniczyli w krajowych i zagranicznych zawodach.

Samolot RWD 6, rozbity w katastrofie, zastąpi bliźniaczy aparat, na którym leciał podczas challenge'u Karpiński. (w)

skiego i jego towarzyszy w magistracie i radzie miejskiej zawdzięczali gazownicy dotychczasową umowę i niezwykle wygórowane uposażenia.

Tej swojej fortecy strzegła B. B. S. jak oka w głowie. Nie dopuszczano do pracy na terenie gazowni nikogo, kto przedtem nie wstąpił do partji i związku. Tajemnicy zawodowej strzeżono do tego stopnia, że nie pozwolono studentom politechniki na praktyki wakacyjne w obawie, aby na wypadek zatargu i strajku miasto nie miało kwalifikowanych zastępców na kierownicze stanowiska.

Za poparcie, udzielane przez partję na terenie władz miejskich gazownicy okazali wdzięczność wcale nie platoniczną. Każdy pracownik, nawet innych przekonań politycznych, musiał składać miesięcznie 10 zł. na cele partyjno-związkowe i 5 zł. na prasę. Krótko mówiąc, gazownia dawała życie frakcji i jej prasie partyjnej.

Jeżeli strajk obecny będzie złamany, to razem z nim upadnie i monopol B. B. S. na terenie gazowni. Strajk ten jest dla Frakcji Rewolucyjnej dosłownie walką na śmierć i życie. Po likwidacji bandy Tasiemki i umiastowieniu rzeźni

spada na nią nowy cios najcięższy. A przecież „fracy“, to starzy piłsudczycy pamiętający jeszcze walki rewolucyjne z 1905 roku. Niedawno jeszcze organ ich „Walka“ pisał z dumą, że B. B. to piłsudczycy z rozmaitemi dodatkami i naleciałościami, a oni, Frakcja Rewolucyjna, to czysti piłsudczycy-socjaliści. W numerze „Walki“, poświęconym obchodowi partyjnego dnia kobiet wśród zasłużonych członkiń partji, wymieniona była także „towarzyszka Ola“ (pseudonim p. Aleksandry Piłsudskiej).

Likwidacja strajku w gazowni to likwidacja Frakcji Rewolucyjnej P. P. S. Niepowodzenia tej tak do niedawna wpływowej partji — należy to podkreślić — rozpoczęły się od wyborów w r. 1930, kiedy to p. Jaworowski nie zgodził się na wejście do obozu „jedynki“ i wystąpił z własną „dwójką“. Już wtedy opuścili go ci towarzysze, którym uśmiechały się mandaty bez trudu i walki. Potem nastąpiła secesja całej wybitnie prorządowej grupy z Moraczewskim na czele, aż w końcu w dwa lata po wyborach nadszedł dla „prawdziwych piłsudczyków“ moment krytyczny, decydujący.

M. K.

Z psychologii niemieckiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, 7 października.

Polityka niemiecka doznała w ostatnim czasie kilku niepowodzeń. W pewnych kołach niemieckich słyszy się zdania, że Niemcom grozi izolacja. Rachuby na Anglię, na Włochy nie spełniają się tak ściśle, jak to sobie w Berlinie wyobrażano. Polska też się jakoś nie rozpada z dnia na dzień. Okazało się przy wyborze do Rady Ligi Narodów, że Polska uzyskała, jak się wyraził „Vorwärts“, prawie jednomyślnie votum zaufania. Widocznie jednak poszczególne państwa i narody nie godzą się z ciągle powtarzanym przez Niemcy o Polsce zdaniem, jakoby Polacy byli narodem niższego rzędu, którego nie należy traktować na równi z innymi.

W drukowanych obecnie listach słynnej „szarej eminencji“ niemieckiego Auswärtiges Amt z końca XIX i początku XX wieku, barona Holsteina, znajdujemy list, adresowany do jego kuzynki i bogdanki z lat młodocianych, Idy von Stülpnagel z dnia 12 czerwca 1906, w którym ten niezwykłe wpływowo, a zawsze pozostający w cieniu dyplomata pisał:

„Zdaje mi się, że idziemy ku bardzo ciężkim czasom, ponieważ powoli świat zaczyna się wściekać na politykę niemiecką, to znaczy na dramatyczne oświadczenia cesarza. Narody nie są tak wojownicze, jak przed 50 laty, ale nowoczesny sposób, ażeby jakiś naród zdławić, polega na tem, że umawia się kilku i naciskają na jednego. To, nam, jak się obawiam, grozi. Anglija i Francja, Anglija i Japonia, Francja i Rosja, Francja i Włochy, już się zmówiły. Jeżeli się jeszcze porozumieją Anglija i Rosja — co wisi w powietrzu — pierścien będzie zamknięty... Radzę, ażeby unikać niepotrzebnych prowokacji...“

Rady barona Holsteina nie pomogły i Niemcy dotychczas wypijają skutki swojej prowokacyjnej polityki.

Działając z izolacją Niemiec nie jest jeszcze tak źle. Narody, po wojnie ogromnie zmęczone, skłonne były dużo wybaczyc i robiły wszystko, z Francją na czele, ażeby Niemcy ułagodzić, a nawet próbują to uczynić w dalszym ciągu. Wzajemnie padają z błyskawiczną szybkością, jak grad, coraz dalsze żądania niemieckie. Ostatnie bomby, to sprawa rozbrojenia i zapowiedź wprowadzenia kontyngentów na dozwolone artykułów rolniczych. Akompaniamentem tych ciągłych żądań są brutalne oświadczenia — np. mowa generała Schleichera, demonstracyjny wyjazd ministra Neuratha z Genewy, niezwykle ton prasy niemieckiej, obrzydliwy ton prasy niemieckiej, a już najbardziej Polski, która zwłaszcza prasa prawicowa i hitlerowska dosłownie miesza z błotem.

To wszystko jeszcze w pełni zagranicy nie otrzęźwiło. Ale jednak znowu zaczyna działać. Przed oczyma narodów pojawiają się widma cesarskich Niemiec, ich agresywnej polityki, nietaktów i uderzeń w szablę. Anglija próbuje jeszcze pośredniczyć na rzecz Niemiec, ale jednak nota jej w sprawie rozbrojenia bardzo odbiegła od tego, czego się spodziewali Niemcy. Francja zajmuje stanowisko ostrzejsze, niż tego się było można spodziewać po okresie Locarna. Włochy, te Włochy, które z powodu współzawodnictwa z Francją popierają niejedne dążenia Niemiec, trzepnęły je w odpowiedzi na brutalność ich posunięć handlowo-politycznych nieźle po palcach.

Było rzeczą zdumiewającą, jak bardzo niemieckie koła polityczne i prasa były zaskoczone notą angielskiego ministra spraw zagranicznych Simona, wysłaną w odpowiedzi na niemiecki memoriał zbrojeniowy. To samo zaskoczenie uwydatniło się z powodu reakcji Włoch, Holandji i państw skandynawskich na mowę ministra Brauna o zaprowadzeniu kontyngentów.

Zdziwienie Niemiec było zupełnie szczere, tak jak np. zupełnie szczerą jest obraza na Francję, albo nienawiść do Polski za to, że „zrabowała“ Niemcom Pomorze, Poznańskie i część Śląska. W ujawnianiu apetytów niemieckich uderza rys rozbrajającej naiwności. Fakt, że czegoś pożądanego, jest dla nich jednocześnie wystarczającym uzasadnieniem sprawiedliwości i słuszności żądania. To, że n. p. kraje przez nich pożądane dostały się w ich ręce drogą największego gwałtu w historii, przez rozbiór Polski i że dzisiaj zostały im poprostu o-

debrane, nie gra żadnej roli w ich rozważaniach. Odczuwają one na te kraje apetyt i na tem koniec. Jest to psychologia drapieżnika, który napadając, nigdy się nad tem nie zastanawia, że napadnięty może mieć tak samo słuszne prawo do życia. Opór go tylko rozjątrza i oburza.

Istnieje anegdota o Niemcu, któremu przy stole podają szparagi. Niemiec bierze nóż, odcina wszystkie łebki i zgarnia je na swój talerz. Na przerżone pytanie sąsiada, co robi, odpowiada ze szczerem zdumieniem: „— Jakto, przecież to jest rzecz najlepsza“.

Coś z psychologii tego biesiadnika mają Niemcy wogóle w stosunku do innych narodów. Są naprawdę zdziwione i do głębi moralnie oburzone, gdy sąsiedzi schwyją je za rękę, ażeby przeszkodzić im w całkowitem zagarnięciu — tego, co jest najlepsze.

Leży przed nami książka p. t. „Der slawische Gürtel um Deutschland“ („Pas słowiański około Niemiec“). Zajmiemy się nią w najbliższym czasie obszerniej. Narazie stwierdzimy, że autor, Max Hodann, pisze na wstępie: „Przez jakiś czas pytałem wielu ludzi w Niemczech, mądrych, wykształconych, politycznie zainteresowanych lu-

dzi z najrozmaitszych sfer, czy orjentują się w tych sprawach (Polski i narodów słowiańskich, sąsiadujących z Niemcami). Za każdym razem musiałem stwierdzić, że wiedzieli tyle, co nic o tych najprostszych podstawach sąsiedzkich stosunków.“

W pojęciach Niemców Polska i Polacy są „eine minderwertige Nation“ (mniej wartościowym narodem), którym nie warto się zajmować. Jest to im poniekąd potrzebne, jako uzasadnienie dążenia do dalszego podboju krain słowiańskich. Polega to jednak pozatem na przedziwnie wielkiej i przez to zarazem ciasnej zarozumiałości narodowej. Lekceważenie i zupełna nieznajomość Polski, a także innych Słowian, może się stać kiedyś przyczyną poważnej klęski Niemiec, tembardziej, że podobnie jak w życiu prywatnym, tak i między narodami łatwiej się zapomina odniesioną w otwartej walce ranę, niż lekceważenie i obrażę.

Dużo objawów w polityce niemieckiej wskazuje na to, że zasadnicze rysy psychiczne polityki Niemiec (Wilhelma II nie zginęły, ale że uwydatniają się znowu w coraz jaskrawszej postaci. Jeżeli w Auswärtiges Amt jest znowu jakaś „szara eminencja“ i jeżeli posiada kuzynkę, podobną do Idy von Stülpnagel, zdarzy się może, gdy rzeczy tak dalej pójdą, że list podobny do listu barona Holsteina stanie się znowu aktualny.

JERZY DROBNIK

We Francji o Poznaniu

Przed miesiącem bawił w Poznaniu i odwiedził również naszą redakcję korespondent paryskiego organu narodowego „ECHO de Paris“ p. Raymond Cartier, który obecnie zamieszkuje w swoim piśmie (nr. z dnia 30 września) bardzo ciekawą uwagę ze swej podróży po Polsce. O Poznaniu pisze p. Cartier w sposób następujący:

„Przybyłem do Poznania jednocześnie z wiadomością, która pogrążyła całą Polskę w żalobie, mianowicie o tragicznej śmierci porucznika Żwirki. Była to pierwsza rzecz, którą mi powiedział portjer hotelu Bazar, wnosząc moje walizki. Dzielnemu służącemu, gdy mi o tem mówił, drżał głos i widziałem łzy w jego oczach.“

„Żwirko bowiem, którego poprzednio widziałem w Warszawie, gdy go witano deszczem kwiatów, nie był zwykłym lotnikiem. Udzielił on Polsce dreszczu wielkiej radości patriotycznej, zdobywając pierwszą nagrodę w międzynarodowym rajdzie awionetek na aparacie polskiej budowy i wobec niemieckich konkurentów. Dzięki niemu hymn narodowy polski grany był na lotnisku w Tempelhof w Berlinie.“

„Gdy w kilka minut potem znalazłem się na ulicach Poznania, byłem świadkiem powszechnej konsternacji. Wyrwano sobie nadzwyczajne dodatki, które opisywały tragiczny wypadek. Każdy zatrzymywał się, czytał, potem odchodził bez słowa, z malującym się przejęciem na twarzy. Zdolność wspólnego cierpienia dla sprawy, obecnej interesom materialnym, jest manifestacją najsilniejszą i najpewniejszym dowodem patriotyzmu narodu.“

„Ale czy rzeczywiście znalazłem się w dawnym mieście „Posen“, które kiedyś było największą wschodnią fortecą b. cesarstwa niemieckiego i ośrodkiem kolonizacji niemieckiej w krajach słowiańskich? Prawda, wiele jeszcze gmachów posiada piętno nie-

mieckie, jak np. bez wątpienia aragancji budynek w stylu neoromańskim, jakim jest zamek cesarski. Ale za to na ulicach nikt nie mówi po niemiecku. Ludność jest wyglądu polskiego. Wszystkie napisy są w języku polskim. Gdzie są więc Niemcy, w których imieniu Rzesza domaga się tego miasta i tej prowincji? Poprostu już ich niema. Wojskowi, urzędnicy, pastrowie, kolejarze, wszystkie te czynniki, sprowadzone przez podbój, zniknęły z upadkiem niemieckiego pa-

Działacz „Strzelca“ — zdrajcą stanu

Donosiliśmy już o skazaniu niejakiego Plitta przez sąd doraźny w Grudziądzu na karę śmierci za szpiegostwo. W tej sprawie podaje „Dziennik Starogardzki“ i „Słowo Pomorskie“ następujące szczegóły:

„W poniedziałek wieczorem zakończyła się w Grudziądzu trzydniowa rozprawa przed sądem doraźnym przeciwko Edwinowi Tomaszowi Plittowi, oskarżonemu o szpiegostwo na rzecz państwa ościennego. O godzinie 19.35 sąd ogłosił wyrok, na mocy którego Plitt został uznany winnym i skazany na karę śmierci przez powieszenie, oraz na pozbawienie praw obywatelskich. Rozprawie przewodniczył wiceprezes S. O. dr. Halski przy udziale sędziów: dr. Jurkiewicza i dr. Tarczyńskiego. Oskarżał prok. Kałapski, oskarżonego bronił adw. Płachtowski. Natychmiast po ogłoszeniu wyroku obrońca zwrócił się telefonicznie do kancelarii cywilnej Prezydenta Rzplitej z prośbą o ulaskawienie. Prezydent skrotywał z prawa łaski i zamienił zasądzonemu karę śmierci na 10 lat ciężkiego więzienia.“

„Plitt zamieszkiwał przez czas dłuż-

nowania. Zaledwie kilka tysięcy Niemców ze średnich sfer pozostało w mieście. Poznań odzyskał swój charakter wyłącznie polski. Jest to niewątpliwie to miejsce w Polsce, gdzie patriotyzm jednoczy się najsilniej z uczuciem antyniemieckim. Można powiedzieć, że w Poznaniu jak i w całej Wielkopolsce germanizm został usunięty.“

Opisawszy następnie swój pobyt na Śląsku, p. Cartier w rozdziale, zatytułowanym „Zaufanie do Polski“, pisze:

„Polacy zachodniej Polski nie są, jak to niektórzy sobie wyobrażają we Francji, wystraszeni, trzęsący się, niepewni jutra, zrezygnowani, i sparaliżowani obawą przed wielkim i niepokodzonym sąsiadem. Pracują tak, jak gdyby byli pewni przyszłości. Sprawiają raczej wrażenie ludzi, zbyt optymistycznie nastawionych i niezawsze dostosowujących swoje projekty do swoich możliwości. Jest to błąd młodego narodu, o ile można nazwać to błędem.“

„Na tych kresach, będących przedmiotem takiej dyskusji, dokonuje się przewrót w wielkim ruchu historycznym, który wypierał Słowian ku wschodowi pod naciskiem Germanów. Z pod murów Klajpedy, a nawet z pod Rygi aż do Katowic germanizm cofa się. Musi on zresztą stracić większą część swej siły ekspansywnej wskutek piorunującego spadku rozrodczości niemieckiej, o czem p. Bonnefon pisał na tem miejscu przed paru tygodniami. Niedługo Niemcy będą najstarszym ciałem politycznym w Europie, gdy dotychczas byli najmłodszym.“

„Niemcy o tem wiedzą. Czują dobrze, że u ich wschodniego boku wyrasta naród, którego ludność wzrasta rocznie o 500 tys. mieszkańców. Patrzą Niemcy na upadek państwa historycznego, które sobie przypisywały, mianowicie kolonizacji wschodu i rozciągnięcia swego panowania nad Słowianami. Niemcy boją się tego i irytują się. Znaczna część ich obecnego kryzysu wypływa ze wschodnich trudności. Tymczasem Polska, zapominając o swem ciężkim położeniu międzynarodowym, rozwija się z imponującą beztróską narodu młodego, poszukującego swego miejsca na słońcu.“

szczy w Starogardzie, skąd wyprowadził się na początku bieżącego roku do Grudziądza. Jako porucznik rezerwy i człowiek bardzo sprytny zdołał on w czasie pobytu w Starogardzie naciągnąć kupców i szereg osób znajomych na większe i mniejsze sumy. Był on i aferzystą i kierownikiem kina i kupcem kolonialnym. „Plitt był jednym z przywódców „Strzelca“. „Sanacja“ starogardzka ceniła jego zdolności organizacyjne, to też wysłała go na kurs komendantów „Strzelca“ do Warszawy. Jeszcze w ubiegłym roku w święto narodowe widzieliśmy go maszerującego na czele „Strzelca“. Jako wybitny działacz „sanacyjno-strzelecki“ miał Edwin Plitt wszędzie dostęp umożliwiony.“

„Taki oto „patentowany obrońca ojczyzny“, wychowany na ideologii „strzeleckiej“, popełnił zdradę stanu.“

Wysługiwanie się dążeniom prusko-niemieckim

Konsulat czeskosłowacki donosi nam: w związku z artykułem pod tyt. „Wysługiwanie się dążeniom prusko-niemieckim“ z dnia 7 września, że autorem książki „Polska — więzieniem narodów“ nie jest wybitny senator i czeskosłowackiej Partii Socjal-Demokratycznej, lecz Jarosław Voska, młody redaktor ekonomicznego wydawnictwa „Ceskoslovensky Kompas“, okazany współpracownik dziennika „Pravo Lidu“ w Pradze. Prasa czeskosłowacka surowo potępiła wyżej wymienioną publikację.

Oświadczenie Normana Davisa

Londyn, 8. 10. (PAT.) Norman Davis przyjął wczoraj wieczorem reprezentantów prasy, którym złożył następujące oświadczenie:

Przyjechałem celem odbycia narad z przedstawicielami rządu angielskiego. Zamiarem naszym jest omówienie możliwości wszczęcia formalnej dyskusji pomiędzy mocarstwami morskimi w sprawie prac na konferencji rozbrojeniowej.

Uważam, że Anglija i Ameryka winny jako pierwsze omówić swoje wzajemne propozycje w ich treści ogólnej. Prawdopodobnie omówimy również sprawy, dotyczące wszechświatowej konferencji ekonomicznej.

W niedzielę, dnia 9 października o godz. 12 odbędzie się w sali kina Apollo przy ul. Piekary 16/17

WIELKIE ZEBRANIE

celem omówienia bieżących zagadnień politycznych w związku z obecną sytuacją. Na zebraniu tem przemawiać będą pp.:

senator dr. Marjan Seyda
poseł Franciszek Górczak
poseł Ryszard Piestrzyński

Prawo wstępu mają na zebranie członkowie Stronnictwa Narodowego i O. W. P. za legitymacjami, oraz zaproszeni sympatycy za biletami, po które można zgłaszać się u p. Antoniego Pawłowskiego, ul. Patrona Jackowskiego nr. 25; u p. insp. Wł. Michalskiego ul. Wysockiego 23; u p. Stanisława Libery Chwaliszewo 38/39; u p. Kapatczyńskiego ul. Wybickiego 1 (od 17 do 19); u p. Kaczorowskiego ul. Górna Wilda 82 m. 1; u p. Lorensa ul. Rolna 29 m. 7; u p. Jana Pieczki w Starołęce przy ul. Starołęckiej (od 17 do 18); u p. Marjana Trzeciakowskiego przy ul. Leonarda 8 na Winiarach i u p. Augustyniaka w fabryce papieru na Malcie.

O liczne i punktualne przybycie na powyższe zebranie uprasza

Zarząd Stronnictwa Narodowego na m. Poznań.

Niemieckie szykany Polaków na Śląsku

Sprawa rozmyślnego wstrzymywania zezwolenia na gimnazjum polskie w Bytomiu przed forum Rady Ligi Narodów

Genewa, 8. 10. (PAT). Jak już podawaliśmy mniejszość polska na Górnym Śląsku niemieckim zwróciła się do sekretarza Ligi Narodów sir Drummonda z prośbą o interwencję w sprawie zwłoki ze strony władz niemieckich w udzielaniu koncesyj na otwarcie polskiego gimnazjum w Bytomiu.

Obecnie sekretarz gen. Ligi Narodów rozpatruje kwestję procedury dla załatwienia tej sprawy, która będzie traktowana, jako petycja z art. 147 konwencji górnośląskiej.

W szczególności rozpatrywana jest kwestja, czy petycja ma być uważana za pilną t. j. czy wpłynie natychmiast na porządek dzienny Rady Ligi Narodów i czy będzie dyskutowana jeszcze

na obecnej sesji, czy też ma iść drogą zwykłą t. j. wejdzie na plenum Rady łącznie z uwagami rządu niemieckiego.

Nie ulega wątpliwości, że ze względu na rozpoczynający się 12 października rok szkolny — o czem wspomina petycja — istnieją wszelkie powody do uznania jej za pilną.

Należy przypomnieć przy tej okazji, że mniejszość niemiecka na terenie województwa śląskiego t. j. obszaru, podlegającego tak samo konwencji górnośląskiej, posiada 13 gimnazjów, z czego 7 utrzymuje skarb polski, podczas gdy półmilionowa mniejszość polska na niemieckim G. Śląsku nie ma ani jednego prywatnego lub publicznego gimnazjum.

Dwa francuskie projekty bezpieczeństwa

Paryż, 8. 10. (PAT). Znajdujący się obecnie w rękach premiera francuskiego projekt o równoległym zorganizowaniu bezpieczeństwa i rozbrojeniu, zawiera dwa programy: maksymalny i minimalny.

Plan pierwszy przewiduje maksimum bezpieczeństwa, jakie projektodawcy pragną zapewnić nietylko Francji, lecz wszystkim krajom europejskim bez różnicy i zawiera możliwie największe redukcje, mogące zaspokoić — zdaniem autorów — nawet najbardziej gorących zwolenników rozbrojenia. Projekt ten podaje osta-

teczne granice, do których gotowa jest w razie potrzeby posunąć się Francja na drodze redukcji różnych rodzajów broni.

Projekt minimalny określa granice, które Francja uważa za niemożliwe do przekroczenia w dziedzinie zbrojeń, dopóki warunki bezpieczeństwa zapewnione każdemu z poszczególnych państw nie wychodzą poza pewne niezbędne minimum.

Przed publicznym ogłoszeniem powyższe projekty rozpatrywane będą przez Radę Obrony Narodowej, jak również przez radę ministrów.

Głód, choroby i bandytyzm trapią Grecję

Ateny, 8. 10. (Tel. wł.). Położenie ludności greckiej na obszarach dotkniętych katastrofą trzęsienia ziemi jest opłakane. Oprócz szerzących się coraz bardziej chorób, dokuczliwego zimna, oraz braku żywności i dostatecznego pomieszczenia w ostatnich dniach coraz groźniej panoszą się bandytyzm, napady i kradzieże są obecnie na porządku dziennym.

Ostatnio, jak donosi prasa, bandytyzm wzmożył się do tego stopnia, że ludność niepewna swego jutra i reszt-

ki mienia, postanowiła uciec się do samoobrony.

Według doniesień dziennika „Troja” ubiegłej nocy bandyci napadli w pobliżu Aten w Stratonion na dyrekcję komitetu niesienia pomocy ofiarom katastrofy oraz członków podkomisji, którzy nocowali w ogrodzie dyrekcji miejscowego zakładu handlowego. W czasie strzelaniny zabito jednego z żołnierzy. Bandyci zdołali w ciemnościach nocy ująć niepoznani.

Kto organizował pogromy Polaków na Litwie?

Sensacyjne szczegóły z procesu Waldemarasa — Akcja pogromową kierował komendant policji

Warszawa, 8. 10. (Tel. wł.) W Kownie odbyły się dwa procesy przeciwko Waldemarasowi. Waldemarasa w kilka tygodni po pogromie ludności polskiej na Litwie w r. 1930 ogłosił oświadczenie, oskarżające władze litewskie o organizowanie tego pogromu, wymieniając wyraźnie ówczesnego dyrektora policji kryminalnej pułkownika Rustejkę, który obecnie sprawuje funkcje ministra spraw wewnętrznych, oraz Stencelisa, obecnego sekretarza ministra spraw wewn. jako głównych

organizatorów pogromu. Sąd po całodziennych debatach uniewinnił Waldemarasa.

W drugiej sprawie Waldemarasa był oskarżony przez b. posła litewskiego w Pradze Cylysa, o którym wyraził się, że pozostawał na usługach wywiadu niemieckiego. Za pierwszym razem Waldemarasa skazano za obrazę Cylysa na 2 tygodnie aresztu. Obecnie sąd okręgowy wydał wyrok uniewinniający. (w)

Krwawe starcia przedwyborcze w Niemczech

Berlin, 8. 10. (PAT). W czasie zgromadzenia przedwyborczego niemiecko-nar. w Düsseldorfie doszło znowu do krwawego starcia nar. socj. Zabrano zostało rozbite. W czasie bójki padły strzały. 1 nar. socj. został ciężko zraniony. Policja dokonała 20 aresztowań.

Kronika krwawych zajęć w Berlinie

notuje dalsze ofiary. Członek nar. socj. oddziałów szturmowych został w nocy ciężko zraniony przez nieznaną sprawcę. Równocześnie ukazał się w „Angriffie” rozkaz dowódcy oddziałów szturmowych okręgu berlińskiego, zabraniający nar. socj. brania udziału w zgromadzeniach niem.-nar.

tęgo każde ministerstwo miałyby osobne biuro kontroli, przeprowadzające t. zw. kontrolę wstępną i fachową, a następnie należałoby już do Najwyższej Izby Kontroli. (w)

Sytuacja handlu pomorskiego

Toruń, 8. 10. (Tel. wł.) Towarzystwo Kupców Chrześcijańskich w Toruniu ogłosiło sprawozdanie z handlu za wrzesień br., stwierdzające dalszy spadek obrotów we wszystkich branżach mimo znacznej niżki cen.

Szczególnie silny zanik obrotów nastąpił w branży kolonialno-spożywczej, osiągając zaledwie 45 proc. poziomu obrotów z poprzedniego miesiąca. Najszkodliwszym objawem jest rozwijający się handel domokrażców żydowskich, który wpływa na obniżenie o-

brotów w składach. Wiele przedsiębiorstw gwałtownie redukuje wszelkie koszty handlowe, mimo to rentowności nie osiągają, wyczerpując się i stopniowo upadają, ustępując miejsca handlowi żydowskiemu. (wd)

Ś. p. Eugenjusz Śmiarowski

Warszawa, 8. 10. (Tel. wł.) — Dziś rano zmarł nagle adwokat, b. poseł Eugenjusz Śmiarowski. (w)

Niedziela godz. 12

W ostatniej chwili przypominamy wszystkim o wielkim zebraniu, które odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w sali kina „Apollo”, a organizuje to zebranie zarząd Stronnictwa Narodowego na m. Poznań. Przemówienia wygłoszą pp. sen. dr. Marjan Seyda, pos. Franciszek Górczaki pos. Ryszard Piestrzyński. Prawo wstępu mają wszyscy członkowie Stronnictwa Narodowego i O. W. P. za legitymacjami, oraz posiadający karty wstępu.

Pogotowie Narodowe

Stow. Porządku Publicznego Poznań-Stare Miasto

obchodzi w jutrzejszą niedzielę 10-lecie swego istnienia.

Program uroczystości jest następujący:

O godz. 8.15 — zbiórka towarzystw z sztandarami w Domu Katolickim na Śródcie; o godz. 9 msza św. w kościele N. Marij Panny.

O godz. 11 nastąpi otwarcie akademii z występem Chóru Dembińskiego. poczem nastąpi sprawozdanie z 10 letniej działalności — referat — deklaracja — składanie życzeń.

Zakończy uroczystość wspólnie odśpiewana „Rota”.

Przepowiednia pogody na niedzielę: Po nocy mroźnej i dżyzystej w ciągu dnia pochmurno i dżdżysto miejscami znaczniejsze opady, słabe wiatry, temperatura bez zmian.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 1/2 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kur markj niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk niem. w dewizach 211.50 zł., gotówką 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.06 do 173.32 zł., gotówką 172.72 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań 8 10 1932 r.
Warunki: Handel hurtowy parzytel Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego węgostociomierza: 1) żyta poznańskiego 70.6 kg (120.1 ft. w hol.), 2) żyta pomorskiego 69.35 kg (118.2 ft. w hol.), 3) pszenicy poz. i pomorskiej 72.95 kg (124 ft w hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43.55 kg. (74.1 ft w hol.).

Ceny transakcyjne
Żyto 85 tonn par. Poznań 15,40
Ceny orientacyjne

Żyto	15,00—15,30
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	23,00—24,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	17,75—19,25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 68—69 kg.	15,00—15,75
Jęczmień 64—66 kg.	14,50—15,00
Usposobienie słabe.	
Owies	13,75—14,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	23,00—24,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	36,50—38,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	8,75—9,00
Otręby pszenne	9,00—10,00
Otręby pszenne (grube)	10,00—11,00
Rzepak	35,00—36,00
Rzepak	34,00—39,00
Gorzycza	38,00—44,00
Groch Victoria	20,00—23,00
Groch Folgera	31,00—34,00
Koniczyna biała	120,00—160,00
Ziemiaki fabr. za kilo %	0,00—0,12 1/2
Mak niebieski	83,00—91,00

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 75 tonn, pszenicy 75 tonn jęczmienia 12 tonn, owsa 60 tonn, maki żytniej 30 tonn, otrąb pszenicznych 30 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 8. 10 1932 r.
Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję mocniejszą. Z pożyczek państwo-

wych nadal większe zapotrzebowanie na 5 proc. pożyczki konwersyjnej, za którą płacono 40 proc., również poszukiwano 4 proc. Poż. inwest. po 95.— oraz 3 proc. Poż. bud po 37,50; poatem zauważono brak materiału w 4 proc. premj. dolarowych po 48 1/2

Z pożyczek komunalnych obracano 8% obl. m. Poznania z r. 1926 i 1927 po 92 proc. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. było większe zainteresowanie 8 proc. listami dol. starami po 59 1/2 proc., jak również 6 proc. listami żytnimi po 12,50 przy zupełnym wyczerpaniu materiału. Również zauważono brak oddawców w 4 proc. listach zast. konwert. oraz w 8 proc. listach dol. amortyzacyjnych.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 89 i wyżej bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 40% P
8% obligacje m. Poznania z 1923 r. 92% +
8% obligacje m. Poznania z 1921 r. 92% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 59 1/2 % P.
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 12,50 +
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 95.— P.
3% Pożyczka budowlana serja I 37,50 P.
Tendencja mocniejsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 8. 10. 1932 r.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,20	124,1	123,89
Gdańsk	173,75	174,18	173,32
Holandja	359,95	360,25	358,45
Londyn	30,77	30,93	30,63
Nowy Jork			
czekj	8,911	8,931	8,891
Nowy Jork			
kabel	8,916	8,936	8,896
Paryż	35,06 1/2	35,15	34,98
Szwajcaria	174,55	172,90	172,12
Berlin	211,95		

Tendencja dla walut europejsk. mocna, dla ameryk. słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% pożycz. bud.	38,50
4% pożycz. inw.	97,50
5% pożycz. konw.	41,00
4% pożycz. dolarowa	49,50—49,25
6% pożycz. dol.	55,75—56,00
7% pożycz. stabil.	53,00—53,15
w odcinkach po 100	59,50

Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski	89,50—89,85
Modrzejów	3,50

Tendencja mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 8. 10. 1932 r.

Pszenica march. 76 kg.	202,50—204,50
Tendencja mocniejsza.	
Żyto march. 80—81 kg.	156,50—158,50
Tendencja mocniejsza.	
Żyto meklemb. 72—73 kg. cif	
Berlin sp.	162,00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień brow. r. wy.	174,00—184,00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—173,00
Tendencja stała.	
Owies march.	135,00—140,00
Tendencja stała.	
Mąka pszenna	25,50—28,75
Tendencja stała.	
Mąka żytnia	20,25—22,75
Tendencja cicha.	
Otręby pszenne	9,40—9,75
Tendencja cicha.	
Otręby żytnie	8,40—8,80
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	22,00—25,00
Groch pastewny	14,00—17,00
Wyka	17,00—20,00
Kuchy lniane	10,30—10,50
Kuchy z orzecha ziemnego	11,50
Kuchy mielone (maczka)	11,80
Wytłoki suche	9,20—9,50
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,50
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	11,30
Ogólna tendencja mocniejsza.	

Giełdy zbożowo - towarowe

Warszawa, 7. 10. Żyto 16 — 16,50, pszenica jednolita 25,50 — 26, pszenica zbierana 24,50 — 25, owies jedn. 17 — 17,50, owies zbierany 16,50 — 17, jęczmień na kaszę 16 — 16,50, jęczmień browarny 18 — 19, gryka 17 — 19, proso 18 — 20, groch polny jadalny z workiem 24 — 26, groch Wiktoria z workiem 26 — 29, peluska 18 do 19, rzepak zimowy 44 — 46, siemie lniane basis 90 proc. 34 — 36, koniczyna czerwona surowa bez grubej kaniarki 110 — 130, koniczyna czerwona, bez kaniarki o czyst. 97 proc. 130 — 145, koniczyna biała surowa 120 — 160, koniczyna bez kaniarki o czyst. 97 proc. 160 — 210, ziemniaki jadalne 4 do 4,50, mąka pszenna luksusowa wym. 40 do 50 proc. 45 — 50, mąka pszenna 0000 wym. 50 — 60 proc. 40 — 45, mąka żytnia pyłkowa wym. 50 — 60 proc. 27 — 29, mąka żytnia siłkowa wym. po 50 proc. 21 — 23, mąka żytnia razowa 95 proc. 21 — 23, otręby pszenne szale 10,50 — 11, otręby pszenne średnie 10 — 10,50, otręby pszenne 9, kuchy lniane 18,50 — 19,50, kuchy rzepakowe 16 — 16,50, kuchy słonecznikowe 42 — 44 proc. 17 — 17,50. Usposobienie spokojne.

Reorganizacja administracji

Warszawa, 8. 10. (Tel. wł.) Istniejąca przy prezydium rady ministrów komisja usprawnienia administracji, na której czele stoi Gluth-Nowowiejski, przygotowuje obecnie reorganizację władz naczelnych, a więc prezydium rady ministrów, oraz poszczególnych ministerstw.

Według jej zamiarów przy prezydium rady ministrów ma istnieć osobny gabinet ekonomiczny, który rozstrzygałby opiekę nad instytutem badania koniunktur i nad głównym urzędem statystycznym. Instytucje te, jak wiadomo, dotąd nie podlegały prezydium rady ministrów.

Osobno istniałby gabinet polityczny. Zresztą taki gabinet posiadałoby każde ministerstwo, a miałyby on za zadanie ustalanie linii wytycznych działania danego ministra. Prócz

Sprawa cechów przymusowych

Wychodząca w Poznaniu „Gazeta Przem. Rzeźnickiego”, rozpisala się obszernie na tle referatu wygłoszonego przez p. Józ. Czmiela na jeździe rzeźniarskiej małopolskiej, odbytego we Lwowie w dniach 26 i 27 czerwca b. r. na temat: „Dlaczego jesteśmy za wolnymi Cechami?” Oto co pisze między innymi „Gazeta Przem. Rzeźn.” w tej kwestji:

„Przymus organizacyjny zawodowy w jakiegokolwiek bądź formie nie jest tak idealny jak pragnie go widzieć p. Czmiel, zwłaszcza gdy wskutek tego przymusu organizacje zawodowe przyjmować będą musiały w swój skład za równo rzemieślników wykwalifikowanych, jak i niewykwalifikowanych, przygodnych rzemieślników, uprawiających zawód rzemieślniczy nielegalnie.

Dodatnim czynnikiem organizacyjnym może być tylko przymus moralny. Jeżeli chcemy wznieść silny, potężny gmach organizacji zawodowej, musimy mu dać solidne fundamenty.

Czy zwolennicy przymusowych cechów naprawdę zdawają sobie sprawę czego żądają i co z spełnienia ich żądania wynikłoby dla rzemiosła polskiego? Czy propagatorzy przymusu cechowego pomyśleli już o tem, że gdzie większość składać się będzie z osobników niewykwalifikowanych, tam nie tylko zarząd będzie po ich myśli, ale i wszelkie sprawy załatwiane będą pod kątem korzyści dla nefachowców. A interesy wykwalifikowanych mistrzów-rzemieślników pozostaną bez obrony i opieki? Czy w tych warunkach garstka wykwalifikowanych rzemieślników zdoła przełamać a przynajmniej zneutralizować zburzone dla rzemiosła wpływy i dążności większości liczebnej tych, którym właśnie dezorganizacja-nielad i bezwład, a przynajmniej utrzymanie obecnego stanu prawnego jest na ręce?

A jakże przedstawiać się będzie i rozwijać praca nad doskonaleniem zawodowym rzemiosła? Czyż ci nefachowcy będą w stanie lub będą chcieli podjąć się jej? Przeciwnie — z doświadczenia wiemy, że ci partacze, fuszerzy i uprawiający rzemiosło nielegalnie lub legalnie nefachowcy, są największymi przeciwnikami takiej pracy, że nie tylko do niej ręki nie przykładają, ale gdzie tylko i jak tylko

mogą przeszkadzać jej i niweczą jej owoce w samych zarodkach.

Czem będą wtedy cechy? Przymusowym zbiorowiskiem różnych ludzi zwalczających się wzajemnie, ludzi o dążnościach diametralnie przeciwnych.

Rzemiosła zaś same będą statym żerem elementów obcych.

Stojmy na stanowisku, że gmach trzeba budować od podstaw i dać mu zdrowe fundamenty Skoro § 146 i inne postanowienia prawa przemysłowego prowadzą rzemiosło polskie do ruiny, to trzeba się starać o usunięcie ich i zastąpienie artykułami i postanowieniami zdrowymi, zdolnymi budować rzemiosło prawdziwe. „Podpieranie” rzemiosła elementami nefachowymi jest bezcelowe.

Jedyną korzyść, jaką obiecuje przymus cechowy — to korzyść materialna, płynąca ze składek członkowskich. Dziś wiele organizacji cechowych cierpi wskutek braku pieniędzy, a utrzymują się jedynie dzięki pracy i ofiarności wybitniejszych jednostek.

W czem leży wina tego?

Prawda — rzemieślnik polski w wielu zawodach i pod wieloma względami nie dorósł jeszcze do zrozumienia idei i konieczności organizacyjnej, ale prym wiodą tam przedewszystkiem inne naleciałości nefachowe.

A pochodzi to w wielkiej mierze i stąd, że w połaciach kraju zwłaszcza tam, gdzie nie było Izby Rzemieślniczych masowo fabrykowano czeladników i mistrzów — tak sobie — po znajomości i za protegą! Zaś drugostronnie władze nasze tym nefachowcom ułatwiły i dziś jeszcze ułatwiają prowadzenie i wykonywanie ich procederu.

Pracę wychowawczą rozwijać mogą tylko jednostki wybitne, skupione w dobrze zorganizowanych i harmonijnie pracujących ogniskach. Takimi ogniskami mogą być tylko cechy wolne.

Poza tem życie cechowe wymaga pewnego poziomu moralności i uczelności: kto zaś życiem swoim niemoralnym i nieuczciwym plamiłby godność cechową — tego bezwzględnie należy z cechu wykluczyć. To znów byłoby niemożliwe w cechach przymusowych.

(Dokończenie nastąpi)

Opieka polska nad rodakami na obczyźnie

Z referatu ks. prał. Leona Łagody, wygłoszonego podczas akademji 2. bm. w Poznaniu

Przywiązanie do domu i wszystkiego co jest rodzinne, jest uczuciem, które człowiekowi daje silną podporę moralną. Gdzie tego uczucia zabraknie, tam człowiek staje bez oparcia i często ginie, jak drzewo wydarte przemocą z urodzajnej gleby. Stąd też ojczyzna i wszystko, co się łączy z domem i ziemią rodzinną, głębokie sprawia wrażenie na każdym dobrym człowieku.

Dusza zaś polska najwyraziściej i najmocniej daje się poznać i bez osłonek się objawia właśnie zagranicą własnego domowego ogniska. Tam ona ukazuje całą swą wartość i wszelkie bogactwo i całą krasę i piękno.

Polak wychodząca tęskni całym zarem swego serca za swą Ojczyzną i marzy aż do deski grobowej, żeby powrócić na jej łono, chociażby był stworzył w obcej ziemi rodzinę i dom własny, jeśli... w nowej ziemi nie znajdzie swego Boga. Łączność z religią nie tylko potęguje sentyment ukochania wszystkiego, co rodzinne i co kraj przypomina, lecz czyni ona także intensywniejszym uczucie tęsknoty za krajem.

Przeniknięcie uczucia miłości kraju duchem religijnym i łączenie go z wierzeniami, wyniesionymi z stron rodzinnych, jeszcze jeden wykazuje cenny element. Wspomnienie domowego ziemskiego ogniska przywołuje w duszy wyobrażenie ojczyzny w niebie. Prawie zawsze bowiem łączy się tęsknota za krajem z uczuciem tęsknoty za ojczyzną niebieską.

Z tego wynika, że przywiązanie do kraju rodzinnego i ojczyzny jest z natury uczuciem dobrem i świętem, o ile ono nie depcze praw miłości Boga i bliźniego, że uczucie to w życiu i historii każdego narodu jest wielkim walorem wychowawczym, że sentyment miłości kraju, łącząc się z religią, oczyszcza się ze złych naleciałości, potężnieje i krzepnie, że wreszcie uczucie to, w zdrowych utrzymanych gran-

icach, zawsze wprowadza do duszy tęsknotę za ojczyzną wieczną. W szkole przeto religji chrześcijańskiej przekuwać się winno to uczucie miłości za kapitał nadprzyrodzony i ważki czynnik odrodzenia w życiu narodu, szczególnie w chwili dzisiejszej.

I dlatego jest to przywiązanie do uczuć narodowych i zwyczajów ojczyzny nie tylko sentymentem, lecz elementem twórczym szczególnie w życiu naszego wychodźstwa. A szarmonizowanie w działaniu czynnika narodowego i czynnika religijnego stwarza to podłoże, z którego jako piękna nadbudowa wyrasta „spichrz przewspañiały dla nieogarnionego żniwa duchowego”.*) Wniosek zaś wypływa stąd ten, że inteligencja katolicka i kapłan polski ma wśród wychodźstwa polskiego pierwszorzędne do spełnienia zadanie. Uznanie dla pracy kapłana polskiego na terenie francuskim wypowiedział najbardziej w tej dziedzinie kompetentny autorytet, ks. kardynał Verdier, na jeździe księży polskich w Clamart w r. 1929, słowa uznania głębokiego padły też z trybuny Najwyższej Izby w Paryżu i znalazły się w najnowszym dziele monumentalnym „Les étrangers en France” prof. Maucou stwierdzając, że kapłan polski uratował wychodźstwo polskie we Francji od komunizmu i jest rzeczywistą głową każdej kolonii polskiej. — Tyle zarazem w odpowiedzi na zarzuty, czynione przed niedawnym czasem kapłanowi polskiemu we Francji w wywiadzie w „Echo de Varsovie”.

*) Edouard Herriot. La Partie Océane. Sur les terres des abbayes. Paris. Hochette. 177/1932. cyt. przez Fr. Pułaskiego. Czus. 29 lipca 1932.

„GOG” PAPINIEGO
najpiękniejsza książka ostatnich lat
dziesięciu ng 5765

Wielka premiera w Teatrze Polskim

We wtorek, 11 b. m., po raz pierwszy
rozkoszna komedia Szekspira:

„Wiele hałasu o nic”

w inscenizacji T. Trzczyńskiego, uwieńczonej
ogromnym sukcesem w Krakowie
i Lwowie. dg 9

Nowa wystawa, nowe wspaniałe kostjumi. W roli Beatryki Jadwiga Zaklicka.

To twierdzenie o potrzebie harmonijnego współdziałania czynnika religijnego i narodowego lepiej zrozumieć, jeżeli sobie uświadomimy, jaka jest nasza rzeczywistość polska. Dzieje przecież nasze wykazują, że religja katolicka ściśle związana jest nie tylko z naszą historją, ale że jest nią przepojona do głębi polska dusza. „Wniosek z tego oczywisty, iż życie polskiego narodu może się normalnie i bujnie rozwijać w ramach katolicyzmu i na jego podłożu”. I dlatego rzeczywistości naszej polskiej — zarówno w przeszłości jak i w współczesności — na imię jest „katolicka”, a jej treścią, cytując słowa ks. Romualda Moskały, jest to, że „katolicyzm w pełnym słowa tego znaczeniu ma być nie tylko doktryną, a tem mniej doktrynerstwem albo utopijskim marzeniem, ale gwarancją i istotą wartości każdego indywidualnego obywatela i więzią najmocniejszą naszego bytu i rozwoju państwowego i narodowego”. Taka a nie inna rzeczywistość jest treścią duszy polskiej — zarówno tej, która się rozwija u serca narodu w kraju jak i servatis servandis tej, która chociaż zdala od macierzy jednak nie przestała być galazką zieloną jej-latorośli. I dlatego zadaniem naszym jest: ratować, pogłębiać i utrwalać naszą rzeczywistość polską w duszy polskiej. Z tego zaś wynika obowiązek, żebyśmy wykorzystywali sumiennie wszystkie możliwości działania, jakie posiadamy, w kierunku pozytywnym i twórczym.

Ratowanie, pogłębianie i utrwalanie naszej tak pojętej rzeczywistości polskiej w duszy polonji zagranicznej, przez harmonijne współdziałanie czynnika religijnego i narodowego, jest programem zadaniem „Stowarzyszenia Opiekł nad Rodakami na Obczyźnie”. Wielkie to zadanie — szczególnie, gdy się uwzględni niedostateczność środków, jakimi Stowarzyszenie rozporządza. A jednak mimo tej niedostateczności „Opieka” coraz chwałebniej spełnia swoje zadanie. I właśnie ta wielkość programu, przystosowanego do potrzeb duszy polskiej, oraz fakt, że Prymas Polski znalazł i pozyskał do kierownictwa „Opieki” i na członków jej zarządu — szczególnie dla okręgu wielkopolskiego — osoby powszechnie znane naszemu społeczeństwu, które podeszły do przeprowadzenia nakreślonego programu jako do misji apostołskiej w imię ideału i motywów nadprzyrodzonych — rozwiązuje te zagadkę, że wszędzie, gdzie zdala od Macierzy w najdalszych zakątkach bije polskie serce i w głębinach duszy drzemie cześć głęboka dla Polski i wszystkiego co polskie, a gdzie usta szepczą w nabożnym wspomnieniu imię najwyższego opiekuna duszy polskiej, Prymasa Polski, kroczy w coraz jaśniejszym pochodzie czyn opiekuńczy stowarzyszenia „Opieki”, który zdobywa sobie coraz bardziej zrozumienie i zaufanie społeczeństwa naszego. To stwierdzenie niechaj starczy za najwymowniejsze słowa uznania, jakie polonja zagraniczna powinna i pragnęłaby wypowiedzieć w stronę „Opieki”.

Dzień przeto „Opieki Polskiej nad Rodakami na Obczyźnie”, który obchodzi Polska cała niechaj płynie jako potężny zew po całej polskiej ziemi i uświadomi społeczeństwu — a w szczególności naszej inteligencji katolickiej — jego obowiązek wobec polonji zagranicznej, równocześnie je zachęcając do tego, żeby ono ludźmi gotowymi do współpracy i ofiarą poparło ofiarny i patriotyczny czyn „Opieki”.

Zwolnienia sędziów w Poznańskim

Z dniem 15 bm. przechodzi w stan spoczynku prezes sądu okręgowego w Poznaniu p. Ludwik Wyrzykowski. P. Wyrzykowski jest pierwszym polskim prezesem tutejszego sądu okręgowego w wyzwolonej dzielnicy, a zaszczytne to stanowisko objął z rąk niemieckich w imieniu władz polskich w dniu 1

Przedstawiciel

dobrze ustosunkowany wśród klienteli
branży spożywczo-kolonjalnej,
odwiedzający klientelę regularnie, na
całe województwo poznańskie

poszukiwany.

Zabezpieczenie wymagane Podróżujący wykluczeni. Oferty sub: „Znany artykuł markowy” prosimy kierować do Tow. Rekl. Międz. i r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124
Tg 363

stycznia 1920 r. Na kierowniczem tem stanowisku wykazał p. prezes Wyrzykowski niepospolitą zdolność organizacyjną, a w sferach sądowych, prokuratorskich, adwokackich oraz urzędniczych cieszył się zawsze dla wielkich zalet charakteru i umysłu powszechnym szacunkiem i uznaniem. P. prezes Wyrzykowski jest ostatnim z Wielkopolan, którzy dźwierzili kierownicze stanowiska w sądownictwie w Wielkopolsce. W związku z tem odbędzie się w przyszłą sobotę w południe w sali sądu okręgowego nr. 60 uroczyste pożegnanie p. prezesa Wyrzykowskiego.

Wogóle zwolniono dotąd w obrębie apelacji poznańskiej przeszło 30 sędziów. Jeżeli chodzi o sąd okręgowy w Poznaniu, to zwolnienie otrzymali wiceprezes Kajetan Bojarski i sędzia A. Dobrowolski; ze sądu apelacyjnego odchodzą sędziowie A. Kosowski, Manugiewicz, A. Zathay, N. Krynicki, M. Vesper i Edward Sommer. Ze sądu grodzkiego zwolniono dotąd sędziego Grabskiego. Ze sądu okręgowego w Gnieźnie zwolniono prezesa Lauterera, a z grodzkiego — sędziego Pałdzkiego. Pozatem zwolnienia otrzymali sędzia grodzki Dembiński z Pniew, Metelski ze Zbąszynia i Czesław Bachowski z Chodzieży.

Zmiany w policji tutejszej

W policji poznańskiej przeprowadzono ostatnio szereg zmian. Naczelnik urzędu śledczego policji państwowej na województwo poznańskie podinspektor Władysław Małysa mianowany został wojewódzkim komendantem P. P. w Brześciu n. Bugiem. Na jego miejsce zamianowany został komendant policji na miasto Poznań podinspektor Władysław Grefner. Komendantem policji na miasto Poznań mianowano podinspektora Szuca, dotychczasowego zastępcę komendanta policji na m. Warszawę.

KTO
POPIERA PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY
ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM
POLSKIM!

Czy czytałeś najpiękniejszą książkę ostatnich lat dziesięciu ng 5766

„GOG” PAPINIEGO?

TUNGSRAM
MIEDZYNARODOWE PATENTY I DŁUGOLETNI DOŚWIADCZENIA
ZA GWARANCJĄ JAKOŚCI I SPRAWNOŚCI NASZYCH WYROBÓW
Tr 362

NADZWYCZAJNE
PREMIJE PIENIĘŻNE
dla palaczy tutek (gliz)
ALTESSE
MOKKA PEŁNOWATKI
Blizsze szczegóły w sklepach tytoniowych.
Tw 241

Przeznaczenie

Niemcy w ostatnim okresie swej polityki kierują się uproszczoną zasadą postępowania. Mają w traktacie pokojowym zobowiązania, które im są niewygodne. Dotychczas, przez dwa naście lat po wojnie, aż do wyjścia wojsk sprzymierzonych z Nadrenji w połowie r. 1930, żmudnymi piłowaniami i targami na zjazdach międzynarodowych doprowadzali do urywania sporych części z tych swoich zobowiązań i ciężarów. Po oswojeniu Nadrenji sposób postępowania się zmienił. Powiadają poprostu, że same się zwalniali ze swych zobowiązań, oświadczając, że nie dotrzymają ich, czekają, co na to druga strona. Tak zrobili z odszkodowaniami, gdy kanclerz Bruening w styczniu r. b. zawiadomił życzliwie ambasadora Francji w Berlinie, że Niemcy nie zamierzają wrócić do placenia odszkodowań, i okazało się, że ten sposób jest niezły, bo w lipcu r. b. w Lozannie pogodzone się z tą myślą. Nic dziwnego, że próbują tego samego sposobu w sprawie zbrojeń.

General von Schleicher, który jest główną sprężyną obecnych rządów i obecnego rządu w Niemczech, trzy razy kolejno, za każdym razem coraz dobitniej, oświadczył, że Niemcy sami sobie dadzą prawo zbrojenia się, jeśli nie dostaną go od tych, wobec których są związani.

Dnia 26 lipca b. r. w mowie przez radio do całych Niemiec powiedział:

„Jeżeli nie uzyskamy prawa równości zbrojeń na gruncie międzynarodowym, sami przekształcimy swą siłę zbrojną“.

Dnia 30 sierpnia, równocześnie z notą Niemiec do Francji w sprawie równouprawnienia, gen. von Schleicher oświadczył na gruncie zagranicznym w rozmowie z dziennikarzem włoskim (Resto del Carlino):

„Jeżeli nie uwzględnia naszych żądań, usuniemy się od udziału w konferencji rozbrojeniowej i sami sobie przeprowadzimy zbrojenia“.

Dnia 5 września br., po manewrach w Prusiech Wschodnich, powiedział w mowie w Elblągu:

„Rząd niemiecki w każdym razie wprowadzi w czyn swobodę zbrojeń“.

Hasłem Niemiec w tej sprawie stało się zatem to dobitne określenie: w każdym razie.

Zagranicą naprzód wielkie wrażeń. Po pierwszym oświadczeniu gen. von Schleichera p. Herriot zaprosił do siebie na Quai d'Orsay ambasadora von Hoescha 28 lipca b. r., a nazajutrz ambasador Francois - Poncet

przedstawił na Wilhelmstrasse stanowcze zastrzeżenia. Powoli jednak jakby się przyzwyczajono do nowego języka, a przynajmniej Niemcy liczyli na to, że za każdym razem protestu nie będzie. I tak powoli zapowiedź ta weszła w obieg.

P. Arnold Rechberg, bliski p. von Papen, od którego właśnie wyszedł przed tą rozmową, powiada sobie na gruncie francuskim 2 b. m., najgładziej w świecie, jak dzieńdobry lub dobranoc („Le Capital“):

— Niemcy uzbroją się znowu, ze zgodą lub bez zgody innych, niech się dzieje co chce.

— Jakżeż to?
— Stworzymy milicję, aby uzupełnić kadry Reichswehry. Zaopatrzmy ją w nowoczesną broń i sprzęt. A wreszcie postanowi się przywrócić obowiązkowej służby wojskowej.

— Wbrew postanowieniom traktatu wersalskiego?
— Mało o to dbamy...

Ostatecznie można to uważać tylko za ogłos gen. von Schleichera i za grę w tęsamą dudkę. Wszystkim się zdawało, że to Schleicher „gra jeszcze“, a to Rechberg „grało“. Ale, już to, że takie oświadczenia są możliwe, jest znakiem czasu.

Ważniejsze, jeżeli równocześnie Lord Robert Cecil, znakomity przedstawiciel Anglii w Lidze Narodów i na konferencji rozbrojeniowej, mówi (Everyman):

„Jeżeli sąsiedzi Niemiec nie rozbroją się, Niemcy uzbroją się, z pozwoleniem lub bez. A to oznacza nową wojnę na widnokręgu. Zaden naród w świecie nie może przyjąć obojętnie tej możliwości.“

A zatem stało się to już przyjętym pewnikiem: Niemcy uzbroją się w każdym razie.

Przeznaczenie. Niemcy się uzbroją w każdym razie, a wtedy wojna. Na to niema rady.

Oto polityka i dyplomacja naszych dni. I niema w takim oświetleniu sprawy ani trochę przejawiania rzeczywistości. Niemcy bardzo trzeźwo stawiają na to pogodzenie się wszystkich z nieuchronnym losem. Uprawniają ich do tego doświadczenia.

Jest w tem jakiś ponury nadmiar lekkomyślności. Za ostatnią wojnę odpowiedzialni byli Niemcy. Za przyszłą wojnę będą odpowiedzialni raczej ślepi, głusi i bierni wobec przygotowywania jej krok po kroku przez Niemcy. Już dzisiaj ciężko zarysowuje się ta odpowiedzialność.

STANISŁAW STROŃSKI.

Skąd się wzięły przysłowia?

Przysłowia nie dbają o swoją metrykę. Dostawszy się raz do skarbu mowy, zapominają o swem pochodzeniu, genezie i najchętniej zacierają ślady za sobą. Obyczaj językowy nie dba też o logiczne wytłumaczenie używanego przysłowia. Zdarza się, że sens tej „mądrości ludowej“ ulegnie zmianom, ba, zupełnie przeinaczemu. I dopiero w takiej opacznej formie staje się własnością ogółu.

Czasem próżno się trudzić nad wyjaśnieniem genezy przysłowia, często znów odsłania ono zupełnie inną treść pod mikroskopem badacza obyczajów. Oto kilka przykładów:

„Skrzywił się jak środa na piątek“.

Dlaczego środa miałaby być krzywą piątkowi, i co ma właściwie oznaczać ta przenośnia — nad tem się „vox populi“ nie zastanawiał. Przysłowie wszelako nie ma nic wspólnego z dniami tygodnia. Są to nazwy miast i miasteczek. Do Piątku i Soboty jeździli wszakże na jarmarki słynni hultaje z „Potopu“ Kiemlicze, ojciec i synowie. Były to znane, deskami zabite dziury na Mazowszu, w ziemi łęczyckiej. Nie dziw więc, że krzywiła się na nie zasobna wielkopolska Środa. Już w wieku XVII napisał fraszkę W. Kochowski na temat tych miasteczek: „Środa, Piątek w Sieradzkim, Czwartek przy Lublinie, a ostatek tygodnia w jakiej jest krainie?“ Czyli: zupełnej szczególności nie znajdziesz nigdzie na świecie.

„Pisz do mnie na Berdyczów“.

To znaczy dziś powszechnie: nic z tego nie będzie, szukaj wiatru w polu,

przepaść itd. Niezawsze jednak i nie wszędzie trwał ujemny tenor przysłowia. Związane ono było ściśle z dziejami Berdyczowa, a raczej dosłownie z jego początkiem. Za czasów wojen kozackich i buntu hajdamaków listy tam posyłane szły istotnie na przepaść.

Zmieniła się natomiast sytuacja w początkach XIX wieku do niepoznania. Berdyczów zasłynął, niczem Kijów w czasie kontraktów. Oto co pisze pamiętnikarz tych czasów (około r. 1820) Aleksander Jelowicki: „Jak tylko ważniejsza kupiecka a pilna robota — tak do Berdyczowa, jak tylko jaki ważniejszy sprawunek, czy gospodarski, czy domowy — do Berdyczowa. Potrzeba nowożeńcowi koni i powozu, pannie młodej wyprawy, pijakowi wi-na, kosterze gry — do Berdyczowa. Jedzie kto z Ukrainy w dalszą nieco podróż — a którądy bracie? na Berdyczów. Między młodzieżą niema pół godziny rozmowy, żeby Berdyczów niby Paryż jaki na plac nie wyjechał. Berdyczów każdemu wygodny, każdemu po drodze, stąd przysłowie powstało...“

Mamy więc ciekawy przykład, jak regionalne chwilowo bardzo pomyslnie warunki odwróciły sens przysłowia, nadając mu wręcz przeciwnie znaczenie!

„Rozpuścił się jak bież dziaadowski“.

Aby zrozumieć sens tego przysłowia, trzeba się cofnąć w odległe czasy wędrownych dziadów. Był to ludźle w pełni sił do pracy, niczem dzisiejsi bezrobotni, którzy z dużymi sakwami na ramionach i żółwią skorupą u pa-

Obóz Wielkiej Polski

Nowy kurs kandydatów

rozpoczyna się we wtorek, dn. 11 października br. o godzinie 20-ej w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65 (nad kinem „Colosseum“).

Zgłoszenia przyjmuje jeszcze sekretarjat O. W. P. — św. Marcin 65 w podwórzu prawo, II ptr.

sa obchodzili cały kraj, pełniąc obok swego rzemiosła żebrackiego również obowiązki posłańców, listonoszów itd. „Ówczesne dziady — pisze w r. 1850 K. Wójcicki — nie mieli podobieństwa z dzisiejszymi nędzaczami Dziad taki, prawie zawsze w sile wieku (bo kaleka tylko siedział na odpuszcie lub pod kościołem), obchodził dwory ziemiańskie i wioski. Uzbrojony w grubą kij mocny i okuty, ze skórą jeża na końcu przeciw zjadłości psów domowych i w długi bicz dla lepszej pomocy. Z powodu tych właśnie biczy powstało u ludu przysłowie: „rozpuścił się jak dziaadowski bicz“, zastosowane do niepowściągliwych hulaków i darmozjadów.

Widać stąd, że dziadom nieźle się powodziło w dawnej Polsce.

„Pacanów, gdzie kozy kuja“

Z tym Pacanowem stało się równie zabawne nieporozumienie, jak z Filipem co się wyrwał z Konopi. Różnica polega jedynie w tem, że sprawa pana Filipa jest dawno wyjaśniona. Wiadomo, że nie istniał on wcale i nie mieszkał we wsi Konopie i nie wyrwał się głupio na Sejmie, skoro był i jest do dziś... zającem, którego lud w wielu okolicach Polski do dziś „filipem“ nazywał!

Nieszczęsny Pacanów tymczasem wciąż czeka na rehabilitację. Przez długie wieki wystawiana na urągowski mieszkańców tej miejsciny w ziemi sandomierskiej. Słynęli Pacanowianie z wielkiej nieporadności i demencji umysłowej tak dalece, że chcąc zapobiec szkodom, jakie im kozy w grzędach ogórków czyniły, zaczęli je w pewien szczególny sposób podkuwać.

Nie wszystkim jednak paremijologom w smak poszło to wytłumaczenie, jako zbyt bląd. Szukali więc wyjaśnienia w pochodnych znaczeniach wyrazu. Może to jaka inna „koza“? A więc np. sprzęt żeglarski, służący do spławiania zboża Wisłą? Pacanów leży niedaleko Wisły.

I zapewne okuwał takie „kozy“ flisakom. Ale i to wyjaśnienie nie utrzymało się, wobec zbytnej odległości wesołego miasteczka od brzegów Wisły. Zaczem w słowniku warszawskim uwieczniono niezbity związek przysłowia z czworonogami kozami.

Nikt wszakże z licznych objaśnianych przysłowia nie wpadł na pomysł, aby samych Pacanowian zapytać o zdanie i zbadać sprawę na miejscu. Tubyłcom bowiem zdawien dawna sprawa była jasna. I aż dziw, że nie zatroskali się o obronę honoru swego miasta. „Kozy“ w przysłowiu nie oznacza tam ani zwierzęcia ani łodzi, ani płochę panny, lecz — nazwisko kowala. Kozą — tak się nazywał mistrz kowalski w miasteczku, który dał początek całej dynastji zręcznych i głośnych w powiecie kowali!

Rodzina Kozów istnieje w Pacanowie do dziś, jak to niedawno stwierdził w „Tygodniku Ilustrowanym“, znakomity artysta teatralny p. Zelworski w czasie swej wycieczki z Buska do Pacanowa.

Więc należałoby ich pisać przez duże K.?

ST. WASYLEWSKI.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Egzekutorzy dokonują rewizji osobistych

Do kawiarni George'a we Lwowie przybył egzekutor podatkowy z nakazem egzekucyjnym przeciw płatnicemu nazwiskiem Marszałek i wobec wszystkich gości przeprowadził u niego rewizję osobistą, poczem zabrał pieniądze, pochodzące z in-kasa rachunków gości w kwocie 331,— zł.

Nie pomogły czynione egzekutorowi przedstawienia i perswazyje że pieniądze te nie są własnością płatniczego, lecz właściciela zakładu. Przedstawiciel władzy twierdził niewzruszenie, że jest uprawniony do takiego postępowania przez nową ustawę egzekucyjną, pozwalającą na konfiskatę nawet cudzych pieniędzy, jeśli są one chwilowo w posiadaniu dłużnika.

Maciejewski — Kalf

W związku z dymisją kata Maciejewskiego pisma podają o nim szereg szczegółów. Okazuje się, że nazwisko Maciejewski jest tylko pseudonimem, pod którym kat występował wobec opinii publicznej.

Adolf Kalf, kiedy objął funkcje kata w ministerjum sprawiedliwości zmienił nazwisko na Maciejewski. Z tego powodu publicznie w prasie protestowała rodzina Maciejewskich, oświadczając, że z katem Maciejewskim nie ma nic wspólnego.

Zdymisjonowany kat był ongiś buchalterem. Skończył szkołę średnią, a następnie studiował na politechnice w Berlinie, gdzie uzyskał pół dyplomu. Jako buchalter Kalf był cichym spokojnym człowiekiem. Do pracy przychodził normalnie Cieszył się sympatją kolegów. Kiedy rozpisano konkurs na kata, w liczbie dwóch tysięcy (!) kandydatów znalazł się i Kalf, który został zaangażowany na to stanowisko.

Zrazu kat Kalf nie miał wiele do roboty, ale z chwilą wprowadzenia sądów doraźnych, kiedy coraz częściej skrypy ały szubienice, kat ciągle jeździł i wieszal. Początkowo pracował i dnoceźnie jako buchalter. Ale nie zdołał ukryć swojego nowego zawodu. Usłyszano, jak prowadził rozmowę telefoniczną i ustalał termin wyroku na egzekucję dla Krakowa. Kiedy został zdemaskowany zwolniono go z pracy. Kalf został tylko katem. Jeździł po kraju i za każdą egzekucję pobierał 100 złotych pensji, oprócz kosztów podróży i diety. Wyroków wykonał okragłą setkę.

Tyle doniesienia prasy o kacie Ado'fie Kalfie. Ciekawem byłoby jeszcze dowiedzieć się, do jakiej zaliczał się — mnej-szości.

Oryginalne „niespodzianki“

Od dość dawna istnieje w Łodzi zwyczaj, że fabryki, produkujące zwiżki do papierosów zaopatrują pudełka w t. zw. niespodzianki. Specjalnie do takich pudełek wkładano fotografie znanych artystek i aktorów filmowych. Ostatnio jedna z tych fabryk wpadła na inny oryginalny pomysł. Otóż — jak donosi jedna z agencji reporterskich — ostatnio na ulicach Łodzi spotkać można t. zw. wędrownych fotografów, którzy dokonują zdjęć przechodniów, następnie wręczają im — jak się zresztą dzieje i w innych wiekszych miastach — kartki z napisem: „Został pan sfilmowany — trzy zdjęcia kosztują tyle a tyle itd.“ Oczywiście bardzo często się zdarza, że przechodnie zdjęć tych nie wykupują. Otóż wspomniana fabryka tutek — jak donosi agencja reporterska — zakupiła znaczną ilość takich nieodebranych fotografii, które następnie zostały włożone do pudełek z tutekami. Na tem tle wydarzył się oryginalny wypadek. Jeden z nauczycieli łódzkich po kupieniu kilku pudełek tutek oddał je żonie z prośbą, żeby zrobiła mu papierosa. Przypadek chciał, że w jednym z pudełek żona nauczyciela znalazła fotografię swego męża, idącego pod rękę z jakąś niewiastą, znaną zresztą jego małżonce. Oczywiście wybuchł skandal i nauczyciel wiele miał kłopotu, aby uspokoić swą zazdrosną małżonkę. Podobnie zresztą i inne osoby miały się zwrócić do władz miarodajnych, jak również bezpośrednio do firmy, aby zaprzestano robienia tego rodzaju „niespodzianek“.

Cenne malowidło

Wilno, 8. 10. (Tel. wł.) Podczas prac konserwatorskich bocznej nawy bazyliki na ścianie od strony ul. Bazylijskiej pod 2 cm warstwą tynku odkryto piękne malowidło barokowe, wyobrażające dwóch aniołków, trzymających kotarę, która służyła jako obramowanie innego obrazu.

Stronnictwo Narodowe

Koło w Chartowie

Walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 9 b. m. o godz. 16 w lokalu p. Czypickiego w Zegrzu. Na porządku obrad p. in. referat p. Stanisława Jeskego.

O liczne i punktualne przybycie prosi

Zarząd.

Koło Jeżyc

Walne zebranie odbędzie się we wtorek, 11. bm., o godz. 19.30 w lokalu p. Tomikowskiego (ul. Szamarzewskiego 18) z referatem p. red. Jerzego Herniczka n. t. „Nasze hasło dnia“.

O liczny udział uprasza

ZARZĄD.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Przed poświęceniem pomnika wdzięczności

Pierwsze szczegóły programu

W sprawie poświęcenia pomnika Najsw. Serca Pana Jezusa dowiadujemy się, że Komitet pozostaje stale w porozumieniu z licznymi organizacjami, które mają objąć stronę zewnętrzną manifestacji. Dowiadujemy się dalej, iż w dniu uroczystości odbędzie się w Kolegji Marji Magdaleny uroczyste nabożeństwo pontyfikalne dla władz, gości, delegatów i społeczeństwa. Nabożeństwo pontyfikalne odprawi biskup śląski, J. E. ks. Stanisław Adamski. Kazanie wygłosi znany Poznaniowi ks. prof. T. J. Kwiat-

kowski z Krakowa. Poza tym odbędzie się też uroczyste nabożeństwo w kościołach parafialnych.

Poświęcenia pomnika dokona oświadczenie J. Em. ks. Kardynał Prymas. — Dodac należy jeszcze, że w czasie uroczystej manifestacji po południu wystąpi w sali reprezentacyjnej Targów Poznańskich Chór Archikatedralny z własnym koncertem pod dyrekcją ks. Msgr. dr. Gieburowskiego. Zapowiedź tę społeczeństwo powita z wielkim zadowoleniem. (z.)

O ołtarz Matki Boskiej Ostrobramskiej

Od jednego z naszych czytelników otrzymujemy następujące pismo:

Kresowcy!

W nowym kościele pod wezw. Św. Michała w Poznaniu, ul. Śniadeckich, znajduje się pięknie rzeźbiony tryptyk Najsw. Matki Boskiej Ostrobramskiej. My kresowcy z ziem: Mińszczyzny, Mohilewskiej, Witebskiej, powinniśmy postarać się, aby ołtarz Tej naszej Opiekunki był ładny. Tem odamy hołd dziękczynny Tej co w „Ostrej świeci Bramie”, że za Jej przyczyną znaleźliśmy tu w Poznaniu chwilowy przytułek, pracę i ten chleb powszedni.

Jest nas sporo nietylko w Poznaniu lecz i w Poznańskim i na Pomorzu. Niech każdy złoży datek na ile go stać, aby ołtarz Jej ozdobić.

I ty Młodzieży, która przybyłaś do tutejszych uczelni po światło nauki i po hart ducha, winnaś się przyłączyć swym choć minimalnym datkiem do ogółu, z prośbą o pomoc w naukach i błagać, aby pozwoliła nam kiedyś wrócić na ziemię Ojców naszych, do tych „pagórków leśnych do tych łąk zielonych“.

Jako zapoczątkowanie składam złotych 10.—. J. A. Z.

Miłosierdziu czytelników polecamy

Donosiliśmy niedawno o rzadkim przejawie uczciwości, której dowód dał bezrobotny Józef Tomański, znajdując na ulicy 4 000 zł i oddając je za pośrednictwem policji właścicielowi. Czyn ten tem bardziej zasługuje na uznanie, że rodzina znalazcy, składająca się z trojga osób, jest od dłuższego czasu niemal bez dachu nad głową i w skrajnej nędzy. Ludziom tym trzeba przyjąć z pomocą. Czy nie znajdzie się właściciel domu, któryby za niewielkim czynszem i bez odstępnego oddał nieszczęśliwej rodzinie dachu nad głowę w postaci jednego pokoju? Łaskawe zgłoszenia w tej mierze prosimy kierować wprost do redakcji oświadczenia lub telefonicznie (dział „Wiadomości Potocznych“). Datki pieniężne przyjmuje administracja naszego piśma. Listę składek na ten cel zainicjowała p. dr. Adamska, składając 3 zł.

Targi owocowe otwarte

Dziś przedpołudniem na terenie Targów Poznańskich przy ul. Marsz. Focha odbyło się otwarcie jesiennego targu na drzewka owocowe i krzewy. Otwarcia targu dokonał po krótkim przemówieniu decernent miejski Targów p. radca Zaleski w obecności przedstawicieli władz, gości i przedstawicieli zawodu ogrodniczego. Mieszczący się na terenie w pobliżu pałacu targowego (wejście od ul. Marsz. Focha 18) targ obejmuje wystawę szkółek i różnych firm związanych z sadownictwem i ogrodnictwem. Zareprezentowane jest również przetwórstwo owoców oraz wyroby z wikliny. W targu, który potrwa do wtorku włącznie, bierze udział około stu wystawców. (kl.)

NIECH NIKOGO NIE ZABRAKNIĘ — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

WYSTAWY

— **Z Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych** (przy placu Wolności 18.) W Salonie Tow. Przyj. Sztuk Pięknych jest obecnie wystawa najwybitniejszych malarzy francuskich 19-go i 20-go wieku, a mianowicie: Adler, Aman, Bellery Desfontaines, Besnard, Berton, Blanche, Boyer, Carriere, Chabas, Cottet, Dauchez, Dela chaux, Dufau, Gosselin, Le Gout Gerard, Guillaume, Guinier, Lorieux, Martin, Mattisse, Menard, Piet, Renaudot, Roganeau Roger, Le Sidaner, Simon, La Touche, Thierot, Tournes, Wery — Wystawa otwarta w dni powszednie od godz. 11 do 17, w niedziele i święta od godz. 12—15

WYKŁADY

— **Pierwszy odczyt publiczny w nowym gmachu Wyższej Szkoły Handlowej.** Poznaniowi przybył nowy gmach monumentalny, mianowicie budynek Wyższej Szkoły Handlowej między Ziemstwem Kredytowym i Dyrekcją Kolej. Poświęcenie gmachu odbędzie się pod koniec października br. W środę jednak 12 bm. o godz. 20 zostanie wygłoszony w sali młodszej tegoż gmachu pierwszy odczyt publiczny. Dyr. Instytutu Badania Konjunktury, prof. Edward Lipiński wygłosi prelekcję o t. „Samorzutna poprawa konjunktury, czy metoda sztucznego podniesienia”. Odczyt organizuje Stowarzyszenie Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych w Poznaniu.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Kurs autobusów na linii Stary Rynek — Ławica.** Z dniem 15 października rb. autobus na linii Stary Rynek — Ławica kursować będą: ze Starego Rynku przez Most Teatralny, Rynek Jeżycki, dalej ul. Kraszewskiego, Patr. Jackowskiego, ul. Bukowską, Szosa Okrężna do Ławicy i tą drogą z powrotem do St. Rynku. Przy warunkach przewidzianych: na pl. Gwarym, przy Teatrze Wielkim, na Moście Teatralnym, Rynku Jeżyckim, Patr. Jackowskiego nar. Polnej, na Bukowskiej nar. Grodzkiej (Osiedle) i przy Szosie Okrężnej. Równocześnie w związku z tem plan jazdy ulegnie częściowej zmianie, a mianowicie odjazd ze Starego Rynku o godz. 7.10, 13.05, 15.50 i 21.15 — z Ławicy o godz. 7.35, 13.35, 16.15 i 21.35. W niedzielę i święta: ze Starego Rynku o godz. 9.30, 13.05, 15.50 i 21.15 — z Ławicy o godz. 10, 13.35, 16.15 i 21.35.

— **„Wieczór dziecka”, z wykładem p. Zofji Majerskiej** o t. „Współczesna bajka polska” i z recytacjami odbędzie się staniem Ogniska Polek jutro, w niedzielę o godz. 18 na sali Domu św. Wojciecha. Al. Marcinkowskiego 21. Goście mile widziani.

— **10-lecie Pogotowia Narodowego Poznań — Stare Miasto.** Stowarzyszenie Porządku Publicznego (Pogotowie Narodowe) z dzielnic Chwaliszewa i Środki obchodzi 9 bm. 10-lecie swego istnienia. Obchód zapowiada się bardzo uroczyste. — Rano o godz. 8.15 zbierają się zaproszone towarzystwa ze sztandarami w Domu Katolickim na Śródmie, skąd nastąpi wymarsz do kościoła Najsw. Marji Panny, gdzie uroczysta msza św. odprawi ks. kanonik Szyrowski. Następnie odbędzie się uroczysta akademja w Domu Katolickim. (z.)

— **Związek Drogerzystów** podaje do wiadomości, że bony zniżkowe do Teatru Wielkiego w Poznaniu na opery 15 proc. a operetki 25 proc., są do nabycia bezpłatnie dla członków Związku Drogerzystów i członków Związku Młodych Drogerzystów w biurze ul. Nowa 7, a poza godzinami biurowymi przy kasie firmy J. Gadebusch, Poznań, ul. Nowa 7.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Ceny różniczne nabiału, notowane w mieście Poznaniu w dniu 5 bm.:** mleko niezbiernane 1 litr 0.20 zł; jaja sztuka 0.12 zł; twaróg 1 kg 0.80 zł; masło solone 1 kg 3.00—3.20 zł; masło niesolone 1 kg 3.20 do 3.60 zł.

— **Nowa kawiarnia.** Przy ul. Gwarnej 11, w lokalach, w których dawniej mieściła się winiarnia firmy Mieczysław Lehmann otwarta została gustownie u rządzona kawiarnia, połączona z śniadalnica i mleczarnia pod firmą „Gwarna”. — Kierownictwo nowego przedsiębiorstwa spoczywa w rękach p. M. Lehmana byłego właściciela wspomnianej winiarni. Fachowe kierownictwo, a w szczególności dogodnie położenie każe spodziewać się, że nowa placówka cieszyć się będzie liczną i stałą frekwencją, czego jej szczerze życzymy.

— **Z targu, Dnia 7. b. m.** na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3.20—3.40 zł; 1 kg masła mleczarskiego 3.60—3.80 zł; 1 kg twarogu 0.70—1.00 zł; za litr śmietany 1.20—1.60 zł; mleka pełnego 20 groszy; za mendel jaj 1.70—1.90 zł.

— **Za mięso:** 1 kg słoniny świeżej 1.80—2.00 zł; słoniny wędzonej 2.20—2.40 zł; wieprzowiny 1.40—2.00 zł; wołowiny 1.40 do 2.00 zł; cielęciny 1.20—1.80 zł; skopowiny 1.40—2.20 zł; koziny 1.00—1.20 zł; smalcu 2.40—2.80 zł.

— **Za drób i dziczyznę:** kura 2.50—4.00 zł; para kurcząt 2.00—3.50 zł;

Prawidłowe trawienie i zdrową krew osiąga się przez codzienne używanie po pół szklanki naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Żądać w aptekach i drogerjach ng 5727

kaczka 1.80—4.00 zł; gęś 4.00—6.50 zł; para gołębi 1.00—1.10 zł; para kuropatew 3.00 zł; Za ryby: 1 kg. szczupaka 2.00—2.40 zł; okonia 1.20—1.40 zł; lina 2.20—2.60 zł; karpas 1.80—2.00 zł; sandacza 3.00—3.60 zł; suma 2.60—3.20 zł; mietusa 2.40—3.00 zł; leszcza 2.40 zł; białych ryb 0.60—1.20 zł; Za ryby śnięte płacono 60—70 gr mniej. Za mendel raków płacono 0.50—1.50 zł.

— **Za jarzyny:** 1 kg ziemniaków 6—8 gr; pececz marchewki 5—10 gr; kapa repy 10 gr; 1 kg szpinaku 30 gr; szawaru 10—20 gr; kapustu 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pececz pietruszki 10 gr; 1 kg marmozu 30—40 gr; 1 kg cebuli 15 gr; za kawałki: lafiol 5—50 gr; główki salaty 20—30 gr; 1 mdl ogórków 20—50 gr; 1 kg bobu 30—50 gr; groszku w strączku 20—30 gr; pececz rzodkiewek 10 gr; 1 kg rabarbaru 20—30 gr; 1 kg fasoli żółtej 0.80—1.00 zł; zielonej 40—60 gr; pomidorów 30—40 gr.

— **Za owoce:** 1 kg owoców suszonych 0.80 do 2.00 złotych; za 1 kg jabłek 0.30—1.20 zł; gruszek 0.40 do 1.00 zł; 1 kg borówek 1.40 1.60 zł; 1 kg śliwek węgierskich 70—80 gr; winogron 1.20—2.00 zł; Za grzyby: 1 kg grzybów suszonych 4.00—8.00 zł; kurków (liszczyk) 60—80 gr; borowików 1.60—2.40 zł; maślaków 60 gr; pieczarek 0.60—0.70 zł; rydzów 1.60—3.00 zł; podpiepek 60—80 gr; pieczarek hodowanych 1.60 zł; zielonek 50—60 gr; innych grzybów 50—80 gr.

Targ bardzo ożywiony. Ceny bez znaczących zmian, jedynie nabiał nieco droższy. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Poparzenia wrzącą wodą.** Na Górnjej Wildzie 24 rozlano zagotowaną wodę, odnoszoną do pracowni zielniczek, przy czym zostały poparzone 6-letnia Urszuli Lewandowska i rówieśniczka jej, Maria Laube. — Przy ul. Grodzkiej 109 poparzoną został również wrzącą wodą 2-letnia Maria Hanke. W obu wypadkach wezwano do pomocy pogotowia ratunkowe (kl.)

— **Zapalił stodołę, piekąc ziemniaki.** W Wonorzu w powiecie inowrocławskim spłonęła stodoła u rolnika Ottona Kwiatkowskiego. Straty dochodzą sumy 10 tys. złotych. Pożar spowodował 10-letni chłopiec Brunon Bretschneider, który w pobliżu stodoły zapalił łąkę, aby upiec sobie przy nich ziemniaki. (kl.)

— **Podpalenie stogu w Przewalku.** Ubiegłej nocy spłonął w majątku Przewalku w powiecie poznańskim stóg słomy. Na tle niedawnego strajku rolnego powstały pewne nieporozumienia. Podczas wykopek rządca odmówił słomy do kopcowania ziemniaków. Wieczorem zapalił się stóg wartości 4 tys. zł, w którym znajdowało się około 1 000 wozów słomy. (kl.)

— **Upadek ze schodów.** Przy schodzeniu ze schodów spadła z dwumetrowej wysokości 63-letnia Magdalena Malecka (Kopanina 39). Z powodu pęknięcia czaszki p. Malecka odstawić musiano do szpitala miejskiego (kl.)

— **Zgon na ulicy.** Wiadomość pod powyższym tytułem nie była ścisła. — Zmarły na udar serca w klatce schodowej domu na św. Marcina 37 nazywał się Józef Ruciński, liczył lat 63, był nadleśniczym z Truskolonia w powiecie gnieźnieńskim. Zwioki przewieziono do zakładu medycyny sądowej (kl.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Krwawy bój o kurę.** W cichej zwłokę wsi Urbanie w powiecie obornickim, powstała wielka awantura, która wszystkich wieśniaków na równe postawiła nogi. Przed jednym z domów wiodły zacięły spór dwie kobiety: W. Kubiakowa i Marianna Biedna. Spór toczył się o kurę. Klótnia do tego stopnia się zaostriżyła, że rozgniewiona Kubiakowa, schwywszy żywą kurę za nogi, zatoczyła nią wielkie koło i rzuciła na głowę Biednej. To już było za wiele. Biedna, mając akurat w ręce noż, doskoczyła do swej przeciwniczki i poczęła ją kłuć. Kubiakowa wyszła z pola walki z długą ciętą od ucha do nosa raną. Sprawa znalazła swój epilog w sądzie, który przy zastosowaniu okoliczności łagodzących zasądził Biedną na 100 zł grzywny i zapłacenia Kubiakowej 60 zł jako nawiązki. (z.)

JARMARKI

— **Szmotyły.** Następnym jarmarku na bydło, konie i kramny odbędzie się w środę, 12 bm.

Poznańskie wieczory lekarskie

Najbliższy wieczór odbędzie się we wtorek, dnia 11 b. m. o godz. 20.30 w pracowni dr. K. Brossa z następującym porządkiem: a) pokazy, b) wykłady: 1) dr. K. Bross „Nagła śmierć sefcowa”. 2) dr. M. Stabrowski: „Uwagi o chorobie Heine-Medina”. 3) dr. K. Bross: „O eunuchoidyzmie”.

DZIENNIK KUJAWSKI

CENTRALNY ORGAN ZIEMI KUJAWSKIEJ

zaleca się do

reklamy ogłoszeniowej,

gdyż czytelnicy jego są zasobni i należą do dobrej klienteli. zg 16 179/80

KALENDARZYK

Sobota, 8 października 1932.

Słońce: wschód 6.05; — zachód 17.14; — długość dnia 11 godz 9 min. Księżyc: wschód 15.33; — zachód 23.48; — po pierwszej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 8 st. C., pochmurno, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 16 st. C., najniższa + 6 st. C.

Kal. rzk.: Brygida; jutro Djonizy
Kal. słow.: Wojława; jutro Domogost.

Nocna służba antek

Śródmieście: Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 45 — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1 — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76 — Apteka pod Eskulapem, plac Wolności 13

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47

Wilda: Apteka „Fortuna” Górna Wilda 96 — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22 — Apteka pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Nabożeństwo uniwersyteckie** rozpocznie się w niedzielę, 9 bm. o godz. 10.30 w Domu Akademickim przy Wałach Leszczyńskiego 6. W soboty i przeddzień świąt czeka spowiednik w kościele Kolegijaty Marji Magdaleny (farnym) o godz. 18-tej. Nabożeństwa uniwersyteckie odprawiają kolejno: ks. prof. dr Z. Baranowski, ks. radca Stefan Durzyński, ks. kan. L. Jarosz i ks. prałat Józef Prądzyński.

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał: pp. Władysław Sobieszkański z Jekaterynburga (Rosja), Eugeniusz Legay z Chelma w woj. lubelskim i Czesława Jadwiga z Łukaszewców Studzińska ze Stanisławowa. Dyplom i tytuł magistra nauk ekonomiczno-politycznych pp.: Stanisław Batóg z Inowrocławia i Kazimierz Winiarski z Kijowa.

ZYCIE SOKOLE

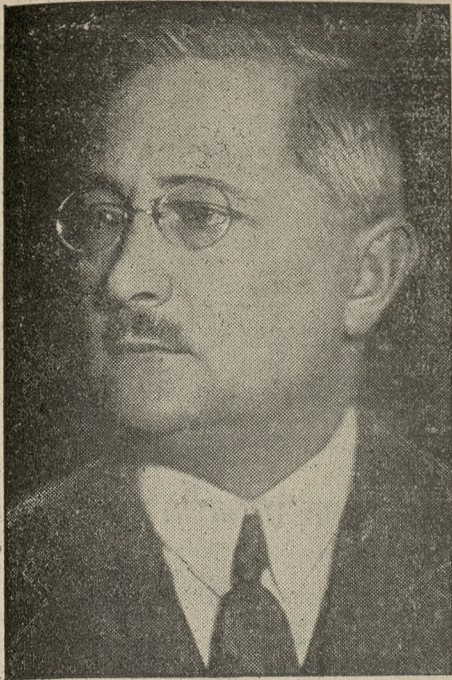
— **Tow. gimn. „Sokół” Poznań-Łazarz.** W niedzielę, 9 bm. odbędzie się zawody Kosciuszkiowskie dla seniorów. Zbiórka wszystkich drużyn o godz. 8.30 na boisku „Sokoła”.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Czytelnia dla Kobiet** rozpoczyna, jak rok rocznie, kursy robót ręcznych artystycznych i praktycznych oraz kurs języka francuskiego. Zgłoszenia codziennie w Czytelni dla Kobiet, ul. Kantaka nr. 8-9 II p od godz. 11—13 i od 17—19.

— **Jeszcze tylko przez kilka dni** przyjmuje Związek Kobiet Pracujących, Aleje Marcinkowskiego 1, zgłoszenia na kurs gotowania, który obejmuje w programie gotowanie, pieczenie, kuchnię dietetyczną itd. Lekcje odbywać się będą dwa razy w tygodniu w godzinach wieczornych — Zgłoszenia przyjmuje się codziennie od godz. 13—14 i w czwartki od godz. 17—18.

Zaszczytne odznaczenie

Za zasługi na polu budownictwa kościelnego mianowany został szambelanem papieskim inż.-architekt p. Stefan Cybichowski z Poznania.

P. inż. Cybichowski w roku 1919 był jednym z pierwszych urzędników województwa poznańskiego i organizował z upoważnienia Rady Ludowej miasta Poznania wojewódzki wydział budownictwa. Przyczynił się waleśnie do spolszczenia tegoż urzędu, w którym pracował z poświęceniem jako naczelnik budownictwa nazijnego do roku 1923. Już w pierwszych czasach swego urzędowania zastąpił p. szambelana Cybichowskiego odpowiedniami i kwalifikowanymi siłami polskimi stanowiska, zajmowane przez 72 Niemców. — Wielkie zasługi położył również p. inż. Cybichowski dla rozwoju naszego miasta. Przez szereg lat był członkiem rady miejskiej m. Poznania, a następnie radcą miejskim, z którego to stanowiska ustąpił w roku 1930.

W budownictwie kościelnym p. szambelan Cybichowski zapewnił sobie trwałą pamięć, gdyż według jego projektu w archidiecezjach gnieźnieńskiej, poznańskiej i chełmińskiej zbudowano przeszło 30 kościołów i kaplic. Wypada przypomnieć, że według projektu p. inż.-architekta Cybichowskiego zbudowano kościoły w Rybnarzewie, w Cielczy w powiecie jarocińskim, w Jarocinie, w Bydgoszczy na Szwedermowie, Sokolnikach (pow. Września), Kuczkowie w pow. średzkim, Gołańczy, Kruszowicy, Samosiecznie, Kruszewie, Fordonia, na Pomorzcu w Osiu, Jeleńcu, Odrze, Górnej Brodnicy, Tczewie i Lubichowie. Obecnie według projektów p. Cybichowskiego rozpoczyna się budowę kościoła na Helu, a na ukończeniu jest kościół na Winiarach pod Poznaniem.

Liczne są przebudowy starych świątyni i gruntowne ich rekonstrukcje. Na tem polu wykonał p. Cybichowski projekty dla przeszło 40 świątyni. Z ważniejszych wypadła wymiana przebudowę bazyliki gnieźnieńskiej, projektowaną wraz z otoczeniem i placem pod pomnik Bolesława Chrobrego i kapitalny remont wraz z otoczeniem starożytnej świątyni św. Prokopa w Strzelnie. Dalej odbudowa i rozbudowa oraz kapitalny remont kościoła Klarysek w Bydgoszczy, w Bukówcu w powiecie nowotomyskim, w Wolsztynie, Biezdrowie, Czarnkowie, klasztoru w Mogilnie, w Biskupicach Szalonych w powiecie ostrowskim, w Jarząbkowie w powiecie gnieźnieńskim, katedry w Trzemesznie, odbudowę kościoła Najświętej Marii Panny w Inowrocławiu, wreszcie kościołów w Kotłowie i Żninie.

W Poznaniu według projektów p. szambelana Cybichowskiego odbudowano starożytny kościół św. Jana na Komandorji, kościół podominikański, zajmowany obecnie przez OO. Jezuitów, kościół parafjalny pod wezw. Najświętego Serca Jezusowego na Języcach i kościół św. Marcina, rozbudowany, jak wiadomo, w latach ostatnich i ozdobiony wieżą.

Autora licznych projektów budowy i przebudowy świątyni naszych wyróżniono zaszczytnie, nadaniem mu godności szambelana papieskiego. (kl.)

Starostowie w stan nieczynny

Z Bydgoszczy donoszą:

Jedno z pism tutejszych podało wiadomość o przeniesieniu w stan nieczynny starosty bydgoskiego dr. Bereyty. Potwierdzenia tej wiadomości brak narazie.

Z Gniezna donosi (br.):

Jak się dowiadujemy, został przeniesiony w stan nieczynny starosta powiatu gnieźnieńskiego, p. Władysław Słaby. Starosta Słaby przybył do Gniezna w roku 1928. Przeniesienie p. Słabego w stan nieczynny wywołało w sferach „sanacyjnych“ w Gnieźnie konsternację. Mówi się ogólnie, że przyczyną przeniesienia jest mało czynny stosunek p. Słabego do opozycji oraz wynik wyborów do Rady miejskiej w Witkowie.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **Borek.** (Teatr amatorski.) Katołickie Koło Pań urządziło w niedzielę przedstawienie amatorskie Odegrano „Balladynę“ Słowackiego. Publiczność dopisała jak nigdy dotąd.

— **Damasławek.** (P. Cz. K.) W powiecie wągrowieckim pozakładano Koła Polskiego Czerwonego Krzyża na wszystkich obwodach gminnych. Ostatnio w Damasławku utworzone zostało takie Koło. Do zarządu weszli pp. Engelhardtowa — prezeska, Chmielewska — sekretarka i Danell — skarbnik. Dotąd zgłosiło się około 50 członków.

— (Likwidacja oddziału bankowego.) Oddział Banku Ludowego w Janowcu z dniem 1 bm. przestał istnieć.

— (Sprawa boiska.) Planowana budowa boiska sportowego będzie zrealizowana. Projekt i plan boiska został już przez wydział powiatowy w Wągrowcu zatwierdzony i wkrótce przystąpi się do budowy. W pracy tej wezmą udział wszystkie miejscowe towarzystwa, a nawet gmina przyrzeka pomoc. Przy pracy też znajdzie zatrudnienie szereg bezrobotnych.

— (Brak cegiełni.) Przy tegorocznym poważnym sezonie budowlanym dał się odczuć brak na miejscu cegiełni.

— **Grabów.** (Pożar.) W niedzielę o godz. 19 wybuchł pożar we wsi Kuźnica Grabowska i strawił stodołę i chlew oraz całkowity plon. Inwentarz żywy uratowano.

— (Ze straży pożarnej.) W dniu 3 bm. wręczono p. Godzowskiemu Andrzejowi odznakę za zasługi w pożarnictwie (Ki.)

— **Gniezno.** (Obchód Chopinowski.) Dnia 6 bm. odbył się w Gnieźnie obchód ku czci Fryderyka Chopina, ze współudziałem p. prof. Łukasiewicza i p. Sławy Gogojewiczówny. Akademię zapoczątkował przemówieniem p. prezydent Barciszewski. zaś ks. kan. Tłoczyński skreślił sylwetkę Chopina jako człowieka. Poszczególne utwory, oddane przez p. prof. Łukasiewicza i p. Gogojewiczównę wypadły bardzo dobrze (br.)

— **Inowrocław.** (Samobójstwo.) 77-letni Adam Szalkowski z Inowrocławia, ul. Orłowska 40, popełnił samobójstwo przez powieszenie się. Przyczyną samobójstwa były zmartwienia (jot.)

— **Międzychód.** (Ze Str. Nar.) W niedzielę odbyło się zebranie rady powiatowej Stronnictwa Narodowego na sali p. Waberskiego. Po omówieniu spraw organizacyjnych referował p. poseł Lasota z Ostrowa o obecnych stosunkach politycznych i gospodarczych w kraju.

— (Dziesięciolecie stowarzyszenia.) Tow. Powst. i Wojaków im. Jana Kilińskiego obchodzi w niedzielę, 9 bm. uroczystość 10-lecia swego istnienia. Zbiórka na boisku wszystkich towarzystw o godz. 10, wymarsz do kościoła pod pomnik i na strzelnicę na uroczyste zebranie, a wieczorem na salę p. Wróza, gdzie odegrana będzie sztuka „Dziesiąty pawilon“.

— (Wypadek wskutek lekkomyślności.) Podczas strzelania P. W. na boisku miejskim, niezabezpieczonym naleyście, kula z broni małowadźkowej ugodziła w głowę dziecko trzyletnie, bawiące się w ogrodzie w odległości około 300 mtr. od strzelających. Komendant pow. P. W., por. Dembowski odwiózł dziecko do szpitala do Sierakowa, gdzie dr. Sychalski dokonał wyjęcia kuli. Ojciec dziecka, p. Rys, jest instruktorem kontraktowym i był przy strzelających.

— (Podczas tenisa.) Uczennica 7 klasy tuł. gimnazjum, Cybianka z Kwilcza, złamała nogę w kolanie podczas gry w tenisa na boisku miejskim.

— **Murwana Goślina.** (Kradzież.) Niewykryci złoczyńcy włamali się do zagrody p. Franciszka Lecha w Długiej Goślinie i skradli 35 kur, 7 kaczek oraz 4 indyki. — P. Wacławowi Stoińskiemu z Dąbrówki Kościelnej skradziono rower z tabliczką rejestracyjną starostwa Oborniki nr. 2473. — Rower skradziono również p. T. Wysockiemu. — Rolnikowi p. Byszklemu z Rakowni skradziono 2 ule pszczoł (wg.)

— **Nekla.** (T. C. L.) Dnia 5 bm. odbyło się pod przewodnictwem prezesa Komitetu T. C. L. na powiat Środa-północ, p. dyrektora Haupy z Kostrzyna zebranie konstytucyjne, celem utworzenia podkomitetu. W skład nowego podkomitetu weszli: ks. proboszcz Jana Kaja z Nekli — prezes, p. I. Wróblewski, kierownik szkoły — wiceprezes, p. Cukrowska — sekretarka. Dokonano także wyboru skar-

nika i bibliotekarza. Uchwalono dostarczyć nowemu podkomitetowi szafkę oraz 100 książek.

— **Ostrzeszów.** (Otwarcie biblioteki.) Po miesięcznej przerwie, przeznaczony na uporządkowanie Komitet Oświatowy Towarzystwa Czytelni Ludowych na miasto Ostrzeszów utworzył od czwartku, 6 bm. bibliotekę. Dyżury i wymiana książek odbywa się w dwa dni tygodnia, co poniedziałek i czwartek od godz. 18—19.30. Z dniem 1 bm. komitet zaprowadził nowe legitymacje według zarządzenia Zarządu Głównego T. C. L. w Poznaniu. Zaznaczyć wypada, że biblioteka, ustawicznie przez komitet uzupełniana, przedstawia się, jak na stosunki ostrzeszowskie, bogato, bo liczy blisko 3000 tomów, dzieł z dziedziny naukowej i beletrystycznej, dając czytelnikom duży i doborowy wybór. Do korzystania z biblioteki, uprawnieni są wszyscy członkowie T. C. L. za minimalną opłatą na koszt administracyjny.

— (Kiermasz na biednych.) Stowarzyszenie Pań św. Wincentego a Paulo urządziło w ostatnią niedzielę kiermasz, którego dochód przeznaczony był na niesienie pomocy biednym i bezrobotnym. Imprezy, urządzone przez zasłużone stowarzyszenie, cieszą się sympatją i poparciem całego społeczeństwa. Jednakże ustawiczne ubożenie obywatelstwa, które w Ostrzeszowie zawsze było ofiarne, ogranicza coraz więcej dochody, a zwiększająca się liczba biednych i bezrobotnych rozszerza zakres pracy Wincentkom. Wśród tej trudnej sytuacji Stowarzyszenie Pań św. Wincentego dobrze i celowo zorganizowanymi imprezami zasila swe fundusze. Ostatni niedzielny kiermasz jest tego potwierdzeniem, bowiem wypadł udanie i zasilił fundusz dla ubogich. (op.)

— **Trzemeszno.** (Akademia Chopinowska.) Komitet „Dni Chopinowskich“ urządził w niedzielę, 9 bm. o godz. 8 wieczorem w auli gimn. akademji, poświęconą uczczeniu pamięci wielkiego mistrza tonów Fryderyka Chopina. Atrakcją be-

dział występ Zjednoczonego Chóru Śpiewackiego, składającego się z blisko 100 osób. Chór ten, pod batutą p. Antoniego Winkela, wykona na cztery głosy polonez A-dur Chopina, „Marzenie“ i inne utwory. Poza tem na program akademji składają się deklamacje i odczyty. W porozumieniu z komitetem powiatowym przewiduje się podobne imprezy wokalnno-muzyczne w miastach sąsiednich, jak Mogilnie, Strzelnie, Kruszowicy i Pakości. Dochód będzie przeznaczony na budowę pomnika Chopina. Imprezy takie utrzymane na wysokim poziomie, mają wybitne znaczenie kulturalno-oświatowe i propagandowe muzyki polskiej i zasługują na wszechstronne poparcie. Propagatorem tej misji kulturalno-oświatowej jest dyr. miejscowego gimn. p. Świerżowicz.

— **Wągrowiec.** (Z Koła Śpiewackiego.) Znany w naszym mieście obywatel p. Józef Lapis, który był założycielem Koła Śpiewackiego i jego pierwszym prezesem, który to urząd piastował przez lat 30, został na jednym z zebrań mianowany prezesem honorowym. W tych dniach rada naczelna Zjednoczenia Związków Śpiewających i Muzycznych nadała p. Józefowi Lapisowi odznakę honorową stopnia trzeciego.

— **Nowe miasto n. W.** (L. O. P. P.) W niedzielę, 9 bm. urządził miejscowy komitet L. O. P. P. akademię połączoną z zabawą i zbiórką uliczną, celem zebrania funduszu na obronę przeciwgazową.

— (Kradzież.) W niedzielę, w czasie nieobecności nauczyciela p. Ziętkiewicza w Dębnie, włamali się do jego mieszkania dotąd niewydłedzeni złodzieje i skradli mu dwa ubrania i kilka drobnych przedmiotów, wyrządzając szkodę na około 300 zł. (1.)

Nowy prezes sądu okręgowego w Gnieźnie

Prezesem sądu okręgowego w Gnieźnie mianowany został sędzia p. Franciszek Rekwajtis z Łomży.

Likwidacja dyrekcji lasów w Bydgoszczy

Z Bydgoszczy donoszą:

Rozprządzenie Prezydenta Rzplitej zlikwidowało istniejącą w Bydgoszczy od roku 1920 dyrekcję lasów państwowych, Agendy jej przejmują dyrekcje w Toruniu i Poznaniu. Cała akcja przejścia tych agend ma być skutecz-

niona w ciągu bieżącego miesiąca. Podzielony również będzie między Toruń i Poznań dotychczasowy personel dyrekcji bydgoskiej, a jej kierownik, dyr. Józef Zagórski, obejmuje stanowisko dyrektora państwowej dyrekcji lasów w Toruniu.

Morderstwo wykryte po 2 latach

Mordercami gospodarza okazali się żona zamordowanego i sąsiad

Rogowo, 6 października.

W listopadzie b. r. upłynę 2 lata, kiedy mieszkańcy cichej wioski Niedźwiadów pow. żniński, wstrząśnięci zostali wiadomością o skrytobójczym morderstwie dokonany w właścicielu 56-morgowego gospodarstwa s. p. Buchrymie. Krytycznego dnia około godz. 8.30 wieczorem, gdy s. p. Buchrym siedział przy stole padł przez okno, oddany z bliskiej odległości strzał, raniąc s. p. Buchryma w bok. Strzał był śmiertelny, gdyż s. p. Buchrym kilka dni po wypadku zmarł. Z powodu ciemności morderca zbiegł niepoznany. Żona jego siedząca obok została postrzelona nieszkodliwie w udo.

Opinia publiczna skierowała swe podejrzenia na żonę s. p. Buchryma, jako współniczkę mordu. Zabójstwa nie dokonano na tle zemsty lub porachunków osobistych lecz w celu rabunkowym; gdyż w momencie dokonania zbrodni znikła większa suma pieniędzy i papiery wartościowe.

Okoliczności, które skłoniły Buchrymową do popełnienia morderstwa, były następujące:

S. p. Buchrym będąc wdowcem, ożenił się ponownie, mając z pierwszego małżeństwa jedną córkę Stanisławę, jedyną spadkobierczynią majątku, gdyż żony do wspólności majątko-

wej nie dołączył. Na tle majątkowym urządziła żona s. p. Buchryma kłótnie i awantury. Ciągłymi swarami chciała wpłynąć na męża, by majątek jej zapisał, na co przeczorny s. p. Buchrym zgodzić się nie chciał. Chcąc jednak majątek męża objąć, całą nienawiść skierowała na pasierbicę Stanisławę. Aby zarzucić jej jakiś czyn, na podstawie którego mogłaby ją usunąć od spadku po ojcu, pozwalała jej przebywać z różnymi kawalerami, sądząc, że przeto zarzuci jej niemoralne prowadzenie. Dziewczyna będąc dobrze wychowana przez ojca, nie dała się naprowadzić na złe tory, a widząc coraz większą nienawiść matki, oraz ciągle kłótnie rodzinne, opuściła dom.

Skorzystawszy z tego, nakłoniła Buchrymowa sąsiada Stelmacha do popełnienia zbrodni.

Podstępem zdołała nakłonić konającego męża do zapisania jej całego majątku, wywłaszczając córkę Stanisławę.

Na podstawie zebranych dowodów policja przeprowadzała dotychczas dochodzenia i ustaliła, że sprawcami morderstwa s. p. Buchryma są żona jego i sąsiad Stelmach, których areztowano i osadzono w areszcie śledczym w Żninie.

Dalsze dochodzenia w toku. (c. g.)

Tragiczne zajście na granicy polsko-niemieckiej

Walki nocne straży granicznej z bezrobotnymi

Kępno, 7 października.

W uzupełnieniu depeszy warszawskiej podajemy poniżej ostatnie wiadomości naszego korespondenta kępińskiego:

W obecnym sezonie kopania ziemniaków, wzmogło się na terenie pow. wieluńskiego, graniczącego z Niemcami, nielegalne przekraczanie granicy. Stwierdzono, że ludność, zamieszkała

w pasie granicznym, pod osłoną nocy gromadnie wędruje do Niemiec, by tam, w większych majątkach ziemskich pracować na chleb codzienny.

Ludzi tych nie odstrasza ani grzywny, ani areszt, ani nawet kule karabinowe Straży Granicznej, która nocą często zmuszona jest interwenjować bronią palną. W ciągu ostatnich kilku dni, zanotowano dwu zabitych i

kilku rannych.

Ostatnio postrzelony został niebezpiecznie jeden z mieszkańców Żardzina, który nie zatrzymał się na wezwanie strażnika. Przy rannym nie znaleziono nic podejrzanego, a na zapytanie w jakim celu usiłował przekroczyć nielegalnie granicę, oświadczył, że przyszedł do chleba... (ck)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

KWADRANS Z KAROLEM SZYMANOWSKIM

(Przed jutrzejszym „prawykonaniem” czwartej Symfonji Szymanowskiego).

— Kiedy napisałem czwartą symfonję? Na wiosnę, w Zakopanem. Podczas lata powstał znów koncert skrzypcowy, drugi z rzędu.

— Tak szybko po sobie?

— Widzi pan — uśmiechnął się Szymanowski — po ostatecznym pogrzebaniu przez muzyczne „czynniki miarodajne” Akademji w Warszawie, której byłem rektorem, przerwał się we mnie „kompleks konserwatoryjny”. mówiący po Freudowsku, i energia obróciła się na tworzenie.

— Goethe mówił o Mefistofelesie, jako o „części tej siły, która zawsze chce Złego, a tworzy Dobre” — wtrącił.

Ale Szymanowski nie ciągnął dalej za tę nitkę. Zeszliśmy na ewolucję muzyki polskiej.

— Ciągłości rozwoju u nas nie było, jak dotąd. Postępowaliśmy skokami i to dość ekscentrycznymi czasem. Chopin był sam, samotnie umarł. Dziedziców nie zostawił. Następna faza była jakby pniem, wyrastającym z gałązki ubocznej; był to okres pomoniuszkowski. Epigonizm romantyzmu zaszczyconego na pseudoklasyce, romantyzmu zakademizowanego, można powiedzieć w którym dominowali Noskowski i Żeleński.

— Muzyka ludowa także została włożona w te szkolnie-zakostniałe formy — dodałem. — Mówił pan raz, że symbolem tego okresu mogłaby być np. fuga na temat „Oj chmielu chmielu...”. Po tym pseudoklasycyzmie przyszła wszakże muzyczna Młoda Polska, której dwudziestowieciolecie obchodziliśmy w zeszłym roku...

— Młoda Polska, tak. Wniosła ona jakby protest przeciw akademizmowi, nawiązała styczność z tem, co się działo na szerokim świecie: z głównym pionem muzyki współczesnej Szlo nam (było nas kilku, jak pan wie) o to aby zdobyć współczesną technikę komponowania: współczesne środki wyrazu. Uczyliśmy się wszędzie, gdzie można było czegoś się nauczyć, i znosiliśmy to do domu.

— Pamiętam, jak po niektórych kolach i kółkach ubolewało się wtedy, że „polskość muzyki zanika”, bo nikt nie pisał fug na temat „Chmiela”. Ze młoda muzyka jest nieswojską, obcą...

— A tymczasem patrzmy, co się dokonało. Nigdy może folklor muzyczny polski, pieśń i taniec ludowy, nie wchodził tak szerokim strumieniem w twórczość współczesną. A ty'ko wszedł innemi drzwiami i do innego pokoju. Zna pan rozwój zdobnictwa polskiego. Zrazu Warchałowski zbierał w Krakowie garniki, łyżniczki, pasy, talerze, „światy” ze słomki, kilimy, samodziały. „Polska Sztuka Stosowana” pakowała te ludowe motywy w meble, w malowidła dekoracyjne, w lampy, w ceramikę, aż przyszedł ostatni okres, gdzie folklor przestał dostarczać motywy, a został przetrzyony, wchłonięty, przerobiony na twórczość artystyczną. stał się nastrojem, zapachem. Zdobnictwo „Ładu” „odkogutkowało się”, ale jest przesiąknięte swojszczyzną: jest polskie. To samo dokonywa się w muzyce.

— Współczesnymi środkami wyrazu, prawda?

— Najwspółczesniejszemi. Najmłodsze pokolenie, trzecie od czasów pomoniuszkowskich, przyswoiło sobie te środki zupełnie. Przedewszystkiem wyjechali na Zachód, ale poza Berlin, który przedtem był dla nas Mekką muzyczną, niewiadomo czemu. Dotarli do Paryża, gdzie przekonali się, jaką bajką było opowiadanie o muzyce niemieckiej jako jedynej uniwersalnej. Muszę napomknąć, że oddawna dzwoniłem na to kazanie i przekonywałem młodszych, iż tam się trzeba uczyć. Teraz jest ich cały zastęp. Ot, chociażby jutro wieczorem orkiestra zagra 3 kompozytorów najmłodszej Polski: Kasserna, Perkowskiego i Wiechowicza. A jest ich wielu, tych wędrowców paryskich...

— Co przywieźli z Francji nową muzykę narodową, tak jak nasi pierwsi impresjonści przywieźli stamtąd nowy polski pejzaż.

— To znaczy nowe środki wyrazu do wypowiedzenia tego co im dyktował polski temperament twórcy. Jest tylko jedno zastrzeżenie: środki wyrazu to jeszcze nie dzieło. Talent to także jeszcze nie dzieło, a wirtuozowskie

opanowanie środków ma swoje niebezpieczeństwa. Idzie o to, aby nie tworzyć za łatwo, uwodząc się łatwością techniczną. Każdy artysta wie, że trzeba stawiać sobie wysokie wymagania. Żądać od siebie coraz więcej. Inaczej mógłby wytworzyć się banał modernistyczny tak jak już był banał akademicki. I najbardziej współczesnym językiem można prawie komunąć. Trzeba być twardym dla siebie. Inaczej może przyjść czas, że nawet laicy, otrząskawszy się z nowym językiem muzycznym, zaczęną odróżniać to, co tryska z głębi, od rzeczy powierzchownych i wtórnych.

— Słowem: trzeba udyscyplinować siebie samego i odrzucać to co przychodzi łatwo. Zdaje się, że to Nietzsche powiedział, iż mędzrec różni się od grafomana tem, iż odrzuca pierwszych dzieł się myśli, jakie mu się nasuwają, a zatrzymuje dopiero jedenastą.

— Tembardziej, że jak już wspomnieliśmy, ciągłości rozwoju u nas w muzyce właściwie nie było. Weźmy najwspółczesniejszą Rosję, takiego Strawińskiego. Jaką on ma galerję antenatów: od Glinki począwszy przez genialnego Mussorgskiego przez Rimskiego-Korsakowa jeżeli idzie np. o technikę orkiestralną. Jak głęboko wchodzi w krew takie poczucie dziedzienia i dziedziczności! My nie mając tak rozległego „zaplecza” musimy tembardziej czuwać nad sobą i zakładać sobie cel daleki a wysoki.

Wróciłmy do dzisiejszego wieczoru i do symfonji Szymanowskiego.

— Ma trzy części, ostatnia w typie oberkowym, fortepian ma dużą rolę od początku do końca. Zresztą sam pan zobaczy, jak to wygląda. Co do mnie, cieszę się szczerze i serdecznie, że możemy wybrać Poznań na pierwsze jej wykonanie. Uczyniłem to świadomie, z rozmysłem aby wyrazić szacunek dla utworzonej symfonji miasta instytucji koncertów symfonicznych w Teatrze Wielkim. Jest to czynnik kulturalny najwyższego znaczenia. Przypuszczam, że ugrunтовali się one w opinji powszechnej i u sfer decydujących tak mocno, iż rozpoczęta przez nie praca pójdzie dalej w najdłuższe lata. Twórczość polska może rozwijać się tylko wtedy, gdy jej dzieła będą wykonywane po całej Polsce, i to tak wykonywane, jak w Poznaniu: z pietyzmem i z zapalem. Nie mówię już nawet o dyrygującym dzisiaj Fitelbergu, który ogromną część rozwoju naszej nowszej muzyki wyniósł w górę na swoich plecach, wożąc do Europy Karłowicza, Różyckiego, wreszcie mnie, tak że o muzyce polskiej zaczęło być głośno. Ale jak dobrze pracuje się z tak chętnem i ofiarnem ciałem zbiorowem jak wasza orkiestra. Wyborni ci muzycy są zawsze gotowi pracować niestrudzenie, aby osiągnąć artystycznie jak najwięcej. Ot np. sami ofiarowali się bezinteresownie z próbą w niedzielę rano, idąc, dla dobra sztuki polskiej, poza swój obowiązek. Wszyscy, każdy w swoim zakresie, musimy tak przykładać się ze wszystkich sił, jeżeli muzyka polska ma spełnić te wielkie nadzieje, jakie obudził jej rozwój obecny.

Witold Noskowski.

Pisma nadesłane

„Przegląd Pedagogiczny”, Nr. 26. Treść: M. Tazbir: „Co nam grozi w ubezpieczeniach społecznych?” — Z. Iwaszkiewiczowa: „VI Kongres Ligii Nowego Wychowania”. — J. Grabowski: „Ze statystyki szkolnictwa prywatnego”. — N. P.: „Potrzeby szkolnictwa średniego na gruncie Związku Nauczycielstwa Polskiego”. — T.M.: „Z życia T. N. S. W.” — R.D.: „Jubileuszowy rocznik „Iskier”. — Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. — Z życia Koła Warszawskiego T. N. S. W. — Z żałobnej karty. — Kronika. — Nowe książki. — Adres Red. Warszawa, Bracka 18.

„Przegląd Powszechny”, T. 196, Nr. 586. Treść: S. M.: „Adolf Hitler i jego program”. A. van Dyle: „Hitlerizm a religja”. — S. Szcutowski: „Nad głębiemi „Wesela”. — S. A. Kobylecki: „Logika a logika tradycyjna i logika matematyczna”. — A. Zahorska: „Sygryda Undset na tle literatury Norwegji”. — L. Lakomy: „Udział duchowieństwa katolickiego w rozwoju nauk matematyczno-przyrodniczych w Polsce”. — Przegląd piśmiennictwa. — J. Urban: „Sprawy Kościoła”. — S. Podcieniński: „Politique Familiale” Francji”. — Adres Red. Kraków, ul. Kopernika 26.

ŻYCIE KULTURALNE

TEATR

Czem zaczął Kraków? Piszą nam z Krakowa: Wznowieniem „Fantazego” („Nowej Dejaniry”) rozpoczął p. J. Osterwa sezon swojej dyrekcji w teatrze miejskim zapowiadany licznymi interwiewami i znowa domieniami o planach jakie nowa dyrekcja zamierza urzeczywistnić. Sam p. Osterwa grał Fantazego. Grał go kokieterynie, jak się wyraził jeden ze strażników, jak się musiało trochę zakłócić publiczność przyzwyczajoną do głębszego ujęcia tej postaci a pamiętająca jeszcze trochę — przynajmniej w swojej starszej części — niezapomnianą w ironji głębi i mistrzowskim wygłaszaniu wiersza kreację Tarasiewicza Majora grał poprawnie wzięty z Wilna p. Wolleko ale poza p. Leliwą jako Rzęcznikiem i Wacławem Nowakowskim jako Respektem resztę ról powierzone przeważnie debiutantom jak p. Gintłówna (Stella), Dażyńska (Danja), Zastrzeżyński (Jan) i Pagowski (Ksindz Loga). Zawsze był duży zwłaszcza że i p. I. Granowska jako Idalia musiała zawieść w tej roli pamiętnej kreacji Siergiejki Sołskiej nie mówiąc już o Modrzejewskiej. Nikt oczywiście wielkich aktorek nie wyczerpie z rękawa lecz gdy ich niema lepiej dać pokój arcydziełom które właśnie takich sił wymagają. Przy tem wszyscy poza Osterwą mówili niezbyt wyraźnie tak że brylantowy wiersz Słowackiego często przepadał nawet w znaczeniu dosłownem nie mówiąc o sposobie wygłaszania. Wiecie winy ponosi granie bez suflera które wymaga zupełnie innych przygotowań jeżeli nie ma być tylko momentem reklamowym. Wystawa i dekoracja mało odpo-wiadały tradycjom naszej sceny i wymaganiom publiczności. (kt)

VARIA

Z ruchu eugenicznego. Wyszła nie dawno w Poznaniu popularna broszura dr. med. S. Okoniewskiego p. t. „Weneryczna społeczeństw i walka ochronna”. Rozwija w niej autor jeden z punktów praktycznej działalności towarzystw eugenicznych mianowicie: walkę ochronną z chorobami wenerycznymi. Na wstępie rozprawy dr. Okoniewski stopień rozpowszechnienia chorób wenerycznych w różnych krajach przytaczając szereg liczb i danych statystycznych. Okazuje się że Polska również jak Francja nie posiada specjalnej ustawy w zwalczaniu tych chorób a przepisy które w tym zakresie obowiązują są przestarzałe i nie odpowiadają nowoczesnym wymaganiom ani stosunkom naszego państwa. W dalszym ciągu porównuje i porucza broszurę kreśli autor w zarysie rozwój eugeniki zapobiegawczej w ustawodawstwie różnych społeczeństw wreszcie omawia krytycznie stan walki ochronnej w obecnym jej stanie podkreślając konieczność zazniamiania szerokich mas z wymaganiami eugeniki. (vn)

„UNIwersYTET WITOLDA WIELKIEGO” I PROLETARJAT INTELIGENCJI

Z Wilna doonszą nam: Na uniwersytecie w Kownie, nazwany imieniem Witolda Wielkiego” zapisało się w r. b. przeszło tysiąc nowych słuchaczy, tak że razem jest ich prawie półtora tysiąca. Na paromilionową Litwę jest to procent zupełnie fantastyczny. Istna wytwórnia lekarzy, prawników humanistów itd., o których nikt nie wie co ze sobą poczną po uzyskaniu dyplomu. Część prasy bierze to anomalną frekwencję za objaw podnoszenia się kultury narodowej — część wyraża się o wiele mniej optymistycznie i sądzi, że wytwarzanie proletariatu inteligencji i to wytwarzanie masowe, jest momentem ubezpieczającym tak kulturalnie, jak i społecznie przedewszystkiem.

Obawy te są do pewnego stopnia ugrunтовane w poglądach, jakie mają sami Litwini na swoją młodzież. Nie tak dawno ukazał się w „Lietuvos Zinios” artykuł o inteligencji litewskiej, brzmiący dość pesymistycznie. Inteligencja obecna, młoda odeszła od ludu, chociaż z niego wyszła. Zamiast ideowości, objawiającej się w pracy społecznej i narodowej, ma za wytyczną zdobycie dobrobytu. Spostreżę to warstwy ludowe i odnoszą się do inteligencji nieufnie i nawet mało przychylnie. Zdaniem „Lietuvos Zinios” jest to

LITERATURA

Erenburg o literaturze sowieckiej. W moskiewskim „Domu Literaturnym” mówił I. Erenburg o poczynności literatury sowieckiej zagranicą. Twierdził że w ostatnim czasie przekłady z rosyjskiego na obce języki spadły do zera, choć niedawno jeszcze były poszukiwane w całym świecie. Jest to następstwo faktu, że literaturo-sowiecka stała się „domową”. Zapełniła Erenburg na myśl jej propagandowość która „po ukazu” przytłacza swobodę twórczości i zmusza do pisania „na urząd”.

KRAJOZNAWSTWO

3366 kilometrów po Polsce. W ostatnim zeszyte „Ilustracji Polskiej” znajdujemy zajmujące wspomnienie z podróży p. M. Paszkiewicz z Poznania aż do trójkątu trzech państw nad Dniestrem (zn granicy pomiędzy Polską Rumunją i Rosją Sowiecką). Wrażenia automobilisty który największą uwagę zwraca na stan drogi — autostrada serpenityny wyłożone żużlem w szosie — nie zamaczył jednak autorów: wrażliwość na piękne krajobrazy i na pamięć: historyczne. Zwyroplisane przyrody i wspomnienia ilustrują liczne a bardzo ciekawe fotografie przez samego autora w tej pełnej przygodzie podróży dokonanej. (tk)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Wprowadzające w błąd napisy. Zdarza się często, że przy odnawianiu zabytków umieszcza się na nich napisy zaciemniające ich rzeczywiste pochodzenie. Na szczęście usunięto wczas z cokołu posągu św. Jana Nepomucena (1724) na Starym Banku w Poznaniu — artystycznie zrestaurowaną — marmurową tabliczkę, z której brzmienia wynikało, jakoby zabytek ten „fundowało” dwóch żyjących jeszcze dziś obywateli poznańskich, gdy w rzeczywistości ta ich „fundacja” odnosiła się jedynie do jego naprawy, dokonanej przed kilku laty. Natomiast widnieją na wale ładnym empirowym parapiecie chóru muzycznego w katedrze poznańskiej data 1930, która odnosi się do niedawno sprawionych nowych organów, nie zaś do projektu organowego i chóru pochodzących z przełomu XVIII na XIX w. (1793 i 1802 r.). Gorzej jeszcze dzieje się w poznańskim kościele franciszkańskim gdzie na obrazie ołtarzowym przy jednym z filarów późniejszych czytamy jako sygnaturę Bielewskich! A że obraz pochodzi z około połowy XVIII w. zdawaćby się mogło że to jakiś niezły a zapomniany stary malarz polski. Niestety jest to tylko restaurator obrazu, nauczyciel rysunków przy tutejszym gimnazjum niemieckim. Niem cę, który zapomniał za nazwiskiem dodać drobnośc, mianowicie „rest.” (s. d.)

MUZYKA

1200-tnie przedstawienie „Sprzedanej Narzeczonej”. Arcydzieło Smetany zostało wystawione w Narodnem Divadle dotychczas 1199 razy. Następny wieczór będzie tysięcznym dwóchsetnym.

Lehar w domu Straussa. Donożą nam z Wiednia: Franciszek Lehar, który zajmuje przy Theobaldgasse piękny dom pałacowy, postanowił przeprowadzić się do domu, który był własnością Jana Straussa. a stoi przy Igelgasse. Lehar zamieszka w pokojach, które zajmował Strauss, m. in. będzie korzystał ze słynnego w swym czasie pokoju bilardowego (Strauss był mistrzem karambola i grywał całemi godzinami) oraz z gabinetu, gdzie odbywały się również głośne w Wiedniu partie taroka, którego Strauss był entuzjastą.

NAUKA

Wileńskie Tow. Lekarskie odbyło posiedzenie naukowe z referatem prof. dr. W. Jakowickiego pt. „Zagadnienie zapobiegania ciąży” oraz dr. A. Malinowskiego demonstracja chorego z wrodzoną myotonją i dr. G. Giecową demonstracją preparatu.

Książki nadesłane

Sprawozdanie zarządu Polskiego Związku Szkolnego na Morawach za rok 1931. Frysztat, Drukarnia Ludowa.

Wanda Brzeska: „Mitropa”. Poezja z wstępujętą Poznań 1932. Odbite w Drukar-ni Rolniczej i Księgarni Nakładowej w Poznaniu pod zarządkiem Jana Kuglina.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Jeszcze o partactwie w rzemiośle

Nasz feljeton o „Partactwie w rzemiośle” znalazł głośny i życzliwy odzew w szeregach naszych czytelników, czego dowodem kilka listów, jakie w sprawie tej otrzymaliśmy. Z wszystkich listów przebija żal do magistratów i gmin, które z niebywałą rozrzutnością wydają różnym osobom świadectwa, że już przed rokiem 1927 (t. j. przed wejściem w życie polskiego prawa przemysłowego) samodzielnie prowadzili przedsiębiorstwa rzemieślnicze. Na podstawie takich zaświadczeń władze przemysłowe wydają różnym spryciarzom i partaczom karty rzemieślnicze, mimo, iż w niejednym wypadku mistrzowie rzemieślnicy władzom zwracają uwagę na brak uzdolnienia fachowego u odnośnych patentów.

Z pośród otrzymanych listów na wyróżnienie zasługuje obszernie pismo poznańskiego cechu mistrzów cukierników. Nasi cukiernicy słusznie żalą się na konkurencję, jaką im wytwarzają piekarze. Tutaj łatwa ręka, z jaką władze rozdają karty rzemieślnicze osobom rzekomo posiadającym prawa nabyte przed r. 1927, daje się dotkliwie we znaki cukiernikom, a to dlatego, że nasze władze prawie bez wyjątku każdemu piekarzowi wydają kartę również na cukiernictwo. Wynika stąd nadmierna konkurencja i partactwo.

Możnaby bowiem powiedzieć, odpowiednio przekładając treść „prawa Greshama”, że „...złe ciasto wypiera dobre”. Innymi słowy: niektórzy nasi piekarze, sądząc po wywodach cukierników, są b. miernymi wytwórcami wyrobów cukierniczych. Proponujemy partaczom jakoś i psują ceny na rynku. Jeśli tak jest istotnie, to dzieje się cukiernikom krzywda. Słusznie przeto, za naszym pośrednictwem, cech poznańskich mistrzów słodkiego rzemiosła, apeluje do władz o należytą ochronę jego interesów.

Na ten sam temat znajdujemy treściwy artykuł wstępny w ostatnim numerze „Gazety Przemysłu Rzemieślniczego”, pod wymownym tytułem: „Wykluczyć niefachowców z handlu mięsem!”

Autor artykułu słusznie wskazuje na brak, jaki zachodzi w rozporządzeniu, — skąd inąd tak bardzo drobiazgowym, — o dozorcze nad mięsem i przetworami mięsnymi. Wszystko w tem rozporządzeniu najszczegółowiej przewidziano, tylko jednego nie: wykształcenia zawodowego osób wykonujących ubój i sprzedaż mięsa...

W Kielcach powołano do życia obszerny komitet do walki z nielegalnie prowadzonymi warsztatami rzemieślniczymi. Z atmosfery obrad, jakie poprzedziły ukonstytuowanie się komitetu, dała się zauważyć nadzieja, że akcja podjęta wspólnymi siłami rzemiosła i władz, przyniesie niebawem pożądaną rezultaty.

A możeby tak w Poznaniu porozmawiać na ten sam temat? I zdziałać coś pożytecznego?

Z WYDAWNICTW

(w) **Wiedomości Gospodarcze dla Młodzieży Szkół Handlowych**. Rok I. Nr 1 (1 września 1932), Nr 2 (15 września 1932). Redakcja i Administracja: Poznań, ulica Wielka 18. Z początku nowego roku szkolnego zaczęto wydawać nowe czasopismo gospodarcze, przeznaczone przede wszystkim dla młodzieży szkół handlowych. Celem wydawnictwa jest zaktualizowanie nauki szkolnej przez podawanie wiadomości gospodarczych z bieżącej chwili. Tem samym chce czasopismo być pomocą przy kształceniu się młodzieży na dobrych pracowników w dziedzinie życia gospodarczego. Wydawnictwo jest jedynym tego rodzaju w Polsce i powinno zdobyć poparcie władz szkolnych jak i sfer kupieckich. — Pierwsze dwa numery, które się dotąd ukazały, odznaczają się starannym doбором materiału, przystępnym ale bynajmniej nie powierzchownym opracowaniem i dużą rozmaitością treści. Rozwój pisma należy śledzić z życzliwością.

(w) **„Przegląd Gospodarczy”**. Wyszedł z druku zeszyt 19 zawierający: „Przegląd sytuacji” — E. R.; „Rolnictwo w początkach roku gospodarczego 1932/33” — Jerzy Gościński; „Uchwały konferencji w Strejanie” — M. G.; „Z gospodarczego położenia Francji” — dr Roman Battaglia; „Premjowanie zatrudnienia w Niemczech”. Poza tem zeszyt zawiera: rynek pieniężny, rynki towarowe oraz kronikę.

Położenie gospodarcze Wielkopolski

W artykule p. t. „Jak pracuje nasz samorząd gospodarczy”, zamieszczonym w nr 452 naszego pisma, omówiono część I-szą sprawozdania Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu za rok 1931. Z kolei należy kilka słów poświęcić części II-giej, która traktuje o sytuacji gospodarczej okręgu Izby.

Kryzys gospodarczy i tutaj zaznaczył swój przemożny wpływ. W uwagach wstępnych zaznaczono, że ze względu na oszczędnościową część sprawozdania ograniczono do znacznie węższych ram, niż w latach ubiegłych (w r. 1930 sprawozdanie gospodarze obejmowało około 300 stron, podczas gdy w r. 1931 tylko około 150 stron).

Z zagadnień strukturalnych przy poszczególnych gałęziach przemysłu i handlu starano się podkreślić objawy racjonalizacji, organizacji, koncentracji, dopływu kapitałów zagranicznych, konkurencji i inne.

Na tle ogólnogospodarczej sytuacji w całym państwie, zilustrowanej w poszczególnych dziedzinach życia gospodarczego odpowiednim materiałem statystycznym, sprawozdanie wypukła momenty regionalne, wylwiając charakterystyczniejsze cyfry, będące przyczynkiem do tezy postawionej już w sprawozdaniu za rok ubiegły, że kryzys gospodarczy na ziemiach zachodnich skutkiem specjalnej struktury organicznej Wielkopolski i Pomorza wystąpił tutaj z silniejszymi objawami, niż w pozostałych dziedzinach. Teza ta znalazła zresztą specjalne opracowanie w publikacji Izby pod tytułem „Postulaty Gospodarcze Wiel-

kopolski i Pomorza na tle kryzysu 1931”.

Po omówieniu sytuacji ogólnej sprawozdanie w dalszych rozdziałach przedstawia stan wszystkich branż, wchodzących w zakres działalności Izby, starając się na podstawie zestawień statystycznych każdą z nich podać rzeczowej krytyce.

Dominujące znaczenie wśród przemysłu Wielkopolski posiada grupa spożywcza, którą rozbito na 15 podrodziałów, przyczem na plan pierwszy wybija się przemysł młynarski i przemysł cukrowniczy, opracowane bardzo obszernie i szczegółowo.

Obszerniej opracowane są również gałęzie przemysłu i handlu metalowo-maszynowego, chemicznego, ceramicznego i drzewnego.

Końcowe rozdziały traktują o przemysle kinematograficznym, giełdzie pieniężnej i zbożowej, bankach, spółdzielniach i Międzynarodowych Targach Poznańskich.

W całości widać wielką systematyczność. Autor sprawozdania niejednokrotnie odwołuje się do poprzednich publikacji Izby, wykazując wielką znajomość materiałów podstawowych i umiejętność wyzyskania posiadanych danych statystycznych. Gładka forma sprawozdawcza utrzymana w stylu dostępnym i zrozumiałym dla każdego przeciętnego czytelnika, sprawia, że sprawozdanie to winno spaść na łaski i przychylnym przyjęciem w kręgach gospodarczych Wielkopolski.

KRONIKA GOSPODARCZA

Ograniczenie wywozu na rynki zamorskie

Rosnące trudności, na jakie natrafia na rynkach europejskich nasz wywóz przemysłowy sprawiają, że zwiększenie wywozu na rynki pozaeuropejskie staje się zagadnieniem coraz pilniejszym. Szereg dziedzin wytwórczości wykazuje w tym zakresie dużą aktywność. Tak np. przemysł włókienniczy rozwija ostatnio ożywioną działalność pionierską na rynkach zamorskich. Również przemysł chemiczny intensywnie bada możliwości zbytu na rynkach odległych. Ostatnio np. zainicjowany został przez Zw. Przemysłu Chemicznego wywóz szeregu artykułów do Argentyny i Brazylii.

Nasza polityka handlowa powinna stworzyć najdogodniejsze ramy dla ekspansji w tym kierunku. Decydującym względem jest tutaj aktywność bilansu

handlowego, którą coraz trudniej jest wywalczyć w obrotach z krajami europejskimi. Jednocześnie w stosunkach z innymi krajami mamy poważne saldo deficytowe.

Do zwiększenia naszego wywozu zamorskiego mogłaby się wydatnie przyczynić odpowiednia polityka taryfowa. Eksport zamorski, szczególnie eksport pionierski, polega często na wprowadzeniu na obcy rynek niewielkich partij towaru. Przewóz takich ładunków powinien być więc specjalnie ułatwiony. W tym celu koniecznym byłoby stworzenie ulgowej taryfy dla drobnicy przewożonej do portów. Miałoby to niewątpliwie doniosłe znaczenie dla rozwoju wywozu w całym szeregu dziedzin.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Niepunktualne uiszczenie składek do instytucji ubezpieczających powoduje kary.** W instytucjach ubezpieczających społecznych przygotowują się do odpowiedniego wyszkolenia art. 58 prawa o wykroczeniach, które wprowadziło odpowiedzialność karną lub pieniężną pracodawców za zwłokę w uiszczeniu składek, potrąconych na rzecz tych instytucji przy wypłatach pensyj i zarobków. Prawo to przewiduje karę aresztu do trzech miesięcy lub grzywnę 3 tys. zł na odpowiedzialność kierownika danego zakładu pracy. Odpowiedzialność karna dotyczy wyłącznie tej części składek na rzecz instytucji społecznych, która potrącana jest pracownikom i tylko w tych wypadkach, kiedy faktycznie potrącono składki pracownikom, a sum potrąconych do instytucji nie wpłacono. Do składek, płaconych przez pracodawców, art. 58 prawa o wykroczeniach nie ma zastosowania. W myśl przepisów składki potrącone pracownikom winny być wpłacone do funduszu bezrobocia w ciągu pierwszych 7 dni miesiąca za miesiąc poprzedni, do Zakładu ubezpieczenia pracowników umysłowych w ciągu 10 dni, a do kas chorych w ciągu miesiąca.

Z KRAJU

(k) **Pokazy i wykłady na targu ogrodniczym.** Podczas targu ogrodniczego odbędzie się cykl wykładów pierwszorzędnych fachowców. Wykłady odbędą się w Pałacu Targowym na parterze. — Wykłady ogrodnicze o godz. 5, wykłady z dziedziny gospodarstwa domowego o godz. 4 popołudniu. Będą wygłoszone następujące wykłady: 1. Zygmunt Makowski — Dobór odmian drzew owocowych dla Wielkopolski 2. Marian Bojanowski — Drzewa formowane w ogrodach przy domach 3. Prof. dr. Bronisław Niklewski — Racjonalne nawożenie u ogrodników 4. Dyr. Wróblewski — Handlowe sadownictwo. Wykłady gospodarstwa domowego organizowane przez Związek Pań Domu będą następujące: 1. Dr. Zofia Schetziłówna — Przetwory owocowe 2. Dr. Zofia Schetziłówna — Przetwory z jarzyn 3. Marja Madurowiczówna — Znaczenie odżywcze owoców i jarzyn 4. Lotki dotyczące kolejności wykładów i po-

kazów pakowania owoców i zagadnień gospodarczych poruszanych w wykładach, będą rozdawane razem z biletami wstępu.

(k) **Rozporządzenie o umarzeniu pożyczek na odbudowę.** W nr 82 Dziennika Ustaw R. P., z 30 września 1932 r. ogłoszone zostało rozporządzenie ministra skarbu z 4 września 1932 r., wydane w porozumieniu z ministrami spraw wewnętrznych i sprawiedliwości w sprawie umarzenia pożyczek na odbudowę. Rozporządzenie to reguluje sprawę umarzenia udzielanych przez państwo pożyczek na budowę budynków zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych oraz zmienia niektóre postanowienia art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu ministra robót publicznych.

Z ZAGRANICZY

(z) **Światowa konferencja gospodarza w lutym 1933 r.** Z końcem bieżącego miesiąca zbierze się w Genewie Komitet rzeczoznawców, który zajmie się ustaleniem terminu otwarcia światowej konferencji gospodarczej. Nie nastąpi ono według wszelkiego prawdopodobieństwa w roku bież.; mówi się natomiast o 1 lutym 1933 r. jako dniu otwarcia parlamentu gospodarczego świata.

(z) **Konwersja francuskich rent.** Z dotychczasowego przebiegu konwersji rent francuskich wynika, że przyniosła ona dość znaczny sukces. Według doniesień z Paryża na ogólną sumę przewidzianych do konwersji rent, wynosząca 85 miliardów franków, zażądano dotychczas spłaty około 4 miliardów, czyli niecałe 5 proc.

(z) **I w Włoszech projektują konwersję rent.** Prasa włoska, która omawiała w swoim czasie szeroko konwersję brytyjskiej pożyczki wojennej, zajmuje się teraz w szeregu artykułów konwersją rent francuskich. Niektóre pisma żądają konwersji 5 proc. włoskich papierów państwowych, co mogłoby zaoszczędzić włoskiemu skarbowi państwa znaczne sumy, wyciącone tytułem odsetek. Rząd włoski zamierza podobno narazie skonwertować 5 proc. pożyczkę państwową na 3½ proc. pożyczkę premjową.

Likwidacja „Deutsche Mittelstandskasse“

W roku 1904 z inicjatywy i przy współudziale rządu pruskiego założoną została spółka z ograniczoną odpowiedzialnością „Deutsche Mittelstandskasse“ w Poznaniu, której zadaniem było utrwalanie niemieckich na terenie dzisiejszego województwa poznańskiego. „Deutsche Mittelstandskasse”, podobnie jak to czynił „Bauernbank“ w Gdańsku na terenie Pomorza, przeprowadzała swoją działalność „umacniającą” w ten sposób, że udzielała osadnym już kolonistom niemieckim dogodnego i taniego kredytu długoterminowego, zamierzając przy tej sposobności ich prywatne gospodarstwa na osady rentowe, obciążone na rzecz skarbu obowiązkiem rentowym oraz zakazem pozbywania w ręce polskie pod rygorem zastosowania przez rząd prawa odkupu.

Działalność swą rozwijała „Mittelstandskasse” prawie wyłącznie przy pomocy kredytów rządowych. Uchwalony przez sejm pruski dla „Bauernbanku” oraz „Mittelstandskasse” kredyt wynosił kwotę 175 mil. mk. na cele umocnienia małej własności oraz 80 mil. mk. na cele umocnienia wielkiej własności. Wynikiem działalności, prowadzonej w szybkim tempie aż po koniec roku 1918, było umocnienie około 7000 posiadłości chłopskich oraz 93 wielkich majątków ziemskich. Z ogólnego kapitału zakładowego spółki (1.500.000 mk.) fiskus pruski przejął tylko 400.000 mk., reszta zaś kapitału zakładowego przejęta została przez prywatne instytucje niemieckie. Z uwagi na tę okoliczność ministerstwo byłej dzielnicy pruskiej zaprowadziło w listopadzie 1919 r. przymusową administrację nad majątkiem spółki. Administrację tę sprawował do ostatnich czasów Okręgowy Urząd Ziemski w Poznaniu.

Umową podpisaną dnia 14 września 1932 r. nabył p. wojewoda poznański imieniem skarbu państwa polskiego wszystkie udziały w spółce, będące dotąd w posiadaniu udziałowców niemieckich. W ten sposób skarb państwa stał się jedynym udziałowcem spółki. Z uwagi na to, że w dzisiejszych warunkach cel, dla którego „Mittelstandskasse” powstała, nie może być osiągnięty, Sąd Najwyższy już wyrokiem z dnia 4 kwietnia 1929 roku, opierając się na § 61 ustawy o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, orzekł o konieczności rozwiązania tej spółki. Zgodnie z tym wyrokiem p. wojewoda poznański zarządził likwidację „Mittelstandskasse”, powierzając przeprowadzenie jej referendarzowi Prokuratorji Generalnej Dr. Józefowi Górskiemu.

Likwidacja ta zainteresować winna w pierwszym rzędzie wszystkich właścicieli osad umocnionych przez „Mittelstandskasse”. Na osadach tych zapisane są dotąd na rzecz spółki hipoteki i inne prawa rzeczowe, które w toku likwidacji ulec winny wykreśleniu. W interesie odnośnych osadników leży, aby jak najwcześniej skierowali wnioski do rąk likwidatora o uregulowanie w toku likwidacji tych wszystkich praw, które odnoszą się do posiadanych przez nich osad.

Z RYNKÓW NABIAŁU

W ubiegłym tygodniu sprawozdawczym od 30.9. do 6.10.1932 r. sytuacja na rynku krajowym znacznie się polepszyła. Ceny zwyżkowały z dnia na dzień, osiągając pod koniec tygodnia sprawozdawczego poziom 3.50 — 3.60 za kg. za I gat. Rynek w dalszym ciągu mocny.

Położenie na rynkach zagranicznych bez znacniejszych zmian. Berlin notuje w dalszym ciągu: mk. 111 za 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gat., mk. 101 za 50 kg. za II gat., mk. 92 za 50 kg. za III gatunek przy spokojnej tendencji.

Notowanie na rynku angielskim uległo lekkiej zwyżce. Położenie na rynkach zagranicznych nie ma wpływu na sytuację krajową, ponieważ od dłuższego czasu eksport z Polski zupełnie zamarł. (Informacje Zw. Gosp. Spółdzielni Mleczarskich).

Bekony. Na giełdzie londyńskiej w dn. 6.10. notowano w sh za cwt następujące ceny bekonów: duński 53 — 56; holenderski 43 — 56; polski 39 — 44. Bekon polski zniżkował o 5 sh. Tendencja o. jlna słaba. Ubój bekonu duńskiego w porównaniu z tygodniem ub. wzrósł o 6.000 sztuk, dochodząc do 145.000, holenderskiego wyniósł 35.000 i polskiego zmniejszył się o ca. 6.500 sztuk dochodząc do poziomu 19.500 sztuk. W dniach od 28 do 30.9. wysłano do Anglii z Polski 11.786 balotów, z czego do Londynu 9.555 balotów.

Czy reumatyzm i podagra są uleczalne?

Jak ogólnie wiadomym jest, reumatyzm, podagra i pokrewne cierpienia mają za przyczynę nagromadzenie się kwasu moczowego w organizmie. Chorzy stara się przy pomocy różnych środków, jak np. nacierania, gorące kąpiele, okłady itp. uwolnić się od tych cierpień, ale przeważnie doznają tylko chwilowej ulgi. Częstokroć następuje zeszytlenie kończyn, jak nóg i rąk, opuchlina kolan, tak, że chory poprostu nie może już powstać z miejsca. W interesie więc

każdego chorego leży zastosowanie tylko takiego środka, który usunąłby te cierpienia. W tym celu można zastosować tabletki Togonal. Wstrzymują one bowiem nagromadzenie się kwasu moczowego, zwalczając temsamem te niedomagania. Togonal jest nieszkodliwy dla serca, żołądka i innych organów. Spróbujcie i przekonajcie się sami, lecz zadajcie we własnym interesie tylko oryginalnych tabletek Togonal. Do nabycia we wszystkich aptekach. n 5754/5

W Filadelfii odbył się wielki zjazd przedstawicieli Towarzystwa ubezpieczeniowego z związku z tem straż pożarna filadelfijska urządziła pokaz historyczny: w jaki sposób odbywało się gaszenie ognia w r. 1784. Jak widzimy — obraz malowniczy i nastrojowy, choć mało praktyczne biegujący rezultaty

Straszliwe przeżycia ekspedycji naukowej na Dalekim Wschodzie

Prof. Rudniew — członek moskiewskiej akademii umiejętności, powrócił niedawno z ekspedycji, która miała na celu badania geologiczne na Dalekim Wschodzie. W pustyni Dorswas, gdzie prof. Rudniew zbadać chciał życie dzikiego szczepu turkmenów, zamieszkujących pustynię, miał on niesamowite przeżycie, które omal nie doprowadziło do śmierci kilku członków ekspedycji.

— Byliśmy już niedaleko naszego celu — opowiada prof. Rudniew — gdy nagle z pośród niskich krzaków doszedł nas jakiś podejrzany szmer. Po chwili ujrzyliśmy przed sobą dziką bandę ludzi, odzianych w białe płótna.

— Stać! — zawołał surowy głos w dźwiękach turkmeńskim, i natychmiast zostaliśmy otoczeni ze wszech stron przez bandę dobrze uzbrojonych „Tekinów” (jest to szczep rozbójniczy Turkmenów). Nie można było oczywiście pomyśleć o stawianiu oporu, szczególnie, że grupa nasza składała się zaledwie z 6 osób. Na samym wstępie barbarzyńcy poczęstowali nas obficie szturchańcami i kopnięciami, poczem związali nam z tyłu ręce, tak silnie, że aż kości trzeszczały w stawach. Skrupowanych, gnali nas górzystą ścieżką, aż narazcie po dłuższej i uciążliwej wędrówce stanęliśmy w obozowisku Tekinów.

Przed najwyższym namiotem siedział starzec, wódz Tekinów, który miał długą, czarną brodę i twarz silnie ospowata. Prześladowcy zaprowadzili nas przed oblicze wodza i następnie, pełni szacunku i bojaźni, cofnęli się o kilka kroków, stając na boku w oczekiwaniu rozkazów. Starzec przyglądał się nam w milczeniu i następnie zwrócił się do nas w kiepskim języku rosyjskim:

— Moi poddani przez cały czas waszego pobytu na pustyni informowali mnie o waszym postępowaniu. Przybywacie z kraju „pięcioramiennej gwiazdy” i szukacie tutaj złota. Ale to wam się nie uda, gdyż los wasz już został przypieczętowany.

I nie spojrzawszy nawet na nas, skinął ręką jednemu z eskorty i natychmiast znikł za płótnem namiotu. Obstąpiło nas 8 Tekinów i poprowadzili tą samą drogą z powrotem. Po niedługim marszu zboczyliśmy do doliny. Białe nieskalany piasek, opromieniony srebrną poświatą księżyca, wyglądał, jak białe płótno. Kilku Tekinów z rydlami na ramionach kroczących przed nami, przystąpiło tu do kopania w piasku sześciu dołów, po trzy z każdej strony. Nie trzeba było dużego wysiłku myślowego, żeby zorientować się w jak tragicznej sytuacji się znajdujemy. — Obok powstających grobów spostrzegliśmy kilka kamieni. Po bliższym jednak przyjrzeniu się owym kamieniom, skonstatowaliśmy, że były to czerepy ludzkie, wykopane z ziemi. Prześladowcy nasi pracowali bardzo leniwie i jakby w kontemplacji, przyczem co pewien czas następowała zmiana grabarzy.

Po godzinie straszliwego wyczekiwania, Tekinowie przystąpili do egzekucji. — W grobach ułożono naprzód naszych przewodników bucharskich i zasypano ich piaskiem po samą szyję.

Teraz przyszła kolej na nas. Mój towarzysz niedoli, Sosnow, zaczął błagalnie zawodzić, usiłując przytem daremnie zwolnić ręce z więzów, ja zaś całkiem skamieniałem — niezdolny wydobyć z krtań żadnego dźwięku. Po chwili poczułem na sobie pierwszą łopate ciężkiego piachu pustynnego. W tym momencie któryś z Tekinów wetknął mi kawał drzewa do ust, a gdy siłą go wypchnąłem, otrzymałem jakimś tępym narzędziem tak silne uderzenie w skroń, że straciłem przytomność. Po niedługim omdleniu, ocknąłem. Rozjeżdżałem się, dokola już nikogo nie było. Z daleka tylko widać było ogniki obozu bandytów, i z sąsiednich pieczar skalnych dochodził nas wycia szakali. Przypomniałem sobie puste czerepy ludzkie, które przed chwilą widziałem, i natychmiast u przytomności sobie, jaki nas czeka los — Instykt samozachowawczy Sosnowa nie dał mu spokoju, to też wszelkimi siłami twarzysz mój starał się wydostać z grobu. Trzęsąc plecami udało mu się rozluźnić odrobinę okowy z piasku. Wielki wysiłek ten tak go jednak wyczerpał, że niebawem zrozumiał, że własnymi siłami nie uda mu się oswobodzić. Pogrzebani

przy nas przewodnicy leżeli z zamkniętymi oczami i zdawało się, że spokojnie drzemią.

Uprzytomniłem sobie grozę sytuacji. Wycie hijen stawało się coraz silniejszej, widocznie bestyj tych zbierało się coraz więcej. Koło skał górskich, tuż przy nas przeskoczyły dwa jakieś upiorne kształty, i znikły w ciemności nocy. Cieni tych było coraz więcej i coraz śmieiej przybliżały się one do nas ze wszech stron. Pierścień stawał się coraz ciśniejszy. „Już śmieć!” zawodził Sosnow „Cicho być!” wrzasnął Medin. Cisza jest w tej chwili jedyną naszą bronią. Bestje podchodziły do nas coraz bliżej i bliżej. Całe moje jestestwo skupiło się w oczach, natężyłem wzrok i patrzałem. Jedna z hijen dobiegła do czerepu, na którym zwisały ieszce zczerniałe szmaty ludzkiego mięsa i wgrzyzła się weń ostremi swymi kłami. Doszło uszu naszych, wzbudzające zgrozę, chrzęczenie kości.

W tej chwili upiorny pysk hijeny dotknął prawej skroni Sosnowa. Z gardła

jego wydobył się jakiś jadrudzi okrzyk. Przestraszona hijena odskoczyła w bok, lecz po chwili odważnie już zbliżyła się ona z wyszczerzonymi kłami Medin krzykami i przeraźliwymi gwizdami starał się odciągnąć uwagę hijeny od Sosnowa, lecz wysiłek jego był daremny — Głodna bestja jakby igrała z bezbronną ofiarą, przygotowując się do zadania ostatecznego ciosu. Oczy Sosnowa wyszły mu z orbit, usta szeroko się rozwarły, wydając jakieś nieartykułowane dźwięki. Po chwili biała piana ukazała się na ustach jego i niezrozumiały bełkot świadczył, że w ciągu chwili postradał zmysły.

Zamknąłem oczy, by nie zobaczyć krwi Sosnowa, która za chwilę miała zabarwić purpurą piasek pustyni. Nagle jednak nastąpiło coś zgoła nieoczekiwanego. Powietrze pustyni przeszło huk wystrzału, najpierw jeden, potem kilka, a po chwili rozległa się salwa karabinowa. Przestraszona bestja pośpiesznie ukryła się z powrotem w pieczarach skał. Z lewej strony od nas widniały ogniste języki wystrzałów karabinowych, potyczka z dziką bandą toczyła się w pełni.

— Docent przychodzi ze swoim oddziałem — krzyczałem co sił do Sosnowa. W pierwszej chwili nie zrozumiał on co koło nas się dzieje. Kiedy jednak spostrzegł kilka postaci, które przebiegły tuż przy nas i w poplochu skryły się w falach rzeki Surchaba, odzyskał przytomność i ze wszystkich sił zaczął krzyczeć: „Krasin Krasin!” Z karabinami gotowymi do strzału zbliżył się docent ze swoim od-

W Pamona (Kalifornia) odbył się niezwykle konkurs w szybkości robienia masła. Wzięty w nim udział zawodniczek z wszystkich stron Stanów Zjednoczonych, uczennice szkół gospodarstwa domowego. Mistrzostwo zdobyła Henryka Bakker (pierwsza z prawej strony), Holenderka zamieszkała od 2 lat w Ameryce,

Niesamowity towar

„Kupujcie wyroby krajowe!” woła się zupełnie słusznie — powiada jedno z pism angielskich — aliści nie zawsze jest obywatelowi brytyjskiemu, pomimo najlepszych chęci, możliwym popierać przemysł rodzimy. Oto jest „artykuł”, produkowany masowo w Anglii, którego jednak żadna miara w kraju nabyć nie można. Artykułem tym są — szkielety.

I któżby przypuszczał, że „towar” ten cieszy się bardzo znacznym popytem w handlu! A nabywcami jego są tysiączne rzesze studentów-medyków i cały szereg zakładów naukowych. Podaż szkieletów ludzkich jest stale niedostateczna, tak że studenci w wielu wypadkach zadowolili się muszą pół-szkieletami, prawej lub lewej strony. W wielkich ośrodkach naukowych istnieje dużo firm importujących szkielety z zagranicy, gdyż handel krajowymi kościotrupami w Anglii nie jest dozwolony. Tam, gdy człowiek umrze, musi być pochowany i pozostać w ziemi; żadne „pośmiertne wędrówki” nie są dopuszczalne.

Podobno zarobki na tym niesamowitym „towarze” są nader pokaźne. Przejmująca cena pół-szkieletu wynosi około stu pięćdziesięciu złotych, zaś za szkielet całkowity płaci się do pięciuset złotych. Kr.

Ze sceny do klasztoru

Pisma paryskie donoszą o wstąpieniu do zakonu Kartuzów ulubienca publiczności paryskiej aktora Henri Vermeil. Jak widać, czyn Yvonne Hautin z Komedji Francuskiej dał początek zmianie nastrojów wśród artystów we Francji, którzy porzucają błyskotliwe swoje kariery życiowe dla ciszy klasztornej. (KAP.)

— Biblioteka czasopism o 275.000 tomów. Największe muzeum. British Museum w Londynie posiada także największe zbioru czasopism. Zbierano tu wszystkie czasopisma brytyjskie i wszystkie zagraniczne, które wyszły od roku 1800. Roczniki

tych pism są oprawne i oddane do użytku publiczności. Z biegiem czasu nagromadziło się tyle tomów, że okazało się koniecznym wybudowanie specjalnego gmachu, wyposażonego w najnowsze zdobycze techniki, który niedawno temu został otwarty. Mieszcząca się w nim biblioteka czasopism obejmuje 275.000 tomów, umieszczonych na regałach, których ogólna długość wynosi 25 kilometrów. Budynek jest wewnątrz wyłożony stałą, ażeby mógł udźwignąć olbrzymi ciężar tych mas papieru. Na zewnątrz budynek jest izolowany, tłumiący głos murem, ażeby do wnętrza nie dochodził hałas z ulicy. Gilbert Murray dyrektor muzeum w przemówieniu swem przy otwarciu biblioteki zaznaczył, że gazety są nietylę kroniką wydarzeń, ile raczej dokumentami ducha czasu i doskonałym źródłem dla badacza, mającego zbadać pewną epokę. WIP

„Skakanka” jako trening przed zawodami w rugby. Odnośna drużyna uniwersytetu w Princeton (Stany Zjednoczone) ubrana w spodnie atowane, nocy się rzetelnie w skakaniu przez sznur by usprawnić się na życie do rugby.

działem i przystąpił natychmiast do oswożenia nas z mogiłą

Wśród szlochów i śmiechu uściskaliśmy się po chwili, wołając radośnie: „Jesteśmy uratowani!”

Olbrzymie usługi radja w walce ze zbrodnią

Centralne władze bezpieczeństwa publicznego w Stanach Zjednoczonych rozstały za pośrednictwem związkowej komisji radjowej ciekawy kwestionariusz do 50 miast amerykańskich, które w służbie bezpieczeństwa utrzymują t zw eskadry lotnej policji, zaopatrzone w odbiorniki radjowe.

W odpowiedzi na pytanie ankiety dają niezmiernie ciekawy materiał statystyczny, stwierdzający olbrzymie znaczenie praktyczne dla stanu bezpieczeństwa publicznego, stosowanie komunikacji radjowej z samochodami policyjnymi.

Ankieta podnosi rezultaty, jakie osiągnięto w kwietniu bieżącego roku 1932. Oto najważniejsze pozycje, zebrane z ek ankiety: okazuje się że przy pomocy instalacji radjowej, policja samochodowa dokonała w miesiącu sprawozdawczym 12,676 aresztowań, odbiła zrabowane mienie prywatne lub publiczne wartości około 400.000 dolarów, odebrała 155,656 sygnałów alarmowych, z których każdy trwał przeciętnie minutę i 2 sekundy. To wszystko osiągnięto w 50 miastach amerykańskich, liczących 32,585,000 mieszkańców, zajmujących powierzchnię około 45,000 km kwadratowych i zatrudniających około 500 eskadr policji lotnej przy 2,255 samochodach z radjowemi instalacjami odbiorczymi.

W ankiecie wypełnionej przez jedno z tych 50 miast amerykańskich powiedziano, że dzięki komunikacji radjowej z samochodami policyjnymi, zdołano przychwycić na gorącym uczynku około 80 groźnych przestępców kryminalnych, w 15 wypadkach niedoszłych zbrodni i kradzieży.

Wydobycie kuli z serca

Donoszą z Montevideo, że chirurg tamtejszy dr. Armando Hugon dokonał operacji serca, wydobywając kulę, która utkwiała w sercu ranionego wystrzałem z rewolweru. Operacja udała się znakomicie; pacjent znajduje się w stanie rekonwalescencji. Podczas wykonywania operacji asystujący chirurgowi lekarze dokonali kilku ważnych dla nauki zdjęć fotograficznych włókien sercowych.

Palmy w mieszkaniu

Pod tym tytułem ukazała się ładnie wydana książeczka ilustrowana p. E. Nehringa. Książeczka bardzo pożyteczna. Bowiem prawie w każdym domu można znaleźć te piękne i majestatyczne rośliny. Wdarły się one do mieszkań wszędzie w klimatach, gdzie nie mogą rosnąć na wolnym powietrzu i są prawdziwą ozdobą najwykwintniejszych salonów i skromnych pokoi. Ale pielęgnowanie ich wymaga specjalnych zachodów i tutaj właśnie brzośura p. Nehringa może oddać naszym panom nieocenione usługi, ucząc, jak trzeba je chować, aby nie żółkły, nie miały insektów, trzymały się zdrowo i rozrasły prawidłowo w warunkach zbliżonych do klimatu w ich ojczyźnie.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

„Strażnica“

Sprawozdanie

W końcu października mija rok od rozpoczęcia pracy społecznej na terenie „Wesołego Miasteczka“ przez żeńską młodzież „Akademickiego Koła Harcerskiego“ oraz „Ognio“, Przyjacielski Związek Studentek.

Pierwotnie chodziło tylko o danie młodzieży z „Wesołego Miasteczka“ raz na tydzień, w niedzielę popołudniu dwugodzinnej godzinie rozrywki, zakończonej podwieczorkiem. Impreza ta cieszyła się dużym powodzeniem. Przez zimowe półrocze korzystało z podwieczorków przeciętnie 100 osób (wydano ogółem około 2000 porcyj). Gry i zabawy prowadziły harcerki oraz harcerze.

Wkrótce jednak wyłoniła się potrzeba zorganizowania świetlicy dla dziewcząt starszych (pozaszkolnych oraz kończących szkołę), któraby zajęła wieczorne godziny pracą i rozrywką. Celem ścisłego zespolenia dziewcząt nazwaliśmy naszą świetlicę „Strażnicą“ — związkami dziewcząt W. Miasteczka. „Strażniczki“ mają swą odznakę i swój hymn.

Dla ułatwienia pracy wychowawczej podzielono grupę na 2 zastępy, prowadzone przez studentki. System pracy oparto w ogólnych zarysach na metodyce harcerskiej. Tyle o organizacji „Strażnicy“. Praca w świetlicy obejmowała różnorodnie działy: wychowanie, oświatę, pracę fizyczną i rozrywkę.

Pogadanki wychowawcze były prowadzone przez zastępowe na tematy, nasuwające się w ciągu pracy, np. 1) znaczenie higieny osobistej, 2) wartości planowej pracy w ciągu dnia, 3) o praktykach religijnych, 4) o przyjacielskiej przysłudze, 5) o samowychowaniu, 6) jak się winna zachowywać młoda dziewczyna w towarzystwie męskiem i t. p. Pogadanki o charakterze praktycznym, np. 1) o hodowli kwiatów pokojowych, 2) prace wiośenne w ogródku, 3) sposoby taniego ozdobienia pokoju, 4) ratownictwo (z ćwiczeniami).

Nauka o Polsce uzupełniała wiadomości niezbędne każdej „strażniczce“. Stopniowano ją w ten sposób, że poznawanie Polski odbywało się praktycznie od najbliższych rzeczy, t. j. od rozpoznawania rozkładu miasta, następnie wytłumaczenia nazw ulic najważniejszych, zwiedzenie niektórych zabytków, dalej granice i fizyczna budowa Polski, podział administracyjny, znaczenie spisu ludności. — Dziewczęta korzystały z biblioteczki, założonej przy świetlicy.

Duży nacisk kładziono na pracę ręczną, a mianowicie: zdobnictwo choinkowe, zabawkarstwo oraz roboty ręczne z włóczki. Wykwalifikowane instruktorki kierowały pracą, aby postawić ją na możliwie wysokim poziomie.

Aby poprawić ogólny stan zdrowotny, wprowadzono: 1) codzienne ciepłe podwieczorki, 2) kąpiele, badania, 3) gimnastykę i gry ruchowe, 4) wyjazd na wakacje (dla 6 dzieci).

Rozrywkom poświęcano jeden dzień w tygodniu. Śpiewy (na 2 i 3 głosy), deklamacje i przygotowywanie przedstawienia wypełniały go.

Świetlica obchodziła uroczystie wspólny „opłatek“ oraz zamknięcie pierwszego okresu pracy wspólnie z rodzicami dziewcząt. Celem poznania środowiska, w którym żyją dziewczęta, kierowniczkę pracy odwiedzały kilkakrotnie rodziny dziewcząt.

W połowie kwietnia zakończono pierwszy, zimowy okres świetlicy. Odciążeniem utrzymuje się kontakt z dziewczętami w okresie letnim przez zbiórki zastępów, odbywających się raz na tydzień.

Przez świetlicę przeszło około 30 dziewcząt. Wiele z nich odpadło z powodu ujemnego wpływu, jaki wywierały na resztę. Warunki pracy są trudne ze względu na odrębne środowisko a nieraz brak doświadczenia z naszej strony.

W chwili obecnej, mając oparcie w 2 zastępach zorganizowanych dziewcząt ze świetlicy, planuje się dalszą pracę na tegoroczny zimowy okres. Zamierzamy zużytkować poczynione doświadczenia, aby ulepszyć metodę pracy.

Przy tej sposobności składamy najserdeczniejsze podziękowanie tym, którzy pomagali nam w pracy, a więc: p. K. Berkanównie, która zaznajomiła nas z terenem pracy i wspierała wskazówkami, współpracownikiem firmy „Silesia“ (Gwarna 8) i p. dyr. Staniewskiemu za poparcie finansowe naszej akcji, kier. VVXI szkoły p. Gorgolewskiemu za lokal, p. Kamińskiemu za bezpłatną dostawę bułek, p. kier. Swatowi, p. Pruszyńskiej, p. dyr. Maciejewskiej, Magistratowi m. Poznania, Kołu Medyków, firmom: Kalamajski, Czeczpyński, Kaźmierski, Eichstaedt, Gmurowski, Szubert, Muszyński. Specjalne podziękowanie składamy drużynom III. VI. VIII. IX. X żeńskich drużyn harcerskich za zabranie dziewcząt na kolonie harcerskie.

Mgr. Janina Świdarska,
Halina Ewert-Krzemienewska,
kierowniczkę Świetlicy.

Sprawozdanie kasowe: Dochody: stałe 216,50, niestałe 140,77 — 357,27 zł. Wydatki: podwieczorki dzieci 137,87, podwieczorki w Świetlicy 80,16, praca ręczna 105,19, różne 28,33, saldo (włączono do funduszu wakacyjnego) 5,72 razem 357,27 zł.

Rabin o reformie obyczajowej

W Johannesburgu, w Afryce Południowej wygłosił dr. Robert Bruce referat na temat „Każda kobieta ma prawo do macierzyństwa“. Ponieważ głoszona przez prelegenta zasada reformy seksualnej potępiała m. in. „anachronizm“ dawnych pojęć obyczajowych, a referent zalecał wyeliminowanie kwestji ślubu z pod jurysdykcji władz cywilnych i kościelnych powstała stąd ożywiona dyskusja w prasie angielskiej. Udział w debatach wzięli przede wszystkim duchowni różnych wyznań stojąc w obronie zagrożonej moralności i prestiżu wyznaniowego. Od tych poważnych i głębokich uwag odbijał charakterystycznie głos naczelnego rabina Afryki Południowej dr. Landaua, który przeciwnie do reszty duchownych stanął w obronie reformy seksualnej i wywodów dr. Roberta Bruce'a. Prasa żydowska streszcza pogląd rabina Landau'a w sposób następujący:

„Czytałem uwagi dra Bruce'a w sprawie ślubów i rozwodów i oświadczam bez żadnego wahania, że z wyjątkiem niektórych zbyt krańcowych ujęć, których referent użył prawdopodobnie, aby uplastyczyć swe wywody zgadzam się z nimi całkowicie. Według religji żydowskiej jest ślub zupełnie legalnym bez wszelkiego religijnego ceremoniału. Jeśli mężczyzna i kobieta żyją z sobą we wspólnocie stają się już od ipso małżonkami. Jeśli się chcą rozejść muszą to uczynić przez rozwód. Dowodzi to legalności ich pożycia. Jeśli obie strony życzą sobie ceremonii religijnej może być przeprowadzona przez kogokolwiek Biblia i Talmud dopuszczają poligamię z dwu przyczyn: po pierwsze dla zasady, podkreślonej przez dra Bruce'a że „pół męża“ (małżonka) jest lepiej niż osamotnienie bez mężczyzny a znacznie lepiej od prostytucji, po drugie dlatego by mężczyznę zmusić do ponoszenia konsekwencji za swe czyny. Jest to tem aktualniejsze w czasie, gdy dzisiejsze warunki socjalne skazują na cierpienia kobiety ubogą i latwoierną“.

Dobrze się stało, że głos rabina Landau'a został podany do wiadomości publicznej również i w Polsce. — Upada bowiem twierdzenie, że insynuuje się w sposób niesprawiedliwy Żydom pewne teorie i pewne hasła. Z polemiki tej, o reformę seksualną wynika, że hasło „wolnego macierzyństwa“, hasło równouprawnienia dzieci nieślubnych i związków poligamicznych jest zgodne z podstawowymi teoriami religijno-społecznymi Żydów, że więc oni są wyraźnymi propagatorami tych hasel tak gorliwie obecnie szerzonych w Polsce.

Z Tow. Ziemiaków Włp.

Rozpoczął się już miesiąc październik, strojący przyrodę cudnymi barwami jesieni, która bodaj nigdzie tak piękna nie jest jak w naszej ukochoanej Polsce. Polecajmy więc tem goręcej całą dolę i niedolę naszą Matce Boskiej Różańcowej, której nabożeństwo zrzessa co wieczór w tym miesiącu dale zastęp wiernych w miastach, miasteczkach i wsiach naszych, łącząc wszystkich w kornej modlitwie.

Ale zarazem z nastaniem jesieni zauważyć się daje ruch w Towarzystwie naszym, czego dowodem liczniejsze zebrania Kół powiatowych. I tak w dniu 13 września r. b. odbyło się zebranie żeńskiego Koła Ziemiaków z referatem Dr. Mendyka. Następnie przewodnicząca Koła p. Malicka mówiła o zwalczaniu gaśienic, które tego roku w wielu miejscowościach wyrządziły wielkie szkody drzewom i krzewom owocowym. Sprawdzono ilość letników w Ko-

le, pracę poszczególnych sekcji i omówiono kursy dla Kólek Włocianek. O akcji kolonii wakacyjnych referowała p. Malicka, że przyjęto 15 dzieci po domach prywatnych i to przeważnie z „Opieki nad matką i dzieckiem“, a oprócz tego Koło złożyło ofiary w gotówce i w naturaljach na kolonie wakacyjną dzieci z Niemiec w Janowcu. Na zakończenie zebrania p. Frezerowa wygłosiła sprawozdanie z odbytej wielkiej pielgrzymki do Częstochowy w dniach 14 i 15 sierpnia.

O zebraniach w Gnieźnie i Sremie napiszemy w przyszłym tygodniu, dziś jeszcze podajemy następujące sprawozdanie p. Haliny Nieniewskiej:

Dnia 18 września odbył się w Gnieźnie Walny Zjazd Kólek Włocianek, połączony z wystawą. O godz. 11.30 wiceprezenta p. Nieniewska przecięła wstęgę i otworzyła wystawę, która przedstawiała się bardzo dobrze. W porównaniu do wystawy z przed dwóch lat widać ogromny postęp w pracy i dodatni wpływ kursów. Widzieliśmy wspaniałe hafty, oparte na motywach polskich, śliczne warzywa, owoce, konserwy i pieczywa. Komisja sędziowska złożona z pp. Kokuckiej, Nieniewskiej, Pokrzywnickiej, Skierowej i Wiśniewskiej rozdała 28 listów pochwalnych za eksponaty, tak poszczególnym włociankom, jak i Kółkom za całość gustownych stoisk.

O godz. 12-tej Włocianki ze sztandarami udały się do kościoła św. Wawrzynca na mszę św. a po powrocie z nabożeństwa rozpoczęły się obrady.

Zebranie zagaiła p. Pokrzywnicka z Malachowa, zachęcając w pięknych słowach zebrane włocianki do wytrwałej i zgodnej pracy w organizacji mimo ciężkich czasów. Następnie Prezeski poszczególnych Kólek zdawały sprawozdanie ze swej pracy. Kółka pracowały intensywnie w różnych kierunkach, a na specjalne podkreślenie zasługuje działalność na polu charytatywnym, która mimo kryzysu wciąż się rozwija i chlubnie świadczy o sercach naszych kobiet.

Wykład na temat „Co matka winna swoim dzieciom“ wygłosiła p. Nieniewska z Cielimowa. Prelegentka dała obraz matek złych i dobrych, kładąc nacisk na konieczność brania udziału rodziców w życiu duchowym dzieci i na dostarczanie naszej młodzieży godziwych rozrywek pod okiem starszych. Po wykładzie wywiązała się ożywiona dyskusja.

W wolnych głosach p. Skierowa zaproponowała wysłanie telegramu z wyrażeniem hołdu do Ks. Biskupa Laubitz'a oraz telegramu kondolencyjnego do p. Agnieszki Zwirko, na co zebrane panie wyraziły swą zgodę.

Zebranie szamotulsko - międzychodzkiego Koła Ziemiaków odbędzie się w Poznaniu, w poniedziałek, dnia 10. b. m. Punkt zborny o godz. 15-tej na Włp Targu owocowym, przy stoisku Tow. Ziemiaków. Po wspólnym zwiedzeniu wystawy — odbędzie się zebranie w pobliżu. O liczny udział w zebraniu prosi (—) J. Pugetowa, przewodnicząca, (—) I. Meysnerowa, sekretarka.

W piątek, dnia 14 października r. b. odbędzie się pełnarne zebranie Włp. Koła Ziemiaków, o godz. 10-tej w lokalu Klubu przy ul. Sew. Mielżyńskiego 26/27, a o godz. 16-tej odbędzie się pełnarne zebranie Włp. Klubu Ziemiaków.

W środę, dnia 12 b. m. mówić będzie w Radio p. Julja Pugetowa, przewodnicząca szamotulsko - międzychodzkiego Koła Ziemiaków.

F. C. L. a oświata ludu dokona cudu. Przy imieninach, zaręczynach, ślubach i jubileuszowych i innych uroczystościach używajcie tylko telegramów T. C. L.

Sanitarjuszki w powieści

Wśród książek powojennych opisujących grozę wielkiej katastrofy światowej mało dotąd pojawiło się powieści dotyczących specjalnie kobiety, jej tragedji osobistej i zbiorowej, jej przeżyć na froncie i poza frontem. Bohaterem wszystkich tych książek z Remarque'em na czele jest szary żołnierz, czasem wesóły i rubaszny, jak Szwajk, częściej sponiewierany i okaleczony na ciele i duszy. Sanitarjuszka pozostała w cieniu nieznaną i nienazwaną.

Zdawało się więc, że powieść niemiecka Adrienne Thomas p. n. „Die Katrin wird Soldat“ rozreklamowana szeroko i tłumaczona pośpiesznie na różne języki, wypełni w literaturze światowej dotkliwą lukę tematową. Drukowana w odcinku jednego z najpoczytniejszych pism niemieckich stała się wkrótce tak popularną, że ze stawiano ją niejednokrotnie z Remarque'em. Niedawno ukazała się również w tłumaczeniu polskim, w wydawnictwie Alfa w Warszawie.

Cóż jednak powiedzieć można o tej książce?

Wrażenie pierwsze, jakie odnosi się po odłożeniu powieści jest to, że wra-

żenie to zawodzi. Jest to bowiem historia pewnej Żydówki z Metz, która przeżyła i na swój sposób przecierpiała wojnę, ale to nie jest wykładnik ogólny. Tylko nieliczne kobiety mogłyby w osobie Katarzyny odnaleźć siebie, większość odłoży powieść z rozczarowaniem.

Punkt drugi, który uderza i jest odwrotny do tego, o czym tak gorąco prawi się w reklamie, mianowicie nie-szczerze postawy politycznej. Nieszczerze ta graniczy wprost z nieprawdliwością i daje w rezultacie obraz zupełnie spaczony. Autorka powieści, która podobno jest Amerykanką, postanowiła widocznie, wzorem Remarque'a wywołać sensację w sferach niemieckich przez wprowadzenie obiektywizmu i tolerancji politycznej. Książka miała pójść po znanej nam już linii amerykańskiego pacyfizmu i wyrażać teorię, że wojna w ogólności jest złem, a Francuzi i Niemcy powinni jak najprędzej pozodzić się ze sobą i współżyć w harmonji. Jednakże rzecz ta, jak wiele innych wyczynów pacyfistycznych pisana jest z ciężłemi ukłonami w stronę Niemiec i nie wyraża sprawiedliwości dla stron obu. Nieszczerze polityczna jest przede wszystkim wynikiem tego, że po-

wieść napisano w myśl z góry przyjętej tendencji, że autorka wyraża, nie myśli, uczucia i nastroje ówczesnie panujące wśród ludności cywilnej, najbliższej frontu, ale że wypowiada pewne modne w tej chwili teorie szukając być może w ten sposób poprostu poczytności.

Akcja powieści rozgrywa się na terenie Alzacji i Lotaryngji, imiona i nazwiska osób są francuskie, ale patriotyzm jest wyłącznie niemiecki, względnie mamy do czynienia z indyferentyzmem żydowskim. I to jest zapewne w tej książce najmniej prawdziwe. Nieirudno bowiem wyobrazić sobie, przez analogję z ówczesną naszą sytuacją, jakie nastroje panować musiały wśród ludności cywilnej Alzacji i Lotaryngji. Dalej przykro uderza nas częste wspomnianie w powieści „nadużyć“ francuskich i belgijskich w stosunku do Niemców, a ani słówkiem nie wspomina się o okrucieństwach Niemców w bombardowanych i masakrowanych miastach neutralnej Belgji. Co krok pokazuje nam autorka poczciwość niemiecką i dobrodusność w przeciwieństwie do szowinizmu francuskiego. Powieść roi się od niekonsekwencji psychologicznych i sytuacyjnych.

Nie można jednakże powiedzieć, żeby powieść napisana była bez talentu. Doskonale bowiem są opisy ataków lotniczych, których groza ciąży bezustannie nad miastem, świetne są pojedyncze fragmenty służby sanitarnej na dworcu, obrazki z kuchni polowej, z pociągów. Bardzo trafnie przeprowadziła autorka kontrast obrazów bombardowanego i wygłodzonego Metz, w przeciwieństwie do sytego i rozbawionego Berlina, również ciekawe jest naświetlenie samego tematu wojny niejako od dołu, ukośnie poprzez pryzmat psychiki żydowskiego podlotka.

Powieść „Catherine zostaje żołnierzem“ nie zasługuje więc w sumie na to, żeby ją rozprezestrznić w Polsce. Społeczeństwo nasze nie jest bowiem ciekawe filoniemieckiego przedstawiania obrazu wojny światowej, nie jest również zainteresowane pacyfizmem żydowskim, ani spragnione naiwnego erotyzmu, który jest wyłącznym tematem pierwszej części powieści. — Jednakże czasby był na to, żeby w naszej literaturze powieściowej pojawiły się dobre książki, oddające hołd polskiej sanitarjuszce. Mir

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler

Wspaniały zjazd powiatowy O. W. P. we Wrześni

1.300 delegatów — Podniosły przebieg zjazdu

W niedzielę, dn. 2 października odbył się imponujący zjazd powiatowy Obozu Wielkiej Polski we Wrześni przy udziale 1.300 delegatów z całego powiatu. Z ramienia Komitetu O. W. P. Dzielnicy Zachodniej przemawiał

kol. Roman Kończal. Nastrój był niezwykle podniosły i pełen siły, jaką daje wielka idea.

Szczegółowe sprawozdanie wkrótce podamy.

Rozwój Obozu w b. powiecie grodziskim

Praca O. W. P. w b. pow. grodziskim mimo wszelkich przeszkód idzie żywo naprzód.

W dniu „Cudu Wisły“ miały miejsce w Grodzisku opisane już w „Kurjerze Poznańskim“ zajęcia. Policja rozwiązała zebranie placówek Grodzisk, Grablewo, Kurowo i Słocin, oraz żeńskiej placówki w Grodzisku. Wobec tego odbyło się tylko mniejsze zebranie w kilka godzin potem. W tym samym dniu odbyła się odprawa kierowników placówek z całego powiatu. Odprawę przeprowadził w zastępstwie kierownika powiatowego referent organ. kol. Frankowski. Odprawa wykazała, że praca w placówkach rozwija się bardzo pomyślnie.

Dnia 21. sierpnia odbyło się zebranie placówek Dakowy Mokra, Dakowy Suche, Uścięcice i Strzępin. Przybyłemu ref. org. kol. Frankowskiemu zdał raport kier. placówki Uścięcice, kol. Klubś. Po odśpiewaniu hymnu Młodych wygłosił kol. Frankowski referat na temat „Położenie polityczne i zadania Młodych w dobie obecnej“. Po załatwieniu różnych spraw organizacyjnych zakończono zebranie wniesieniem okrzyku na cześć Wielkiej Polski i Jej twórcy Romana Dmowskiego. Na zebraniu było obecnych 83 członków.

Na zaproszenie gniazda sokolego Uścięcicach udali się w niedzielę, dnia 21 sierpnia placówki żeńska i męska z Grodziska na zabawę sokolą w Uścięcicach. Mimo różnych trudności (jak niepozwolenie przez policję na jazdę autobusem, szukanie wozów itp.) przybyli Młodzi w dziarskich nastrojach na miejsce. — Tutaj zdziwiła wszystkich obecność aż 8 posterunkowych z st. przod. Gisiem na czele. Bawiono się ochoczo do godz. 21-ej po czym udano się do pobliskiej wioski Daków Mokrych, gdzie oczekiwały wozy.

Dnia 27 sierpnia odbyło się zebranie placówki Troszczyń. Raport od kier. placówki kol. Stelmaszyka odebrał kol. Frankowski, który też wygłosił referat na temat „Zadania Młodych w dobie obecnej“. Po omówieniu różnych spraw organizacyjnych zakończono zebranie. Obecne 22 osoby.

Dnia 25 sierpnia odbyło się zebranie pow. wydziału O.W.P., na którym ustalono dalszy plan pracy oraz zreorganizowano skład powiatowego wydziału i ustalono datę zjazdu powiatowego.

Dnia 4. września brały delegacje placówek Grodzisk, Uścięcice i Troszczyń udział w święcie Młodych w Opalenicy w ogólnej liczbie 64 osób.

Dnia 8. września ukończono kurs kandydatów placówki Grodzisk.

Kurs ukończyło 26 kandydatów z wynikiem dodatnim.

Dnia 15 września odbyło się zebranie placówki Grodzisk. Raport kier. pow. kol. dr. Mikołajczykowi zdał kier. plac. Koliński. Obecnych było 86 członków i 63 kandydatów. Po sprawdzeniu legitymacji i załatwieniu różnych spraw organizacyjnych i związanych z zjazdem powiatowym, dał kol. dr. Mikołajczyk w krótkich słowach pogląd na ostatnie wydarzenia polityczne oraz wspominał o bohaterach lotników, sp. Zwirce i Wigurze. Pamięć ich uczczono przez powstanie. Odśpiewaniem hymnu Młodych zakończono zebranie.

Dnia 16 września odbyło się zebranie placówki Dakowy Suche. Raport zdał kierownik plac. kol. Tykowski, kol. Kolińskiemu. Po odśpiewaniu hymnu Młodych wygłosił kol. Frankowski referat na temat: „Prawa i obowiązki członków O. W. P.“ Po omówieniu różnych spraw organizacyjnych i odśpiewaniu hymnu Młodych zakończono zebranie. Obecne 23 osoby.

Z okazji piątej rocznicy założenia w Grodzisku Obozu miał się w niedzielę, dnia 18 września odbyć zjazd powiatowy. Urząd wojewódzki jednakże odbycia zjazdu i pochodu zakazał, wobec czego urządzono tylko zebranie powiatowe. Gdy Młodzi zaczęli się gromadzić w ogrodzie Strzelnicy, przybyła bardzo licznie w dniu tym skon-sygnowana policja z starszymi przodownikami Gisiem i Dobrowolskim na czele i rozpoczęła Młodych z ogrodu usuwać. Wobec takiego stanu rzeczy zebrali się Młodzi obok kościoła i udali się na nabożeństwo. Po nabożeństwie udano się do sali Strzelnicy na zebranie. Z powodu zakazu delegata starostwa starszego przod. P. P. Dobrowolskiego nie mogli brać udziału w zebraniu delegaci placówek z innych powiatów, mimo posiadania legitymacyj członkowskich.

Zebranie zagałę przy szczelnie wypełnionej sali kier. pow. dr. Mikołajczyk, który w krótkich słowach dał też pogl. na pracę dokonaną w pierwszym pięcioleciu, oraz powitał przybyłego na zebranie delegata Komitetu Dzielnicy kol. Supińskiego, delegatkę Wydziału kobiet kol. Neymannównę, oraz przedstawicieli starszego społeczeństwa z czcigodnym księdzem prob. Kruszką na czele. Po odśpiewaniu hymnu Młodych zdał kol. Koliński ogólny raport delegatowi Dzielnicy. Raport wykazał obecność 628 członków z 15 placówek męskich i 146 członkiń z 4 placówek żeńskich. Następnie wygłosiła delegatka Wydziału Okręgowego kol. Neymannówna referat o celach i zadaniach młodego pokolenia żeńskiego. Z kolei odbyła się

uroczysta chwila dekoracji nowych członków. Nasamprzód udekorowano 10 członków wspierających, m. i. czcigodnego ks. prob. Kruszkę, któremu wręczono dyplom uznania od powiatowego wydziału O. W. P. Także dyplom wręczono również p. Stanisławowi Wawrzyniakowi. Fakt ten powitali Młodzi burzą oklasków i okrzykami na cześć ks. proboszcza i sarszego społeczeństwa narodowego. Potem udekorowano 38 członkiń placówek żeńskich oraz 100 członków placówek męskich. Przyrzeczenie odebrał delegat Dzielnicy. Nastąpiły teraz przemówienia, które rozpoczął ks. proboszcz. Przemówienie ogólnie poważanego i lubianego duszpasterza przyjęto burzą oklasków.

Odwołanie

Jak się dowiadujemy, wszystkie b. powiatowe wydziały Obozu Wielkiej Polski na Pomorzu wniosły odwołanie do ministerstwa spraw wewnętrznych przeciw decyzji, rozwiązującej Obóz.

Deklamacją wygłosiła kol. Strońska Marta poczem nastąpił referat kol. Supińskiego, del. Dzielnicy. Po odśpiewaniu hymnu Młodych i wznieśieniu entuzjastycznych okrzyków na cześć Wielkiej Polski Romana Dmowskiego zakończono zebranie wspólną fotografią.

KRONIKA ORGANIZACYJNA

— **Młodzi na wsi w pow. czarnkewskim.** W niedzielę, dnia 11 września odbyło się zebranie dla członków i kandydatów Obozu Wielkiej Polski, placówki Rosko Kierownik kol. Wiza powitał przybyłych kolegów, poczem kol. sekretarz wygłosił referat p. t. „Kościół i Naród“. Następnie kol. kierownik odczytał referat „Czy będzie wojna“. Na zakończenie zebrania odśpiewano hymn Młodych. Obecnych było 28 członków i 4 kandydatów.

W czwartek, dnia 22. ubm. odbyło się zebranie sekcji grodzkiej O. W. P. w Gnieźnie, na które przyjechał z Poznania kol. Roman Kończal. Po odebraniu raportu przez kol. Kończala załatwiono sprawy organizacyjne, między in. wprowadzenie na stanowisko kierownika grodzkiego wydziału O. W. P. w Gnieźnie, kol. mecenas Łukaszyka. Zebraniu przewodniczył kol. dr. Jaroszewski. Referat na temat „Jakim powinien być członek O. W. P.“ wygłosił kol. R. Kończal. Referatu wysłuchano w skupieniu i nagrodzono hucznie oklaskami. Po referacie odśpiewano hymn Młodych. — Po zebraniu odbyła się odprawa kierownictwa wydz. grodzkiego O. W. P. na Gnieźnie, którą przeprowadził kol. dr. Jaroszewski.

— **Placówki męska i żeńska O. W. P. w Kobylinie prześcigają się w pracy.** Co dwa tygodnie, a czasami co tydzień odbywają się zebrania bądźto wspólne (placówek męskiej i żeńskiej), bądź też osobne. Na zebraniach prócz ważnych spraw wygłasza się treściwe referaty. Na ostatnim wspólnym zebraniu w dniu 2. b. m. wygłosił referat student agronomji, kol. Czajkowski p. t. „Kościół a państwo“. Należy nadmienić, że kol. Czajkowski swymi referatami, które dotychczas w naszej placówce wygłosił, przyczynił się poważnie do jej rozwoju.

— **2 rocznica O. W. P. w Zdunach.** Z okazji 2-giej rocznicy istnienia tej placówki O. W. P. odbyło się w niedzielę 2. b. m. w sali p. Telegi uroczyste zebranie z udziałem przedstawicieli okolicznych placówek: Krotoszyna i Perzyc. Referent oświatowy, kol. Włoch z Krotoszyna wygłosił obszerny i bardzo interesujący referat, a kol. Marjan Różycki w imieniu koła S. N. w serdecznych słowach złożył życzenia, obok których podkreślił wielkie znaczenie i zadania pożytecznej i najpotężniejszej dziś w Polsce organizacji, jaką jest O. W. P. Licznie zebrani koleżanki i koledzy nagrodzili mówców gromkimi oklaskami. Poczem kol. Włoch wezwał obecnych do uczczenia pamięci bohaterów lotników s. p. Zwirki i inż. Wigury przez 1 minutowe milczenie. W czasie całego zebrania panował bardzo pod-

Kobiety w szeregach O. W. P.

Grupa nowych członkiń placówki żeńskiej Poznań — Główna, przyjętych do O. W. P. w dniu 18 września r. b.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Koleżanki i Koledzy!

Nie zwracamy się do Was wzorem pewnych „bezpартyjnych“ i „postępowo-rewolucyjnych“ organizacji konserwatywnych z powodzą „mocarstwowo“ wielkich, a — w istocie rzeczy pustych frazesów. Praca naszą długoletnią na terenie akademickim i pozaakademickim mówi więc.

Idziemy do Was otwarcie z jasną i mocną ideą — ideą narodową. Idziemy ze skrytalizowanym programem działalności.

Młode pokolenie polskie musi skierować Ojczyznę naszą na nowe tory ku lepszej przyszłości. Musi do pracy tej przygotować się, by było zdolne potem dać z siebie maximum umiejętności, hartu i wysiłku. Idziemy Wam pomóc w tem przygotowywaniu się do przyszłej wielkiej roli inteligencji polskiej — elity narodu.

Obok studjów czeka Was ten obowiązek jak najlepszego przygotowania się do przyszłego życia politycznego. Pamiętajcie, że młodzieży akademickiej nie wolno być luzakami, nie wolno przechodzić obojętnie obok najważniejszych spraw narodu i państwa polskiego, stronić od życia społecznego i politycznego. Obowiązkiem Waszym jest zorganizować się i stanąć do pracy i walki w szeregach organizacji narodowych. Od Was zależy przyszłość Młodzieży Wszechpolskiej

największa organizacja ideowo - wychowawcza wyższych uczelni, daje Wam możność wzbogacenia Waszej wiedzy, rozszerzenia horyzontów myślenia politycznego, zapoznania się z wszystkimi zagadnieniami zbiorowego życia narodowego.

Grupa Akademicka Obozu Wielkiej Polski wzywa Was do pracy konkretnej „w terenie“.

Czekamy na Was wszystkich, w których biją serca polskie i pała chęć czynu. Czekamy na Was synów wsi i na Was z miasteczek i miast, na biednych i bogatych i na Was także koleżanki, dla których istnieją specjalne pola pracy.

Rok każdy przynosi wzmocnienie się nowego wielkiego narodowego ruchu Młodych. Rok każdy krzepi nas coraz bardziej na siłach i prowadzi nas ku coraz większym zwycięstwom, a wraz z nami, wierzymy w to gorąco, ku lepszymu jutru losy Polski.

Niech żyje wielki front narodowy polskiej młodzieży akademickiej!

Młodzież Wszechpolska
Grupa Akademicka Obozu Wielkiej
Polski

Zapisy na członków przyjmuje się codziennie między 12 a 13 w lokalu organizacji przy ul. św. Marcina 65, w podwórzu, l. p. praw.

Życie ideowe na uniwersytecie

Rozumieją to dziś wszyscy, a szczególnie młodzież akademicka, że obecny okres dziejów Polski jest przełomowym. Ten przełom dzisiejszy szczególnie widoczny jest na terenie akademickim i na terenie młodzieży całej Polski. Wśród młodego pokolenia, z młodzieżą akademicką na czele, zwyciężyła już zupełnie idea narodowa, a obrońcy dawnego porządku — liberalizmu umysłowego, kapitalizmu, opartego o zasadę interesu egoistycznego, a nie społecznie pojętego, socjalizmu, między narodów, coraz bardziej nikną i podtrzymują się szlucznymi podmiotami w rodzaju peneuropeizmu i opacznie na swój sposób tłumaczonego syndykaliizmu. Przywiązanie do tej przeżytej już treści, dla większości młodego pokolenia już niezrozumiałej, jest u grup nienarodowych tak silne, że nawet organizacja stworzona niedawno przez starzejące się już pokolenie pułkowników-legjonistów i pomyślana jako ich polityczne narzędzie t. zw. Legion Młodych legitymuje się wobec młodzieży związkami ideowymi z rewolucjonizmem z 1905 r.

Młodzież akademicka musi być elitą całego młodego pokolenia i zadaniem jej jest przyspieszyć zwycięstwo nowych idei, gdyż zbyt długie przeżywanie okresu przełomowego osłabia moralnie nasz naród. Musi przeto młodzież akademicka dołożyć jak największej wysiłku, aby idea narodowa związana z wolną i niepodległą Polską, nie mająca w sobie nic z okresu niewoli, zwyciężyła.

Cechą to wszystkich okresów przełomowych, szczególnie w dzisiejszym przełomie widoczna, że ludzie tracą głowę wskutek zbyt długiego przywiązania do dawnych form, a szukanie dróg wyjścia w takim czasie odbywa się bardzo powoli. Zjawiają się więc też w takich właśnie chwilach łowcy ryb w mętnej wodzie, którzy rzucaniem najbardziej demagogicznych hasel, często bardzo nieszczerych, próbują zyskać wśród młodzieży uniwersyteckiej zwolenników.

Zadaniem głównym młodzieży akademickiej jako elity młodego pokolenia jest gruntowne zapoznanie się z wszystkimi zagadnieniami narodowego bytu, urobienie sobie pewnego poglądu na świat, przede wszystkim poglądu na cele i zdania narodu polskiego. Tym celem służą narodowe organizacje ideowo-wychowawcze: Młodzież Wszechpolska i Obóz Wielkiej Polski.

Mimo wielości różnych organizacji ideowo-politycznych na uniwersytecie, istnieją w zasadzie dwa prądy: narodowy i nienarodowy. Pierwszy uznaje naród polski i jego zadania za dobro doczesne najwyższe, drugi za takie dobro uważa jednostkę ludzką. Tamten patrzy na realny cel społeczny — dobro Polski i do niego dostosowuje swoje poczynania, nienarodowy wyznaje doktrynę, do której całe życie nagiąć pragnie. Organizacyjni mamy na uniwersytecie silny ruch narodowy, którego przejawem jest Młodzież Wszechpolska i Obóz Wielki Polski, i ruch nienarodowy, rozbity wewnętrznie na szereg organizacyjek, złączonych mechanicznie „platformą Piłsudskiego“. Wprawdzie niektóre organizacje „sanacyjne“ twierdzą w ulotkach, że nie są ani „sanacją“ ani „endecją“, ale to nieszczerza i niesmaczna reklama.

Tem się różni obóz nasz od nienarodowego, że nie posługuje się reklamą, mało u niego rzucania demagogicznych hasel, głoszenia jakichś niesłychanych rewolucyj i przewrotów, bo zdaje sobie sprawę z tego, że należy rzucać hasła szczerze i tylko takie, których realizacji domaga się dobro Polski. Hasła przewrotu i pełnego obecnego ustroju społecznego, rodzinnego etc. może sobie rzucać obóz nienarodowy, bo i tak ich nigdy realizować nie będzie.

Każdy nowowystępujący winien według sumienia swego i narodowych instynktów, z którymi na świat przychodzi, osądzić, do którego z tych prądów należy.

Polska żyje w okresie przełomowym swych dziejów. Kryzys umysłowy i gospodarczy spowodował już bardzo doniosłe zmiany w świecie. Polska musi z orbit tych dwóch kryzysów wyjść jak najprędzej i musi swoje stanowisko światowe umocnić. Dokona tego, jeśli młode pokolenie, a w niem przede wszystkim jego elita — młodzież akademicka, zabierze się do pracy dla wielkiej, narodowej idei i wytworzy silną narodową organizację. J. Sz.

Czytajcie
i prenumerujcie
„GŁOS AKADEMICKI“

Deklaracja ideowa Młodzieży Wszechpolskiej

uchwalona na Zjeździe Rady Naczelnej Młodzieży Wszechpolskiej dnia 16 maja 1932 w Warszawie

Wierna wielkiej tradycji Ruchu Wszechpolskiego, który stworzył nowoczesne podstawy polskiej idei narodowej, a działalnością swoją i poświęceniem doprowadził naród do niepodległości i stał się odnowicielem państwa, pragnąc w myśl tej tradycji tworzyć typ żołnierza-obywatela, wszechstronnie przygotowanego do swych zadań i gotowego poświęcić się dla idei Wielkiej Polski — Młodzież Wszechpolska łączy i wychowuje młodzież polską w myśl następujących zasad:

1. Naród polski musi być zdolny do ujęcia w swe ręce spraw swoich, musi być w pełnym tego słowa znaczeniu panem swoich losów.

2. Celem naszego narodu jest stać się narodem wielkim, zarówno w życiu wewnętrznym państwa, jak w stosunkach międzynarodowych. Wielkim jest naród, który wysoko nosi sztandar swej wiary, swej cywilizacji i swej państwowości. Polacy sami muszą czcić i nakazywać innym cześć dla swej wiary, dla cywilizacji i dla państwa polskiego.

3. Wiera narodu polskiego, religja rzymsko-katolicka musi zajmować stanowisko religji panującej, ściśle związanej z państwem i jego życiem, oraz stanowić podstawę wychowania. Przy zapewnionej ustawami państwowymi wolności sumienia — zorganizowany naród nie może tolerować, ażeby jego wiara była przedmiotem ataków lub doznawała obrazy z czyjejkolwiek strony, ażeby religja frymarzona dla jakichkolwiek celów lub prowadzona zorganizowana akcją w celu rozkładu życia religijnego narodu.

4. Cywilizacja polska, jeżeli ma być cywilizacją wielkiego narodu, musi się wyrażać:

w przywiązaniu i czi dla przeszłości, dla tradycji polskiej, w noszeniu z godnością imienia Polaka;

w głębokim poczuciu obowiązku względem Ojczyzny i odpowiedzialności każdego obywatela ze swe czyny na zajmowanym stanowisku w życiu narodu;

w poczuciu hierarchji, przy organizacji zarówno pracy, jak walki i w surowej karności, bez hierarchji bowiem i karności naród jest bezwładnym ciałem, niezdolnym do jakiegokolwiek działania;

w wysokim poziomie obyczajów i dyscyplinie obyczajowej, nakazującej

wszystkim szanować poczucie moralne narodu;

w organizacji surowej opinii publicznej, swym naciskiem niedopuszczającej do czynów, przynoszących narodowi szkodę polityczną, moralną lub materialną;

w bogatej i posiadającej wysoki poziom twórczości duchowej we wszystkich dziedzinach;

w wielkiej wytwórczości materialnej, w wyleźonej i sprawnie zorganizowanej pracy, zapewniającej narodowi środki do życia, a państwu potęgę; wreszcie

w męstwie obywateli i odważnej ich walce przeciw wszystkiemu, co naród rozkłada, osłabia lub poniża.

5. Państwo wielkiego narodu musi być zorganizowane, ażeby było zdolne:

zapewnić sobie szacunek i uznanie swych praw u obcych, zabezpieczyć siebie i swych obywateli od upokorzenia i wyzysku gospodarczego;

zapewnić wszystkim obywatelom sprawiedliwość, zabezpieczyć ich od krzywd z czyjejkolwiek strony, zapewnić im bezpieczeństwo życia i mienia, spokój i wolność pracy, wreszcie ochronić ich, a zwłaszcza młode pokolenie od zgorznienia;

przeszeregować surowo prawa, na którym istnienie jego i życie społeczeństwa się opiera — i zmuszać wszystkich do poszanowania praw, żadnego bezprawa nie pozostawiać bezkarnie;

nakazywać szacunek dla siebie i swych instytucji wszystkim, poczynając od rządu i jego organów, które muszą spełniać należycie swe obowiązki i ściśle dotrzymywać przyjętych zobowiązań; wreszcie

musi być gotowe do natychmiastowego tłumienia wszelkich objawów anarchji i do wystąpienia każdej chwili nazwewnątrz w obronie interesów i swej godności.

Młodzież Wszechpolska, widząc w zasadach powyższych sformułowanie podstaw polskiej idei narodowej, będzie pracowała i walczyła o ich urzeczywistnienie.

Program swój Młodzież Wszechpolska rozwija w pismach swych i publikacjach, a w szczególności w uchwałach swych zjazdów, które każdorazowo określają stosunek organizacji do zagadnień życia narodowego.

Trudności

Jeden z Czytelników naszych donosi nam, co następuje:

Doprowadzenie syna do matury gimnazjalnej uchodzi naogół za rzecz niełatwą, a jednak właściwe trudności zaczynają się dopiero od tej chwili. Na wydział lekarski Un. Pozn. przyjmuje się pewną ograniczoną liczbę maturzystów, dając pierwszeństwo tym, którzy mają lepsze świadectwa. Stanowisko niewątpliwie słuszne, jednakże z pewnym zastrzeżeniem. Na przykład wydział lekarski Uniw. Jagiellońskiego zastrzega sobie zgóry, że przyjmuje zgłaszających się tylko z województw: krakowskiego, śląskiego i kieleckiego, a także na innych uniwersytetach ma być podobne ograniczenie. Poznań natomiast stanowi wyjątek, o tyle, że nie stosuje takiego ograniczenia, to też nie brak tu zgłoszeń maturzystów z najlepszymi świadectwami i z dalszych województw, którzy osiągają niejednokrotnie pierwszeństwo przed Poznańczykami i Pomorzananami. Ci zaś, jeżeli się potem udają z wnioskiem o przyjęcie do innych uniwersytetów, spotykają się z wyżej wspomnianym przepisem ograniczającym i pozbawieni są możności rozpoczęcia studjów medycznych.

Jaki byłby na to sposób? Chyba należałoby pójść za przykładem tamtych uniwersytetów i ograniczać się również do kilku województw zachodnich. (r)

Fałszywa gra

„Sanacja“ akademicka z ogromnym hałasem zapowiedziała walkę z podwyżką opłat, myśląc, że w ten sposób zyska zwolenników wśród rzesz akademickich. Dobrze powiedziano zgóry sanatorom, co mogą od ministerstwa uzyskać i co ministerstwo w tej sprawie zrobi. Chcą jednak wobec terenu akademickiego popisać się tem, że rzekomo coś wywalczyli dla młodzieży akademickiej. Całokształt walki o niższe opłaty wziął w swe ręce Naczelny Komitet Akademicki, i będzie ją prowadził szczerze, jedynie z myślą o dobro ogółu studentów, bez krzykliwej „Mocarstwowej“ reklamy, bez ubocznych celów politycznych. Młodzież akademicka ma zaufanie do swych władz N. K. A. i miejscowych komitetów Akademickich i pod ich kierownictwem prowadzić będzie walkę o zwykłe opłaty.

Redaktor odpowiedzialny **Bogdan Piotrowski**

Jak zatonął statek „Niemen“

Od jednego z członków załogi „Niemna“ i naoczego świadka katastrofy, p. Stefana Jagniatkowskiego, otrzymujemy poniższą korespondencję, opisującą bardzo żywo wypadek zderzenia i ostatnie chwile statku „Niemen“ jak również groźne położenie załogi, zanim została ocalona.

Göteborg, 3 października. Godzina 24 z 30 września na 1 października, s/s „Niemen“ płynie ze Szkocji z pełnym ładunkiem węgla 4.600 tonn do portu szwedzkiego Gefle, znajdując się na trawersie Skagen. Na morzu panuje sztorm i nic nie widać z powodu nieprzeniknionych ciemności. Na statku pełnię funkcję maszynisty i właśnie zdałem wachnię następną zmianę, udając się z maszynowni do kajuty na spoczynek. Szum fal, oraz miarowe kołysanie statku uspiły mnie bardzo szybko. O godz 3 i trzy minuty w nocy nastąpiło zderzenie z fińskim żaglowcem „Lavhilt“, który wpadł na „Niemen“, niesiony całą siłą żagli i burzy. Udarzając w naszą lewą burtę, przebił dziurę, zmiął mostek kapitański, sterówkę, radio kabinę, oraz szalupę lewo-burtową. Obudziło mnie gwałtowne wstrząśnienie i huk zderzenia. Już byłem na nogach, lecz jeszcze niewiedząc co się stało, gdy w tem wpadł oficer wachtowy, krzycząc: „Tonimy, do szalupy“! W jednej chwili byłem jako tako ubrany i wybiegłem na pokład. Maszyna nasza pracowała miarowo, obsługiwała przez wachnię, gdyż jeszcze kapitan nie dał rozkazu do opuszczenia stanowisk w maszynie i kotlewni.

Prawo morskie brzmi twardo i nie-

ku ładu, gdyż fale szły ogromne i, nie chcąc się dać wywrócić lub zalać, mu sieliśmy utrzymywać szalupę dziobem pod fale. Błyskały też zdala światła przepływającego okrętu, lecz pomimo rozpaczliwych sygnałów świetlnych, nie zauważył nas i zniknął.

Wiatr stale się wzmacniał i fale szły ogromne, zalewając nas raz po raz, tak iż trzeba było wylewać wodę bezustannie, gdyż stale jej było po kolana. Zimno dokuczało nam straszliwie, każdy bowiem był lekko ubrany, niektórzy nawet tylko w koszulkach. Kapitan wraz z I oficerem dodawali od wagi i zachęcali do pracy, aby wytrwać do rana, a za dnia już prędzej nas jako statek zauważył i da ratunek. Jednakże sytuacja nasza stawała się coraz rozpaczliwsza, gdyż fale i wiatr stale nas znosiły coraz dalej od Skagen i od statku okrętowego, przez co słabła nadzieja spotkania jakiego statku.

Wreszcie nastąpił upragniony dzień. Nigdzie ani skrawka czystego nieba, tylko spiętrzone nad morzem ponure zwaly chmur, gnane wichurą. A morze nie przedstawiało się lepiej. Straszne i spienione szły fale jedna za drugą, najeżone białymi grzebieniami, każda grożąc zagładą naszej łupinie. Lecz łódź nasza, parta wiosłami i całą siłą naszych ramion, wspiwała się zwycięsko na te szczyty, to celując dziobem prosto w niebo, to znów zapadając w otchłań.

O godz. 8 i pół zauważyliśmy statek, który płynął prosto na nas. Zapłonęła wobec tego szalona radość. Wszystkie głowy zwracały się w kie-

domem i warsztatem pracy, a dziś spoczywa jako pierwszy statek polski na słynnym cmentarzysku światowych bander wojennych i handlowych, na Skageraku. Obecnie troską naszych rozbitków jest, aby się jak najszybciej zaciągnąć znów na statek i szukać przygód na szerokich szlakach mórz dalekich.

STEFAN JAGNIATKOWSKI

Z przyrody jesieni

Jesień, miłościwa pani, ma kaprysy; Słońce i młniona niedziela oraz chłody — Pogasy blaski kwietne, za to ploną purpura i złoto owoców — Krzewy i barwy ich jagód — Rekord trzmieliny — Jagody szakłaku — Gościnnie las i zastawione dla ptaków stoły

W pierwszych dniach okazała się jesień panią miłościwą. Pierwsza niedziela obdarzyła nas słońcem, i wycieczkowiec nasi do lasów puszczykowskich i górskich mieli przypomnienie lata.

Jesień umie zachowywać tradycje polskiej naszej jesieni!

Drzewa nie mają jeszcze wyglądu żebraków kościelnych, zieleń ich liścia jest przeważająca i kwiatów zebrała się jeszcze garść spora; na polach, na miedzach, na skrajach lasów kwitną różne osty, płomienne goździki kartuzjańskie, ziele świętojańskie i wybujałe żółte nawłocia, obsypane drobnym kwieciami.

Na łąkach pustki; pogasy blaski jaskrów, złoczystych przytulii, sinawych rzeżuszek. Wszakże jesień zapaliła je gdzieindziej: ploną barwą purpury i złota owoce drzew ogrodowych!

Bramy swych sadów rajskich otwiera Łada, trzymająca w dłoni jabłko o kształtach pełnych i wdzięcznych które jest symbolem urody bogunki. Na liczkach jabłkalsnią wszystkie blaski tęczy i zorzy rannej.

Bądźmy sprawiedliwi dla jesieni.

Czy mamy dziś w przyrodzie dzięki niej mniej barw żywych? Czyż te barwy, któremi błyszczą owoce drzew, ustępują w czemkolwiek barwom kwiatów wiosennych?

Rubiny malin i krzów kaliny, złoto gruszy, kołyszących się jak dzwonek w wietrzyku, a śliw o barwie granatowego nieba gwieździstej nocy jesiennej, akşamity brzoskwiń — czyż ustępują barwom jaskrów, firletek, dzwonek, sasanek?

W sukurs przychodzą jesieni kwitnące zwykle skromnie krzewy, których owocki zało mają barwy i światła klejnotów w oknie wystawowym, złotnika.

Krzewy, jak ludzie, mają troski o potomstwo; zależy im na tem, ażeby plody swoje rozsiał na rozleglejszych terenach. Mają im w tem pomagać ptaki i czworonogi a nawet posługują się bezceremonjalnie nami.

Dziecko słodki i rozkoszny owoc maliny wysie i wypije, a ziarenka wyrzuci w oddaleni od krzaka macierzystego, na czem właśnie zależało. W tej chęci zdobycia jak najwięcej terenów jest w krzach rodzaj imperjalizmu, ale jest to imperjalizm pacyfizmu bez kul, bagnętów i gazów trujących. Prostu wypełniają i one przykazanie, które dał Bóg ludziom: crescite et multiplicamini — rośnijcie i rozmnażajcie się!

Ażeby zwrócić na swój płód wzrok ptaka, krzewy odpowiednie wyszukują barwy dla jagód. Las cały gra barwami owoców.

Po dłuższej podróży po Rosji Sowieckiej młody prelegent p. Aleksander Janta-Pol czyński wygłosi w niedzielę, 9 bm, o godz 12,30 w południe w cyrku „Olympia“ ciekawą odczyt na temat: „Jak jest w Rosji?“

Karol Szymanowski, którego IV symfonia pra - wykonana zostanie w niedzielę dnia 9 bm w Teatrze Wielkim. Part fortepianowy odegra sam kompozytor.

Te krzewy, które wcześniej wiedną, których liście opadają rychto i żółkną, mają jagody ciemno-błękitne, ponieważ barwa ta na tle liści żółtych zwraca uwagę.

Dlatego jagody czarne ma szakłak, szkodliwe dla zdrowia ludzi, smaczne dla ptaków. O nich powiada stare przysłowie: „Nikt nie zbiera jagód z szakłaku, ani z ostu fig i owocu z bodzianki“ (rodzaj ostu)...

Czerwone owoce mają te krzewy, które dłużej zachowują zieleń liścia, jak np. poetyczna kalina, opiewana przez Lenartowicza, dalej rosnąca przy drogach jarzębina, której koralami stroją kołowce i kołyski; śliczne czerwone owocki ma też róża polna.

Wszakże w najpiękniejszą jagodę tak kształtem jak i barwą wyposażoną jest krzew trzmieliny, którego niżej podajemy rycinę. Jego owockiem jest dość

duża torebka damska różowa, mająca kształt czworokątnej czapeczki. Niektórzy widzą w niej kapelusze kardynałski (Kardinalshut). Cała jagoda wypełniona jest masą pomarańczową, wprawdzie o smaku bardzo wątpliwym, mimo to jak walczą o nie sikorki, kwiczoły, gile i szczygły!

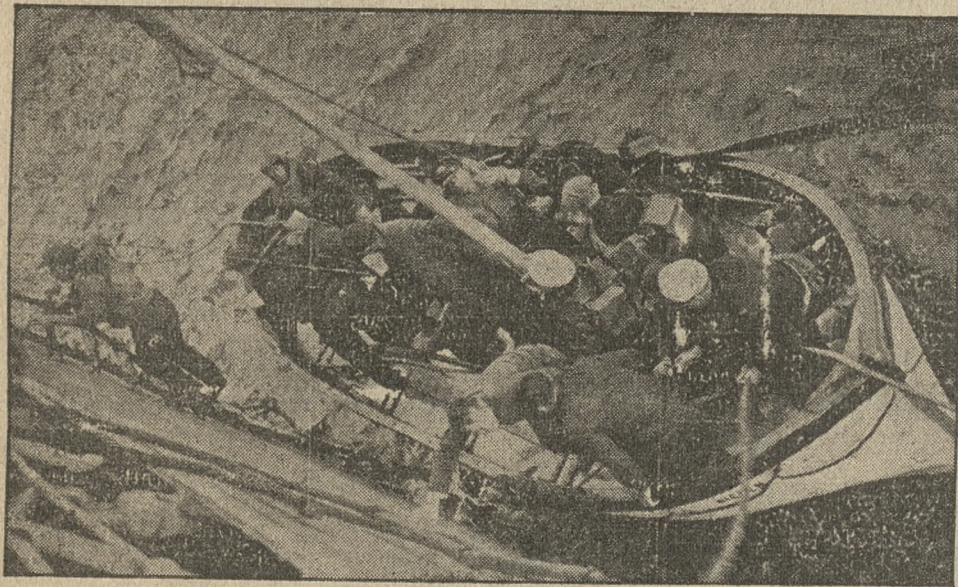
Dzięki gościnnosci lasu jesiennego ptactwo zimujące u nas znajduje tu dla siebie stół zastawiony, choć potrawy nie są wybredne.

Dzieciom w lesie, przyzwyczajonym do zbierania latem poziomek i czernic, powinniśmy zabronić zrywanie jagód, ponieważ są teraz między niemi silnie jadowite.

Obecnie zbiera się na konfitury czerwone borówki (brusznice), później gdy nastąpią mrozy, ich krewniaczki, duże żórawiny, które po mrozie nabierają jedności i smaku. Erel.

Niedzielny koncert symfoniczny

w Teatrze Wielkim poruszy szerokie rzesze muzykalnej publiczności, a to ze względu na osobę wybitnego naszego kompozytora Karola Szymanowskiego, którego nowa symfonia na fortepian i orkiestrę, wykonana zostanie w niedzielę po raz pierwszy. Part fortepianowy wykona autor co przyczyni się do uświetnienia wieczoru. Oprócz prawykonania Symfonii Szymanowskiego, usłyszymy nową kompozycję Z. Kasserna „Malowanki“ (muzyka dla dzieci), Perkowskiiego „Symfonietta“ i Wiec. Owicza „Chmiel“. Przedprzedaż biletów w cenie 0,50 do 3 zł. w firmie A. Sz. ejbrowski, ul. Gwarna 20.

Jedyna szalupa, jaka pozostała po s/s „Niemen“. w której znalazła również ocalenie cała załoga statku.

przyjmuje tłumaczenia się strachem przed śmiercią, tylko zna obowiązek trwania na stanowisku aż do odwołania, lub śmierci.

Z pokładu zobaczyłem oddalające i nikiące w ciemnościach, upiorne widmo ogromnego żaglowca, najeżonego rejami, biało ożaglonemi.

Tymczasem statek zaczął się chylić na prawą burtę. Gdy przybiegłem pod mostek kapitański, zastałem już prawie całą załogę, ubierającą się w pasy ratunkowe. Z mostku kapitan Rusiecki wydawał rozkazy i właśnie nakazał spuszczenie szalupy. Złapałem pas korkowy i w biegu go wiążąc, pospieszyłem aby wziąć udział przy opuszczaniu szalupy. Pomimo ciemności i grozy położenia praca szła szybko i sprawnie.

Jednocześnie zaczęła się agonja statku, który szybko tonął, zanurzając się dziobem i prawą burtą w morze. Wtemczas kapitan dał rozkaz opuszczenia wszystkich stanowisk i skakania do szalupy, komenderując spokojnym głosem i sprawdzając, czy wszyscy są już w szalupie.

Bóg chciał nas uratować, bo gdy odbijaliśmy z wysiłkiem, gdyż szalupa była przeciążona, 32 ludźmi, właśnie statek przewracał się do góry dnem i tylko cudem, uniesieni przez wielką falę, uniknęliśmy zmiądzenia przez maszt, który upadł o metr od szalupy. Kucharz, gdy zobaczył walący się maszt z przerażeniem wyskoczył z łodzi w morze i z trudem zdołał się go wyłowić z powrotem.

Od chwili zderzenia, do odbicia minęło zaledwie siedem minut. Wiosło waliśmy z wysiłkiem, chcąc jak najdalej odpłynąć, gdyż groziło nam wciągnięcie przez wir, wytworzony przez tonący okręt. Widzieliśmy zdala mijające światło latarni Skagen, lecz nie mogło być mowy o płynięciu w kierunku

runku upragnionego zbawienia, a statek zbliżał się z minuty na minutę i nie było już obawy, aby nas nie zauważył. Wreszcie zbliżył się tak, iż mogliśmy rozpoznać w nim szwedzki motorowiec „Kronprincesa Margareta“. Zaczęliśmy wtenczas krzyczeć, wymachując rękoma, na co dał nam znak, że zaraz udzieli nam pomocy. Statek podpłynął zupełnie blisko, stając tak, aby nas sobą osłonić od wiatru, oraz załoga zaczęła wylewać oliwę na morze, aby tym sposobem osłabić siłę fal, któreby groziły nam rozbiciem.

Gdy zbliżyliśmy się już na spokojniejszej fali do statku, rzucono nam linę i przyciągnięto do burty. Spokojnie i w porządku wspinaliśmy się po sznurowej drabinie na statek.

Któż z tych, którzy nie przeżyli podobnej katastrofy, potrafi objąć umysłem radość człowieka, nawet marynarza zahartowanego w burzach, gdy po dantejskiej scenie tonięcia okrętu i blisko 7 godzinnej walce o życie z rozszalałym żywiołem w wątej łodzi, poczucie pod nogami pokład silnego statku. Była już godz. 9,30, wszyscy byliśmy uratowani.

Muszę tu wyrazić słowa uznania i podziękia dla załogi motorowca „Kronprincesa Margareta“ za sprawny ratunek oraz opiekę i ofiarowanie nam części garderoby, gdyż naogół przedstawialiśmy obraz nędzy i rozpacz.

Następnie po dwugodzinnej jeździe stanęliśmy pod Göteborgiem, gdzie przesiedliśmy na portowy holownik. Po licznych fotografiach i pożegnaniach, odbijając wzniesiliśmy 3-krotny okrzyk na cześć „Kronprincesy“, poczem z pieśnią żeglarską na ustach żegnaliśmy naszych wybawców, płynąc już do portu.

Oto obrazek z życia marynarza Zaimi s/s „Niemna“, który był chlubą polskiej marynarki handlowej, naszym

Gdańszczanin o Sobieskim

Fasadę kościoła św. Ducha czyli popularnie „Kaplicy Królewskiej” w Gdańsku zasłaniają obecnie rusztowania. Przypadek to czy też pietyzm? Bo wszakże to budowla króla Sobieskiego, wzniesiona za jego sprawą i aprobatą podług projektu Andrzeja Schlütera mł. w latach 1678 do 1681, a w roku przyszłym przypada 250 rocznica odsieczy Wiednia.

Zainteresowany dziejami tego jedyne w Gdańsku zabytku barokowego budownictwa kościelnego, zająłem m. i. także do pracy p. t. „Danzig-Kunst und Kultur” (Frankfurt a. M. 1910), napisanej przez radcę, budowlanego Jerzego Cuny'ego, urodzonego gdańszczanina. Autor podaje tam krótką charakterystykę naszego króla z takim dla niego entuzjazmem, z jakim u Niemców zazwyczaj się nie spotykamy. Nie od rzeczy więc będzie, przypomnieć dzisiejszym zhitleryzowanym — także w kołach naukowych — uczniom tego dawnego typu gdańszczanina, że nie są to tak zbyt odległe czasy, kiedy wspominalo się Polskę i wielkich jej ludzi nie tylko sine ira et studio, ale wręcz ze czcią. Kilka wyjątków z książki Cuny'ego — w tłumaczeniu polskim — niech będzie tego dowodem.

„Sławą wojenną i potęgą mocarnej natury władczej po smutnych czasach Jana Kazimierza i Wiśniowieckiego zabłysła jeszcze raz gwiazda Polski w postaci bohatera Jana Sobieskiego. Chociaż potrafił on sily narodu zespolić w zbrojnych armjach a w ustawicznych dziesięcioletnich walkach położyć kres naporowi tureckiemu, to zniweczyły jego wysiłki dla dobra Polski, szlachetne jego pragnienie, by stłumić fermenty w kraju i stworzyć potężną Polskę, opór możnowładców, polityczne wicherzenia Wiednia i Moskwy a we wielkiej mierze także nieszczerne intrygi królowej Marji Kazimiry. Do niej, Francuzki, dla której Polska była znośną tylko dzięki osmioletniej koronie, przywiązany był przepięknymi więzami głębokiej, bałwochwalczej miłości. Wielkie marzenie duszy jego, by przez długotrwały pokój Polskę podnieść do zamożności i potęgi, by stłumić niezgodę i swary wśród możnych, by dźwignąć naukę i sztukę, spełniło się w niewielkiej tylko mierze; największego nieszczęścia Polski, anarchji, nie zdołała usunąć i jego silna wola. W swych zamkach, żołkiewskim i jaworowskim, stworzył on sobie świat ideałów, ognisko sztuki i nauki, które opróżniały nieliczne odświeżone chwile jego życia”.

„Tam w Jaworowie... miał swoje obserwatorium astronomiczne, swą bogatą bibliotekę, tam otaczali go doborowe dzieła malarskie i rzeźbiarskie. Po jego koronacji, której nie dokonał pierwiej, dopóki granice Polski nie były wolne od wroga tureckiego, i razem ze sławą wojenną, zdobyta pod Wiedniem, nastąpił dla kraju, cieszącego się krótkim okresem zewnętrznego pokoju, czas duchowego rozkwitu i wytwórczości artystycznej”.

Tak pisał jeszcze 22 lata temu sprawiedliwy Niemiec gdański. Czyż można pomyśleć o czemś podobnym dziś, kiedy brutalnie pluje się na wszystko, co polskie? (d.)

Pół godziny z Frenklem

— Wywiad ze mną? Cóż ja panu mogę powiedzieć? Jestem stary nikomu niepotrzebny emeryt. Stoję poza nawiasem życia.

W takim minorowym tonie zaczyna się rozmowa z jednym z największych polskich komików scenicznych. Przecież nazw. Frenkla na afiszu przez wiele lat zapowiadało humor wysokiego gatunku, a w życiu prywatnym słychać on z świetnie opowiadanych anegdot i kapitalnych dowcipów. Nie spodziewałem się więc smutnej rozmowy, kiedym spotkał Mistrza w foyer Teatru Nowego, w przerwie między próbą „Głupiego Jakóba”.

— Jestem emerytem i nie gram nigdzie oprócz rzadkich gościnnych występów. W Warszawie ho, ho, nie grałem już dawno. Będę grał jeszcze w nowym warszawskim teatrze, ZASPowym.

— Co robisz? Karmię wróble w Ogródzie Saskim. Bardzo odpowiednie zajęcie dla emeryta. Poza tem czytam, dużo czytam: znam wszystkie nowe powieści młodych polskich autorów. No, i piszę.

— Co? — mój instykt dziennikarski „wystawił”, jak wyżej na polowaniu.

LEKARZE POLECAJĄ

Ovomaltynę w wypadkach, gdy chodzi o szybki powrót do sił. Filizanka Ovomaltyny, dzięki swej zawartości skoncentrowanych substancji odżywczych słoju, mleka, jaj i kakao, sprawia, że czujemy się świeżo i dobrze. Ovomaltyna wzmacnia organizm i zapewnia nam zdrowy sen. Albowiem prawie wszystkie bez wyjątku wartościowe części składowe Ovomaltyny przechodzą szybko w krew, nie obciążając zbytnie żołądka. Przez spreparowanie Ovomaltyny przy niskiej temperaturze, zachowane zostaje całe bogactwo substancji odżywczych. **FILIZANKA OVOMALTYNY TO FILIZANKA ZDROWIA**

Ovomaltynę nabyć można we wszystkich aptekach i drogeriach. Ceny: puszka 125 gr.-zł. 2.50, 250 gr.-zł. 4.30, 500 gr.-zł. 7.80.

Próby i broszury wysyła bezpłatnie.

Fabryka Chemicz.-Farm. Dr. A. WANDER, Sp. Akc. Kraków.

nr 5 724

I dyplomaci używają dzisiaj samolotów, o czym świadczy powyższe zdjęcie, przedstawiające angielskiego ministra spraw zagranicznych, Sir John Simona w chwili, gdy żegna się z swoją wnuczką, na lotnisku przed odlotem do Genewy.

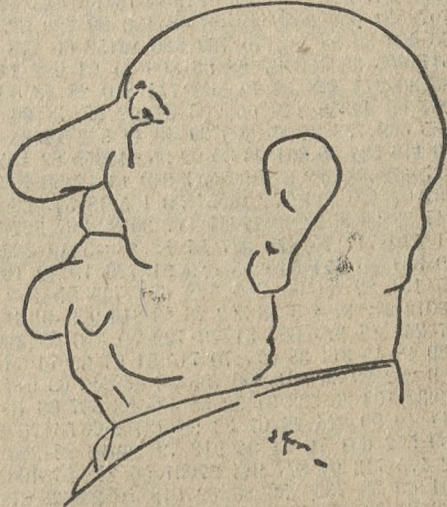
— Pamiętniki, wspomnienia. Tyle czasu spędziło się przecież na deskach scenicznych. Tyle ludzi pamiętam, tyle rzeczy... Jest o czem wspominać!

— Jaki okres obejmą pamiętniki? Jakie teatry?

— Sięgną dawnych czasów, od lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia i aż do czasów dzisiejszych. Duży szmat czasu, przeszło pół wieku. A sceny? Te na których występowałem.

— To znaczy? — nacieram, chcąc wyciągnąć trochę z tych wspomnień.

— Przedewszystkiem krakowska scena Kozmiana. Tam zacząłem swoją karierę aktorską. Szkołę dramatyczną skończyłem w Warszawie. Uczęszczałem tu na uniwersytet, na medycynę. Mało brakowało, żebym został lekarzem. Ale pociągnęło mnie do teatru. Wstąpiłem do szkoły Deringa, a, gdy ją po trzech latach ukończyłem, zaangażował mnie zaraz teatr krakowski. Zrzekłem się leczenia bliźnich, poszedłem służyć sztuce. A krakowski teatr za czasów Kozmiana, to wie pan przecież, to był najlepszy okres polskiego teatru. Kozmian był wielkim dyrektorem i świetnym reżyserem. Przeszedłem przez jego szkołę. Szczęść się, że jestem jego uczniem. Potem przez dwa lata byłem u Dobrzańskiego we Lwowie, do 1885 roku. Dawne czasy! Stamtąd poszedłem do Warszawy, do teatrów rządowych.

Teatry warszawskie pracowały wtedy w ciężkich warunkach. Pan wie, prezesami dyrekcji teatralnych byli rosyjscy dygnitarze, różni generałowie. Pilnowali nas. Niewiele pozwolili grać. Ze Słowackiego wolno było tylko „Mazepę”. Dopiero po 1905 roku zrobiło się trochę swobodniej. Ale jednak cenzura pilnowała. „Balladynę” pozwolili grać po skreśleniu fragmentów o poszukiwaniu korony. Jednak mimo ucisku teatr był w rozkwicie. Byli aktorzy, byli reżyserzy. Dobrzy aktorzy, dobrzy reżyserzy. Pamiętam Tatarzewicza, Szymanowskiego, Ładnowskiego...

No, a z Warszawy wyjeżdżałem od czasu do czasu na gościnne występy: do Krakowa, do Lwowa. W Poznaniu po raz pierwszy byłem dopiero po wojnie

Przeszło czterdzieści lat spędziłem na warszawskiej scenie. W jakich sztukach grałem? Za rosyjskich czasów grało się przeważnie rzeczy tłumaczone. Polskiego repertuaru prawie nie było. Dużo francuskich fars. A co było rzeczy polskich, we wszystkich grałem. Moje największe role? Czyż je już dzisiaj pamiętam: cały Fredro, „Cyrano de Bergerac” Rostanda — rola tytułowa, Wojewoda w „Mazepie”, Grabiec w „Balladynie”, Kraszewskiego „Radziwiłł, Panie Kochanku”, „Miód kasztelański”, a dalej Korzeniowski „Żydzin”, „Karpaccy górale”, no i jednoaktówki, no i dużo, dużo polskich pisarzy, i tych co pisali, kiedy jeszcze byłem młody i tych z czasów ostatnich: od Bliźńskiego, Zaleskiego, Lubowskiego, Koziembrodzkiego, Przybylskiego, Bałuckiego, Rittnera, aż do czasów dzisiejszych. Dużo ról, dużo sztuk, dużo pisarzy. A jak grałem, to już nie do mnie sąd należy.

— A z czem Mistrz przyjechał do Poznania.

— Najpierw gramy Rittnera „Głupiego Jakóba”, a potem... Dyrektor Rudkowski wyciągnął z niepamięci starą komedię Przybylskiego „Dwór w Władkowicach”. Może dziś wyda się ona trochę naiwna, ale to była kiedyś dobra komedia. Ostatni raz grałem w niej, w roku 1890.

Stare, dobre czasy!

— A dziś, jestem emerytem, poza nawiasem życia!

Ale, ho, ho! Wiemy jak ci emeryci... „Patrzcie, patrzcie, młodzi, to już może ostatni”...

I pójdziemy popatrzeć na „wielkiego emeryta”, jak będzie grał i w „nowej” sztuce i w starej poczciwej komedji.

TAD. KRASZ.

Tydzień społeczny

pod protektorem ks. biskupa Dymka

W czasie od 10—15 października odbędzie się w sali im. Król. Jadwigi w Poznaniu „Tydzień Społeczny”, z udziałem szeregu wybitnych prelegentów. Celem „Tygodnia” jest szersze oświecenie zagadnień społecznych oraz zainteresowanie najszerszych kół dla przebudowy ustroju społecznego w myśl zasad encykliki Piusa XI „Quadragesimo anno”. Referaty rozpoczynają się codziennie o godz. 10.

SPORT

Hippika

W niedzielę najciekawszy dzień wyścigów konnych w Ławicy. W dniu tym rozegrany zostanie tradycyjny handicap wielkopolski na dystansie ok. 6.400 m. (3 razy pod górę). Jeździec zwycięzca otrzyma cenną nagrodę honorową ofiarowaną przez Resursę. W tym roku zgłoszono 8 koni i wszystkie udział wezmą. Faworyta trudno podać ze względu na wyrównania. Poza tem rozegrane zostaną dwie gonitwy sprzedażne, 2 płaskie, 1 z płotami i 1 z przeszkodami. Zgłoszenia wypadły nadspodziewanie dobrze. Wyścigi w niedzielę

pod względem sportowym i emocji zapowiadają się jak jeszcze nigdy w Ławicy. Początek gonitw jest wcześniejszy gdyż o godz. 14. Pociąg odchodzi o godz. 13.26. — Autobusy kursują od Mostu Teatralnego.

Piłka nożna

„1. Pułk Leg.” Wilno i „Legja” Poznań. Powyższe zawody zadecydują czy „Legja” mistrz grupy północno-zachodniej dojdzie do finału rozgrywek o wejście do ligi. Przeciwnik „Legji” — „1. Pułk Leg.” Wilno jest dobrym zespołem, świetnie zgranym, wyrównanym we wszystkich liniach i, co najważniejsze, dysponujący doskonałą kondycją fizyczną. Walka zapowiada się niezwykle emocjonująco. Zawody odbędą się w niedzielę o godz. 15 na stadionie miejskim. Przedmecz rozegrany zostanie o godz. 13.15.

„Warta” walczy w niedzielę w Warszawie z „Legją”. Wynik tego spotkania wywiemy około godz. 17 w oknie parterowym naszego wydawnictwa.

„Sparta” i „Warta” B grają w niedzielę o godz. 11 na boisku „Sparty”.

Motocyklizm

Raid Poznań — Bydgoszcz — Poznań, odbędzie się jutro po raz trzeci. Organizuje go „Unja”. Start biegu do którego zgłosiło się przeszło 30 motocyklistów z Bydgoszczy, Łodzi i Poznania, naznaczono na godz. 8 przy ul. Wjazdowej. Przybycia pierwszych zawodników należy się spodziewać około godz. 14 przy ul. Bukowskiej koło pomnika Kościuszki. (wz)

Pięściarstwo

Czechosłowacja i Bawaria 8:8. W piątek wieczorem odbyło się w Monachium spotkanie międzypaństwowe Czechosłowacja — Bawaria, które potwierdziło dobrą formę Czechów, wykazaną w meczu z Włochami. Czechosłowacy na obcym gruncie uzyskali z Bawarczykami zaszczytny wynik remisowy. W poszczególnych walkach uzyskano następujące wyniki na punkty: Ausboeck (B) pokonał Kutina (Cz.), Ziglarski — Loefflera (Cz.), Stary (Cz.) zwyciężył Schindlera (B), Hdrlicka — Schleinkofera, Boehm (B) pokonał Skrivana (Cz.), Ostruznak (Cz.) Rieker (B) i Haymann (B) przez k. o. w drugim starciu Vlecka (Cz.). (tel. wł.)

Spotkanie Polska i Austria odbędzie się w niedzielę w Łodzi. Wynik podamy około godz. 14.

**OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE
WZMACNIA POTĘGĘ
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Z TEATRU

W poniedziałek, dnia 10 b. m. wchodzi na repertuar Teatru Nowego „Dwór we Władkowicach” Z. Przybylskiego, jedna z najmiłszych komedji polskich, w której pogodny humor łączy się ze szczerym sentymentem.

Premjera poniedziałkowa nabiera szczególnego charakteru ze względu na znakomitą obsadę sztuki, bierze w niej bowiem udział mistrz Mieczysław Frenkiel, kreujący kapitalną rolę zбоżaconego cukiernika Babeckiego.

Znakomitą rolę jego córki Julki odtworzy p. H. Cieszkowska, wszystkie dalsze dole spoczywają w rękach artystów tej miary, co Władysław Bracki, Zofja Barwińska, Czesław Kaden, Roman Górski i inni.

ŻYCIĘ HARCERSKIE

Programowa odprawa drużynowych. W niedzielę, 9. b. m. odbędzie się w Poznaniu programowa odprawa drużynowych Chorągwi Poznańskiej Harcerzy. Obrady rozpoczyna się o godz. 10-tej w auli Seminarjum nauczycielskiego.

20-lecie 1 poznańskiej drużyny harcerzy. W niedzielę, 9 października obchodzi 1. Poznańska Drużyna Harcerzy im. Bol. Chrobrego 20-lecie swego istnienia. Połączona ze zjazdem b. członków drużyny Uroczystość rozpocznie się o godz. 9 tej mszą św i poświęceniem sztandaru w kościele ks. Salezjanów. O godz. 12 tej w dużej sali „Domu Rzemieślniczego” odbędzie się akademii z uroczajnym programem. Po południu nastąpi wspólny obiad i zebranie b. członków drużyny.

Nowe drużyny harcerskie. Z terenu Chorągwi Poznańskiej Harcerzy przyjęto do Z. H. P. decyzją Naczelnika Głównej Kwatery Harcerzy następujące drużyny: Drużyna Harcerzy im. Kilińskiego w Czarnkowie. Drużyna Harcerzy im. Czarnieckiego w Sierakowie i Drużyna Harcerzy im. Sobieskiego w Sadkach.

Drużyna Harcerzy im. s. p. por. Żwirki w Zbąszyniu. 1 Drużyna Harcerzy w Zbąszyniu, zwróciła się do Głównej Kwatery Harcerzy o zatwierdzenie patronem drużyny s. p. por. Żwirki. Jak się dowiadujemy, 1. Poznańska Lotnicza Drużyna Harcerzy zamierza również przyjąć s. p. por. Żwirkę jako patrona drużyny.

Z 1. Poznańskiej Drużyny Harcerzy. W ubiegłą niedzielę zebrała 4 P. D. H. swego drużynowego, dha Zvgmuntu Palickiego, który po ukończeniu Państw Sem. nauczycielskiego wraz z swymi najbliższymi współpracownikami, druhami Janem Drogowskim i Czesławem Karczem, opuścili szeregi drużyny. Po zbiórze, przeprowadzonej na dziedzińcu szkolnym udano się do harcówki, gdzie przy kominku wygłosił dotychczasowy drużynowy ostatnią gawędę. Następnie w serdecznych słowach zebrał drużynowego i jego najbliższych współpracowników w imieniu szkoły p. prof. Glaza, oraz przedstawiciel Kola Przyjaciół 4 P. D. H. podnosząc dodatnią działalność opuszczających szeregi drużyny druhów. Po podziękowaniu dha Palickiego za okazaną mu życzliwość i pomoc w pracy odśpiewano „Rotę”.

Podkreślić należy, że 4 P. D. H. działająca na terenie Szkoły powszechnej im. Konarskiego, dużo w ostatnim czasie wykazała żywotności. Przy życzliwej pomocy p. rektora Ikerta odnowiono staraniem kierownictwa drużyny harcowską oraz uzupełniono znacznie magazyn drużyny. Poza tem dodać należy, że drużyna, licząca obecnie przeszło 80 harcerzy, wyróżniona została przez Kom. Chorągwi Poznańskiej Harcerzy za pracę roczną i udział w zlocie 20-lecia.

Lato harcerok poznańskich. Obóz letni, to najpiękniejszy miesiąc w calorocznej pracy drużyny harcerskiej. To też już wczesną wiosną każda drużyna wysuwa sobie głowę, dokąd zawięzić swoją gromadkę na Wielkie Łowy, w poszukiwaniu Przygody. Mimo, że wszyscy narzekają na ciężkie czasy, młodzież harcerska radosnym gwarem napelniła dworce i wagony kolejowe i rozjechała się na wszystkie strony Polski. — Jednym widomym znakiem kryzysu był fakt, że znaczna ilość drużyn musiała zadowolić się zwiedzeniem Wielkopolski, nie mogąc pozwolić sobie na dalsze podróże. (Zrezygnują może i lepiej; Wszak „cudze chwalić, swego nie znać”). Drużyny z Uczelni Dąbrówki „Jedynka”, urządziła kolonję w Sroczewie koło Sremu a „Szóstka” rozbiła swe namioty pod wodzą druchny ph. Danuty Piotrowskiej w Ostrówcach koło Złna, pedąc czas na wiosłowaniu i wędrówkach po lesie. III-a drużyna im. Konopnickiej spędziła lipiec w Łęczekach koło Międzyzłochu, X-a im. Niechaykowskiej w Sroczewie, a „Błękita Trzynastka” w okolicy Steszewa. Starsze dziewczęta z „Trzynastki” pojechały na obóz żeglarski nad jezioro Charzykowskie IX-a drużyna im. Klaudyny Potockiej z wieloletnią swoją drużynową hm. Tarnowska nabrała niebylejakiej wprawy w wycieczkowaniu. Jako stała bazę obrano Zielonkę pod Murowaną Goślina, skąd wyruszał wyprawę w głąb zielenieckiego lasu najmłodszego w Poznaniu.

Na Pomorze wybrały się V-a druz. im. Wandy, XVI-a im. Omańkowskiej oraz XVII-a drużyna im. Wandy Malczewskiej z gimnazjum SS. Urszulanek, ta ostatnia nad samo wybrzeże Bałtyku.

W góry pojechały trzy drużyny. VIII-a im. Lazarewiczywn pod kierownictwem druchny Gabrielewiczywn zamieszkała w Bukowinie koło Poronina, natomiast „Czwórka” z druchną hm. Izą Cynkówną pojechała aż do Worochoły. „Jedenastka” spędziła lipiec w Mastowie w Górach Świętokrzyskich.

Wreszcie na Kresy Wschodnie wybrały się również dwie drużyny. XII-a drużyna im. Anny Danysz przy gimnazjum Królowej Jadwigi pod wodzą druchny ph. Elżbiety Nowickiej obozowała nad Dnieprem w Dobrowianach koło Zaleszczyk. „Błękita Pietnastka” z szkoły wzd na Wildzie zawiozła drużynową druchną Teszowska na Wólwy do Ludwipola, gdzie rozbiły namioty zupełnie blisko granicy sowieckiej.

Drużyny II-a, VII-a i XIV-a nie urządziły samodzielnych kolonij letnich, ale powysyłały druchny na obozy starszoharcerskie i instruktorskie, celem wyszkolenia fachowych sił kierowniczych. (Eno)

Kolo Przyjaciół Harcerstwa przy 1. Harcerskiej Drużynie Lotniczej im. Gen. Dąbrowskiego w Poznaniu. Dnia 28 września 1932 r. odbyło się roczne walne zebranie Kola przy licznych udziale zgromadzonych członków oraz gości. Na wstępie oddano cześć zmarłemu członkowi zarządu, wiceprezesowi, s. p. Wl. Dankowskiemu, po czym nastąpiło odczytanie protokołu z ostatniego walnego zebrania oraz obszernie sprawozdanie z działalności K. P. H. Następnie przystąpiono do wyboru nowego zarządu, t. j. do ponownego przyjęcia starożarządu z tą zmianą, że na prezesa wybrano drh. Derdę, a wiceprezesa drh. Twardowskiego. We wnioskach i wolnych głosach wpłynął wniosek o złożenie ofiary na Fundację ku czci por. Żwirki i inż. Wigury, który to wniosek został jednogłośnie przyjęty i uchwalony. Przy tej okazji oddano cześć zmarłym bohaterom przez powstanie z miejsc. Zakończono pieśnią „Wszystkie lazae dzienne sprawy” oraz hymnem „Czuwaj!”.

Zebranie plenarne Kola Przyjaciół Harcerstwa przy 1. Harcerskiej Drużynie Lotniczej odbędzie się w. śróde, dnia 12. 10. r. b., o godz. 8-mej wieczorem w IV Szkole Wzdziałowej przy ul. Berwińskiego.

Z życia harcerskiego w Odolanowie. Odolanowska Drużyna imienia Czarnieckiego, pozostająca pod kierownictwem drh. Jana Wojtasika, urządziła w minionych wakacjach dla swych członków obóz dziesięciodniowy w Granowcu na realności pp. Zawadów. Zdawało się nam że sytuacja gospodarcza nie pozwoli nam urządzić obozu. Ograniczywszy jednak wydatki do najpotrzebniejszych, po harcersku spędziliśmy wakacje. Obóz zorganizowały pod komendą drh. Jana Wojtasika — komendanta, drh. Jana Dziubki — oboźnego i gospodarza, miał na celu wyrobienie harcerskie i wypoczynek na łonie natury. To też wszyscy wrocili wypoczęci i niektorzy ze stopniami tam zdobytemi.

Aby móc i w przyszłych wakacjach urządzić dla swych członków obóz, drużyna zaczęła już teraz się starać o fundusze, i tak 4 września r. b. urządziłmy „Uroczystą herbatką”, połączoną z otwarciem nowego roku harcerskiego. Cała obsługa spoczywała w rękach harcerzy, a gości było sporo, którzy byli „zachwyceni” pipkami, suchym, i harcerskimi. To też herbatkę należy uważać za udaną. My zuchy i harcersze odolanowscy zwracamy się tą drogą z prośbą do mieszkańców Odolanowa, aby byli tak łaskawi poprzez wszelkie imprezy urządzane przez nas Czuwaj! „Wielkopolski harcerz”.

Podziwienie harcerskie z Ameryki. — Harcmistrz Mieczysław Wasilewski, b. komendant Chorągwi Poznańskiej Harcerzy, zajmujący obecnie stanowisko podnaczelnika w Głównej Kwaterze Sokoloharcerskiej w Chicago, przesyłał pod adres Z. O. Wlkp. Z. H. P. w odpowiedzi na zblorowe życzenia instruktorów poznańskich następujący list:

„Do głębi wzruszony dowodami pamięci przez nadesłanie zbiorowych życzeń, spieszę serdecznie podziękować na ręce Zarządu Oddziału i jemu podległym kierownikom i kierownikom, z którymi łączą mnie nie tylko braterskie węzły harcerskie, ale wspólny wysiłek kilkuletni na jednej i tej samej roli. Hart, jakiego u boku waszego nabyłem jako chwilowy kierownik nawy harcerskiej, oddaje na usługi tysięcy młodzieży sokolo-harcerskiej, by ją zbliżył jak najbardziej do naszej Polski. Oto powod też, że nie jestem jeszcze z Wami. Cieszę się niezmiernie z sprawozdań, jakie mnie dochodzą, że podwajacie swe szeregi, że staje się podwalina całego ruchu polskiego, tak żeńskie jako męskiego. Niechaj Bóg dopomoże w dalszych waszych wysiłkach i doprowadzi do objęcia jak najszerszej rzeszy młodzieży polskiej. Czuwaj! Czolem!”

Wasz Czarny Wilk
Mieczysław Wasilewski

Nowe wydawnictwo harcerskie. Wydawca wielu pożytecznych podręczników harcerskich, harcmistrz Rzpłitej Henryk Glass, wydał ostatnio u św. Wojciecha książkę p. t. „Na szlaku Chudego Wilka”. W książce tej, zaopatrzonej przedmową generała broni Józefa Hallera, opisuje autor swe przetycia z pracy harcerskiej, poświęcając przy tem szczególne dużo miejsca pracy niepodległościowej. „Na szlaku Chudego Wilka” obok niedawno wydanego dwu-tomowego dzieła harcmistrza inż. Nekrasza p. t. „Harcerze o bojach”, polecieć można wszystkim, którzy interesują się udziałem harcerzy w pracy niepodległościowej. (Jar)

Praca jesienna zastępa. Jak dobrze poprowadzić swój zastęp? Niejedna mka da zastępowa napróżno biedzi się nad tem zagadnieniem. Z terenoznawstwem kruccho, bo ręce kostnieją przy szkicowaniu, bandażowaniu też już „przejadło się” gruntdownie (co bynajmniej zresztą nie dowodzi, że trudna ta sztuka została dostatecznie opanowana). Jak wybrnąć z trudnej sytuacji, — poradzą „Skrzydła” miesięcznik instruktorek harcerskich, numer na wrzesień, gdzie dechna Ewa Grodecka w artykule p. t. „Tropem zastępa Zorawi” omawia jak powinna i niepowinna wyglądać praca zastępa. (Eno)

Jamboree wz. 1933. Naczelnictwo skautów węgierskich wydało pierwszą broszurę informacyjną, dotyczącą Międzyn. Zlotu Skautów, który jak wiadomo odbędzie się w 33 r. w Gödölló koło Budapesztu. Komendantem obozu będzie hr. Paweł Téli, Skaut Naczelny Węgier. Jako „to-tem” obozowy wybrano „Świętego Jelenia”, znanego z starodawnych legend ma-ziarskich, który dawnym dzikim wojownikom w ich koczowniczym życiu naka-

zywał drogę ku nowym urodzajnym łanom. Dzisiaj „Jeleń Święty” ma skautom całego świata wskazać drogę ku Gödölló. Na Jamboree będzie teatr i kino skautowe, zdolne pomieścić 3000 do 4000 widzów. W ramach zlotu odbędzie się „Pierwsza światowa wystawa prasy i literatury skautowej”, i „Pierwszy światowy zjazd skautów - ratowników”, którym nadana została odznaka za uratowanie życia. Osobno obozować będą skauci - lotnicy. (Eno)

W poszukiwaniu grobu Aleksandra Wielkiego

Z Aleksandrii wyruszyła ekspedycja naukowa ku granicy Egiptu i Cyrenaiki, aby przeprowadzić badania w pobliżu oazy Amona w pustyni Libijskiej, których celem ma być odnalezienie grobu Aleksandra Macedońskiego. Grób wielkiego zdobywcy znajduje się podobno w mauzoleum, na którego ruinach wzniesiono później meczet.

Uroczalcnie

Alfred obdarza Bellę codziem koszem kwiatów. Zirytowana mówi doń pewnego razu:

— Mój drogi, twoje kwiaty są cudne. Ale czy nie mógłbyś raz po raz sięgnąć do mineralogii, zamiast do botaniki? (Le Rire)

Myjcie owoce i jarzyny, spożywane na surowo!

25-ta Loteria Państwowa

(Nieurzedowa).

W dwudziestym piątym dniu ciagnienia 5-tej klasy, wygrane padły na numery następujące:

- 300.000 zł. na nr. 153189.
 15.000 zł. na nr. 73838.
 Po 10.000 zł. na nr. nr.: 2545 8211 71262 116486.
 5.000 zł. na nr. 795.
 Po 3.000 zł. na nr. nr.: 9158 19599 51983 54115 61436 62152 63558 135170.
 Po 2.000 zł. na nr. nr.: 22813 25692 43711 54624 54923 62505 62997 70271 77313 89928 97586 98103 100411 103546 114224 113526 113575 121131 127351 135252 151317.
 Po 1.000 zł. na nr. nr.: 3246 4670 6086 8174 11393 11436 15663 15831 17616 18282 21028 22572 22697 23398 26360 26638 52291 63716 64097 64876 65512 76613 81571 83269 84726 88461 90308 90560 95500 98547 105403 109738 112039 114302 118294 119291 120716 121687 122882 126433 133252 133146 135178 137339 138065 142905 144811 145795 156323 157704 158948.
 Po 250 zł. na nr. nr.: 34 94 282 379 489 98 572 610 56 61 67 712 936 1190 128 39 56 229 65 368 500 69 710 816 48 75 930 74 2043 51 62 224 64 304 21 23 74 90 503 622 80 94 702 47 90 862 79 971 87 3012 88 232 80 308 48 427 79 94 523 24 92 608 09 903 59 60 98 4001 134 48 96 241 60 426 524 98 734 40 872 919 62 5000 03 09 33 177 95 236 309 14 55 67 88 413 95 599 763 867 910 33 47 63 6009 69 76 110 28 73 95 347 436 42 60 574 633 740 819 44 82 7027 43 137 60 67 257 356 459 524 27 54 673 917 50 60 8035 47 125 264 424 62 506 10 56 613 62 86 707 851 956 9020 49 58 68 130 89 299 325 35 96 403 33 99 518 70 732 926 10152 69 278 448 511 605 38 739 67 88 96 806 14 91 982 11159 80 86 275 438 48 76 508 774 810 28 43 60 86 904 09 12040 119 65 206 07 62 63 78 96 913 565 669 723 24 85 805 36 40 41 902 13094 126 49 476 524 56 801 06 30 92 900 14055 83 155 99 337 478 584 89 619 90 817 949 15017 56 77 159 201 07 420 533 971 16054 59 105 18 51 336 615 747 58 99 854 900 17084 117 30 89 297 327 400 11 520 717 75 875 927 57 82 18015 18 232 05 80 321 45 451 545 95 629 91 726 49 90 19026 95 104 22 66 90 256 378 631 745 55 839 81 20012 232 32 435 38 502 26 43 816 929 49 21152 87 243 48 379 607 31 73 729 50 810 25 22055 139 43 45 311 38 577 79 715 51 67 23071 74 75 109 222 39 66 334 666 755 83 848 49 63 911 37 24032 103 25 333 51 52 55 404 53 637 66 76 80 741 49 90 824 25007 33 98 137 223 54 70 345 400 552 651 78 84 94 912 79 26016 22 306 78 92 475 713 91 877 984 27031 56 122 57 403 15 501 09 38 733 858 80 82 918 70 28032 81 94 268 86 360 62 74 406 91 597 944 29045 74 133 91 204 06 30 36 487 572 624 49 942 43 76 30140 54 214 17 51 427 84 99 536 37 72 96 717 31157 94 216 64 385 442 603 736 854 32019 99 190 96 208 51 65 67 80 393 453 69 773 849 909 33120 56 64 534 423 65 546 57 60 73 97 676 64 911 34008 51 176 250 398 420 48 504 22 612 813 49 993 35019 120 53 89 260 334 93 438 60 93 507 85 89 634 776 822 89 991 36038 120 63 82 231 58 369 428 34 881 927 97 37012 31 37 86 116 18 99 272 345 74 515 22 95 97 690 93 762 826 27 908.
 38195 279 82 486 88 97 570 723 86 857 905 39032 35 81 264 336 52 409 76 548 89 604 80 716 940 40039 61 183 98 204 11 17 39 498 524 634 41078 81 213 42 82 247 459 84 751 82 826 923 42 78 42029 149 295 315 52 622 753 69 902 56 43018 25 78 96 119 211 14 45 50 543 612 48 49 796 99 860 62 965 75 44013 43 73 275 314 604 16 68 756 887 45141 373 626 54 61 719 21 32 99 824 76 46008 74 135 225 77 305 13 468 564 611 32 805 901 47075 133 84 219 42 63 265 402 26 500 55 631 750 82 804 13 46152 208 793 826 26 921 60 73 49014 41 98 262 441 44 554 82 624 35 58 778 95 998 50077 85 355 413 628 82 99 803 57 52080 276 442 510 45 6 706 44 63 888 930 53018 33 38 171 316 55 427 534 95 96 683 770 83 857 909 13 24 54139 49 58 238 66 77 96 350 57 432 571 76 614 62 766 845 59 943 55035 64 166 220 51 363 95 459 513 29 76 675 739 64 843 75 960 77 56048 50 180 374 479 599 651 52 87 154 37 830 43 47 989 57222 309 17 448 86 91 520 681 702 07 813 58048 68 273 314 450 501 08 634 47 739 43 841 59210 60 374 471 681 853 64 994 60163 65 77 202 10 73 87 367 591 745 66 75 827 35 99 939 36 57 61001 02 180 312 419 93 507 10 19 73 600 725 52 924 62020 21 50 59 125 205 12 79 353 650 92 763 839 907 69 63005 17 62 150 6 416 76 528 806 20 900 64007 147 225 345 65 81 505 44 663 810 973 80 65038 105 28 62 78 205 460 623 805 956 66074 129 48 313 25 85 91 402 49 81 544 92 607 726 99 924 66 92 97020 120 33 43 83 96 244 80 348 83 89 560 68 665 56 830 55 68146 99 265 333 37 99 415 44 51 584 602 89 95 69070 114 66 81 96 222 320 71 405 15 47 61 526 38 658 69 771 83 860 76089 93 105 11 62 210 59 89 376 437 547 54 92 602 91 744 76 801 15 19 940 91 71161 71 214 31 88 322 83 591 94 672 82 72045 93 103 31 81 91 220 64 427 90 541 87 735 46 63 99 864 73209 97 345 437 70 534 621 35 704 826 90 916 28 86 74017 120 339 80 405 07 523 45 699 830 98 75029 108 26 40 219 314 40 75 526 70 77 626 97 813 99 928 52.
 78114 80 268 389 470 516 46 50 75 606 58 998 77076 108 212 23 82 369 407 503 21 613 62 84 723 850 64 77 87 914 42 55 78075 88 315 17 38 508 69 643 718 80 806 34 68 79017 178 86 246 307 15 26 30 404 41 81 536 605 87 97 701 05 48 63 819 990 80005 42 79 120 22 25 354 514 612 16 53 87 811 47 81017 68 85 89 104 71 326 71 427 569 624 76 80 724 952 82022 53 142 61 211 13 19 20 42 337 56 462 571 665 92 709 23 28 950 83025 178 219 302 38 80 401 566 695 98 84079 97 107 78 278 79 333 57 431 615 86 763 97 804 18 85127 40 60 468 593 709 12 27 803 86061 259 355 496 504 07 826 85 87042 101 19 49 380 416 46 68 654 715 807 38 945 80 89025 29 107 13 29 72 259 83 324 28 71 474 590 676 83 799 910 89031 37 43 130 320 405 709 28 90 90047 215 348 71 85 534 76697 719 823 51 89 936 73 91038 44 51 136 93 382 433 45 72 580 38 61 808 59 910 67 92024 72 100 55 282 99 302 603 43 705 41 97 812 909 93017 83 97 238 388 428 46 595 605 26 745 46 803 17 44 78 994 84028 39 52 248 347 66 452 90 528 628 44 74 722 88 865 67 944 95015 30 115 59 174 236 397 438 46 71 72 540 41 625 54 91 727 65 76 96020 71 119 55 92 226 90 438 50 508 36 50 65 790 917 59 81 97004 43 139 220 67 31 473 86 567 650 701 53 71 72 805 45 903 98120 250 412 13 70 506 34 634 61 70 96 97 794 99018 44 58 15 294 96 329 428 37 686 711 18 37 52 808 86 971 80 83
 100082 93 124 277 348 526 614 820 960 70 72 101029 112 15 96 204 72 339 63 97 507 675 738 88 864 102038 51 257 59 60 79 439 61 81 593 735 39 885 921 31 42 58 63 80 82 103550 282 303 50 65 84 409 25 4 65 566 600 62 89 703 826 46 62 70 71 93 104090 128 75 278 325 617 41 881 939 105132 47 63 214 80 97 387 900 15 513 20 698 776 804 98 106299 307 506 10 13 27 778 824 67 909 43 66 81 88 107030 209 28 53 79 84 316 535 44 68 602 45 724 842 70 282 108033 120 217 23 25 28 72 443 555 682 851 58 109013 115 65 67 235 353 57 63 416 89 624 881 110034 154 95 229 36 49 376 89 424 58 618 659 730 874 926 31 111065 128 45 89 247 313 410 527 774 820 900 62 98 112087 188 206 18 42 345 415 72 81 506 48 81 97 638 724 26 94 898 88 906 22 113027 50 133 378 502 626 701 44 55 847 114006 35 113 15 16 213 71 517 22 47 86 627 843 56 933 85 115069 156 53 335 93 420 63 71 557 600 14 21 63 740 897 931 84 116199 51 248 60 64 312 19 73 78 92 476 89 564 653 857 72 937 60 117048 92 141 214 83 316 451 680 754 822 92 96 987 118009 44 63 93 143 79 82 88 248 303 84 429 84 635 80 726 830 991 52 75 119091 106 24 241 351 559 608 841 64 968 120012 94 146 914 636 516 618 712 64 929 38 65 66 938 67 121002 105 217 316 535 656 81 701 932 47 122009 249 386 579 90 644 77 96 745 835 58 61 72 902 83 123043 91 133 65 95 350 70 557 89 622 25 747 83 801 94 925 26 124042 110 211 34 82 374 428 32 531 59 774 88 853 989 125011 138 67 206 71 339 427 70 574 84 604 25 34 746 76 843

Korespondencja z Człelnikami naszymi

— N. N. S. Nie, jeżeli był termin publikacyjny. Ale można zażądać odpisu wyroku; powstają za to pewne koszty (K.)
— B. W. 51. Ustawowe komorne wynosi 36,90 zł. Niech Pan przedstawi sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K.)
— I. G. Owszem, nie może Pan być eksmitowany. (K.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Klub Mandolinistów „Chopin” komunikuje, że w niedzielny koncert orkiestr mandolinowych udziału nie bierze — Stow. Młodych Poek „Jutrzenka” przy parafii św. Michała urządza 9 bm. o godz. 19 uroczystą akademję na sali Domu Amaratowego
— Tow. Byłych Żołnierzy 1 p. strzelców Wielkopolskich zwołuje zebranie plenarne na sobotę, 8 bm. o godz. 20 na sali p. Światalskiego „Pawilon”, ul. Podgórna nr. 13. Prosimy o liczną i punktualną przybycie. Wszelkie korespondencje kierować do sekretarza p. W. Treumanną w Poznaniu ul. Stroma 6 m. 11.
— Tow. Czeladzi Szewskiej. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 10 bm. o godz. 20 w lokalu przy ul. Ślusarskiej 6
— Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Wilda. Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 10 bm. o godz. 19,30 w lokalu zebrania „Dwór”, ul. Kilińskiego. Bardzo ciekawy referat.
— Koło Śpiewackie im. Montuski w Poznaniu. Od dnia 1 października objął kierownictwo artystyczne Koła p. prof. Fr. Raczkowski, który po dłuższym pobycie w Warszawie wrócił do Poznania. — Lekcje odbywają się we wtorki i piątki o godz. 20 w małej sali Domu Rzemieślniczo przy ul. Fr. Ratajczaka
— Stow. Panien św. Teresy — Fara. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 11 bm. o godz. 19,30 na salce parafjalnej, ul. Gołębia 1. Wykład o starożytnych zabawkach rzymskich wygłosi jeden z księży kleryków
— Oddz. Boks, K. S. „Warta”. W sobotę, 15 bm. o godz. 20 odbędzie się w lokalu klubowym zebranie plenarne. Przybycie wszystkich członków konieczne.

RADJO

Programy radiofonijne:

Poniedziałek, 10 października 1932 r.
Poznań (335 m) godz. 12.10 (Warszawa); godz. 12.55 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramof.; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 16.40 tr. z Warszawy; godz. 18.00 „Tajemnica piszącej ręki” (pogadanka

grafologiczna) wygł. red. H. Grudziński, rzeczoznawca Sądu Apelac. w Poznaniu; godz. 18.15 „U progu nowego sezonu” (stan przemysłu radiotechnicznego zagranicą i u nas refleksje z ostatnich wystaw radiowych zagranicą, formy i kierunki radiotechniki odbiorczej w nowym sezonie), wygł. Z. Bresiński; godz. 18.30 interludium muzyczne; godz. 18.45 „Zwierciadło świata”; godz. 19.20 płyty; godz. 19.25 sygnał czasu; godz. 19.30 (W); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty sport. i polic.

Warszawa (1412 m) godz. 12.45 płyty gramof.; godz. 18.00 skrzynka pocztowa; godzina 18.15 lekcja języka francuskiego; godzina 18.30 płyty; godz. 18.40 „Nowy kodeks karny” — podprok. Olgierd Missuma; godzina 17.00 koncert pod dyr. Ozimińskiego, R. Czechowiczówna i B. Marwidówna (duety); w przerwie kom. centr. bitra hydr dla żegluga i rybaków; godz. 18.00 muzyka lekka z kawiarni „Gastronomia”; godzina 18.20 skrzynka pocztowa rolnicza; godzina 19.30 „Na widnokręgu”; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 koncert pod dyr. J. Ozimińskiego i Wacław Jakubczyk (klarnet); godz. 22.00 skrzynka pocztowa techniczna — red. Wacław Frankiel; godz. 22.15 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Keonigswasserhausen (1635 m) 6.35 koncert z płyt, 12.00 koncert z płyt, 14.00 płyty, 16.30 koncert, 19.35 koncert z Berlina, 20.35 słuchowisko, 21.10 koncert tr. z Wiednia; Budapeszt (550 m) 19.00 muzyka węgierska, 20.45 koncert kameralny; Wiedeń (516 m) 19.35 muzyka wiedeńska i ludowa 20.40 odczyt, 21.10 „Msza Koronacyjna” Liszta, 22.15 muzyka lekka; Praga (487 m) 19.15 koncert; Rzym (441 m) 20.45 muzyka lekka; Bukareszt (304 m) 20.00 koncert kameralny.

Śpiewu solowego

prof. Wł. Potemski

przyjmuje zapisy

Wąły Zygmunta Augusta 2.

zg 16 37

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Stanisława P. za szczęśliwe uzdrowienie, 3 zł. — La 1 zł. — Halina Spręgorówna za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł. — K. B. z podziękowaniem za otrzymane łaski 2 zł. — M. B. z podziękowaniem za otrzymane łaski 3 zł. — K. B. 10 zł. — Pelagia Molnikowa 5 zł. — M. O. 2 zł. — Józef Kujawa (św. Marcin 63) 10 zł. — W. S. K. 10 zł. — H. R. III rata, 2 zł. — S. B. z podziękowaniem za otrzymane i z proś-

„JAK JEST W ROSJI” NIEDZIELNY REWELACYJNY ODCZYT Aleksandra Janty-Poleczyńskiego.

W ostatniej chwili przypominamy, że w niedzielę, dnia 9 października b. r. o godzinie 12.30, odbędzie się w cyrku „Olympia” przy ul. Poznańskiej, rewelacyjny odczyt, w którym prelegent — znakomity pisarz i podróżnik Al. Janty-Poleczyński — odpowie na to ciekawe, a niewątpliwie wszystkich interesujące pytanie: „jak jest w Rosji?” Po powrocie z wielkiej podróży przez Rosję Sowiecką — a przed wyjazdem na Wschód — prelegent, świetny przetem obserwator i pisarz, da w swym niedzielnym naprawdę sensacyjnym odczycie aktualny obraz życia w Sowieciech, a to na podstawie własnych spostrzeżeń, zebranych na następującym szlaku: Moskwa — Leningrad — Magnitogorsk — Taszkient — Samarkand — Buchara — Krasnowoosk — Baku — Tyflis — Batum — Jalta — Sewastopol — Odessa — Kijów — Charków — dalej sławny Dnieprostroj i w. in. Odczyt ten — jak było do przewidzenia — wzbudził niezwykle zainteresowanie, czego dowodem silny pokup na bilety — Reszta biletów w cenie od 50 gr. w Księgarni Uniwersyteckiej (J. Jachewskiego), ul. Gwarna 19, a w niedzielę od 11 rano w kasie cyrku „Olympia” przy ul. Poznańskiej — Szczegóły podają wielkie afisze na słupach miejskich. zg 16 243/4

TEATR „SŁOŃCE”

Dziś w sobotę o godzinie 11 wieczorem jedyny występ znakomitej tancerki LODY HALAMY

Dziś zatem o godz. 11 wiecz. w teatrze „Słońce” wystąpi słynna tancerka polska LODA HALAMA, znakomita gwiazda rewii warszawskich, bezkonkurencyjna ulubienica stolicy. Znakomita tancerka wykona szereg popisowych tańców swego bogatego repertuaru, między innymi: „Wyzwolenie”, „Cygański”, „Wiazanka”, „Narkotyki”, „Leszanka” i inne. Ponadto w wieczorze dzisiejszym udział przyjmą: świetna pieśniarka ADA OWIDZKA i doskonały komik i recytator charakterystyczny JERZY WELIN w swym najlepszym repertuarze

Dzisiejszy Wieczór popularnej Halamki wywołał wielkie zainteresowanie w najszerszych sferach naszego miasta, czego dowodem ożywiona sprzedaż biletów. Bilety po cenach najniższych od 1 zł są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrowskiego — ul. Gwarna 20 Tel. 56-38 — oraz od godz. 8 wiecz. przy kasie „Słońca”. zg 16 245

ba o dalsze łaski 5 zł. — Stefan Hohn 20 zł. — Pelagia Plucińska w pewnej intencji 5 zł. — Razem 83 zł.

Dnia 7 bm. wypłaciliśmy złożone w administracji naszej składki na budowę pomnika Serca Jezusowego w kwocie 1.003,40 zł. na rece p. Adamczewskiego.

KRONIKA TOWARZYSKA

Tow. Śpiewu im. F. Nowowiejskiego. W sobotę, dnia 8. X. 1932 r. o godz. 20-tej, wieczorek taneczny w lokalu p. Dusika, ul. Marsz. Focha 62. Goście mile widziani. zg 16 232/3

Tow. Śpiewu „Maria” Poznań-Górczyn. Zabawa odbędzie się w sobotę, 8 b m., w sali p. Koczorowskiego („Dwór Grunwaldzki”) przy ulicy Grunwaldzkiej nr. 3. zg 16 230/1

T. G. Sokół VIII (Oddział Filki Nożnej) urządza zabawę jesienią w dniu 8 października w salach restauracji Boulevard Początek o godz. 8. zg 16 247/8

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Dnia 7 bm. zgłoszono: Katarzyna Wojciechowska, z domu Cwiertniakówna, 69 l. Stefan Koperski, uczeń szkolny, 13 l. Stefania Suchanecka, z domu Tarnowska, 30 l. Marjan Janicki, 20 godzin Teresa Szewszówna, 3 mies. 21 dni, Aniela Józefa Sobczakówna, z domu Kowalska, 34 l. Witold Hryniewski, muzyk, 35 l. Ludwik Kantorowicz, radca zdrowia, dr med., 63 l. Michalina Książkowska, z domu Lechna, 57 l. Edward Wardęski, mistrz ślusarski, 75 l. Urszula Pawlakówna, 1 rok. Józef Ruciński, nadleśniczy, 63 l.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu

Wyborne

propagandowe mieszanki kawy palonej ekonomiczna . . . 1 kg zł 7,60 wiedeńska . . . 1 „ „ 10,00

A. Hawełka — Kraków.

Własna najbardziej nowoczesna palarnia kawy. Wysyła na prowincję. nr 5 760

Dyrekcja Kursów Języka Francuskiego w Poznaniu zawiadamia, że rok szkolny rozpoczyna się w poniedziałek, 10 października b. r. Nauka prowadzona będzie według programu lat ubiegłych. Kursy zawierają nast. sekcje, z kilku oddziałami: 1. Sekcję przygotowawczą (podstawowa ćwiczenia i konwersacja), 2. Sekcję elementarną (ćwiczenia gramatyczne), 3. Sekcję średnią (ćwiczenia ogólne, konwersacja, stylistyka), 4. Sekcję korespondencji handlowej. Wpisowe wynosi 12 zł, a dla początkujących 4 zł. na kwartał. Nauka odbywa się w godzinach wieczornych od 6—8. Sekretariat Kursów: ul. Sew. Mielżyńskiego 26/27 (w lokalu Stow. Polsko-Francuskiego) jest otwarty codziennie od godz. 17—19. zg 16 249

Dnia 6 b. m. 1932 r., o godz. 11,30 zmarł w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich, lecz ciężkich, z cierpliwością znoszonych cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz troskliwy i szlachetny ojczulek, zięć, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Jan Ziółek

mistrz rzeźnicki

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 9 b. m. po południu, o godz. 15 z Zakładu Przem. Pańskiego przy placu Bernardyńskim na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Msza św. nazajutrz o godz. 7 w kościele Kolegiaty Farniej.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, Wielkie Garbary 5.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

dg 1 872/3

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki Poznań, ul. Klasztorna 14 telefon 2760.

Kto ma zamiar!!

zakupić materiał na płaszcz, poszyć futra, ubranie, spodnie i t. d. — niechaj odwiedzi

przedewszystkiem skład **BIELSKIEJ**

Fabryki Sukna

GUSTAW MOLENDASYN

POZNAŃ, plac Świętokrzyski 1.

Olbryzi wybór! Ceny fabryczne!

I-a jakości.

Doniesienie o przeprowadzce!

Z dniem 10 października 1932 r. przenoszę biura moje z ulicy Mickiewicza 36

na ulicę **Jasną nr. 19 I. p.**

(dom „Bristol”, tuż przy Kaponierze)

Numery telefonów pozostają te same: 65-80 i 63-28

Z poważaniem

dg 1 364

Gustaw Mołenda & Syn
CENTRALA MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH I DACHÓWEK
Poznań 3 ZAL. 1907A Jasna 19

ŻYRANDOLE, ŻELAZKA, GARNUSZKI, CZAJNIKI I LAMPKI NOCNE

gustowne — tanie wyrobu

Fabryki BRACIA BORKOWSCY Sp. Akc.

Oddział w Poznaniu Pz 4775/39 208

Aleje Marcinkowskiego 23 Telefon 51-20

Dnia 7 października 1932 r. rozstał się z tym światem członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Jan Ziółek

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 9. 10. b. r., o godz. 15-tej, z Zakładu Przemienienia Pańskiego na cmentarz Farny przy ulicy Bukowskiej. Cześć Jego pamięci! O liczny udział członków w pogrzebie prosi dg 1 375

Zarząd Tow. Powstańców i Wojaków im. ś. p. Fr. Ratajczaka Poznań-Śródmieście.

Dnia 6 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Michalina Książkowska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 9 b. m., o godz. 4.30, z Zakładu św. Józefa na cmentarz stary par. św. Wojciecha.

Tow. „Pielgrzym” pod wezw. Matki Boskiej Wypadek 229. w Poznaniu. zg 16 241/2

PARISIENNE

Diplôme supérieur donne leçons de français

Grammaire — Conversation — Littérature — Préparation au baccalauréat. S'adresser Ogrodowa 12 log 28 Pour les enfants (de 6 à 12 ans) cours spécial. dg 16 045

INSTYTUT NAUKOWY „STUDJUM” (przedtem „Matura”), Kraków, Batorego 15 (rok zał. 1917). Największy i najlepszy w Polsce! Kursy gimnazjalne w zakresie klas 4—6 oraz do matury gimnazjalnej i semin. naucz. Nauka zbiorowa indywidualna i korespondencyjna słynną metodą „Globus” jedyną w Polsce gwarantującą skuteczność pracy. Najwyższy procent pomyślnych egzaminów. Prospekty i odpisy podziękowań bezpłatnie. np 5 012

Uwaga: Wpisującym się w dniach najbliższych jeszcze wyjątkowo zniżka 30—50% (potem pełna opłata).

Dnia 6. 10. 1932 r., o godz. 20.30, zmarł w Bogu, nagle, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz kochany wujek i szwagier, ś. p.

Edward Wardęski

mistrz ślusarski

przeżywszy lat 76 Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 9 b. m., po południu o godz. 16.15, z domu żałoby ul. Wroniecka 19 do grobowca na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Msza św. nazajutrz o godz. 8-mej w kościele Kolegiaty Farniej.

W ciężkim smutku pogrążona

żona z rodziną.

dg 1 371 Najstarszy Zakład Pogrzebowy P. Piasecki, Poznań Klasztorna 14 telefon 27-60

*Jeżeli nigdy
nas nie zawiodło*

MYDŁO JELEŃ SCHICHT

jednak zawsze najlepsze

Sch P 2-32

Zawiadamiam

Szanownych Obywateli miasta Poznania, że z dniem 4. 10. b. r. uruchomiłem

wóz do sprzedaży ulicznej z mlekiem
pasteryzowanym w butelkach pierwszorzędnej jakości.

Mleko wyborowe i nadzwyczaj trwale pochodzi z chrześcijańskiej i polskiej mleczarni „Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w Wrześni”, — wyposażonej w najnowsze urządzenia techniczne, jedynej najwzrostszej mleczarni w całej Polsce.

Ostrzegam Szanownych odbiorców, gdyż pewne czynniki niemieckie starają się wszelkimi siłami obniżyć autorytet wyrobów z mleczarni polskiej

Wobec tego niech żaden Polak nie da się w błąd wprowadzić przez nieuzasadnione ogłoszenia, a kupuje tylko w polskiej firmie, a wkrótce przekonana się o jakości towaru.

Przybylski

Poznań, Marszałka Focha 55.

zg 16 239

Ceny, których Poznań jeszcze nie widział!

Dla pięknych Pań:

Popelina wełna	1,60	Eoliena	1,60
Charmeiline wełna	3,45	Crepe de Chine	3,20
Georgette wełna	3,50	Georgette jedwab	3,60
Angielski płaszcz. 140 ctm.	4,50	Toile de soie	3,60
Charmeiliny płaszcz. 140 ctm.	6,50	Velutine	7,20
Georgetty płaszcz. 140 ctm.	8,50	Crepe de chine deseniowe	8,50
Nowość „Rumba“ 140 ctm.	12,50	Meteor prima	9,50

Płótna, inletry, firany, flanele, barchany
bajecznie tanio.

STEFAN ZIĘTARA

Poznań, ulica Nowa 1.

zg 16 246

Podłogowe deski
espundowane i bebielwane, listwy podłogowe, wyłogi, listwy profilowe, belki, kantówki, szalówkę i łaty oraz deski obrzynane i nieobryznane po cenach konkurencyjnych poleceń

Leon Żurowski,
skład drzewa i obróbka,
POZNAŃ, Raczynskich 58
przy pl. Be. uardynskim
Telefon nr 10-87.
Pr 4 779 40.84

Szan. Klienteli do wiadomości!

Przeprowadzam kurację

Kompresy radowe

A. Chałupka

Homeopata — magnetopata zg 16 206

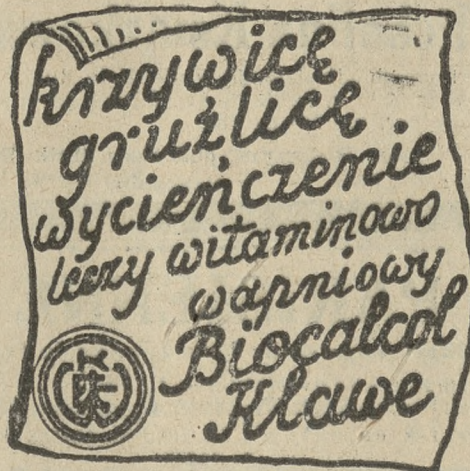
Poznań, ul. Grobla 13. — Tel. 71-82.

POWAGI NAUKOWE STWIERDZIŁY, ŻE

utrwalony sok czosnku wyrabiany według nowych metod ulepszonych w naszym laboratorium, daje doskonale wyniki przy SKLEROZIE, DUSZNYCY, WYCZERPANIU NERWOWYM, CHOROBYCH PŁUC I ŻOŁĄDKA, WZMACNIA NERWY, PRZYWRACA ENERGIĘ ŻYCIOWĄ.

Żądać z marką F F wyrobu zg 5 757
APTEKI MAZOWIECKIEJ Doktora A. Sklepińskiego
Warszawa, Mazowiecka 10.
Brozury wysyłamy na żądanie bezpłatnie.

Chemik młody

zdolny, energiczny, ostatnio na stanowisku kierowniczym, posiadający bardzo dobre świadectwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański dg 1366

W Hotelu „BRITANIA“

Poznań, 6 Marcin 44, telefon 21-97/8 — lokal, nadający się na pierwszorzędną restaurację, kawiarnię względnie inną przedsiębiorstwo, zaraz do wydzierżawienia. — Zgłoszenia: Hotel „Britania“, zg 16 218.

Spółnik

z kapitałem 10.000,— złotych do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa poszukiwany. Wkład będzie zagwarantowany pierwszą hipoteką. Laskawe oferty kierować „Par“, Al. Marcinkowskiego 11 pod 57.204 Pr 5 007-57 204

Hotel pod „Białym Orłem“ w Śmiglu

w rynku i głównej ulicy, z umeblowaniem, pierwszorzędny w mieście, z mieszkaniem prywatnym lub bez, — posiada światło gazowe i wodociąg — od 1 1 1933 r do wydzierżawienia pod korzystnymi warunkami. Zgłoszenia przyjmują właściciel: JÓZEF SKORACKI, Śmigiel, Rynek 10, skład bławatów. zg 5 728

Dla drogerzysty!

Skład towarów kolonialnych i artykułów piśmiennych, dobrze prosperujący, z przyległym próżnym składem nadającym się na drogerię bez konkurencji, z ładnym oknem i osobnym wejściem, z przylegającym mieszkaniem komfortowym, korzystnie zaraz do przejęcia. — Oferty: „Słowo Pomorskie“, Toruń, pod d 333. zg 5 740

Nowo otwarty magazyn mebli

J. BARANOWSKI

Poznań, Wrocławska 19

poleca w wielkim wyborze

Sypialnie - Jadalnie - Gabinety męskie
Kuchnie - Meble wyścielane i t. p.

Ceny przystępne

Dogodne warunki!

Tg 5011-40.141

NASZYM CELEM PAN dobrze ubrany!

Powazna solidna na nowoczesnej zasadzie „SZUZY odbiorcom” oparta firma nie reklamuje się, by za wszelką cenę zbyć swój towar, lecz by przez reklamę, opartą na prawdzie, stworzyć atmosferę zaufania klienteli do siebie. Jeżeli więc reklamujemy się konsekwentnie, czynimy to w świadomości, że bez reklamy powaznie pojętej, przedsiębiorstwo nowoczesne obyć się nie może.

Czynimy to dalej dla tego, by pobudzić powszechne zainteresowanie dla naszej słynnej z dobroci i niskich cen **garderoby męskiej**. — Wówczas bowiem przekonana się każdy, że tak dobry towar należy polecać, by dotarł do najszerzych warstw czytelników naszych ogłoszeń. BOWIEM JAK POWTARZAMY, zadaniem naszym jest, by każdy **PAN był dobrze ubrany**. — **Dzierzymy prym** co do wyboru i niskich cen, gdyż mamy największy wybór nie tylko w Poznaniu lecz w całej Polsce. — Jako specjalne magazyny garderoby męskiej osięgamy w sprzedaży detal cznej **MILIONOWY OBROT**, co jest naprawdę ogromnym sukcesem w obecnych ciężkich czasach.

Zarabiamy **BARZO MAŁO**, lecz sprzedajemy za to **BARDZO DUŻO**, a więc w interesie każdego leży, ażeby kupować tam, gdzie wielki zbył przy minimalnych zyskach.

POLECAMY na zimę: Kilkaset **PLASZCZY** w najnowszych fasonach, po cenach dla każdego przystępnych. — **FUTRA** spacerowe i do podróży, od skromnych do najwykwintniejszych — wybór wprost przyniatający ilością a ceny **NAJNIŻSZE!** — **KOZUCHY** surowe do stróżowania, wyprawa rosyjska! **KOZUCHY** poszyte **SZOFERSKIE** długie, ciepłe nie drogie! **KURTKI** futrzane, **KURTKI** skorzane. **BURKI** zwykłe, **SZYNELE** do podróży, **KOCE** futrzane, **KAMIZELKI** futrzane i jelonkowe z rękawami, **SPODNIE**, **BRYCZESY**, **GOLFY** wybór olbrzymi!

UBRANIA spacerowe, sportowe i wizytowe. **MATERJAŁY** z metra, najmodniejsze desenia, w olbrzymich masach, po cenach fabrycznych. **DZIAŁ MIAROWY** pod kierownictwem bardzo utalentowanych przykracaczy, może zadowolić najwybredniejsze wymagania znawców i miodników mody.

Specjalność **modernizacja i poszycia futer**.
Dostarczamy nasze towary także za bony Tow. „KREDYT”

EDMUND RYCHTER

1SZY mag ul. Fr. Ratajczaka 2, najwykwintniejsze ubiory męskie, tel. 26-07, 54-15
2GI „ ul. Wrocławska 14, pierwszorzedna garderoba męska, tel. 21-71
3CI „ ul. Wrocławska 15, (po schódkach), odzież popularna i zawodowa, tel. 54-25
Czwarty nowootworzony magazyn 5 okien wystawnych, 3 wejścia, Ostrów Wlkp. Rynek 18, telefon 35. dz 1357/8

Telefon 17-25 **FUTRA** Rok zał. 1897
Gdzie kupuje się najtaniej futra damskie i męskie?
w firmie
Wł. Sulicki, Poznań, Bazar, ul. Nowa 7.
Wielki wybór gotowych futer, blamy, skóry wszelkiego rodzaju. Przewieszanie i odświeżanie futer wykonuje się tanio, sumiennie, pod gwarancją w własnej pracowni kuśnierskiej. zg 16 251

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł
Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Pw 4 168 9 36 40 1

Lukiernia
i Kawiarnia
G. Erhorn
Poznań
Fr. Ratajczaka 39
Tel: 32-28.
Tg 356

Oprawy ksiązek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

DOM nowy,

wolny od podatków i stempla, z dwoma składami w Poznaniu dochód 13 500 zł, cena 105 000 zł, wpłaty 45 000 zł Resztę na kilka lat na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zg 16 225

Duże jasne lokale przemysłowe

(dom podwórzowy) przy ulicy 27-go Grudnia nr. 2, do wynajęcia od 1 stycznia 1933.

Bliższych informacji udzieli „VESTA”,
Sw. Marcin 61, pokój 32.

Pr 5008-40.139

PLUCA chora, wycieńczone długotrwałym uporczywym kaszlem, kokluszem, dychawicą, zaflegmieniem objawiającym się nagłymi napadami duszności — leczą

ZIOŁA Dra BREYERA Nr. 1 — znane i wypróbowane przez tysiące chorych.

REUMATYZM - artretyzm, podagra, zwapnienie tętnic, zła przemianę materji, otłocność schorzenia skórne, nieczystość cery leczą ze skutkiem!

ZIOŁA Dra BREYERA Nr. 2 — nie mające równych sobie.

Żądać w oryginalnym opakowaniu w aptekach i składach aptecznych, lub w wyciwni „POLHERBA”
Kraków - Podgórze Skr. 48.

Zainteresowani otrzymają na żądanie darmo z wyciwni broszurkę „Jak odzyskać zdrowie”.
Pr 4 965-70.95

Rzeźnictwo

w Kościanie z domem, całkowitem urządzeniem motorym zapędem, dobrze zaprowadzone zaraz korzystnie na sprzedaż.

Zgłoszenia Jan Wdowicki, Kościan, Wrocławska 10.
ng 5 751

Parowa maszyna leżąca
prawie nowa, o mocy 6 K. M.

parowa maszyna stojąca
używana, o mocy 25 K. M.

i twornik (Dynamo)

dostosowany do maszyny parowej o sile 25 K. M. są na korzystnych warunkach do nabycia.

Bliższe szczegóły udzieli reflektantom

Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu

ul. Mickiewicza 2, pokój 3.

Pr 5 005-40.135

Dla swego sekretarza (adwok. i not.)

powaznego, samodzielnego, zdolnego, trzeźwego i sumiennego poszukuje **adwokat** (reorganiz. swe biuro) odpowiedniej posady u pp. kolegów lub instytucji. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zg 16 202

Zawiadomienie

Dostosowując się do obecnej konjunktury i położenia gospodarczego, których **naigłówniejszym** nakazem jest **oszczędność**, zlikwidowaliśmy z dniem 1 października 1932 r. na czas nieokreślony filję naszą przy Starym Rynku 89. I. p., tak, że sprzedaż od dnia tego odbywa się nadal wyłącznie w centrali naszej przy

ul. Gwarnej nr. 19

Celom zmniejszenia naszych zapasów urządzamy **WIELKĄ SPRZEDAŻ** po cenach na ten okres specjalnie znizonych i prosimy Szanowną Klientelę wykorzystać tak wyjątkową okazję.

Polecamy w wielkim wyborze:

Tapety, Linoleum, Ceraty, Chodniki, Listwy.

CENTRALNY DOM TAPET

Sp. z o. o.

Pr 4 999-40.113

Miód pszczelny lipcowy

Tegoroczny świeży pod gwarancją z najlepszych pasiek Podolskich brutto w blaszankach po cenie 5 kg. Zł. 9.—, 10 kg. Zł. 17.—, 30 kg. Zł. 44.—, 60 kg. Zł. 85.— wraz z opakowaniem i opłatą pocztową lub kolejową, wysyła za zaliczką 1. Winokur, Tarnopol Nr. 88.
ng 5 759

Z aluminium są korzyści
gdy się je na sucho czyści!

Po czyszczeniu należy przedmiot suchą, miękką szmatką przetrzeć!

Do czyszczenia i szorowania tylko
Wyrób Zakładów Persil o światowej sławie

ATA

Przyjazd do Poznania:

KOLEJOWY ROZKŁAD JAZDY KURJERA POZNAŃSKIEGO

Przyjazd do Poznania:

Gdańsk — Warszawa — Bydgoszcz — Toruń — Gniezno	054 z Gdyni Gdańska	241 z Insterburga Jawny	728 z Gdyni - Gdansk Warszawy	936 z Bydgoszczy	1428 z Warszawy Insterburga - Wstawa	1508 z Golezna do odwołania	1656 z Warszawy - Tomia Gdyni - Gdansk	1937 z Torunia Gdyni - Gdansk	2353 z Gdyni - Gdansk Torunia				
Zbąszyn — Opalenica	056 z Paryża Berlins	227 z Berlina	335 z N. Tomia z dni swiatecznych	529 z Opalenicy w dni robocze	730 z Zbąszynia	919 z Zbąszynia	1313 z Paryża - Berlina - Berlins - Gdansk - Torunia - Gdansk	1405 z Berlina	1503 z Berlina	2208 z Berlina			
Lwów - Kraków - Katowice — Ostrów Wkp.	227 z Warszawy	538 ze Srodzy w dni robocze	605 ze Lwowa	734 z Warszawy Katowice	906 z Kępna	1336 z Krakowa	1445 z Warszawy Katowice	1754 z Warszawy	1853 ze Srodzy w dni robocze	2057 z Krakowa Lodzi			
Łódź — Strzalkowo — Września — Kutno — Swarzędz — Kostrzyn	341 (Sobota) Warszawa - Part	529 z Swarzędza w dni robocze	742 z Łodzi Warszawy	901 z Strzalkowa	1110 z Kostrzyna w dni swiateczne	1400 z Warszawy	1500 z Kostrzyna	1606 z Strzalkowa	1704 w dni robocze czwartki i soboty do Berlins - Gdansk - Torunia	1749 z Kostrzyna w dni robocze	1929 z Łodzi	2110 z Kostrzyna	2257 z Warszawy
(Wielu) — Drawski Młyn — Międzychód	100 z Krzyża Wielena	729 z Wronki	747 z Kawicy w dni powszednie	837 z Wielena - Dr. Mlyna Międzychoda	1340 z Krzyża - Wielena Międzychoda	1630 z Międzychoda przez Staniachy	1847 z Krzyża - Wielena Międzychoda	2141 z Międzychoda przez Staniachy					
Bydgoszcz — Wągrowiec	716 z Wągrowca	848	1406	2153									
Dziembówko — Chodzież — Rogoźno Wkp.	722 z Rogoźna	912 z Dziembowa	1350 z Dziembowa	2052 z Dziembowa	1747 z Sierpcza w dni robocze	2053 z Wojsztyna Kopanicy							
Kopanica — Wolsztyn — Grodzisk Wkp.	545 z Sierpcza od 1. IV do 14. V 1933 w dni robocze	645 z Sierpcza od 1. X 1932 do 31. III 1933 w dni robocze	733 z Wolsztyna	1343 z Wolsztyna	1747 z Sierpcza w dni robocze	2053 z Wojsztyna Kopanicy							
Rawicz — Leszno — Kościan	222 z Kościana w niedziele i święta	410 z Wrocławia	528 z Kościana w dni robocze	628 z Czempina w dni robocze	722 z Leszna	816 z Mosiny w dni robocze	915 z Rawicza	1108 z Wrocławia Rawicza	1255 z Mosiny w niedziele i święta od 1. XII. 32 do 31. III. 33	1352 z Wrocławia			
Ludwikowo (Ruch wycieczkowy)	816 od 1. V do 14. V. 1933 było w niedzielę i św. dnia	941 od 1. V. do 14. V. 1933 codziennie	1041 od 1. X. do 31. X. 32 oraz od 1. V. do 14. V. 1933 w niedziele i święta	1141 od 1. V. do 14. V. 1932 codziennie	1255 od 1. XII. 32 do 31. III. 33 w dni swiateczne	1311 od 1. X. do 31. X. było w niedziele i święta	1453 od 1. X. do 31. X. codziennie	1541 od 1. V. do 14. V. 1933 codziennie	1757 od 1. X. - 31. X. 32 w święta od 1. V. do 14. V. 1933 codziennie	1902 od 1. X. do 31. X. 1932 w niedziele i dni swiat. 1933 codziennie	2002 od 1. X. do 31. X. 32 w święta i od 1. V. do 14. 1933 codziennie	2102 od 1. V. do 14. V. 1933 w niedziele i dni swiat.	
Poznań Wschodni (Główna)	529 w dni robocze	641 w dni robocze do 25. X. i od 15. IV. do 14. V. 33	716	728	742	848	901	1110 w niedziele i święta	1326 było w soboty do 25. X. i od 15. IV. do 14. V.	1406	2257	2353	
UWAGA: Pociągi pospieszne oznaczone są tłustymi liczbami.	1500 w dni robocze	1508	1606	1656	1749 w dni robocze	1929	1937	2110	2153	2257	2353		

WYŚCIGI KONNE z totalizatorem

odbędą się w Poznaniu na torze wyścigowym w Ławicy w dniach 9, 12 i 16 października 1932 r.

Początek gonitw o godz. 14 (2-giej).

W niedzielę 9. X. Handicap Wielkopolski.

Autobusy Poznańskiej Kolei Elektrycznej kursują za opłatą od Mostu Teatralnego 60 gr., od końca przystanku tramwajowego linii nr. 7 po 40 gr. od osoby. — Odjazd pociągu kolejowego z Poznania do Ławicy o godzinie 13.26 powrót z Ławicy o godzinie 18-tej.

Pz 4 963 40 66

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Swetry najtaniej

w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego Wielkie Garbary 36. — Dziecięce od 1.50. damskie 2.90. męskie 4.50. pulawery męskie od 2.25. kaesony ciepłe trykotowe 1.90. koszule 2.50. kombinacje dziecięce 1.40. staniki 1.50. bertej 0.90. szale białe 1.25. rekawiczki damskie kremowe 1.25. 1.95. — skórkowe 2.50. 3.50. pończochy Bemberga 1.85. strzałka 2.50. Macco 0.50. skarpetki męskie 0.35. bielizna: krawaty. Wielki wybór. Pz 4 963-57-199

Losy

1 klasy, najsześciuświaty, poleca kolektura Kędziory, Poznań, Siaroca 5/6. narodził Nowej. zdg 32 065

Dywany żywieckie

reczne wiązane, prawdziwe tylko z marka ochronną „Dywan Żywiecki” na płomień. — Wylączna sprzedaż Bracia Górcyccy Poznań Stary Rynek 44. I. piętro. wejście z ulicy Woźnej. Pz 4 774-39 214

„Antyki”

M. Flasiński, Woźna 9. Meble używane, Wielki wybór polecamy po cenach najniższych. Zakup — Sprzedaż. Pz 4 776-57-15

Filatelisci

bogate wybory znaczków po cenach przystępnych oraz czasopisma filatel. poleca Galkiewicz ul. Woźna 1. zdg 33 949

Antykwarycznie

najkorzystniej. Kupno — Sprzedaż Marcinkowskiego 28. Pz 4 748-40 54

Jadalnia

nowa wyklinkana polerowana — wewnątrz mahoń sprzedam za 1800. poważnym reflektantom. Półwiejska 28 m. 13. od 3-8. zdg 33 935

Skład

delikatosew i nabiału w centrum przy Placu Wolności 3 przyległym mieszkaniem 4 pokoje zaraz tania na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn zdg 33 971

Skład

beżna sprzętów kuchennych dobrze zaprowadzony. 30 lat tania sprzedam mieszkaniem główna ulica miasto powiatowe dobra okolica. Do objęcia 8-10 tys. zł. według umowy. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 5745

Drut kolczasty

jak nowy korzystnie do nabycia w każdym ilościach. Roman Gruszczynski, handel żelaza i metali. Poznań Przemysłowa 21 telefon 73 61. zdg 33 937

Parcele

w Puszczykowsku blisko stacji, najmniejszej jednorodzinnej i większe korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn zdg 31 631

Pianino

(Rud. Ibach) dobrze utrzymane. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 33 392

Fisharmonja

radioaparaty na prad stały, gramofony tania sprzedam Lokal Publicznej Licytacji Wroniecka 4. Pz 4974-40 75

Sprzedaz — Naprawa

wiecznych piór
wielkich systemów
Skład Papieru —
Montownia Wiecz-
nych Piór. — Józef
Czosnowski. — Po-
znań Ratajczaka 2
zdg 34 404

Sypialkę białą

komplet 280 zł sypialkę debową. (okna, leżanki) okazują tania. Lokal Publicznej Licytacji Wroniecka 4. Pz 4972-40 1

Pokój męski

furnitury klubowe kanapy, biurka szafy biurowe okazują tania. Lokal Publicznej Licytacji Wroniecka 4. Pz 4 975-40 76

4 kompletne jadalni

od 25 zł różne inne meble okazują sprzedam Lokal Publicznej Licytacji Wroniecka 4. Pz 4973-40 74

Sklep

cukierków w śródmieściu zmienia na inną branżę. PP. fabrykantów proszę o odpowiednie propozycje. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 99

„Tatra”

2 cylindrowa typ 12 karetki kromy okazyjne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 554

Piekarze i cukiernicy

Kuwertura począwszy już od 2.70 zł. kg. Syrop ciemny 0.80. białe 0.95. proc. kg. 0.90. Masło kakaowe 1.00. prosz. kg. 3.30. Plusz kokosowy 5.30. Persipan 1.00. Koks mielony 1.20. Kwas winny 1.00. Pu-drowy cukier czysty 1.50. — Kwas winny 1.00. — Miazga jabłkowy na marmeladę kg. 0.65. sliwkowy kg. 0.80. (przy większym odbiorze specjalne ceny) poleca Wytwórnia cukrów i czekolady L. Siedziński Poznań Wroniecka 16. telefon 12 42. zdg 34 538

Swetry — Pullovery ceny fabryczne

damskie 3.50. 4.75. wełniane 6.50. nowości 8.50. 9.85. 12.50. męskie 2.65. 3.25. suwaczem 5.75. deseniowe suwaczem 7.50. 8.95. dziecięcy 1.50. 2.25. suwaczem od 3.50. czapki damskie nowości — berylne od 90 groszy szale białe jedwabne od 90 groszy wełna jedwabna od 1.50. Trykotaż dziecięce od 1.45. damskie pantalonki ciepłe od 1.35. Największy wybór najtaniej. Warszawa Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdg 34 542

Piec

żelazny szamotowy korzystnie. — Ruge Długa 3 parter. zdg 34 419

Skład

z towar krótki i d. ładnym mieszkaniem sprzedam 3 500 zł. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 34 417

Fortiorierki

Piekary 22 23 m. 52. zdg 34 411

Akwarium

rybami sprzedam tania Kerker, Szkolna 78. zdg 34 512

Firany

najtaniej Raczek Stary Rynek 94. zdg 30 906

Tatras

doskonale polskie maszyny do szycia oraz inne najlepszej marki w cenie od 250 — za gotówkę i na spłatę. Phigier-ski, Poznań św. Marcin 23. zdg 31 402

Pończochy Bemberga

prawdziwym szewkiem 1.85. 2.25. szoty Bemberg 2.50. 3.00. strzałka 2.25. 2.50. 3.25. Macco od 0.50. Fildecose od 1.85. Wełna jedwabna od 1.65. Jedwab do prania 0.90. 1.25. skarpetki męskie ni-cjanki 0.35. meryzwiane 0.65. jedwabne 0.75. Fildecose 1.10. wełniane od 1.25. rekawiczki — skórkowe 2.45. kowlowe wyszy-ciem 3.45. mankielka 3.75. kre-mowe od 1.25. Bielizna — Try-kożane największy wybór najta-niej Warszawa Składzie fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdg 34 543

Meble kuchenne

kupuje się najkorzystniej. Łako-wa 4 a. stolarnia. zdg 34 453

2-pokojowe

mieszkanie ze składem towarów krótkich sprzedam. Adres Kur-jer Poznański zdg 31 863

Kolonjalkę

małym mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 32 274

Piece

kuchentki kafilowe przenośne tania poleca Miłich Dolna Wilda 21. zdg 32 508

Parcel

budowlanych największy wybór. miejskich, podmiejskich dogod-ne warunki „Ossodopol”. Rzeczy-pospolitej 9. zdg 33 198

Parcele

w Puszczykowsku blisko stacji, najmniejszej jednorodzinnej i większe również ogród owocowy sprzedam lub zamienię na parcele w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 157

Jamniki

czysta rasa, długowłosa, młode brązowe szataki 25 zł sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 387

Parcele

dwie, każda 700 metrów Jeżyce przed Aleją Zeromskiego, skana-lizowana woda swiatła 0.50 mtr. sprzedam Maciejewski, Dabrow-skiego 88. telefon 62 66. zdg 33 781

Księgarnię

w Bydgoszczy, dobrze prosperu-jąca, sprzedam z powodu wyjaz-du. Zgłoszenia „Egzytencja”. Agencja Reklam. Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 5761

Sypialnie

także mniejsze polerowane, nowo-czesne (białe) tania kupisz stolarni Kwatowa 6 zdg 33 590

Jadalnia

sliczna, styl empirowy witrażna sprzedam za pół ceny kupna. Adres Kurjer Pozn zdg 33 591

Pod wille

piękny ogród, w najlepszym poło-żeniu Poznania wartości 30 000 złotych sprzedam lub zamienię na inny obiekt. Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 40.85. Pz 4981/40.85

Meble stylowe

najtaniej w własnej fabryki wy-stawa mebli Tama Garbarska 3, Szczaniński. zdg 33 507

Dywany Chodniki Kilimy najtaniej

w firmie Dywa-ny Żywieckie — Bracia Górcyccy Poznań Stary Rynek 44 I pie-tro wejście z ul. Wójnej. Pz 4 773 30 213

Angielkę

westfalska sprzedam. Górczyń-ska 52. zdg 34 722

Palarnię kawy

pojemności 15 kg kawy na zap-ed oraz druga na 50 kg zboża sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 716

Prasownia

dobrze zaprowadzona do odstą-pienia Jeżyce, Piotra Wawrzy-niaka 3. zdg 34 566

Kolonjalka

zaprowadzona wekszem miesz-kaniem. Adres Kurjer Poznań-ski zdg 34 658

Karete

czteroośmowa piękna sprzedam. Klimek Szkolna 9 zdg 34 596

Okazyjnie

futro na nurkach tania sprzedam Odpowiednie dla księży. Adres Kurjer Poznański zdg 33 902

Maszynę

piezaca Ideal sprzedam korzystnie. Waly Jadwigi 5 mieszcz. 5. zdg 34 593

Piesek

renirzerka małego sprzedam. — Ratajczaka 29 mieszkanie 5. zdg 34 591

Futro skunksy

dobrze utrzymane na wysokiem męczyźnie. Adres Kurjer Pozn. zdg 34 588

Studebacker

limuzyna dobrze utrzymana sprze-dam. Polna 24 karaś 1 (przed południem) zdg 34 577

Pianino

koncertowe zagraniczne bardzo dobre okazująnie sprzedam gotów-ka. Łanowa 43 m. 6. zdg 34 514

Fotele

kanapa, klubowe, eleganckie jak nowe okazująnie. Aleje Marcin-kowski 3b m. 24. zdg 34 518

Pianino

zagraniczne jak nowe okazująnie. Strzelecka 26 m. 9. zdg 34 524

Siatka

do wodnej odula-lich na prze-dział lub pod górę daje piękne fale szt. 5 zł plyn do zwłaza nig włosów but. 1.50 zł tylko u Wenzlika Aleje Marcinkowskie-go 19. zdg 34 527

2,80 Pullover

męski suwaczem prima 5.50; 8.50 kaesony ciepłe 1.30 koszu-la 2.30. szale wełniane 0.90. 1.50; rekawiczki 1.00. skarpetki męskie 0.25. 0.35. 0.75. 1.25. Tryko Wiel-kie Garbary 10. firma chrześc-jańska. zdg 34 527

Sól

jadalna, bydlęca, przemysłowa do skór oraz wyrobu mydła po-cenach monopolowych dostarcza Wolny Skład Sól na Miasto Poznań, Szyparska 14/15 przy Ta-mie Garbarskiej, telefon 28-82. Pz 4 700-30 162

Baczość fabryki wyrobów blaszanych

Która fabryka dostarcza blaszan-ki z zamknięciem gwintowanym (jak do Sydołu lub Globinu) o pojemności 50 i 100 gr? Oferte opróbkowana uprasza się Kurjer Poznański zdg 34 492

Starożytne meble

mahonowe brązowe dywan sa-lonowy 3x4 kilimy zegary na dło kowalskie, mikromierz Jan-sprzedaż. Skarbowsa 4 parter. kowska Stawna 6 parter. zdg 34 546

Piekarze, cukiernicy

Marmelade owocowa pow. dia sliwkowe. Persipan Kuwertura deserowa i mączna Kakao w blokach, proszku czekolade w proszku Masło kakaowe Kokos mielony Miazga jabłkowy sliwkowy na marmelade Poudant, Cukier pudrowy msk cukrowy, Kwas winny Orzechy laskowe i włoskie (budra) Pestki, morele-wo. Fiatarski sławki kal formaj-skie Wanilia w proszku Stanoł, labezki stanolowe, syrop białe i ciemny po cenach zniżonych poleca najtaniej L. Siedziński, Poznań Wroniecka 16 tel. 12 42 zdg 34 547

Piekarniki

koksownik taczki w kęsa ilość okazująnie sprzedam B. Zwickowski i Ska ul. E. Szczanińskiej 4b zdg 34 480

Samochód

wysyłkowy Fiat 501 w dobrym stanie sprzedam bardzo tania. Oferty do Kurjer Poznański zdg 33 475/6

Kartówkę

30 gr mtr. taty 10 gr Rynek Ła-zarski 17. zdg 27 344/5

Meble

najniższe ceny poleca magazyn mebli Woźna 12 Zytokowiak. zdg 33 634 5

Meble kuchenne

po każdej cenie sprzedaje Ko-niecki Paskowa 3 Wytwórnia mebli kuchennych zdg 25 987

Maszyny do pisania

dobre okazująnie z gwarancją od zł 50 nowe od zł 550 również zamiane naprawe oraz przeż-feruje Skóra i Ska Poznań Aleje Marcinkowskiego 23. Pz 3 562 31 47

W. Grosz-kiewicz

Stary Rynek 59 telefon 2255 hurt. detal. Magazyn bławatów dywa-nów i firan pole-ca w wielkim wy-borze po cenach zniżonych Dywa-ny 180 x 300 od 31.50. 175 x 250 od 46.80. 200x300 od 67.50. Bogule 200 x 300 od 140. pr plusz 200x300 od 198. Dywaniki od 275. Chodniki z metra od 175 Pw 3 559-31 43

Skład

cukierków i papieru przy szkole dobrze zaprowadzony tania na sprzedaż. Krzeszowskiego 8. zdg 34 535

Kolonjalkę

sprzedam Adres Kurjer Pozn. zdg 34 533

Maszynę

dobra sprzedam tania. Kilińskie-go 6 m. 22. zdg 34 521

Koń

z półszorkiem 4 lata tania sprze-dam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 34 519

Maszyna

do cholewek lewo ramienna, Ko-złowski, Szewska 15. zdg 34 561

Wilczek

na sprzedaż Poznańska 37 m. 4 zdg 34 494

Konia

i platformę sprzedam. Jasna 14, mieszkanie 1. zdg 34 409

Skład

cukierków tania. Adres Kurjer Poznański zdg 34 349

Beczki

do kwaszenia kapusty regał stół szufladkami do składu kolonjal-nego sprzedam korzystnie Olej-niczak Piekary 5. zdg 34 476/7

Sprzedam

garnitur lustro, stół, maszyna krawiecka Singera. Ul. Długa 16 m. 1. zdg 34 411

Jadalnię

nowa sprzedam tania. Wielkie Garbary 8 m 11. zdg 34 670

Skład

roboty ręczne sprzedam Oferty Kurjer Pozn zdg 34 615

Rewolucja

cen na naprawy radiotechniczne Pogotowie radiowe czynne do go-dziny 9 wieczorem. „Radiolabor” Skarbowsa 7 telefon 41-10. zdg 34 677

Sprzedam

stół stolarski z narzędziami ma-lonowy 3x4 kilimy zegary na dło kowalskie, mikromierz Jan-sprzedaż. Skarbowsa 4 parter. kowska Stawna 6 parter. zdg 34 546

Wózki

do rozwożenia towarów Adres wskaże Kurjer Pozn zdg 34 615

Wózek

dziecięcy sprzedam Wrocław-ska 30 m 21. zdg 34 698

Kolonjalkę

centrum dobrze zaprowadzona Oferty Kurjer Poznański zdg 34 627

Dubeltówka

na sprzedaż Chwaliszewo 48 m. 21. zdg 34 625

Parasole

ogrodowe balkonowe deszczowe i słoneczne pole-ca Wytwórnia Parasoli, Wielka 27-29. dg 705

Robotki tania

biegacze 140 zł 175. poduszki 1.25; serwetki 55. Dranzosówna Aleje Marcinkowskiego 3 naprzeciw Poczty zdg 3597

„Berkla”

maszyna do krojenia wyrobów mięsnych za bezcen sprzedam. Nowy Dom Komisowy Woźna 16. rz 3595

Sypialnia, kuchnia

biurka szafy łóżka żelazne, stoły lustrowe krzesła różne inne meble używane okazująnie Nowy Dom Komisowy Woźna 16. rz 3594

Kolonjalka

Pierwsze losowanie książeczek premjowych

odbędzie się 31 października r. b.

Właścicielom książeczek premjowych zwracamy uwagę, że tylko te książeczki brać będą udział w premjowaniu, na które do 20 października r. b. uiszczono prawidłowo przewidziane w „Postanowieniach“ wpłaty.

Nowy rok premjowy rozpoczyna się z dniem 1 listopada r. b.

Kto pragnie brać udział w przyszłorocznym premjowaniu, winien już w listopadzie wykupić książeczkę premjową w Oddziale przy ul. 27 Grudnia 19.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA POZNANIA

(dawn. Bank Miasta Poznania) ul. Nowa 10. ng 5771/2

10 dni okazyjnych

W czasie od 6 do 16 października udzielamy

10% rabatu

na wszelkie damskie wełny sukienkowe — płaszczowe — kostjumowe

na materiały męskie ubraniowe i płaszczowe

na chodniki — materiały dekoracyjne firany — story — narzutki i obicia meblowe.

Olbrzymi wybór — doskonałe gatunki. Prosimy korzystać

Z. Bytnerowicz

Poznań, St. Rynek 52, narożnik ul. Wodnej.

P 50 000/1-40.112

NAJlepsze fabrykaty większy wybór niższe ceny

nabywcom naszych samochodów używanych

korzyści nawet dzisiaj rzadko spotykane polecamy specjalnie

Ford	4-osobowy kryty
Ford	4-osobowy 2-drzw. kryty
Ford	4-osobowy otwarty
Fiat 520	10/45 KM. 4-osobowy kryty
Fiat 521 C.	10/50 KM. 4-osob. kryty
Fiat 521 N.	10/50 KM. 6-osob kryty
Fiat 525 N.	15/70 KM. 6-osob. kryty
Tatra	2 cyl. 4-osobowy kryty
Overland-Whippet	4 cyl. 4-osobowy kryty
Minerva 12 C. V.	8 40 KM. 4-osob. kryty
Chevrolet	ciężarowy dobrze utrzymany wiele innych

Bostawa niezwłoczna dogodnie warunki zapłaty

Brzeskianto S.A. Poznań ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65.

Pg 5003-40.134

PIECE

kuchnie westfalskie, rury, kolana, płyty z kragami, kuchenki natto-gazowe, żelazka elektryczne, gazowe i okwiczne, wagi i ciężarki tanio

A. KOSZEWSKI Poznań St. Rynek 61. Pg 4 980 40.86

Nadzwyczajna okazja!

Kino w Łodzi

istniejące 20 lat, czynne, z całkowitem urządzeniem, kompletna instalacja 2 aparatami projekcyjnymi, pierwszorzędną aparaturą dźwiękową (nonsing) z przemyśle nieporozumień wewnętrznych natychmiast do sprzedania. Interes pewny — żadne ryzyko. Reflektanci tylko poważni. Oferta sub. „Zi 40 000 gotówka“ kierować: Łódź, Piotrkowska 292, m. 3 W. Gralak. Informacje osobiste od 4-5 popoł. ng 5 763

Kafle do pieców

pierwszej jakości, gładkie i ozdobne w wszystkich kolorach; glazurowane płyty ściennie i licówki do wykładania ścian, kotłów i peców; kamionkowe płyty posadzkowe krajowego i zagranicznego wyrobu; tyk szlachetny w różnych kolorach i odcieniach i wszelkie inne materiały budowlane w wielkim wyborze stałe w składzie GUSTAW GLAETZNER. Centralne Materiałów Budowlanych i Dachówek POZNAŃ 3, ulica Jasna nr. 19. Tel. 6-80 i 63.28. Składnica: ul. Kraszewskiego 10. dg 1355

DZIURKI

okretke mereżka, plisowanie, dekatyzowanie, obciążanie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek haftu monogramy wykonuje terminowo najtaniej

„HAFTOPLIS“ St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok firmy Czenczyński i Kruk) Filja Romana Szymańskiego 1. Plac Świetokrzyński. Pw 3 104-17.42

Parcele

kupisz najtaniej w

DE-KA-HA

Aleje Marcinkowskiego 13 Tel. 29-58 zg 16 240

Wyciąć!

Szczęście i dobrobyt przez

LOSY I. Kl. 26. Polskiej Państwowej Loterii Klasowej

Główna wygrana 1 000 000 zł

oprócz tego premje i wygrane po

zł 300 000, 150 000, 100 000, 75 000 itd.

Co drugi los wygrywa.

1/4 losu 10.— 1/2 losu 20.— 1/1 los 40.— zł

Próbuj i Ty natychmiast szczęścia swego w najszcześniejszej i znanej kolekturze

Juljana Langer, Poznań

Centrala: Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol) Oddz. Wielka 5.

Tel. 31-41, 16-37 P. K. O. 212.475.

ng 5 681 Zamówienia piśmienne załatwia się odroczną pocztą.

Zamówienie

Niniejszem zamawiam do I. Kl. 26. Polsk. Lot. Państw.

1/4 losu po 10,— zł

1/2 „ po 20,— zł

1/1 „ po 40,— zł

Należytość uiszczę natychmiast po otrzymaniu losów blankietem nadawczym P. K. O. przez firmę załączonym.

Imię i nazwisko

Dokładny adres

Wyciąć!

Sensacyjna praktyczna nowość!

ONDULACYJNY GRZEBIEŃ stwarzający podwójnie falistą ondulację

praw. zastrz.

Onduluje krótkie i długie włosy, bez korbówek, szpilek, lub innych pomocniczych środków, lecz naturalną drogą, przez zwykłe czesanie.

Solidny i trwały, służyć może kilka lat. Niezbędny dla pań i panów. Dużo zaoszczędzicie, nie wydając na fryzjera, mając przytem zawsze ładnie ondulowane włosy. Wysyłamy za zaliczeniem pocztowym. Prosimy zamawiać zaraz.

„KADEWU“ Łódź, Skrz. poczt. 405. Oddział 146

Dla zaprowadzenia oddajemy 1000 ondulacyjnych grzebieni po cenie reklamowej

2 zł

za sztukę

Kupuję

każde ilości kapusty jak i wagonowo za gotówkę KWASZARNIA KAPUSTY „TRYUMF“ Poznań, ul. Dąbrowskiego 38 — Telefon 61-48

Lokal handlowy

narożnik Pocztowej i Zamkowej, nadający się na branżę bławatów ewentl. z 6 pokojowym mieszkaniem na 1 piętrze, od 1. 1. 1933 r. do wynajęcia. Zgłoszenia: Skład Tapet, Pocztowa 31. Pg 4 970-40.72

Wielka licytacja mebli oraz dzieł sztuki

W środę, dnia 12-go, oraz w czwartek, dnia 13 października, od godz. 10 do godz. 18-tej, sprzedawać będą z polecenia i na odpowiedzialność zainteresowanych, dobrotnie najwięcej dającym za gotówkę w lokalu Publicznej Licytacji, ul. Wronecka 4, pochodzące z posiadłości hrabiowskiej meble, dywany, dzieła sztuki:

kompl. salon Biedermayer, kompl. salon Biedermayer bogate inkrustow., kompl. salon biały (Ludwik XV), szafa do monet z dekoracją cennych medalionów z kości słoniowej (unicat), sekretarz „Empire“ ozdobiony franc. sztychami (oryginały), 2 szafy mahoniowe oryg. „Empire“ z brązowymi okuciami, różne oryginalne pojedyncze meble (antyki i nowoczesne), kompl. buchar mahoni obicia zielony broka. 2 kompl. wielkopańskie jadalnie (bogato rzeźbione i inkrustowane), partje większych i mniejszych perskich i polskich dywanów, pomostów i kilimów, olejne obrazy, portrety i krajobrazy z XVIII wieku, akwarele francuskiego mistrza Horace Vernet, rysunki Matejki i in., sztychy miedziane i kolorowe różnych mistrzów Keeniczek, W. Summers i innych, świeczniki i kandelabry z brązu i kryształu. Pg 4 985-40.127

Pozatem sprzedawać będą kilka kompl. pokoi jadalnych, sypialnych, dużo praktycznych pojedynczych mebli oraz 2 fisharmonje, 2 radioaparaty, gramofony etc. Lokal otwarty codziennie od godziny 8-maj do 18-tej.

Brunon Trzczaś

zaprzyjęt. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. W. Garbary 34, tel. 2126 i 3175.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, 10 b. m., o godz. 12 w południe, sprzedam najwięcej dającym za gotówkę w firmie „Express“, Małe Garbary 5:

kilkadziesiąt płaszczy i ubrań męskich. ng 5 598

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Dawid, kom. sąd. Sniadeckich 26.

Wróciłem Dr. med. B. Warpechowski

Specjalista chorób nerwowych i umysłowych. Nerwice. Elektroterapia. Poznań, Jasna 11.

Filja rzeźnicza

przy bardzo ruchliwej ulicy w centrum miasta, dobrze zaprowadzona, do wynajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zg 16 235

Otworzyłem kancelarię adwokacką

w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 3 b I. zg 16 229 telefon 26-44

M. OLSZEWSKI, adwokat.

Zapotrzebowanie swoje na OWOCE ZIMOWE pokrywa W. Państwo najkorzystniej zg 16 228

na TARGU OGRODNICZYM

w firmie A. Poinke, Plantacje Owoców w Bojanowie

POLSKA-AMERYKA

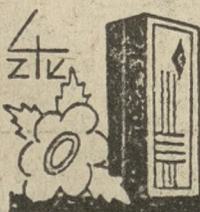
bez żadnych kosztów i honorarjów zgóry — prowadzi na własny rachunek wszystkie sprawy w Ameryce Półn.: spadkowe, poszukiwania, adresy handlowe, windykacje etc.

„Inpolam“, Warszawa, Filtrowa 63, tel. 9.15-63, 8.97-54. ng 5 758

Limuzyna

6-7 osobowa marki „Chrysler“ typ 80 prawie zupełnie nowa korzystnie do sprzedania. Przyjmujemy ewtl. mały samocędz jako wpłatę.

M. Stępczak i Ska. Małe Garbary 9 telef. 11-25. zg 16 227

CHORA WĄTROBA-RODZI INNE CHOROBY!

Przy cierpieniach wątroby, woreczka żółciowego i kamicy żółciowej stosujcie

Zioła magistra Wolskiego

ze znakiem ochronnym BILLOSA

Żądać w aptekach i drogerjach

Wytwórnia Warszawa — Ziola 14

5003 9 274

KOLEJOWY ROZKŁAD JAZDY KURJERA POZNAŃSKIEGO

Ważny od 2. X. 1932

Odjazd z Poznania:

Gniezno — <small>Bydgoszcz Toruń</small> — Warszawa — Gdańsk	do Hawy (Łódź - Pabianice)	618	740	1045	1215	1420	1525	1903	2255	
	do Berlina	254	748	1140	1443	1520	1710	1945	2359	
Opalenica — Zbąszyn	do Berlina	246	345	610	945	1410	1515	1530	1900	2231
	do Wrocławia	105	246	345	610	945	1410	1515	1530	1900
Ostrów Wkp. — <small>Katowice - Kraków - Lwów Skalmierzyce - Warszawa</small>	do Lwowa	106	246	345	610	945	1410	1515	1530	1900
	do Wrocławia	505	704	940	1145	1337	1510	1612	1710	1940
<small>Swarzędz Kostrzyn</small> — Września — <small>Strzałkowo Kutno</small> — Warszawa	do Wrocławia	106	425	505	704	940	1145	1337	1510	1612
	do Wrocławia	005	504	700	830	1326	1515	1735	1915	
Międzychód — Drawski Młyn — (Wielen)	do Wrocławia	755	1403	1600	1853					
	do Wrocławia	750	1413	1526	1955					
Wągrowiec — Bydgoszcz	do Wrocławia	420	515	815	1515	1625	2105			
	do Wrocławia	130	440	610	700	800	1005	1215	1320	
Rogoźno Wkp. — Chodzież — Dziembówko	do Wrocławia	130	440	610	700	800	1005	1215	1320	
	do Wrocławia	1450	1525	1640	1905	1945	2115	2358		
Grodzisk Wkp. — Wolsztyn — Kopanica	do Wrocławia	700	825	920	1020	1115	1330	1415	1610	1730
	do Wrocławia	1450	1525	1640	1905	1945	2115	2358		
Kościan — Leszno — Rawicz	do Wrocławia	700	825	920	1020	1115	1330	1415	1610	1730
	do Wrocławia	1450	1525	1640	1905	1945	2115	2358		
Ludwikowo (Ruch wycieczkowy)	do Wrocławia	700	825	920	1020	1115	1330	1415	1610	1730
	do Wrocławia	425	505	603	704	740	755	940	1045	1145
Poznań Wschodni (Główna)	do Wrocławia	1337	1525	1600	1612	1710	1853	1903	1940	2255
	do Wrocławia	425	505	603	704	740	755	940	1045	1145
UWAGA:	do Wrocławia	1337	1525	1600	1612	1710	1853	1903	1940	2255
	do Wrocławia	425	505	603	704	740	755	940	1045	1145
Pociągi pociągowe oznaczone są	do Wrocławia	1337	1525	1600	1612	1710	1853	1903	1940	2255
	do Wrocławia	425	505	603	704	740	755	940	1045	1145
ustemmi liczbami.	do Wrocławia	1337	1525	1600	1612	1710	1853	1903	1940	2255
	do Wrocławia	425	505	603	704	740	755	940	1045	1145

Puszczykowo
domek cztery ubikacje ogródem
wynajme lub sprzedam Lipowa 3.
Pg 4 979-57.191

Waga
kupię 10 kg sprzedam. Sien-
na 3. mieszkanie 6. zdg 34 813

Wprost - Wprost
Wprost - Wprost
do Hurtowni Porcelany
tylko Wroniecka 24, podwórze.
zdg 34 814

Specjalny
skład kawy, herbaty i cukierków
w najlepszym położeniu w dużym
mieście powiatowym z powodu
zmiany stosunków rodzinnych ta-
nio na sprzedaż. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 34 808

Remington
duży Adler walizkowy sprzedam.
Szkoła 7/8. m. 8. zdg 34 726

Meble
tanie wprost z składnicy poleca
K. Bakos, ul. Weneckańska 1.
Most Chwaliszewski przy krzyżu.
zdg 34 821

Skład konfekcji
towarów krótkich mieszkanie.
miasto, 25 000 z powodu choroby
korzystnie sprzedam. Informa-
cje Schlachta, Gniezno, Rynek 2.
zdg 34 831

Salonik brzozy
Biedermayer
bardzo ładny, cena reklamowa.
Poznański Dom Komisowy, Do-
minikańska 3. Pg 4991-40.123

Zegar
z kurantami okazynie Anty-
kwarna Marcinkowskiego 28.
Pg 4 948.40.55

Meble
solidnie wykonane - po cenach
przystępnych Andrzejewski
Wrocławska 4 przy Starym
Rynku dawniej M. Focha 38.
Pg 4721.59.12

Skład
papieru przy ruchliwej ulicy,
egzystujący 27 lat Kraszew-
skiego 4, m. 6. zdg 34 148

Skład
owoców, drobiu w śródmieściu
1.000.- Adres Kurjer Pozn.
zdg 34 267

Skład
kolonialny mieszkanie 3 pokoje
kuchnia sprzedam. Adres Kur-
jer Pozn. zdg 34 150

W. Groszkiewicz
Stary Rynek 50.
telefon 2255 hurt.
detał. Koldry w
wielkim wyborze
po cenach niż-
szych watanow.
reczna praca od
12 jedwab ada-
maszek na białej
wacie 26 jedw.
pr adamaszek na
białej ang wacie
46.50 jedw ada-
maszek na wełnie
(chem. czyszcz.).
47.50 jedw pri-
ma na wełnie -
(chem. czyszcz.).
68.50 puchowe w
każdej cenie piek-
nie wykonanie fi-
rany tytułowe ang.
3 częściowe już od
8.50.
Pw 3 500-31.44

Nesesser - walizka
skórzana komfortowa. Marynar-
ska 7 mieszkanie 4. zdg 34 207

Domek
nowy sprzedam ogrodem przy
Poznanu. 5 800, wpłaty 4 500 -
Oferty Kurjer Poznański
zdg 34 216

Figurę
salonowa (Hr. Potocka) tania
sprzedam. Malkowska, Czesła-
wa 17a parter. zdg 34 254

Skład
narożnikowy dobrze prosperu-
jący cygar, papieru przy tem 2
pokoje kuchnia. Oferty Kurjer
Poznański zdg 34 832

Wilka
okaz. sprzedam - zamiennie na
szczenie doza. Swarzędz, Stary
Rynek 13 parter. zdg 34 196

Rzeźnictwo
kompletne w śródmieściu Pozna-
nia motorem zapedem sprzedam.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 34 228

Wóz rzeźniczy
kryty tania odda. Marsz. Focha
173 rzeźnictwo. zdg 34 220

Sprzedam
dom o dwóch mieszaniach z o-
grodem okolica Górczyna. Adres
wskaże Kurjer Poznański
zdg 34 203

Majątek
2 200 mórg Pomorza ziemia do
bra. Cena 400 000 wpłaty 100 000
lub zamiast na kamienie dopła-
ty 20 000. Pośrednicy wykluczeni.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 34 205

Majątek
1 200 mórg dobrej ziemi sprzedam
wpłaty 80 000. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 34 299

Sprzedam
pościel kurkie tania. Słowackie
35 mieszkanie 10. zdg 34 303

Do nabycia
renomowana wytwórnia soków
oraz innych specjalności na do-
godnych warunkach. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 34 313

Zakład
fryzjerski centrum Gniezna -
kompletne urządzenie. mieszka-
nie przykrywa sprzedaż korzystnie
Gawlikowa. Gniezno Hotel
Dworcowy. zdg 34 641

Futro
podrózne garnitur koszykowy.
pierzyna stół krzesła. Strzelec-
ka 25. miesz. 8 zdg 34 262

Kapelusze
Olszewski. Półwiejska 11.
zdg 34 271

Krawaty
Olszewski Półwiejska 11.
zdg 34 272

Koszule
Olszewski Półwiejska 11.
zdg 34 273

Samochód
Jedka półcieżarowa gotowy do
jazdy Benz bardzo tania na
sprzedaż. Adres wskaże Kurjer
Poznański zdg 43 177

Firany
madrasowe tania Prokop Kwia-
towa 9. zdg 34 181

Motocykl
B. M. W 750 cm model 32.
prawie nowy za gotówkę sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zdg 34 182

Kolonjalke
mieszkaniem ogrodem gotówka
sprzedam. Stosunki rodzinne.
Adres Kurjer Pozn. zdg 34 187

Skład
galanterii 8 000. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 34 192

Młyn
przy Poznanu 45 000 sprzedam
lub wydzierżawie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 34 172

Kolonjalke
z mieszkaniem 2 pokoje kuchnia.
dobrze zaprowadzona sprzedaż za-
raz. Wiadomość Kurjer Poznań-
ski zdg 34 165

Ładna parcelę
pod budowę przy tramwaju Gór-
czyźnie sprzedam. Walter Bosa 12
zdg 34 281

Dom
2 składy dochód 2 900 rocznie.
Września ul. Dzieci Wrzesniń-
skich 5. zdg 33 677

Futro Seal
bardzo tania sprzedaż. Ul. Rzecz-
pospolita 3 w podwórzu prawo.
L. lewo. zdg 33 885

Lustro
trzy częściowe krawieckie sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zdg 33 924

Gospodarstwo
72-morgowe, żywym i martwym
inventarzem sprzedam. Cena we-
dnaj ugody. Teclaw. Goleczewo
81 poczta Rokietnica. zdg 33 979

Szyny
kolejki polnej 2 000 b. mtr. toru.
600 rozpięcia 65 profil. sprzeda
korzystnie Roman Gruszczyński.
handel żelaza i metali. Poznań.
Przemysłowa 21. telefon 73-61.
zdg 33 936

Opony
nowe, rozmiar 31 x 4.40 i 32 x 4
okazyjnie sprzedam. Elibor. Ga-
siorowskich 6. Pg 4 964.40.70

Dom
willa, nowy 2 mieszkania trzypo-
kajowe Dabrowskiego Plantacja
16 500. Osadopol Rzeczypospoli-
tej 9. zdg 33 497

Planino
„Quwandt” tania. Górna Wil-
da 76. miesz. 5. zdg 34 407

Gabinet
lódka metalowe, leżankę sprze-
dam tania za gotówkę. Handla-
rze wykluczeni. Kanałowa 3.
miesz. 4. od godz. 5
zdg 34 410

Fuzja
szektorika 16. Krupp. jak nowa
bardzo lekka sprzedam. Łakowa
10. miesz. 6. zdg 34 350

Samochód
Peugeot 4 osobowa limuzyna w
dobrym stanie gotowa do jazdy
okazyjnie tania sprzedam. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 34 894

Motocykle
400 i 1 400 zł. Dabrowskiego 28.
m. 5. zdg 34 640

Sprzedam
killmy 3x160. dywan czeskie
350x250. obrazy artystyczne.
książki wartościowe. fortepian
wiedeński koncertowy. nuty klas-
ykw. sypialnie antyk i salonik
Biedermayer. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 34 368

Skład
z urzędzeniem i towarami tania
sprzedam. Adres Kurjer Pozn.
zdg 34 352

Sprzedam
konia, wóz z kłatkami do drobiu
ul. Wierzbicice narożnik Topo-
łowej u p. Józwiaka. zdg 34 486

Biuurko
Półwiejska 5 m. 10 zdg 34 483

Transparent
reklama świetlna. duża. sprzeda
tania fryzjerska św. Marcina 16/17
zdg 34 481

Waga
decymalna 1 000 /kg. korzystnie.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 34 475

Schody
żelazne. brecone okazynie. Oferty
Kurjer Poznański zdg 34 473

Sprzedam tania
Fiat 505 coupé 6 osobowy w do-
brzym stanie. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 34 555

Dla nowożeńców
złotki prosty styl bardzo ładny
fason po bajecznie niskich ce-
nach. Poznań. Dom Komisowy
Dominikańska 3. Pg 4996.40.118

Oronę
720x120 używana lecz w dobrym
stanie kupię. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 34 044

Wielkopańska jadalnia
cieżka dębowa. stół okrągły 24
osoby ładna wtryna dużo rzeź-
by. bardzo dobrze utrzymana jak
nowa wyjątkowo tania. Poznań-
ski Dom Komisowy Dominikań-
ska 3. telefon 24 42
Pg 4997.40.117

Hallo! Hallo!
Październik
najwyższy czas kupić ładną syp-
ialnię! Najtaniej tylko Poznań-
ski Dom Komisowy Dominikań-
ska 3. Pg 4995.40.119

Uwaga! Bardzo tania!
Piękny pckó męski
dębowy wewnątrz małof ładne
rzeźby. biblioteka 2 25 solidna
praca. Poznański Dom Komiso-
wy. Dominikańska 3.
Pg 4988.40.116

Anodówki „Emka”
najkorzystniej

150 wolt wykazująca 175 wolt z
17.90 - 120 wolt wykazująca 140
wolt 13.90. 100 wolt wykazująca
120 wolt z 11.25 90 wolt wykazu-
jąca 110 wolt z 10.00 60 wolt
wykazująca 75 wolt z 7.40. Bate-
rie wysła się na całą Polskę za
załączeniem 2 - Za przed-
płatniem karty gwarancyjnej z
baterii anodowej „Emka” lud-
jem jednorazowo akumulator
gratis. „EMKA” Zakłady Ra-
dio-elektrotechniczne. Radioapa-
raty przyrządy gramofonowe
i aparaty fotograficzne właśc.
Marian Włodarczyk. Poznań
Wrocławska 30 telefon 3683.
Pg 5 012.40.140

Pianina dobre, tania
zakręcane płyt metalowa. do
wyboru Hintze, Neumann,
Krauss. Poznański Dom Komiso-
wy. Dominikańska 3. telef. 2442
Pg 4993.40.121

Salonik
pokryty zielonym adamaszkiem.
prosty styl. bardzo tania. Poz-
nański Dom Komisowy Domi-
nikańska 3. Pg 4994.40.120

Kasy National
jak nowe 4 i 6 obslug wyjątkowo
tania. Poznański Dom Komisowy
Dominikańska 3. Pg 4992.40.122

5 KUPNA

Kupuje
używane meble oraz stare rzeczy
i sprzedaje. Poznań. Piekary 5.
zdg 33 895

Domek
mały nowy z ogrodem w Pozna-
niu kupię. Kilian Gniezno. Sien-
kiewicza 5. zdg 33 857

Motor
2 HP. 220 wolt około 1 700 obro-
tów kupię. L. Zuchowski Rawicz
zdg 33 835

Wille
jednomieszaniowa 4 do 6 poko-
jowa przy tramwaju kupię za
gotówkę. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 33 852

Bufet
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zdg 34 103

Lardo
kryte tylko w dobrym stanie kupię
narychmiast. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdg 34 108

Motor
używany 4 HP na ropę lub benz-
ynę Deutz albo Benz kupię. -
Oferty Kurjer Poznański
zdg 32 071

Gospodarstwo
lub dom kupię. wpłacie 20 000.
szczegółowe oferty Kurjer Pozn.
zdg 34 139

Piec
szamotowy lub przenośny kupię.
Oferty cena Kurjer Pozn.
zdg 34 158

Poszukuję
składu kolonialnego z gościnnem
na wsi lub kolonialni w mieście.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 34 212

Do
łazienki kupię wannę. Oferty
Kurjer Pozn zdg 34 244

Wille
kilkumieszaniowa. wtem 1 mę-
szkanie 6 pokojowe przy tram-
waju kupię. - Pożądamy nowy
objekt wolny od podatku. Szcze-
gółowe zgłoszenia i warunki Kur-
jer Poznański zdg 34 768

Meble używane
całe komplety raz pojedyncze
sztuki kupię i przyjmuję w ko-
mi Poznański Dom Komisowy.
Dominikańska 3. telefon 24 42
Pg 4990.40.124

Pile
taśmowa heblarke, małe maszy-
ny do drzewa kupię. Oferty ce-
na Kurjer Poznański zdg 34 800

Kupię
domek wille ogrodem murowana
przy Poznanu dobrej komunika-
cji wprost od gospodarza. Zapłacie
gotówka 12-15 000 zł. Oferty
Kurjer Poznański zdg 34 780

Oronę
720x120 używana lecz w dobrym
stanie kupię. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 34 044

Kupię
100 mórg dobrej ziemi lub po-
zostawie dzierżawy 300-500 mórg
warunek ziemia 3-5 klasy. dre-
nowana. dogodna komunikacja.
budynki dobre od właściciela. -
Oferty Kurjer Pozn. zdg 34 819

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 34 261

Natychniast
poszukuje kupna majątków fol-
warków gospodarstw dla powa-
żnych reflektantów - upraszam
szczegółowe opisy. Mam wielki
wybór majątków także na sprze-
daż. Agentura Dóbr Molinek. Po-
znań ul. Marszałka Focha 67.
zdg 34 197

Samochód
kryty towarowy sprzedam. Kupa-
nie używane samochody. „Au-
topank” Przemysłowa narożnik
Jakóba Wujka telefon 66 61.
zdg 34 232

Kolonjalke
dobrze zaprowadzona kupię. -
Oferty Kurjer Pozn. zdg 34 294

Pianino
za gotówkę kupię. Podać cenę
markę kolor Kurjer Poznański
zdg 34 325

Piecyk
pokojowy żelazny kupię niedrogo.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 34 336

Wózek
dziecięcy modny kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdg 34 347

Majac
20 tysięcy gotówki pragnę kupić
wille resztkowe lub wzorowe go-
spodarstwo dobrej budynkami
blisko Poznania Agencji wykluc-
zeni. Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdg 34 191

Piec gazowy
do ogrzewania kupię. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 34 170

Magiel
kupię. Zgłoszenia skład Dabrow-
skiego 90. zdg 34 096

Kupię
gospodarstwo 25 mórg Oferty
Kurjer Poznański zdg 33 419

Obrazy
olejne znanych malarzy kupię
okazyjnie. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 34 401

Kupię
gotówka sypialnie jadalne nowe
względnie mało używane. Oferty
Kurjer Poznański zdg 34 510

Gospodarstwo
40-50 mórg kupię niedaleko mia-
sta i kolei. Szczegółowe oferty
oraz warunki Kurjer Poznański
pod zdg 34 050

Kupię
futro srebrne długie. Oferty cena
Kurjer Poznański zdg 34 616

Skrzypce mistrzowski
kupię. Szczegółowe oferty Kur-
jer Poznański zdg 34 717

Kamienicę
lub wille komfortowa obszer-
nem podwórzem możliwie cen-
trum z wpłaty 60 000 zł. od wła-
ściciela wprost spiesznie kupię.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 34 665

Platformę
kupię. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 34 589

600 litr. mleka
1 etn. masła dziennie kto do-
starczy za gotówkę? Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdg 34 587

Kupię
dwie lampy bocznikowe. łukowe
dla prądu stałego 110 lub 220
Volt. Oferty Kurjer Poznański
zdg 34 583

Kupię
rower do rozwożenia towarów.
Drogeria. Półwiejska 4.
zdg 34 579

Piec
uzyw. Schreibera kupię. tel. 16-95
zdg 34 570

Kupię
samochód ciężarowy, używany 2
tonnowy lub podwozie autobusu.
Zgłoszenia Leja Leszno Średnia
29. ng 5 763

Poszukuję
sie używanej centrali elektrycz-
nej o mocy około 5 K M. 220
wolt z baterią stacyjną. Zgłosze-
nia piśmienne do Kurjera Po-
znańskiego pod dz 1 369

6 KAMIENICE

Kamienicę
bardzo masywna nowa z trzema
składami dobrze się rentująca za
28 000 sprzedam. Głowacki Sza-
mociń. zdg 31 622

Kamienicę
nowa do budowa przy wpłacie
50 tysięcy spręda właścicieli.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 632

Kamienicę
na Jezycach sprzedam, dochód
13.200.-. Kraszewskiego 9, m. 7.
zdg 34 387

Dom
kupię wpłacie 6 tysięcy złotych.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 34 145

Administrację domów
(dla członków ulgi) załatwia
najkorzystniej Spółdzielnia Kre-
dytowa Właścicieli Domów
Stol. M. Poznania. Sew. Miel-
żyńskiego 23. zdg 34 245

Kamienicę
kupię korzystnie wpłacie 30 000.
Zgłoszenia tylko właścicieli do
Bariera Poznańskiego zdg 34 238

Wille
3 pokojowa, komfortowa 35 000.
Wpłaty 30 000 sprzedam - Po-
średnicy wykluczeni. - Spiesznie
zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 34 296

Wille
nowowbudowana Górczyn tram-
waj ogród kanalizacja 30 000.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 34 276

Kamienica
narożnikowa przy ruchliwej uli-
cy Starego Rynku skład większe
mieszkanie wolne. Oferty Kurjer
Poznański zdg 34 815

Willa
3 mieszkania wolne, tania na
sprzedaż Adres Kurjer Poznań-
ski zdg 34 688

Kamienica
centrum, składy, śpichrze wjazd
dochód 10 000. cena 80 000. wpła-
ta 30 000. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 34 474

Wybór
kamienie will, domów. poleca
pośredniotwo „Krakus” Poznań.
Pocztowa 30. telefon 58-66.
zdg 34 551

Kamienicę
komfortowa, dochód 32 000 sprze-
dam lub zamienie na mniejsza
z dopłatą. Adres wskaże Kurjer
Poznański zdg 34 606

Kamienica
okazyjnie nowoczesna (ul. Jasna)
wolne mieszkanie dochód 20 000.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 34 681

Dachy
pokrywa i naprawia wszelkiego
rodzaju Walenty Miadwicz -
mistrz dekarSKI. św. Marcina 54.
telefon 27-35 zdg 34 675

Willa
Solacz. 4 duże pokoje komfort
sklepy jasne ogród sprzedaż
wynajęcia. Ogładac Mazowiecka
24 od godz. 11-1 i 3-5
zdg 34 578

Kupna
poszukuje wartościowej kamieni-
cy w cenie ca. 200 tys. zł. z ure-
gulowaniem hipotekami zaliczka
100 tys. zł. Spiesznie zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 34 568. -
Agenci wykluczeni.

Nieruchomość
przemysłowo - handlowa i dom
mieszkalny sprzedam lub wy-
dzierżawie. Centrala Mebli Swa-
rzedz. ng 3563

Kamienicę
3-piętrowa, nowa budowa. Ła-
zarsz sprzedam. Cena 95 000, wpła-
ty 60 000, dochód 11 000. Macie-
jewski, Dabrowskiego 88, tele-
fon 6266. zdg 34 786

Kamienica
narożnikowa przystanek tramwa-
jowy. dochód brutto 15 500 cena
105 tysięcy,

Pokój
kuchnia ogród. Bosa 26 a.
zdż 34 184

5 pokojowe
mieszkanie 11. metro Młyńska.
centralne ogrzewanie odpowiednie
dla adwokata lekarza do wy-
najęcia wprost od gospodarza od
1 listopada. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdż 34 053 lub telefon
43-90 od 10-13.

Ladne mieszkanie
3 pokoje kuchnia umeblowane
na odstąpienie. Czynsz miesięcz-
ny. Prądzińskiego 51. mieszka-
nie 6 od 4-7.

Mieszkanie
4 pokojowe częściowo umeblowa-
ne odstąpienie. Czynsz niski. Wi-
domość Kurjer Poznański
zdż 34 654

Pokój
kuchnia za mieszkalną dzierżawę
w Starejce. Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 051

4 pokojowe
III piętro od gospodarza zaraz
do wynajęcia blisko Starego Ry-
nka. Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 409

Pokój
z kuchnią wolny zaraz. warst-
ki od gospodarza. Ulica św. Wa-
wrzyńca 29 m. 2. zdż 34 365

Dwa
pokoje kuchnia zaraz. Łukasze-
wicz 28. zdż 34 488

Jednopakojowe
mieszkanie wynajmie gospodarz.
Adres wskazuje Kurjer Poznański
zdż 34 696

Mieszkania
2, 3, 4, 5, 6, 7 pokojowe za dzier-
żawę „Informator”. Aleje Mar-
cinkowskiego 5. zdż 45 690

Czteropakojowe
kuchnia I piętro ul. Wielka.
wolna dzierżawa 100 zł miesięcz-
nie. 3 lata zgóry. Adres Kurjer
Poznański zdż 34 720

Próżny
pokój z kuchnią od gospodarza.
śródmieście 25 zł wakaże. Iw-
żenka. Wierzbicice 21. parter.
zdż 34 661

Czteropakojowe
komfortowe, częściowo umeblowa-
ne słoneczne 2050 wtem
czynsz rok zgóry. Adres Kurjer
Poznański zdż 34 661

3 pokojowe
kuchnia w Swarzędzu. czynsz
miesięczny wynajmie. Oferty
Kurjer Poznański zdż 34 075

Pokój
z kuchnią zaraz do wynajęcia.
zdż zgóry Bosa 36. rz 3579

Dwupokojowe
ładne mieszkanie (Jeżyce) wprost
remontu. elektryczność włącznie
wynajmie zgóry 1 600. Pośrednicy
wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 737

2 1 5
pokoi. Długa 3. m. 9. gospodarz.
tel. 2316 dz 1 306

Dwupokojowe
kuchnia wprost kosztów 200 waka-
że Metelski. Szewka 11. m. 9.
zdż 34 740

Mieszkanie
1-pokojowe za dzierżawę dwa-
letnią Piotra Wawrzyńskiego 43.
mieszkanie 10. zdż 34 799

Pokój
wielki i mniejszy z kuchnią za
55 zł wynajęcia. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdż 34 775

2
pokoje z kuchnią, umeblowane.
oddam za wyprzedzeniem 5 000.
Oferty Kurjer Poznański zdż 34 806

Kamienica narożnikowa
wymieszany obiekt. blisko centrum
dobre sie rentująca. korzystnie
sprzeda właściciel. Oferty Kur-
jer Poznański zdż 34 733

Mieszkanie
umeblowane 3 pokoje kuchnia.
pokój dla służki do wynajęcia
w Sołcu. Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 765

6 SZUKA MIESZK.

UrządNIK
stała posada poszukuje 2 pokoje
kuchni przynależnościami naj-
chętniej Wilda od gospodarza —
czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 723/4

Mieszkania
dwa lub czteropakojowe. śród-
mieście lub pobliżu z czynszem
przystępnym poszukuje zapie-
kaniowy etatowy — Zapłaci
ewent. koszt częściowe umeblowa-
nie. — Uiszczę czynsz zgóry i
szwarantuję regularne płaćenie
czynszu Szczęgłowe oferty Kur-
jer Poznański zdż 33 896

Poszukuje
mieszkania 2-3 pokojowego. wy-
godami Jeżyce. śródmieście.
czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański
zdż 33 980

Mieszkania
do 8 pokojowego słonecznego.
przy głównych ulicach miasta.
poszukuje nie wyżej drugiego pię-
tra od zaraz względnie 1. 1. 33.
Oferty od właścicieli z podaniem
czynszu do „Par”. pod 57.172
Pg 4 935 57.172

W Puszczykowie
lub Puszczykówku
poszukuje wille możliwie blisko
lasu od zaraz do wydzierżawie-
nia na stałe. Oferty z dokładnym
podaniem położenia i bliższych
danych uprasza się do „Par”. Al.
Marcinkowskiego 11 pod 40.87
Pg 4 945 40.87

Mieszkania
3, 4, 5 pokoi centrum poszukuje
lokator na odpowiedzialnem stan-
owisku. Dzierżawa ewtl. zgóry
Oferty Kurjer Poznański zdż 34 021

Wyższy urzędnik
poszukuje 2-4 pokojowego miesz-
kania. Czynsz regularny za-
pewniony. Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 388

UrządNIK
bezwzględnie pewny płacik po-
szukuje 1-2-pokojowego mieszka-
nia śródmieście. Oferty Kurjer
Poznański zdż 34 378

Portjerstwa
domek mieszkaniem poszukuje.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdż 34 141

Mieszkania
dwopakojowego poszukuje od go-
spodarza. czynsz miesięczny. —
Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 218

Mieszkania
pokój kuchni od 1 listopada po-
szukuje Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 250

Szukam
mieszki 4 pokoi z wygodami w
domek nowoczesnym nie wyżej
II. p. Mogę zapłacić 1/2 roku zgóry.
Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 260

Dwupokojowe
ewentualnie jednopakojowe kuch-
nie od gospodarza dam dzier-
żawę zgóry Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 277

Mieszkania
1-2 pokojowego dzierżawa rok
zgóry. Urbański. Słowackiego 69.
zdż 34 105

Poszukuje
miejscopokojowe, komfortowe.
słonecznego okolicy Wilsona lub
Jeżyce nie wyżej II Oferty Kur-
jer Poznański zdż 34 348

Lekarz
poszukuje 2 pokojowego mieszka-
nia na Górczynie blisko tramwa-
ju Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdż 34 301

Wyższy
urzędnik poszukuje 3-4 pokoi
od zaraz. wysoki parter I. II.
piętro. Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 312

3-4
pokojowego mieszkania z wygo-
dami w pobliżu śródmieścia po-
szukuje wyższy urzędnik pań-
stwowy. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdż 34 344

Wojskowy
poszukuje dwu-pokojowego miesz-
kania miesięcznie 80 zł Oferty
Kurjer Poznański zdż 34 316

Pokoju z kuchnią
szuka od zaraz bezpłacie mał-
żeństwo wprost od gospodarza.
(Czynsz zgóry poduje umowy
Oferty Kurjer Poznański zdż 33 894

Bezdzielne
małżeństwo pokoju z kuchnią.
okolica Łazarza czynsz zgóry.
wprost od gospodarza. Oferty
Kurjer Poznański zdż 33 922

Trzypokojowe
wygodami nie wyżej drugiego
piętra śródmieście wprost go-
spodarza poszukuje solidny urzędnik.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdż 34 018

5-6
pokojowego mieszkania. komfor-
towego. słonecznego poszukuje
docent Uniw. Pozn. bezpłacie.
Oferty Kornicki. Grotzgera 14.
zdż 34 305

„Informator”
poszukuje mieszkań
dla poważnych reflektantów. —
Aleje Marcinkowskiego 5.
zdż 34 692

UrządNIK
poszukuje mieszkania 3-4 poko-
jowego od gospodarza. Czynsz
zgóry. Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 617

Mieszkania
jedno-dwupokojowe możliwe
w śródmieściu poszukuje wypła-
calny. Oferty do Kurjera Poznański
zdż 34 491

Emeryt wojskowy
poszukuje dwupokojowego czynsz
miesięczny ewentualnie przynaj-
mniej administracyjny. Oferty Kurjer
Poznański zdż 34 624

Próżnego
pokoiu okolicy Wielkiej poszuk-
je kupiec. Oferty Kurjer Poznański
rz 3503

Próżnego
pokoiu poszukuje zaraz lub od
15. Zgłoszenia do Kurjera Poznański
zdż 34 694

2
pokoiu przódnych od gospodarza.
śródmieście. poszukuje. Czynsz
ewentl. pół roku zgóry. Oferty
Kurjer Poznański zdż 34 713

Pokoju
próżnego poszukuje od Piotra
Wawrzyńskiego lub Dahrowskie-
go. Zgłoszenia Piotra Wawrzy-
ńskiego 3. prasowania. zdż 34 507

Poszukuje
1 lub dwóch pokoi kuchnia. dam
czynsz 2 lata zgóry Oferty Kur-
jer Poznański zdż 34 668

Emeryt
państwowy poszukuje mieszka-
nia 2 lub 3-pokojowego od 1 li-
stopada. Bliżej centrum. Oferty
Kurjer Poznański zdż 34 827

2
lub 3-pokojowego mieszkania z
względnie wygodami poszukuje.
okolica parku Wilsona lub Jeży-
ca. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdż 34 818

Lekarz
poszukuje mieszkania 2 lub 3 po-
kójowego kuchnia w pobliżu kli-
niki wojewódzkiej. Polna Jac-
kowskiego. Zgłoszenia Dr. S.
Libelta 4 kodz 4-5 zdż 33 150

Poszukuje
4-5 pokojowego mieszkania w
śródmieściu wprost od gospodar-
za. Piątkowski drogerja. Pół-
wiejska 4. zdż 34 581

Poszukuje
2-3 pokoje kuchnia wygodami
małżeństwo bezpłacie. Czynsz
zgóry Oferty Kurjer Poznański
zdż 34 781

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Czteropakojowe
zamiana na mniejsze Spółdziel-
ni Urzędników Państwowych —
Oferty Kurjer Poznański zdż 34 415

Zamienię
3 pokojowe mieszkanie przy ul.
Matejki na 4-5 pokojowe w śród-
mieściu. Piątkowski drogerja.
Półwiejska 4. zdż 34 580

11 POKOJE UMEBL.

Urzędniczk
studentki gimnazjum: na wspólny
lub osobno z utrzymaniem
lub bez i opieka przynajmniej
karzowa Iza Wichrowska. No-
wy Rynek 5 II m 3 od 10 12
i od 5-7. zdż 32 984

Pokój
małżeństwo lub 2 panom. Grobla
27 a m. 6. zdż 33 419

Pokój
dwuosobowy Ratajczaka 14. mie-
szkanie 21. zdż 33 563

2-osobowy
wynajmie od 1. 10. Mickiewicza 7
miesz 9. zd 30 789

Pokój
1-2 osobom. Matejki 59. miesz-
kanie 10. zdż 33 403

Matejki
60 mieszkanie 1 dwuosobowy.
wszelkimi wygodami od pocią-
g. stego. zdż 33 700

Ratajczaka 11 a
3 wejście m 70 2 panom.
zdż 34 385

Pokój
umeblowany Wielka 15. m. 7.
zdż 34 576

Pokój
elegancki. Kochanowskiego 5.
miesz 7. zdż 34 375

Kantaka 5
m. 18. pokój mebl. zaraz lub
15. 10. zdż 34 447

1-2
pokoje solidnym od 1. 11. godni-
na 5-7. Ratajczaka 33 m 14.
zdż 34 446

Utrzymaniem
bez Słowackiego 29. wejście
Asnyka II. nr. zdż 34 443

20
wspólny panu. Muzyczna. Pa-
bryczna 35 a. zdż 34 441

Inteligentnym
dobrze umebl. czysty niekrepu-
jący. jeden dwuosobowy. Kwa-
szewskiego 4 mieszkanie 6
zdż 34 147

Ogrodowa
12 m 3 paniom pokoje utrzy-
manie. zdż 34 144

Zygmunta
Augusta 10a m. 9. bielima po-
ścielowa pożądana zdż 34 143

Frontowy
dobrze umeblowany elektrycz-
ność łazienka Stroma 6. I. pra-
wo. blisko Ratajczaka.
zdż 34 206

Pokój
elektr. sąsiedztwo Parku Wil-
sona utrzymaniem bez studen-
tom. Skryta 7. parter lowo
zdż 34 156

Dwuosobowy
Wierzbicice 30a m 4.
zdż 34 217

Zaraz
frontowy panu. Kanakowa 6 par-
ter. prawo. zdż 34 201

Śródmieście
drugiego pana na pokój niekrepu-
jący. Kosia 5 m. 3. zdż 34 300

Dwa
pokoje z utrzymaniem fortepiana z
osobnym wejściem w Górczynie.
Adres wskazuje Kurjer Poznański
zdż 34 300

Dla dwóch
panów elegancki pokój z bańko-
nem centralne łazienka telefon.
tylko utrzymaniem. Młyńska 2.
mieszkanie 12. zdż 34 236

Pokój
ładny elektryczna łazienka dla pa-
nienek. Ratajczaka 26 mieszka-
nie 5. zdż 34 350

Duży
frontowy. Grunwaldzka 20 b.
mieszkanie 9. zdż 34 334

Park Wilsona
2 komfortowe pokoje Matejki 61.
mieszkanie 10. zdż 33 750

Pokój
wolny na 2 osoby. Aleje Marcin-
kowskiego 3 b mieszkanie 19.
zdż 33 821

Słoneczne
łazienka 2. Strzelecka 25. m 8.
zdż 34 406

Kantaka 6
I. piętro wynajmie duży słonecz-
ny pokój. utrzymanie.
zdż 34 302

Pokoik
skromny panu oraz pokój wspólny.
Ogrodowa 15. mieszkanie 10
zdż 34 504

Pokój
słoneczny. św. Wojciecha 24. I.
lewo. zdż 34 506

Pokój
telefon. centralne. I piętro. Adres
Kurjer Poznański zdż 34 406

Jasna
dobowa sypialnia kuchnia i łazienka
korzystnie. Marsz. Focha 82.
zdż 34 462

Pokój
dla inteligentnego pana albo
dwóch. Ratajczaka 11a m 102.
wejście 7. zdż 34 453

Pokój
dobrze umeblowany. Kopernika
5 m. 8. zdż 34 455

Wspólny
Łakowa 14 III. zdż 34 304

Małżeństwu
Kanałowa 6 m. 16. zdż 34 363

Niekrepujący
elegancki utrzymaniem. Różana
23. II. zdż 34 360

Pokój
2 osobowy. Mickiewicza 15 m. 8.
zdż 34 485

Dwuosobowy
frontowy Focha 77 m. 10.
zdż 34 482

Urzędnikom
pokój utrzymaniem. tanie. Ry-
baki 31 m. 12. zdż 34 478

2 studentkom
oddzielny utrzymaniem tanie. —
Aleje Marcinkowskiego 19 m. 7.
zdż 34 472

2 urzędniczkom
oddzielny centrum utrzymaniem
80 zł. Adres Kurjer Poznański
zdż 34 471

Frontowy
elektryczność biurko. Niegolew-
skich 2 m 5. zdż 34 470

Pokój
osobne wejście. Szumigala. Pół-
wiejska 37. zdż 34 541

„Informator”
poleca pokoje
Aleje Marcinkowskiego 5.
zdż 34 693

Centrum przyjezdnej
inteligencji. niekrepujący. Rataj-
czaka 33. mieszkanie 3.
zdż 34 603

Studentom
(tkom) dwuosobowy utrzy-
maniem bez. śródmieście. Waly
Kościuski 7 m 1. zdż 34 438

Pokoik
elektryczność. Szewka 15. m. 7.
zdż 34 431

Dwuosobowy
utrzymaniem bez tanie. Malce-
kiego 21. m 6. zdż 34 420

Pokój
fortepian. Wierzbicice 59. m. 8.
zdż 34 427

Jedno-
dwuosobowy. elektryczność. Jó-
sefa 6. m. 8. zdż 34 428

Pokój
utrzymaniem od 15. 10. I lub
2 osobowy. Mickiewicza 18.
mieszkanie 7. zdż 34 389

Przyjme
2 panienki utrzymaniem wspólny
pokój. Aleje Marcinkowskie-
go 11. wejście 7. II. lowo
zdż 34 525

Czysty
inteligentnym stanowiący. Sło-
wackiego 39. m. 9. zdż 34 526

Jedno
dwuosobowy. Wierzbicice 30.
miesz. 7. zdż 34 532

Pokój
dobrze umeblowany I. piętro. tele-
fon. lepsze panu wynajmie
zaraz. Krasieńskiego 13. miesz-
ka. 15. zdż 34 594

Małżeństwu
lub panom. Kreta 5 m. 19.
zdż 34 531

Pokój
umeblowany. Śniadeckich 14.
miesz. 11. zdż 34 534

Skromny
tani pokój od podwórza wynaj-
mie. Matuszek Działyńskich 11.
miesz. 19. zdż 34 497

Dwuosobowy
frontowy. konwersacja polsko-
niemiecka. Szwakarska 15.
mieszkanie 4. zdż 34 495

Klatki
schodowej komfortowy utrzyma-
niem. Masztalarska 7a I. m. 5.
zdż 34 626

Sołacz
dobrze umeblowane 2-4 pokoje.
kuchnia telefon centralne. Sła-
ska 2. rg 3596

Pokój
Szewka 20 mieszkanie 5.
rg 3588

25.—
urzędnicze vis à vis Zupu. Oferty
Kurjer zdż 34 700

Centrum
słoneczny. elektryczność central-
ne ogrzewanie. Kramarska 19/20.
mieszkanie 8 wejście Masztalar-
ska. zdż 30 652

Inteligentnemu
zaraz. Spokojna 21. m. 6.
zdż 34 815

Na czysty
spokojny frontowy przyjmie so-
lidnego pana na stałe mieszka-
nie. Działyńskich 2 m. 5.
zdż 34 520

Pokój
próżny. willa. pierwsze piętro.
światło. ogrzewanie. miesięcznie
pięćdziesiąt złotych. Grodziska 7.
zdż 34 830

Gabinet
sypialnia telefon od 1. Słow-
ackiego wejście Prusa 2 m 10 —
godz. 10-2. zdż 34 753

Piękny
pokój. Matejki 6 m 5.
zdż 34 804

Korzystnie
1-3 osób utrzymaniem bez. Ma-
tejki 1 mieszkanie 4. zdż 34 758

Pan
panom. Marsezka Focha 29
m. 3. Pg 4 984 57.192

Bardzo
ładny. słoneczny elektryczność. II
piętro. narożnik Waly Królowej
Jadwigi wejście Górna Wilda 3.
miesz. 18. Pg 4 958 57.170

12 SZUKA POKOJU

Pani
niekrepującego z utrzymaniem ku-
chni u samotnych okolicy Wildy
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdż 33 867

Urzędniczk
inteligentna (tanio) niekrepują-
cego pokoju bez posługi uży-
waniem kuchni. elektryczność.
front. okolica Wildy. Zgłoszenia
krótkie podane ceny do Kurjera
Poznańskiego pod zdż 34 449

Poszukuje
2 pokoi odpowiednich na lekcje
tańca. Ewentualnie ubikacje. —
Oferty Kurjer Poznański zdż 34 444

Pokoju
eleganckiego. niekrepującego.
centralne łazienka poszukuje ku-
piec Oferty z ceną Kurjer Po-
znański zdż 34 440

2 pokoje
na biura, wysoki parter, plac św. Krzyski, do wydzierżawienia. — Zgłoszenia telefon 66-89. — Pg 3 903-23 62

Pracownię
składnicę, garaż oddam. Karaś, Poczta 3. — zdg 34 138

Skład
Klasztorna 8, dla krawca obuw- nika i na inne cele do wynajęcia. Gospodarz, Wodna 26. — zdg 34 316

Ubikacje
przemysłowe 300 i 500 mkw. pierwszorzędne centrum korzystnie odda gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 200

Gospodarz
wydzierżawi lokal przemysłowo- handlowy centrum, wysokie su- leryny. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 233

Poszukuję
lokalu różnego przy ruchliwej ulicy nadającego się na jadłodaj- nię. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 842

2 duże
ubikacje sutereny frontowe na cele przemysłowe przy ul. Wier- zbiec 24 b. zarząd do wynajęcia. — zdg 34 501

Skład
z mieszkaniem lub bez poszuku- je. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 655

Biura
3 pokoje parterowe front do wy- najęcia. Św. Marcin 49 od go- spodarza. — zdg 34 599

2
próżne pokoje biuro 27 Grudnia m. 11. — zdg 34 598

Pokój
na biuro poszukuje. Oferty Kur- jer Poznański zdg 34 611

Pokoju
na pracownię złotniczą od gospo- darza. Śródmieście. Oferty Kur- jer Poznański zdg 34 517

Lokalu
na przedsiębiorstwo handlowe — ewent. z mieszkaniem przy Sta- rym Ryнку poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 619

Skład
z obszernym mieszkaniem, nada- jacy się na każde przedsiębior- stwo jest od zaraz przy Górnej Wildzie 41 do wydzierżawienia. Zgłoszenia T. Jaruszewski, fabry- ka broni, Woźna 6. — zdg 34 512

Suterenę
75 m kw. jasna, elektryczność, wydzierżawie tania. Bitner, Da- browskiego 79. — zdg 34 7

Składnicy
ca. 40 m² z przyległym pokojem nadającym się na biuro blisko dworca poszukuje od 1. 11. 32 — Oferty Kurjer Poznański zdg 5 764

Poszukuje
ubikacji parterowej na warsztat. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 746

Ubikacje
fabryczne parterowe ca. 100 m kw. z biurem elektr. ewent. ga- zem śródmieście poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 784

3 biura
handlowe. I. św. Marcina na miejscu kilkoletniej firmy zbo- żowej, zarząd do wynajęcia. Zgło- szenia Kurjer Poznański zdg 34 772

Kulturalne
małżeństwo bezdzietne poszuku- je pierwszego listopada pokoju piecem, używalnością kuchni. Wy- czerpujący opis piętrowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 823

14 DZIERŻAWY

70 mórg
dzierżawa państwowa żywy. — martwy inwentarz kompletny do wydzierżawienia. Antoni Molin- ski Wypalanki pow. Oborniki. — zdg 33 833

Szukam
dzierżawy karczmny lub kolonial- ki w większej wiosce. Władysław Przyborski, Mieściska, po- wiat Wągrowiec. zdg 34 399/400

Kawiarnia
z piekarnią w pełnym biegu za 80 zł miesięcznie od właściciela do wydzierżawienia. Objęcie 1 800 zł. Ledworowski, Rawicz, 3-go Maja 21. — ng 5768

Skład
węglowy na każde przedsiębior- stwo, przynależnościami, naj- ruchliwsza ulica mieszkaniem — bez. Olszewski, Umińskiego 25. — zdg 34 584/5

Poszukuję
dzierżawy 40-75 mórg dobrej ziemi z dobrą zabudowaniami w okolicy lasów i wody. powiat Września, Gniezno. Oferty Kur- jer Poznański zdg 33 414

Dzierżawy
260 — 700 1 200 1 400 mórg zarząd do oddania. Pośrednicy wyklucze- ni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 297

Willa
4 pokoje kuchnia ogrodem 5 mórg ziem. blisko Poznania do wy- dzierżawienia. — Adres wskazać Kurjer Poznański zdg 34 189

Pracownia
cukiernicza zarząd do wydzierżaw- nienia. Marszałka Pocha 32. — zdg 34 515

Skład
z mieszkaniem, nadający się na skład konfekcyj lub żelaza do wy- najęcia. Zgłoszenia W. Przyby- lak, Szamotyły, Rynek 18. — ng 5769

Stajnię
wydzierżawie. Dąbrowskiego 60. — zdg 34 576

Ubikacja
na warsztat lub składnicę i sta- jnią do wydzierżawienia. Ohwal- szewo 19. — rg 3593

Stajnia
do wydzierżawienia. Żórawia 8. — rg 3564

Plac
wydzierżawie. Słowackiego 34 I. lewo. — zdg 34 788

Poszukuje
dzierżawy na ogrodnictwo wraz z mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 752

Piekarnia
do wydzierżawienia od właścicie- la. Cena podług umowy. Zgło- szenia Antoni Kmiecik, Krotoszyn, Kaliska 72. — zdg 34 832

Warsztat
stolarski urządzenie lub bez za- rząd wynajme. Wybickiego 3. m. 12. — zdg 34 728

Gospodarstwo
do wydzierżawienia od zaraz obszaru 340 mórg w tem 220 lasu reszta rola i laki, dzierżawa rocz- nie 120 ctn. żyta i ciężary roku- dotkowe. Zgłoszenia Fr. Giel, Kolankowo, poczta Nowawies, Wielka. pow. Inowrocław. — zdg 34 725

16. OSOBISTE

Chiromant Ryszard Morawski - Kalwini
Poznań, Hotel Monopol pokój 10. Pozostaje tylko na krótki czas: oddania naukowo zgodnie z rzeczy- wistością o czym zaświadczyć mogą poważne osobistości, sfer naukowych literackich publicz- stycznych — nietyko wydarzenia jego przeszłości, ale przepowiada przyszłość odgaduje najskrytze myśli zamiary ze znakomitą wy- niknięciem udziela wskazówek najrozmaitszych kwestjach ży- ciowych. Dyskretnie niekierują- ce przyjęcia od 9 rana do 10 wie- czorem. — zdg 29 039

Wytworna
sylwetkę osiągnie pani nabywa- jąca gorset i biustonosze u specja- listki. Masztalska 8/10. — zdg 33 549

31-70
frzyjer. Czesław Witkowski. 27 Grudnia 20. — zdg 34 461

Stala
nauczycielka siedmioklasowej szkoły powszechnej we Lwowie zamieni posadę na taką samą w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Po- znański zdg 32 106

18 URZĘDOWE

Zapowiedź
Podaje się do ogólnej wiadomości, żeł. rolnik Wacław Kin zamiesz- kały w Grzybowie — Chrzan- powiat Września, — przedtem Wrażeńskie Holendry, powiat Konin, syn rolnika Franciszka Kina i żony jego Balbiny z domu Rogackiej zmarłych i ostatnio zamieszkałych w Wrażeńskich Holendrach, pow. konińskim. 2. Zofia Kaczanowska bez zawodu zamieszkała w Wągrowcu przy Opatwie 7, córka rolnika Andrze- ja Kaczanowskiego i żony jego Władysławy z domu Wysoc-kiej zamieszkałych w Brzeżanach Starych pow. wągrowieckim — chcą zawrzeć związek małżeński. Obwieszczenie zapowiedzi nastą- pić winno w Wągrowcu, Wrażeń- skich Holendrach, powiecie konińskim i w Grzybowie Chrzan- pow. wrześniańskim. Wągrowiec, 6 października 1932. Urzędni- stanu cywilnego w z. — Górnicy, ng 5770

21 ZGUBY

Jamnik złoty
nr. znaczka 4194 zaginiony czwartek wieczorem. Proszę oddać za wy- nagrodzeniem ul. Jasna 16, par- ter. lewo. — zdg 34 545

Przybłąkał
się pies wilk. Szamarzewskiego 4/6. — zdg 34 223

Zgubione
papiery piekarskie, czeladnicze na nazwisko Tomasz Byśkide- wicz, unieważniam. — zdg 34 493

22 ROZMAITE

Najtaniej
kupuje się bławaty w firmie Stefan Zietała Poznań Nowa 1. — zdg 33 269

Prośba!
Kupiec w bardzo krytycznym po- łożeniu z chorą żoną i niemow- liciem bez dachu nad głową prosi litościwie serca o jakakolwiek po- życzkę lub datki ewent. posadę. Skierować proszę do Kurjera Po- znańskiego zdg 33 440

Maszynopis
zniżka cen o 33 ½ %
Przepisywanie, tłumaczenie po- wiewanie. Odpisy dokumentów od 25 gr. Św. Marcina 43, obok Zam- ku gdzie dawniej Czystopis. — zdg 33 678

Pluskwy
z zarodkami wytopiam radykal- nie wydmieniem gazami trują- cemi. Teple wszelkie robotwo. Wawrzyniak (Amicus następa. Rynek Łazarski 4, mieszkanie 4. — zdg 83 806

Krawcowa
wykonuje płaszcze, suknie od naj- większych, przeróbki, garderobe dziecięca, bielizna meska staran- nie szybko i tania. Kremowa. Mylina 15 m. 21, u p. Swierziel. — zdg 34 511

Kołdry
przerabiam, poszywam. Smo- czyńska Kwiatowa 8. zdg 33 916

Administracje
kamienie majatków. „Arja” Po- znań Ratajczaka 15. zdg 32 587

Pogotowie Buchalterów
książkowość bilans w abona- mencie 30 zł miesięcznie. „Arja” Po- znań Ratajczaka 15. zdg 32 589

Ziela lecznicze
według przepisów sławnych leka- rzy przeciw chorobom żołądka, ki- szek, płuc, nerwów, watroby, ne- rek, pecherza, hemoroidom, upła- ców, obstrukcji, kamieniom żół- ciowym, kaszlowi, astmie, blechni- cy, sklerozie, artretyzmowi, reu- matyzmowi, etc. Zadanie bez- płatnej broszury poręczającej!!!! Adres: Liszki — Apteka. Pr 11 185,6-62,66/9

5,90
Koszula wierz- chnia zefirowa. — Marguissetta jed- wabna od 5,90 jedwabna popeli- na od 10,90 Toile de Soie od 14,90 — Koszule smokingowe od 6,90 — Koszule sportowa z kra- wata od 3,25. — Koszule dzienne surówkowe od 2,50 — biała od 2,90. barczanowe od 4,90. Nocna od 4,90. Trykoty zimowe w bar- dozo wielkim wy- borze i wszyst- kich wielkościach po cenach nie- bywale niskich poleca w wielkim wyborze Dom Płócien i Fabry- ka Bielizny J. Schubert. Spec- jalność: Bielizna gotowa i na- miare. Pw 4 451-37,72

Ogrody!
przy willach i domach zakłada ozdobny, długoletni praktycz- ny, gustowne tano. Marsz. Focha 36 mieszkanie 9. — zdg 33 089

Slawna
chiromantka-grafolog z Amery- ki widzi przeszłość, przyszłość, jak przyjdzie do wielkich pie- niedzy, majatków Wskaże narze- czonego, przeznaczony na me- za. Otrzymasz bezpłatnie numer loteryjny, na który wygrasz wielka sume pieniędzy. Posiadam setki pochwalnych listów. Pro- wadzę biuro matrymonjalne — wielki wybór pań i panów. Po- znań, Wierzbicice 27, parter, prawo. — zdg 31 794

Ważne dla PP. Mecha- ników i Zegarmistrzów!
Katalog narzędzi i fornitur już wyszedł z druku. Wysyła fran- co po nadesłaniu 1,20 zł gotówką lub w znaczkach. Skład zegarów S. Scheiera, Kraków Stradom 5e ng 5632

Swetry
jumpery pullowy garsonki — mundurki włóczkowe wykonuje miarowo przerabia „Tricot”. Poczta 23 I. — Pg 4 471-33,96

Fotografie
Bracia Pecherscy, Aleje Marcin- kowskiego 8. Ceny zniżone! — dg 541

Dyplomy — Plakaty
Rysunki
najtaniej Kledecki Poczta 29. — Pw 3 904-33,72

Garnitury
Płaszcze — Futra
według miary najtaniej. Pracow- nia Stachowskiego, Woźna 14b. — zdg 34 361

Koncesje
tytoniowa umieszczę Podać moż- liwy obrót miesięczny. Zgło- szenia Kurjer Poznański zdg 34 358

Farbowanie włosów
Masaże
Ładne ręce
może mieć każdy. Tani tydzień. Brzyki, Półwiejska 38a. — zdg 34 497

Pracownia Gorsetów „Wanda”
Gorsety na miarę Gorsety gotowe — Pasy do ciąż — Paseczki sportowe Biustonosze wszel- kiego rodzaju. Re- paracje gorsetów. Ratajczaka nr. 27, parter. — zdg 34 565

Koldry
poszywa tania Sulewskiej, Wroc- ławska 1. — zdg 34 372

Obiady
przyjme jeszcze kilka osób. — 3 Maja 7. m. 11 — zdg 34 442

Starszej pani
posiadającej meble, gotówki, za- pewni się bezkosztowe życie w kul- turalnym spokojnym domu na prowincji. Oferty Kurjer Po- znański zdg 34 227

Krawcowa
wykonuje fachowo, tania. Nowakowa, Składowa 12. — zdg 34 204

Kartofle jadalne
4 i 6,80 zł za 50 kg dostarcza do domu Majętność Babki, p. Krze- ziny telefon nr. 2. — zdg 34 268

Krawcowa
pierwszorzędna poleca się w dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 287

Malarskie
prace wykonuje tania Oferty Kurjer Poznański zdg 34 329

Obiady
smaczne 66 gr. Św. Marcin 52. — zdg 34 324

Abażury
ładnie tania obciążam. Artyleryj- ska 2, mieszkanie 5. — zdg 34 551

Krawcowa
pierwszorzędna szyje suknie pla- szcze, kostjumy tania. Niegolew- skich 6, mieszkanie 4. — zdg 33 779

Płaszcze i suknie
wykonuje tania i elegancko. — Wielka 19, miesz. 6. — zdg 34 408

Psychografolog- chiromanta
widzi przyszłość każdego człowie- ka. Udziela rad i wskazówek. Zgłoszenia codziennie od 18—20. ul. Grunwaldzka 5. m. 6. — zdg 34 648

Futra
skóry blamy w najlepszym za- tunku poleca fachowy skład ku- snierski wykonuje naprawy. — Tad Olszewski Poznań Poczto- wa 29. — zdg 31 325

Wyuczam
wszelkich robotek ręcznych filéc- toledo etc. Miesięcznie 5 złotych Artytowa, Przemysłowa 29. — zdg 34 467

Kuśnierka
sita samodzielną, szyje futra, kurtki i naprawy, również me- skie, ładnie, tania różnego rodza- ju skóry. Wrocławska 22 m. 6 — zdg 34 456

Torebki skórkowe modne
2,80; 3,25; 4,25; 5,65; kowloze 7,50 9,85; 12,50; lakowa 9,50; 11,90; — Teki skórzane 4,50; 5,90; 6,85; Pa- rasole modne 3,90; 4,75; 6,50; Jed- wabne 9,50; deseniowe 13,90; kom- binacje jedwabne 3,25; pantelony jedwabne 1,45; miłonez 2,90; ko- szule nocne od 2,50; dzienne od 1,25; Fartuszeki szkolne połowe cen. Największy wybór najtaniej! Warszawskim Składzie fabrycz- nym Jadviga Podbielska Wiel- kie Garbary 40, naprzeciw Wod- nej. — zdg 34 544

Futra
pracownia futer, jak poszywanie, naprawy modernizowanie, obsady, kołnierze, zamówienia wykonuje do każdego czasu. — Jankowski, Kreta 23. — zdg 34 425

Płótna, Inlety
Adamaszki po- ścielowe batysty białe i kolorowe Nansuki, Lino ny, Toile de Soie, surówka oksfordy, płótna czyste i lniane białe i półbiałe i kolorowe, su- rowe, poscielwe w kraty Kooper, siodkowsy zefi- ry panamy Pol- peliny jedwabne, Marguieetty jedwabne na koszule wierzbie- nych barczany koszulowe, flanely biel- zniane flanely pił mowe far- tuchowe alpaki i satyny beki na fartuchy i suknie zakonne poleca w wszystkich szeroko- ściach i jakościach w wybrze- wielkim po cenach najniższych Dom Płócien i Fabryka Bielizny J. Schubert ul. Wrocławska 3 Specialność: Wprawy gotowe na zamówienie i z metra. — Pw 4 179-36,12

Chiromantka - medium
znana z Paryża przejazdem za- granicę przyjmuję, codziennie 4-6 Rynek Jężycki 3, m. 4, 1. — zdg 34 418

Przepisuje
szybko maszyna strona 20 gro- szy. Piekary 22/23, m. 52. — zdg 34 412

Kapelusze fasonuje
2 zł. farbuje, przerabiam aksa- minne 3. — fiteowe nowe 5 zł. — Grosman, Piekary 18. — zdg 34 513

Mickiewicz Dzieła poetyckie
Wydanie zupełne, nakładem Kom- itetu Mickiewiczowskiego. Ce- na oprawy półcennej 6,60. Skład główny Księgarnia Dippel Poznań, Plac Wolności 11. — zdg 34 523

Kapelusze damskie
na zamówienie, wszelkie prze- róbkę tania. Św. Marcin 69, po- dwórze, lewo, parter. — zdg 34 496

Krawaty
stare, brudne czysci, odnawia 35 groszy. Centrala Fasonowania, Focha 38. — zdg 34 604

Wykonuje
sukienki, płaszcze, kostjumy ta- nio Salon Mód „Sława”. Aleje Marcinkowskiego 15. I. — zdg 34 490

„Konfektacja Damska”
ul. Żydowska — naprzeciw Ko- scioła Pana Jezusa, kupuje się najtaniej płaszcze zimowe od 28 zł. golfki swetry. — rg 3598

Futra
gotowe i na miarę, spody pod fu- tra i skóry wszelkiego rodzaju poleca najtaniej Józef Dawid, Poznań, ul. Nowa 11. — Firma chrześcijańska. Przyjmuje asy- gnaty Tow. Kredyt. — Pz 4 172-36,86

Akuszorka
Kleinwächterowa Poznań, cen- trum, ulica Romana Szymań- skiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od placu Świętokrzy- skiego. — zdg 89 975/6

Farbiarnia
Dąbrowskiego 115 Wybickiego 12 garbuje, strzyże tleni oraz far- buje wszelkie rodzaje skór fu- trzanych. — zdg 33 914/5

Maszynowe
merezkowanie, różne szerokości okretka tania. Szachnowska Po- znańska 27 dom ogrodowy II. — zdg 34 529/30

Baczność!
starsze małżeństwo szuka portje- rstwa, stróżstwa w lepszym do- mu, willi lub zakładzie przemy- słowym, szkolnym, mieszkaniem 2-pokojowym, kuchnią, ewentual- nie dopłata. Oferty Kurjer Po- znański zdg 34 705

Płaszcze
jesiennie zimowe piek- ne modele po cenach najniższych poleca P. Szczawińska S-ka Wodna 1. Przyjmuje- my asygnaty Kredy- tu”. — Pz 4 158-35,95

Dokładnie
wyleczam Syfilis i jego skutki — wyleczywa wykluczona. Leczę me- todą homeopatyczną-ziołowa cier- pienia żołądka, watroby, płuc, nerwowe, sercowe, objawy reu- matyczne, sklerozę i inne. Zgło- szenia pisemne lub osobiste. Po- siadam liczne podziękowania. Za- kład Przyrodolecznicy Królów- ska Huta, Rynek 7. — ng 5767

Słynna chiromantka
z długoletnią doświadczoną prak- tyką, przepowiada przyszłość, te- razniejszość i przyszłość z rak, z- fizjonomji, grafologii, fotogra- fji i kart. Liczne podziękowania. Przyjmuje od 10—1 i od 3—8 wie- czór. Franciszka Ratajczaka 15, mieszkanie 10, II. piętrowy, I. wej- ście w Pasażu Apollo, prawo. — zdg 34 714

2, — zł
pończochy angielski jedwab Bembaga 2,40 2,75; 3,25; 3,75; obrzy- my asortyment kolor- ów. Rekawiczki kre- mowe i kolorowe z pięknymi mankietami tania 1,60; 1,85; 2,25; 2,75. — A. Szymański, Poznań św. Marcina 1. Przy placu św. Krzyski. Spec- jalny magazyn pończoch i rekaw- iczek — Pz 4 467/8-33,66/7

Syrop odżywczy św. Rafała
jeden środek działający cudow- nie przy chorobach płuc, kaszlu, astmie, blednicy, ogólnem osła- bieniu, angielskiej chorobie, daje krew, silne mięśnie, zdrowie płu- ca, skutek niezawodny, butelka 3. — ½ butelek 4,25 Zadać w ap- tekach gdzie niema wprost z wy- twórni Saint Raphael Poznań, Bukowska 9. — dg 1 352/3

Płaszcze
damskie, kurtki, wykonuje soli- dnie tania, wszelkie kuśnierstwo, Domaszewski Mielżyńskiego 22, mieszkanie 24. — zdg 34 660

Płaszcze
damskie, dziewocze. — jesienne-zimowe, naj- nowe modele, desenia poleca gotowe wykonu- je miarowo najtaniej Józef Szuster, Stary Rynek 76, piętrowy. — Przyjmuje asygnaty „Kredyt”. — zdg 34 607

Płaszcze
suknie wszelkie modernizowanie wyprawy elegancko, tania. Sło- wackiego 39 m. 9. — zdg 34 798

23 OŻENKI

Kawaler
dobrego charakteru. Średniego wzrostu lat 39, posiada 35 tysięcy złotych gotówki, pragnie poznać pannę wdowę bezdzietną w celu matrymonjalnym. Panie posiada- jące realność lub gotówkę dla wspólnego dobra upraszam łaska- we oferty Kurjer Poznański zdg 33 108

Starsza
panna, posiadająca mieszkanie 3 pokojowe kuchnię, osobistą wyprawę pozna pana do lat 45 na dobrem stanowisku. Cel ma- trymonjalny. Oferty Kurjer Po- znański zdg 34 263

Przystojny
dr. lat 30, na stanowisku posłubi- pania szlachetnego usposobienia, która ułatwi mu założenie gabi- netu. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 230

Niezależna
panna, lat 45, własne mieszkanie, 32 tysiące gotówki, wyjdzie za- małż. równie chętnie za zmienni- ana lub lekarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 209

Kawaler
lat 32, poszukuje towarzyski ży- cia. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 296

Kawaler
lat 35, rzemieślnik na stałej po- sadzie, zapozna pania. Cel ma- trymonjalny. Oferty Kurjer Po- znański zdg 34 323

Kawaler
handlowiec, średniego wzrostu, jasno blondyn, lat 27 (bez posady) pragnie poznać religijną pannę do lat 25 w celu matrymonjal- nym. Panie posiadające skład lub gotówkę zechcą złożyć oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 34 109

Urzędniczka
etatowa komfortowe mieszkanie, pozna wyższego urzędnika lub wojskowego. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 33 477

Brunet
lat 27, przystojny z akademickim wykształceniem, oficer re- zerwy urzędnik ministerialny w Warszawie — ożeni się z Wiel- kopolanką do lat 35. Poszeć dla wspólnego szczęścia — wymaga- ny. Oferty tylko poważne z fotogra- fiami nadsyłać: Warszawa Pocz- ta Główna, Poczta restante Adam Jezewski. Dyskretnie oraz zwrot fotografii zapewnione. zdg 33 318

Wdowa
posiadająca dobrze prosperujący skład wyjdzie za małż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 335

Urzędnik gospodarczy
kawaler lat 29 przystojny 10 000 gotówki bożna pania

Trzydziestoletni
kawaler, posiadający gotówkę 150 000, posłubi właścicielkę stosownego obiektu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 704

Urzędniczka
państwowa lat 27 gospodarna, zapozna solidnego pana celem samodzielnia. Tylko poważne oferty do Kurjera Poznański zdg 34 498

Dla
mego siostrzeńca, który wrócił niedawno z zagranicy i założył dobrze prosperujące przedsiębiorstwo drogerijne, poszukuje panią w wieku 25-30 lat, sympatycznej, twardszycielki. Cel matrymonijalny. Majątek dla wspólnego dobra pożądan. Łaskawe zgłoszenia proszę złożyć z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 34 718, która dyskretnie się zwraca. Pośrednicy wykluczeni. Sprawy traktuje się poważnie i honorowo.

Jedynaczka
przystojna, wykształcona, muzykalna panna, lat 22 posiadająca majątek ziemski około 2000 morg bez długu wyjdzie zamąż za agronoma. — Zgłoszenia Piotr Mrówka, Ostrów (Włkp) Kociuszki 2. zdg 34 564

Dwudziestoletnia
sierota, spadkobierczyni olbrzymiej kamienicy szuka męża. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 719

Która
pani do lat 23, zawnrę znajomość, cel matrymonijalny. Oferty możliwie z fotografią Kurjer Poznański zdg 34 556

Kawaler
lat 25, na posadzce poszukuje skromnej towarzyszkicy życia. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 774

24 NAUKA
Kursy
stenografii, pisania maszyną, księgowości, korespondencji, rachunkowości. Tyran-Zaworskiej, Strzelecka 33. zdg 34 355/6

Na wieś
wyjadzie student U. P. energiczny; korepetytor-rolnik (praktyka rolnicza) przygotowuje do 4 kl. gimn. włącznie niemieckie i francuskie. Bardzo dobre polecenia Ziemi. Zgłoszenia warunki Kurjer Poznański zdg 32 629

Kursy Samochodowe
J. Piatkowskiego, ul. Dąbrowskiego 79 przyjmują zapisy na nowy kurs.

Francuski
anglais par Française diplômée très expérimentée. Progres rapide. Mme Sereńska - Poterat, Górna Włda 67. zdg 30 231

Szkoła tańców
Baletmistrza Szczerka
Zgłoszenia: Dom Rzemieślniczy, ul. Ratajczaka. Gwarancja wycena. zdg 33 228

Szkoła Tańca
Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy. Zielona 3 Pg 4 469 33.80

Szkoła Tańców
Mikołajczak
Kledecka
rozpoczyna nowe kursy, także gimnazjalno - pensionarskie. Poczta 29. Pg 4723-57.127

Francuski
konwersacja, przygotowanie matury. (Dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a. parter. zdg 34 135

Student
praktyka w Afryce, studja w Ameryce udziela natychmiastowa konwersacja, francuski, angielski Lekcja 1.50. Dąbrowskiego 36, m. 8. zdg 34 162

Do kompletu
poszukuje dzieci 4-5 lat pod kierunkiem wykwalifikowanej wychowawczyni. Kolejowa 4. L. Sowska. zdg 34 280

Lekcji
rysunków do wszystkich zawodów kreslenia technicznego, początki malarstwa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 320

Polskiego
za niemiecki konwersacji poszukuje bez jakiegokolwiek wynagrodzenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 178

English Lessons
tel. 73.23 1-2/4, 4-5. zdg 33 906

Dla ziemian korzystne
Dypl. prof. gimn udziela korepetycji ze wszystkich przedmiotów na prowinty lub gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 815

Kursy Tańców
Szczerkowski
Pocztowa 23, parter
Zgłoszenia każdego czasu. zdg 33 795

Kursy
księgowości, stenografii pisanie maszyną korespondencji. Kromczyńska Ogrodowa 16 II. zdg 34 657

Odpiśy
maszynowe, tłumaczenia. Ogrodowa 16 II. prawo. zdg 34 656

Korepetycji
z matematyki i fizyki udzieli student. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 653

Student
uczni. jęki. Zakres gimnazjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 460

Szkoła Tańców
Średzińskiego
Strzelecka 3
Specjalność Tango-Boston przyjmuje zapisy na kursy tańców nowoczesnych zbiorowo, lekcje osobiste - każdego czasu. Studenckim. Stowarzyszeniem specjalnie ulgi. Gwarancja wycena. zdg 34 601

80 gr
lekcje francuskiego, gruntownie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 673

Akademja Tańca
Wituszewscy po powrocie rozpoczynają w najbliższych dniach naukę najnowszych tańców. Pr 4987-57.200

Studentka
udzieli sumiennie lekcji z zakresu 5 klas gimnazjalnych oraz przygotuje do egzaminów wstępnych wżamian za utrzymanie. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 783

Makowskiego Szkoła Tańca
Plac Wolności 14 a. Pg 5014-57201a

Makowskiego Szkoła Tańca
Plac Wolności 14 a. Pg 5018-57201

Obiady
dam za pomoc gramatykę polskiej i matematykę. Zgłoszenia Szamarzewskiego 12, Restauracja. zdg 34 828

Studentka
4 roku UP, poszukuje lekcji w kulturalnym domu. Polski, francuski i matematyka. Warunki skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 811

Studentka
poszukuje korepetycji za utrzymanie, pokój. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 805

25 MUZYKA
Fortepian
wolny do ćwiczeń. Wysoka 11 I. prawo, mieszkanie 27. zdg 33 522

Kwartet
pierwszorzędna siła harmonijnie instrumentowane prowadzi chór, orkiestrę amatorską, za wodowe. wolny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 253

Strojenia
wszelkie reparacje fortepianów pianin harmonijum wykonuje fachowo sumiennie, tanio długoletni strzelec firmy Dryas Filiecki Poczta 23, mieszkanie 5. Pg 4 406-33.59

Kapelistrz
pierwszorzędna siła harmonijnie instrumentowane prowadzi chór, orkiestrę amatorską, za wodowe. wolny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 253

Skrzypek - solista
rutynowany ensemble młody imponujący prezencji, wolny do zespołu lub zorganizuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 234

Muzyki
na fortepianie udzielam tanio. — Szamarzewskiego 53, mieszkanie 15. zdg 34 393

Fortepian
ładny, dobry, krótko do wynajęcia. Zgłoszenia Spokojna 7, mieszkanie 2 (Lazarz). zdg 34 49

Pianino
do ćwiczeń wolne Langiewicza 8, m. 3. zdg 34 414

Wyższa szkoła śpiewu
Heleny Dutkiewicz
dypl. nauczycielki śpiewu i koncertowej artystki - śpiewaczki. Bel Canto podług metody najslawniejszych mistrzów drezdeńskich. Kompl. przygotowania do opery koncertu i operetki. Zgłoszenia od 11 do 1. Ul. Gwarna 8, III. na lewo. zdg 33 063

Dyplomowana
nauczycielka udziela lekcji gry na fortepianie. Skarbowa 5, mieszkanie 7. zdg 34 759

Kwintet
lub kwartet akordion wolny od listopada. Zgłoszenia „Par” Tuś pod „L602”. Pg 5 006-04.251

26 ROZRYWKA
Czytelnia Dippla
wszystkie nowości polskie francuskie, niemieckie, angielskie. — Plac Wolności 11. zdg 34 522

Kino Tęcza
Wiatr od Morza. zdg 34 629

Aurora
Eddie Polo dramat ultraromansowy Szajka Zorozy. zdg 34 679

Kino „Muza”
— Lazarz, Focha 23, „Trójka” Olga Czechowa i Sietlow w rolach głównych. zdg 34 810

Mily
pobyt poleca Parzyżanka. Półwiejska 30. koncert. zdg 34 582

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych

Zbożowiec
korespondent z kukułeczną praktyką w poważnej firmie, obeznan z handlem ziemniakami na wozami szluczna oraz węglem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 175

Chemik
zdolny energiczny ostatnio na stanowisku kierowniczem szuka posady zaraz. Posiada bardzo dobre świadectwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 507

200 złotych
dam za udzielenie posady szefera. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 32 678

Samodzielnia
kucharka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 238

Inteligentna
panienka szuka posady do dzieci lub innej. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 230

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady jako kucharka przychodnia. Znam wykwalifikowaną, długoletnią świadectwa, dobre polecenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 242

Panna
w średnim wieku, zna życie i prasowanie satynowej bielizny oraz gospodarstwo domowe przyjmie odpowiednią posadę chętnie u samotnej osoby od 15. X. lub 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 804

Wychowawczyni
pielegniarka krawcowa sumienna pracowita, 12 lat praktyki do niemowlat starszych dzieci pomoc w nauce z dobrymi poleceniami, poszukuje posady od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 805

Woźnego
kelnera względnie podobne zajęcie przyjmie inteligentny dobrze prezentujący się agronom bez posady, lat 36 a starej polskiej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 310

Krawiec
młody z ukończoną Szkoła Rzemiosł i kilkoletnia praktyka poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 813

Kto
z pp. Fryzjerów przyjmie uczenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 130

Poszukuje
posady woźnego portjera, inkasenta itp. za kaucją 1 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 822

Mistrz
piekarski, długoletni pracownik A. Łapińskiego w Warszawie. — przyjmie kierownictwo większej piekarni. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 177

Podróżujący
z dyplomem szoferskim, rzutki, dobrze zaprowadzony w drogach składach skór obuwia i papieru woj. pomorskim Poznański szuka posady kaucją 300 złotych Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 679

Angielka
z bardzo dobrą referencjami poszukuje miejsca do dzieć jako wychowawczyni zaraz. Zgłoszenia Miss Alice Elgar Warszawa ul. Obrońców 17 u p. hr. Wielopolskiej. zdg 33 438

Rutynowany
ksiązkowy bilansista porządkuje zaniedbaną księgowość udziela pomocy sprawach skarbowych sądowych. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 33 901

Pomocnik
kupiecki lat 23, zwolniony z posady z powodu redukcji poszukuje posady podróżującego branza obywatela od 1. 11. lub 1. 33. Referencjami chętnie służę. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 34 468

Aptekarska
pomocnica wojewódzkim egzaminem poszukuje miejsca od 1 października. Referencje dobre. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 408

Biegła
stenoypistka znająca wszystkie prace biurowe z dłuższą praktyką w biurze adwokackim poszukuje odpowiedniej posady od zaraz lub później Łaskawe oferty do Kurjera Poznański zdg 34 054

Krawcowa
pierwszorzędna siła czyniąca w najlepszych salonach mód szuka zajęcia nawet po domach. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 33 875

Stenotypistka
polsko-niemiecka 5-letnia praktyka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 938

Inżynier
leśnictwa z praktyką poszukuje jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 032

Dyplomowana
nauczycielka lat 20 z maturą gimnazjalną i kursem pedagogicznym przygotowuje dzieci do pierwszych trzech klas gimnazjalnych. W wolnych chwilach chętna pomoc w pracach biurowych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 011

Gospodyni - kucharka
która pracowała w dużych przedsiębiorstwach szuka posady 15. 10 lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 274

Ekspedjentka
rzućniczka poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 284

Krawcowa
szyje tanio i ładnie szuka posady poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 292

Tokarz
precyzyjny młody szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 106

Nauczycielka
znanych domów ziemianskich języki muzyka, poszukuje posady. Oferty „Siła pierwszorzędna”. Biuro Ogłoszeń Pietraszek Warszawa Marszałkowska 115. ng 5 746

Poszukuje
posady ucni drogerijnego posiadam 6 klas gimn. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 116

Palacz
egzaminowany poszukuje pracy, również obejmie administrację domów. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 180

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem długoletnie świadectwa szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 636

Ogrodnik-szofer
wykwalifikowany wszelkich pracach. Obeszany w pszczelarstwie dobiec poleceniami poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 464

Pielegniarka
wykwalifikowana poszukuje posady do starszych osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 460

Dziewczyna
poszukuje posady w lepszym domu, ucziwa z gotowaniem, długoletnie świadectwo, zna cokolwiek życia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 451

Krawczyni
domowa szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 362

Sierota
z gotowaniem do prac domowych szuka posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 351

Majster ceglarski
z długoletnią praktyką, energiczny, sumienny, posiadający polecające świadectwa, obajamiony z prasami i maszynami, zna wszystkie wyroby ceglennianych poszukuje posady. Zajmie się również rolnictwem. Wynagrodzenie podług umowy lub deputat. Łaskawe oferty do Kurjera Poznański zdg 34 371

Inteligentny
wykształcony młodzieniec w ostatniej nędzy i rozpacz prosi litotściwe serca o danie mu pracy, korepetycji, ewentualnie za pomocą pieniężnej na kawalek chleba. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Wiśniewski Antoni, Ostrów, Włkp., Poste restante. zdg 34 370

Dziewczyna
do wezyskiego polecena szuka posady. Łakowa 17 m. 11 zdg 34 450

Kucharka
uczciwa z dobrym gotowaniem, pieczeniem ciast poszukuje posady na mniejszy majątek lub probstwo od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 445

W instalacjach i budownictwie współdyrekcje
przyjmie starszy praktyk na poważnych warunkach z możliwością spółki. „Ekspluatuje systemy: jedynych skutecznych dołów septycznych, oczyszczania ścieków i wody do picia; centralnego ogrzewania, dającego połowe oszczędności na paliwie i instalacji. Dobry organizator budowlany, warsztatowy i handlowy, znający rynek wszechświatowy; mógłby podjąć się zorganizowania nowej dużej firmy lub kooperatywy. Instalacje zdrowotne, urbanizm żelbeton, wszelkie działy budownictwa, 3-letnie doświadczenie w budowaniu i eksploatacji firm przemyśle z wyjątkiem do Mossakowskiego. Dobra 43, m. 20, Warszawa. zdg 34 151

Panienska
z dobrym gotowaniem przyjmie posadę najchętniej u samotnej osoby lub jako bufetowa za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 355

Była
właścicielka składu poszukuje posady kasjerki - ekspedjentki. — Branza miejscowość obywatela. — Oferty Kurjer Poznański zdg 33 869

Doświadczony
kupiec poszukuje jakiegokolwiek posady lub przedstawiciela. Do dyspozycji telefon, zaprzęski, składnica. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 868

Bufetowa
działa z długoletnią praktyką i dobrą świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 927

Krawcowa
działa która wykonuje praszone kostiumy i suknie szuka pracy w domu i na wyjazd. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 33 954

Panienska
z syciem haftem, prasowaniem sztywnej bielizny szuka posady do dzieć lub do wżyskiego. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 085

Biuralistka
młodsza władająca językiem polskim i niemieckim z powodu likwidacji przedsiębiorstwa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 405

Znam
kuchnie jarska i miesna szukam poslugi. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 136

Młoda
poslugaczka, sumienna, uczciwa i czysta poszukuje poslugi. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 214

Kaucja
pomocnik gastronomiczny szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 215

Poszukuje
poslugi od 15 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 220

Szofer
kawaler poszukuje posady za utrzymanie. Miejscowość obywatela. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 359

Poslugi
poszukuje uczciwa młodsza dziewczyna do wżyskiego z gotowaniem lub bez dobre świadectwa zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 353

Uczciwa
starsza samodzielnia osoba dobiec gotowaniem praniem szuka posady najchętniej do 2 osób. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 556

Policjant
młodszy emeryt (zaw instalator) szuka posady administratora domu piacowego portjera woznego. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 540

Poszukuje
posady inkasenta, strzeżenia, innej; zabezpieczenie bankowe. Poważne zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 612

Gospoia
starsza, oszczędna, uczciwa, smacznie gotuje poszukuje posady. Zaopiekuję się gospodarstwem sumiennie. 100 zł kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 613

Pani
poleca młoda dziewczyna do wżyskiego do pomocy pani lub do dzieć od 15. bm. Skrzydlewska, Pocha 129. zdg 34 430

Korespondentka
polsko-niemiecka znająca księgowość i wypl. robocizny poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 34 416

Pomocnik gastronomiczny
z poleceniami poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 33 800

Kierownik
gastronomiczny z długoletnią praktyką w pierwszych lokalach, prima referencje poszukuje pracy od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 806

Poszukuje
poslugi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 881

Kucharka
szuka posady w lepszym domu ewentualnie do wszelkich prac. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 887

Pielegniarka
poszukuje posady do chorej lub pomocy lekarzowi. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 892

Nauczyciel
emerytowany szkół zawodowych poszukuje z kaucją stosownej posady administracji, nauczania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 33 890

Krawcowa
na ubiory damskie i dziecięce, krój warszawski poszukuje pracy w domu - chętnie na wyjazd. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 34 034

Była
właścicielka składu poszukuje posady kasjerki - ekspedjentki. — Branza miejscowość obywatela. — Oferty Kurjer Poznański zdg 33 869

Doświadczony
kupiec poszukuje jakiegokolwiek posady lub przedstawiciela. Do dyspozycji telefon, zaprzęski, składnica. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 868

Bufetowa
działa z długoletnią praktyką i dobrą świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 927

Krawcowa
działa która wykonuje praszone kostiumy i suknie szuka pracy w domu i na wyjazd. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 33 954

Panienska
z syciem haftem, prasowaniem sztywnej bielizny szuka posady do dzieć lub do wżyskiego. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 085

Biuralistka
młodsza władająca językiem polskim i niemieckim z powodu likwidacji przedsiębiorstwa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 405

Oszczędność opału 50%

Piec Szrajbera
z kafli stalowych
stałe, przenośne i kuchenne,
znane jako hermetyczne,
trwałe, oszczędne i tanie
poleca dr 1365
St. Kowalski - Poznań
Przedstawiciel na Woj. Poznańskie
pl. Wolności 17. Tel. 29-76

Pomocnik
kupiecki z dobrej rodziny pierwszorzędny świad., który z powodu wojskowej utracił dawną posadę obecnie ponownie poszukuje posady w branży kolonialno-restauracyjnej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 663

Kino Renaissance, Kantaka 8/9
Wielki podwójny program sensacyjny dramat P. T. **Broadway w płomieniach** oraz wzmianka komedia pt. **Księżniczka Trulala**
Wiecz. seanse o godz. 22.30. „Higiena seksualna” dla mężczyzn. Pg 4 986-40.133

Gospodyni
średnim wieku rotuje dobrze prasuje sztywna bielzone zna ogrodnictwo długoletnie świadectwa przyjmie posadę od 15. 10 lub 1. 11 nie chodzi o bardzo wysoką pensję tylko o dobre traktowanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 33 751

Osoba
w średnim wieku przyjmie posadę udzie brak pań domu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 34 671

Nauczycielka
dyplomowana maturzystka przyjmie posadę prywatną na skromnych warunkach. Łaskawe zgłoszenia udra za sie Ostrów Wlkp. Skrzytka 5 zdg 34 672

Werkmistrz - mechanik
poszukuje posady do prowadzenia większych maszyn i motorów z własnymi narzędziami tokarnia szwajcarska i różne narzędzia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 34 173

TEATRY

Teatr Wielki (Opera): Dziś — w sobotę „Bajadera”.
Wtorek, 11. 10. — Bajadera.
Środa, 12. 10. — Cavalleria i Pajace.

Teatr Polski: Dziś i codziennie „Dzika Pczola” L. H. Morstina.

Teatr Nowy: Dziś — „Głupi Jakób” z M. Frenklem
Niedziela, 9 10. — „Głupi Jakób” z M. Frenklem

Poniedziałek, 10 X. — Dwór we Włokowicach, premjera, z M. Frenklem.

Wtorek, 11. 10. — „Dwór we Włokowicach” z M. Frenklem.

Komedja Muzyczna: Dziś — „Wiktoria i jej huzar”.
Niedziela, 9. 10. Godz. 3.30: „Sen nocy letniej”. Ceny niższe.

Niedziela, 9. 10. — Godz. 8: „Wiktoria i jej huzar”.
Poniedziałek 10. 10. — Wiktoria i jej huzar.

Teatr Narodowy: Niedziela, 9. 10. — Godz. 15 i 17.30: „Obrona Częstochowy”.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Demon Miłości” — (Atlantida).
Aurora: „Szajka zgrozy”.
Corso: „Wilki i szakale morza”.

Colosseum: „Wesoły bandyta”.
Metropolis: „Dr. Jekyll i Mr. Hyde”.

Muza: „Trójka”.
Orzeł: „W pogoni za milionami”.

Odeon: „Wołga — Wołga”.
Roxy: „Pat i Patachon wśród ludożerców”.

Renaissance: — „Księżniczka Trulala”. — Higiena seksualna dla mężczyzn.
Sfrks: Mezczyzna szuka miłości.

Słońce: „Księżna Łowicka”.
Tęcza: „Wiatr od morza”.
Wilsona: „Manon Lescaut”.

Przedpłata
na miesiąc październik 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odroczeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odroczeniem przez pocztę poza Poznaniem kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych silną prądą, przesłanką w zakładzie, strażaków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie piśmie, a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Bona
dobremi świadectwami zna język niemiecki. poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 687

Inteligentna
panna dobremi świadectwami poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 686

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 621

Upraszam serdecznie
o przyjęcie z pomocą uratowania mi życia lub wskazać jakakolwiek prace zastępowemu synowi. Ojczyzny. Jestem religijny, sumienny i trzeźwy. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 34 777

Gospoia
samodzielnie gotowaniem do wszelkiej pracy domowej posiada dobre świadectwa. poszukuje posady od 15. 10. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 34 796

Poszukuję
życia bielizny w dom. Pelagia Adamczak Patrona Jackowskiego 17 w podwórzu prawo, parter. zdg 34 732

Piekarz-cukiernik
dobry piecowy specjalista na piekarni. poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 744

Starsza
uczciwa dziewczyna prowadząca samodzielnie gospodarstwo z gotowaniem poszukuje posady od 15. 10. do jednej osoby lub dwóch starszych osób. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 33 526

Ekspedjentka
branży kolonialno kawowo-cukierniczej częściowo biurowa wykształcona handlowo, rutynowana inteligentna poszukuje posady zaraz później najchętniej z całkowitem utrzymaniem za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty proszę Kurjer Poznański pod zdg 34 183

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 186

Ekspedjentka
która pracowała w piekarni cukierni poszukuje posady ewentualnie do bufetu. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 188

Poszukuję
posady lub posady do dzieci. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 169

Panienska
z dobrej rodziny zna wszelkie robotki, życie prace gospodarstwa zastąpi pania domu prosi o posadę do dzieci które kocha. — Dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 283

Dziewczyna
młodeża szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 3591

Kierownik cegielni
dobry fachowiec żonaty poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 240/41

Uczeń
piekarski, półtora roku nauki szuka dalszej miejscowości obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 225/6

Ślodlarz - tapicer
dobry fachowiec poszukuje posady na większym majątku. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 218/19

Stolarz
bezrobotny odnawia, reparuje tania meble. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 509

Gospodyni - kucharka
w średnim wieku przyjmie posadę zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 282

Przystojna
inteligentna młoda biurowa poszukuje posady z utrzymaniem. A. Sz. 24 Bydgoszcz I poster. stante. ng 5 719

Młody zecer
(skrydencista) po powrocie z wojska poszukuje posady zaraz lub później. St. Pietrzak Pleszew Glinki 5 ng 5 734

Restaurator
poszukuje dla syna destylatora (ślazak lat 25) praktyki w poważniejszym przedsiębiorstwie gastronomicznym (hotelu restauracji i t. p.) w celu przygotowania go do objęcia kierownictwa restauracji. Oferty uprasza się kierować do redakcji Kurjera Poznańskiego zdg 34 060

Bona
z szcieniem i robotkami dobre świadectwa. szuka posady 15. lub 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 116

Dyplomowana laborantka - mleczarka
z dwuletnim Wydziałem Laborantek poszukuje posady w mleczarni lub w serowni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 120

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych gotowaniem. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 620

Bona
dobremi świadectwami zna język niemiecki. poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 687

Inteligentna
panna dobremi świadectwami poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 686

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 621

Upraszam serdecznie
o przyjęcie z pomocą uratowania mi życia lub wskazać jakakolwiek prace zastępowemu synowi. Ojczyzny. Jestem religijny, sumienny i trzeźwy. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 34 777

Gospoia
samodzielnie gotowaniem do wszelkiej pracy domowej posiada dobre świadectwa. poszukuje posady od 15. 10. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 34 796

Poszukuję
życia bielizny w dom. Pelagia Adamczak Patrona Jackowskiego 17 w podwórzu prawo, parter. zdg 34 732

Piekarz-cukiernik
dobry piecowy specjalista na piekarni. poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 744

Starsza
uczciwa dziewczyna prowadząca samodzielnie gospodarstwo z gotowaniem poszukuje posady od 15. 10. do jednej osoby lub dwóch starszych osób. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 33 526

Ekspedjentka
branży kolonialno kawowo-cukierniczej częściowo biurowa wykształcona handlowo, rutynowana inteligentna poszukuje posady zaraz później najchętniej z całkowitem utrzymaniem za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty proszę Kurjer Poznański pod zdg 34 183

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 186

Ekspedjentka
która pracowała w piekarni cukierni poszukuje posady ewentualnie do bufetu. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 188

Poszukuję
posady lub posady do dzieci. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 169

Panienska
z dobrej rodziny zna wszelkie robotki, życie prace gospodarstwa zastąpi pania domu prosi o posadę do dzieci które kocha. — Dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 283

Dziewczyna
młodeża szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 3591

Kierownik cegielni
dobry fachowiec żonaty poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 240/41

Uczeń
piekarski, półtora roku nauki szuka dalszej miejscowości obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 225/6

Ślodlarz - tapicer
dobry fachowiec poszukuje posady na większym majątku. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 218/19

Stolarz
bezrobotny odnawia, reparuje tania meble. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 509

Gospodyni - kucharka
w średnim wieku przyjmie posadę zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 282

Przystojna
inteligentna młoda biurowa poszukuje posady z utrzymaniem. A. Sz. 24 Bydgoszcz I poster. stante. ng 5 719

Młody zecer
(skrydencista) po powrocie z wojska poszukuje posady zaraz lub później. St. Pietrzak Pleszew Glinki 5 ng 5 734

Restaurator
poszukuje dla syna destylatora (ślazak lat 25) praktyki w poważniejszym przedsiębiorstwie gastronomicznym (hotelu restauracji i t. p.) w celu przygotowania go do objęcia kierownictwa restauracji. Oferty uprasza się kierować do redakcji Kurjera Poznańskiego zdg 34 060

Bona
z szcieniem i robotkami dobre świadectwa. szuka posady 15. lub 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 116

Dyplomowana laborantka - mleczarka
z dwuletnim Wydziałem Laborantek poszukuje posady w mleczarni lub w serowni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 120

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych gotowaniem. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 620

Bona
dobremi świadectwami zna język niemiecki. poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 687

Inteligentna
panna dobremi świadectwami poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 686

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 621

Upraszam serdecznie
o przyjęcie z pomocą uratowania mi życia lub wskazać jakakolwiek prace zastępowemu synowi. Ojczyzny. Jestem religijny, sumienny i trzeźwy. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 34 777

Gospoia
samodzielnie gotowaniem do wszelkiej pracy domowej posiada dobre świadectwa. poszukuje posady od 15. 10. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 34 796

Poszukuję
życia bielizny w dom. Pelagia Adamczak Patrona Jackowskiego 17 w podwórzu prawo, parter. zdg 34 732

Piekarz-cukiernik
dobry piecowy specjalista na piekarni. poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 744

Starsza
uczciwa dziewczyna prowadząca samodzielnie gospodarstwo z gotowaniem poszukuje posady od 15. 10. do jednej osoby lub dwóch starszych osób. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 33 526

Ekspedjentka
branży kolonialno kawowo-cukierniczej częściowo biurowa wykształcona handlowo, rutynowana inteligentna poszukuje posady zaraz później najchętniej z całkowitem utrzymaniem za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty proszę Kurjer Poznański pod zdg 34 183

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 186

Ekspedjentka
która pracowała w piekarni cukierni poszukuje posady ewentualnie do bufetu. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 188

Poszukuję
posady lub posady do dzieci. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 169

Panienska
z dobrej rodziny zna wszelkie robotki, życie prace gospodarstwa zastąpi pania domu prosi o posadę do dzieci które kocha. — Dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 283

Dziewczyna
młodeża szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 3591

Kierownik cegielni
dobry fachowiec żonaty poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 240/41

Uczeń
piekarski, półtora roku nauki szuka dalszej miejscowości obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 225/6

Ślodlarz - tapicer
dobry fachowiec poszukuje posady na większym majątku. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 218/19

Stolarz
bezrobotny odnawia, reparuje tania meble. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 509

Gospodyni - kucharka
w średnim wieku przyjmie posadę zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 282

Przystojna
inteligentna młoda biurowa poszukuje posady z utrzymaniem. A. Sz. 24 Bydgoszcz I poster. stante. ng 5 719

Młody zecer
(skrydencista) po powrocie z wojska poszukuje posady zaraz lub później. St. Pietrzak Pleszew Glinki 5 ng 5 734

Restaurator
poszukuje dla syna destylatora (ślazak lat 25) praktyki w poważniejszym przedsiębiorstwie gastronomicznym (hotelu restauracji i t. p.) w celu przygotowania go do objęcia kierownictwa restauracji. Oferty uprasza się kierować do redakcji Kurjera Poznańskiego zdg 34 060

Bona
z szcieniem i robotkami dobre świadectwa. szuka posady 15. lub 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 116

Dyplomowana laborantka - mleczarka
z dwuletnim Wydziałem Laborantek poszukuje posady w mleczarni lub w serowni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 120

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych gotowaniem. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 620

Bona
dobremi świadectwami zna język niemiecki. poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 687

Inteligentna
panna dobremi świadectwami poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 686

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 621

Upraszam serdecznie
o przyjęcie z pomocą uratowania mi życia lub wskazać jakakolwiek prace zastępowemu synowi. Ojczyzny. Jestem religijny, sumienny i trzeźwy. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 34 777

Gospoia
samodzielnie gotowaniem do wszelkiej pracy domowej posiada dobre świadectwa. poszukuje posady od 15. 10. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 34 796

Poszukuję
życia bielizny w dom. Pelagia Adamczak Patrona Jackowskiego 17 w podwórzu prawo, parter. zdg 34 732

Piekarz-cukiernik
dobry piecowy specjalista na piekarni. poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 744

Starsza
uczciwa dziewczyna prowadząca samodzielnie gospodarstwo z gotowaniem poszukuje posady od 15. 10. do jednej osoby lub dwóch starszych osób. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 33 526

Ekspedjentka
branży kolonialno kawowo-cukierniczej częściowo biurowa wykształcona handlowo, rutynowana inteligentna poszukuje posady zaraz później najchętniej z całkowitem utrzymaniem za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty proszę Kurjer Poznański pod zdg 34 183

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 186

Ekspedjentka
która pracowała w piekarni cukierni poszukuje posady ewentualnie do bufetu. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 188

Poszukuję
posady lub posady do dzieci. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 169

Panienska
z dobrej rodziny zna wszelkie robotki, życie prace gospodarstwa zastąpi pania domu prosi o posadę do dzieci które kocha. — Dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 283

Dziewczyna
młodeża szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 3591

Kierownik cegielni
dobry fachowiec żonaty poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 240/41

Uczeń
piekarski, półtora roku nauki szuka dalszej miejscowości obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 225/6

Ślodlarz - tapicer
dobry fachowiec poszukuje posady na większym majątku. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 218/19

Stolarz
bezrobotny odnawia, reparuje tania meble. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 509

Gospodyni - kucharka
w średnim wieku przyjmie posadę zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 282

Przystojna
inteligentna młoda biurowa poszukuje posady z utrzymaniem. A. Sz. 24 Bydgoszcz I poster. stante. ng 5 719

Młody zecer
(skrydencista) po powrocie z wojska poszukuje posady zaraz lub później. St. Pietrzak Pleszew Glinki 5 ng 5 734

Restaurator
poszukuje dla syna destylatora (ślazak lat 25) praktyki w poważniejszym przedsiębiorstwie gastronomicznym (hotelu restauracji i t. p.) w celu przygotowania go do objęcia kierownictwa restauracji. Oferty uprasza się kierować do redakcji Kurjera Poznańskiego zdg 34 060

Bona
z szcieniem i robotkami dobre świadectwa. szuka posady 15. lub 1. XI. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 116

Dyplomowana laborantka - mleczarka
z dwuletnim Wydziałem Laborantek poszukuje posady w mleczarni lub w serowni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 120

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych gotowaniem. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 620

Na ból głowy
tylko
proszek z iabłko

Pw 3534 31 5

Kasjerki
lub sily biurowej poszukuje. Kaucja wymagana. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 163

Sprzedawców
dzielnych i domokrądców na artykuł dewocjonalny poszukuje (Christiana Poznań Szwajcarska 12 mieszkanie 7. Pg 4 962-57.161

Krawcowa
znająca także prace kuśnierską potrzebna Urbański Kwiatowa zdg 34 192

Blacharz
z narzędziami potrzebny „Autopark” Przemysłowa narożnik Jakóba Wujka. zdg 34 432

Czeladnik
szwajcarski na prace damska potrzebny. Olejniczak Piekary 5. zdg 33 583

Sumienna
ekspedjentka potrzebna zaraz do składu piekarskiego małą kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 163

Poszukuję
pomocnika do wyszynku. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 34 156

Kucharz
jako fachowiec-wspólnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 203

Agenci (tki)
do ratulnej sprzd. porcel